ISABEL ALLENDE
Eva Luna

Şi atunci i-a spus Şeherezadei: „ Surioară, Allah să te călăuzească, spune-ne o poveste ca să netreacă noaptea mai uşor...
O mie şi una de nopţi

1
Mă cheamă Eva, ceea ce înseamnă viaţă, conform unei cărţi pe care a consultat-o mama ca să-mi aleagă numele. M-am născut în ultima odaie a unei case întunecate şi am crescut printre mobile vechi, cărţi în latină şi mumii umane, dar asta n-a reuşit să mă facă melancolică, pentru că am venit pe lume purtând în memorie boarea selvei. Tatăl meu, un indian cu ochi chihlimbarii, era din locul în care se unesc o sută de râuri, mirosea a pădure şi nu se uita niciodată direct la cer, pentru că el crescuse sub cupola copacilor şi lumina i se părea ceva indecent. Consuelo, maică-mea, îşi petrecuse copilăria într-o regiune vrăjită, unde secole de-a rândul aventurierii căutaseră oraşul din aur curat pe care-l văzuseră conchistadorii atunci când s-au aplecat peste prăpastia propriei lor ambiţii. A rămas marcată de peisajul acela şi a făcut cumva ca să-mi transmită şi mie ceva din această amintire.
Misionarii au adunat-o pe Consuelo pe când încă nu ştia să meargă, era un fel de lighioană în pielea goală, plină de noroi şi rahat, care a venit în patru labe pe puntea debarcaderului precum un Iona minuscul vomitat de o balenă de apă dulce. Spălând-o, au constatat neîndoielnic că era fată, ceea ce i-a cam pus în dificultate, dar acum era acolo şi nu era cazul s-o arunce în râu, drept care i-au acoperit ruşinea cu o cârpă, i-au picurat nişte lămâie în ochi ca să-i vindece infecţia care îi ţinea pleoapele lipite şi-au botezat-o cu primul prenume feminin care le-a trecut prin minte. S-au apucat s-o educe fără să se întrebe prea mult despre originea ei şi fără multe nazuri, convinşi că dacă Pronia Cerească o ţinuse în viaţă până când au găsit-o ei, precis că avea să vegheze şi la integritatea ei fizică şi spirituală, sau, în cazul cel mai rău, avea s-o ducă la cer împreună cu alţi nevinovaţi. Consuelo a crescut fără un loc fix în ierarhia strictă a Misiunii. Nu era propriu-zis o servitoare, nu era nici de rangul indienilor de la şcoală, iar când a întrebat care din preoţi era tatăl ei a primit o scatoalcă pentru insolenţă. Mie mi-a spus că fusese abandonată pe o barcă în derivă de către un navigator olandez, dar precis că asta e o legendă pe care a inventat-o mai târziu ca să scape de întrebările mele. Cred că de fapt habar n-avea de părinţii ei şi de felul în care apăruse acolo.
Misiunea era o mică oază în mijlocul vegetaţiei voluptuoase care creşte în hăţişuri suprapuse şi dese, de la malul apei şi până la poalele monumentalelor turnuri geologice care se înalţă spre cer ca nişte greşeli ale Domnului. Acolo timpul s-a răsucit şi distanţele înşală ochiul, făcându-i pe călători să umble în cerc. Aerul e umed şi dens, miroase uneori a flori şi iarbă, a sudoare de om şi a răsuflare de animal. Căldura e copleşitoare, nu bate pic de briză răcoroasă, de se coc pietrele şi fierbe sângele în vene. Pe înserat, cerul se umple de ţânţari fosforescenţi a căror pişcătură produce coşmaruri interminabile, noaptea poţi auzi limpede murmurul păsărilor, ţipetele maimuţelor şi tunetul depărtat al cascadelor care se formează în munţii înalţi şi se prăvălesc cu zgomot de război. Clădirea modestă din paie şi pământ, cu un turnuleţ din bârne încrucişate şi un clopot care chema la slujbă, stătea, ca şi celelalte colibe, pe piloţi îngropaţi în mâlul unui râu cu ape opalescente ale cărui maluri se pierd în reverberaţia luminii. Locuinţele păreau a pluti în derivă printre canoe silenţioase, gunoaie, leşuri de câini şi şobolani, inexplicabile flori albe.
Pe Consuelo o vedeai de departe, o distingeai după pletele roşcate ca o pată de foc în verdele etern al naturii. Tovarăşii ei de joacă erau nişte pui de indian cu pântece proeminente, un papagal obraznic care recita Tatăl Nostru intercalat cu măscări şi un maimuţoi priponit cu un lanţ de piciorul mesei, căruia îi dădea din când în când drumul ca să se ducă în pădure să-şi găsească perechea, dar

care se întorcea negreşit şi se scărpina de purici în acelaşi loc. Pe atunci veneau deja acolo protestanţii care împărţeau biblii, predicau împotriva Vaticanului şi cărau după ei, pe ploaie sau arşiţă, în căruţă, pianele în sunetele cărora voiau să-i facă să cânte în ceremonii publice pe convertiţi. întrecerea asta le cerea preoţilor catolici toată atenţia şi dăruirea, drept care n-aveau timp să se ocupe de Consuelo, care a supravieţuit arsă de soare, prost hrănită cu yucca şi peşte, infestată de paraziţi, pişcată de ţânţari şi liberă ca o pasăre. In afară de mâna de ajutor pe care o dădea la treburile casnice şi de orele în care asista la slujbe şi la clasele de lectură, aritmetică şi catehism, nu avea alte obligaţii umbla în legea ei mirosind florile şi alergând după jivine, umplându-şi mintea cu imagini, culori şi gusturi, cu poveşti aduse de la graniţă şi mituri venite pe apele râului.
Avea doisprezece ani când l-a cunoscut pe omul cu găini, un portughez pârjolit de traiul sub cerul liber, aspru şi uscat pe dinafară, dar plin de râsete pe dinăuntru. Orătăniile lui mergeau peste tot şi înghiţeau tot ce strălucea în calea lor, după care stăpânul le spinteca guşa cu cuţitul şi aduna câteva grăunţe de aur, insuficiente ca să se îmbogăţească, dar destul ca să-şi hrănească mai departe iluziile. într-o dimineaţă, portughezul a văzut-o pe fetiţa cu piele albă şi un incendiu în cap, cu fusta sumeasă şi picioarele vârâte în mlaştină şi s-a crezut pradă unei crize de friguri intermitente. A scos un şuierat de mirare care a răsunat ca o comandă menită să pună un cal în mişcare. Zgomotul a străbătut aerul, ea a ridicat capul, privirile lor s-au întâlnit şi amândoi au zâmbit în acelaşi fel. începând din ziua aceea s-au văzut des, el ca s-o contemple uluit, ea ca să înveţe cântece din Portugalia.
— Mergem să adunăm aur, i-a zis el într-o zi.
S-au afundat în pădure până n-au mai văzut clopotniţa Misiunii, pe cărări pe care le ştia doar el. Toată ziua au căutat găinile, chemându-le cu cucuriguri cocoşeşti şi prinzându-le din zbor printre crengi. In timp ce ea le ţinea între genunchi, el le spinteca guşa cu o tăietură precisă şi-şi vâra degetele înăuntru ca să scoată pepitele. Cele care au scăpat cu viaţă au fost cusute la loc cu ac şi aţă ca să slujească pe mai departe, celelalte au fost aruncate într-un sac pentru a fi vândute în sat sau pentru a fi mâncate, iar penele le-au pus pe foc, pentru că aduceau ghinion şi puteau răspândi ţâfna. Pe înserat, Consuelo s-a întors ciufulită, mulţumită şi plină de sânge. Şi-a luat rămas-bun de la prietenul ei, s-a căţărat pe scara care ducea la terasă şi-a dat cu nasul de sandalele puturoase ale celor doi călugări din Extremadura care o aşteptau cu braţele încrucişate şi mutre extrem de scârbite.
— E timpul să pleci la oraş, i-au spus.
Degeaba a protestat. Nu i-au dat voie să-şi ia cu ea maimuţoiul şi papagalul, doi companioni deloc potriviţi pentru viaţa cea nouă care o aştepta. Au dus-o împreună cu cinci fete indigene, legate toate de glezne ca să nu sară din pirogă şi să se facă nevăzute pe râu. Portughezul şi-a luat la revedere de la Consuelo de departe, cu o privire lungă, lăsându-i ca amintire o bucăţică de aur de forma unei măsele, găurită şi prinsă de un şnur. Avea s-o poarte la gât aproape toată viaţa, până să-l găsească pe cel căruia să i-o dăruiască în chip de zălog de dragoste. Aşa a văzut-o pentru ultima oară: purtând şorţul de percal decolorat şi o pălărie de paie care îi cădea peste urechi, desculţă şi tristă, făcându-i un gest de adio.
Călătoria a început cu barca pe afluenţii fluviului care străbăteau un peisaj demenţial, apoi a continuat cu catârii traversând podişuri abrupte unde noaptea îţi îngheţau până şi gândurile, în fine cu camioanele de-a lungul câmpiilor umede, pădurilor de bananieri sălbatici şi ananaşi pitici, pe drumuri de sare şi nisip, numai că nimic din toate astea n-a mirat-o, căci cine a deschis ochii pe pământul cel mai halucinant din lume îşi pierde capacitatea de a mai fi uimit. Pe drum a plâns toate lacrimile din ea, nemaipăstrând nimic pentru vreo tristeţe de mai târziu. Odată plânsul epuizat, a închis gura, hotărâtă s-o mai deschidă de-acum înainte doar pentru răspunsuri indispensabile. Au ajuns în capitală după câteva zile şi călugării le-au dus pe fătucile speriate la mănăstirea Măicuţelor Caritaţii; o călugăriţă a deschis poarta de fier cu o cheie de temnicer şi le-a condus într-un patio vast şi umbros, înconjurat de coridoare şi cu o fântână îmbrăcată în faianţă colorată în mijloc, din care beau porumbei, sturzi şi colibri. Fete în uniforme cenuşii erau aşezate în cerc şi coseau plăpumi cu nişte ace curbate sau împleteau coşuri de răchită.

— în rugăciune şi muncă veţi găsi alinare pentru păcatele voastre. Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. Mai mare e bucuria păstorului când găseşte oiţa rătăcită decât în faţa întregii turme. Cuvântul Domnului, lăudat fie numele Său, Amin cam aşa ceva a recitat măicuţa cu mâinile ascunse sub faldurile rasei.

Consuelo n-a priceput nimic din peroraţia ei şi nici nu i-a dat atenţie, era extenuată şi copleşită de senzaţia de închis. Nu se găsise niciodată între ziduri: privind în sus şi văzând cerul redus la un patrulater a avut impresia că moare sufocată. Când au despărţit-o de tovarăşele ei de drum şi au dus-o la maica stareţă nu şi-a imaginat că motivul era culoarea pielii şi a ochilor. Măicuţele nu primiseră de mult o făptură ca ea, doar fete din rase amestecate, provenite din cartierele cele mai sărace sau indience aduse de misionari cu forţa.

— Cine sunt părinţii tăi ?

— Nu ştiu.

— Când te-ai născut ?

— În anul cometei.

Încă de pe atunci Consuelo suplinea prin expresii poetice lacunele de informaţie. De cum auzise vorbindu-se prima dată de cometă, se hotărâse să o adopte ca dată a naşterii

ei. în copilărie cineva i-a spus că atunci lumea aşteptase minunea cerească cuprinsă de teroare, se zicea că avea să vină ca un dragon de foc, că intrând în contact cu atmosfera terestră coada ei avea să învăluie planeta în gaze otrăvitoare şi o dogoare de lavă topită avea să termine orice formă de viaţă. Unii s-au sinucis ca să nu piară pârjoliţi, alţii au preferat să petreacă în chefuri, beţii şi amor până în ultima clipă. Până şi Binefăcătorul a fost impresionat văzând cerul care se făcuse verde şi aflând că sub influenţa cometei părul mulatrilor se descreţea, iar cel al chinezilor se încreţea şi a poruncit să fie eliberaţi câţiva dintre oponenţii săi care zăceau de atâta timp în închisoare, că uitaseră şi cum arată lumina zilei, deşi unii păstraseră intact germenele revoltei şi erau gata să-l lase moştenire generaţiilor viitoare. Consuelo a fost sedusă de ideea de a se fi născut în mijlocul spaimei generale, cu toate că se zvonea că cei născuţi în momentul acela aveau să fie nişte pocitanii, părere care a persistat ani de zile după ce cometa a dispărut ca un bulgăre de zăpadă şi pulbere stelară.

— Mai întâi şi mai întâi trebuie să scăpăm de coada asta a lui Satana, a decis maica stareţă, apucând cu ambele mâini pletele de aramă strălucitoare care cădeau pe spatele noii interne.

A dat ordin să fie tunsă şi spălată pe cap cu un amestec de leşie şi Aureolina Onirem contra păduchilor şi pentru a atenua culoarea cea insolentă, ocazie cu care i-a căzut jumătate din păr iar restul a căpătat o nuanţă argiloasă, mai potrivită cu temperamentul şi scopurile instituţiei religioase decât cea a originalei coame înflăcărate.

În locul acela Consuelo a petrecut trei ani de frig fizic şi spiritual, însingurată şi încăpăţânată, neputând crede că soarele palid care lumina curtea era acelaşi care dogorea selva în care-şi lăsase căminul. Acolo nu pătrundea zarva profană nici prosperitatea naţională, începută în momentul în care cineva a săpat un puţ şi-n loc de apă a ţâşnit un şuvoi negru, gros şi puturos ca scârna de dinozaur. Patria stătea pe o mare de petrol. Asta a mai înviorat puţin somnolenţa dictaturii: averea tiranului şi a familiei sale a sporit atât de mult că a mai rămas ceva şi pentru ceilalţi. în oraşe au apărut unele modernizări, iar pe câmpurile petrolifere contactul cu şefii de echipă veniţi din nord a zguduit vechile tradiţii şi o briză de modernism a scurtat fustele femeilor, dar la mănăstirea Măicuţelor Carităţii toate astea nu însemnau nimic. Viaţa începea la patru dimineaţa odată cu primele rugăciuni; ziua trecea într-o ordine neschimbată şi se încheia cu clopotele de la ora şase, ceas de pocăinţă menită curăţirii spiritului şi pregătirii pentru eventualitatea morţii, căci noaptea putea fi un drum fără întoarcere. Tăceri lungi, culoare cernite, miros de tămâie şi crin, murmur de rugăciune, bănci de lemn întunecat, pereţi albi lipsiţi de orice podoabă. Dumnezeu era o prezenţă totalitară. în afară de măicuţe şi de două servitoare, în marea clădire din cărămizi şi ţiglă locuiau doar şaisprezece fete, majoritatea orfane sau abandonate, care învăţau să poarte pantofi, să mănânce cu furculiţa şi să facă treburi domestice simple, pentru ca mai târziu să lucreze ca servitoare, pentru că era de presupus că de altceva mai bun n-ar fi fost în stare. înfăţişarea Consuelei o deosebea de celelalte, iar măicuţele, convinse că lucrul nu era întâmplător, ci mai curând un semn de bunăvoinţă divină, s-au străduit să-i cultive credinţa cu speranţa că poate se va

călugări şi va sluji Biserica, numai că toate strădaniile lor s-au lovit de refuzul instinctiv al copilei. Nu că n-ar fi încercat cu dragă inimă, dar n-a reuşit niciodată să-l accepte pe zeul tiranic pe care i-l predicau călugăriţele, ea prefera o zeitate mai veselă, mai maternă şi mai miloasă.
— Aceasta este Preasfânta Fecioară Măria, îi spuneau.
— Ea este Dumnezeu ?
— Nu, este mama lui Dumnezeu.
— Bine, dar atunci cine porunceşte în cer, Dumnezeu sau mămica lui ?
— Taci, nesăbuito, taci şi roagă-te. Roagă-te Domnului să te lumineze, o sfătuiau.
Consuelo se ducea în capelă, privea altarul încununat de un Christ de un realism copleşitor şi încerca să recite rozariul, dar curând se pierdea în aventuri interminabile, în care amintirile din selva alternau cu personaje din Cărţile Sfinte, fiecare cu povara sa de patimi, răzbunări, martirii şi miracole, înghiţea totul pe nerăsuflate, cuvintele rituale ale slujbei, predicile duminicale, lecturile pioase, zgomotele nopţii, vântul dintre coloanele coridorului, expresia nătângă a sfinţilor şi anahoreţilor din firidele bisericii. A învăţat să rămână liniştită şi şi-a păstrat bogăţia nesfârşită de poveşti ca pe o comoară ascunsă până când i-am dat ocazia să dezlege şuvoiul de vorbe pe care-l purta în ea.
Atât de mult stătea Consuelo nemişcată în capelă, cu mâinile împreunate şi o placiditate de rumegător, că s-a zvonit prin mănăstire că ar fi fost binecuvântată şi avea viziuni cereşti; însă maica stareţă, o catalană cu simţ practic şi mai puţin înclinată să creadă în minuni decât celelalte călugăriţe din congregaţie, şi-a dat seama că nu era vorba de sfinţenie, ci mai curând de o visare incurabilă. Şi cum fata nu arăta mare entuziasm nici pentru cusutul plăpumilor, confecţionatul ostiilor sau împletitul coşurilor, a socotit educaţia ei încheiată şi-a trimis-o să slujească în casa unui medic străin, profesorul Jones. A dus-o de mână până la conacul cam delăsat, dar încă splendid prin arhitectura sa franceză, ce se înălţa la marginea oraşului, la poalele unui deal pe care acum autorităţile l-au făcut parc naţional. Prima impresie pe care i-a făcut-o omul lui Consuelo a fost atât de puternică, încât n-a scăpat de frică luni în şir. L-a văzut intrând în salon încins cu un şorţ de măcelar şi-n mână cu un obiect metalic ciudat, n-a salutat, a expediat-o pe măicuţă cu câteva fraze de neînţeles, iar pe ea a trimis-o la bucătărie, cu un mormăit şi fără s-o privească, mult prea ocupat cu ale lui. în schimb, ea l-a contemplat pe îndelete, nu văzuse niciodată un personaj atât de ameninţător, totuşi nu putea să nu constate că era frumos ca o stampă cu Isus, cu totul şi cu totul din aur, cu barba blondă ca a unui prinţ şi cu ochii de o culoare imposibilă.
Singurul stăpân pe care Consuelo avea să-l aibă în viaţă îşi ocupase ani mulţi ca să pună la punct un sistem de conservare a morţilor, al cărui secret l-a luat cu el în mormânt, spre marea uşurare a omenirii. Mai lucra şi la un leac pentru cancer, pentru că observase că această boală e puţin răspândită în zonele infestate de paludism, drept care a dedus că putea vindeca bolnavii de cancer expunându-i la pişcăturile ţânţarilor din mlaştini. Urmând acelaşi tip de logică, alt experiment era să-i pocnească în cap pe cretinii din naştere sau din vocaţie, pentru că citise în *Gaceta del Galeno* că o persoană devenise genială ca urmare a unui traumatism cerebral. Era un antisocialist convins. A socotit că, dacă s-ar împărţi bogăţiile lumii, fiecărui locuitor al planetei i-ar reveni mai puţin de treizeci şi cinci de cenţi, drept care revoluţiile deveneau inutile. Era zdravăn şi sănătos, tot timpul prost dispus; avea cunoştinţe de savant şi manii de ţârcovnic. Formula lui de îmbălsămare era de o simplitate admirabilă, ca aproape toate marile invenţii. Nici gând să scoată viscerele, să golească craniul, să ţină corpul în formol şi să-l umple cu zegras şi câlţi, ca până la urmă să ajungă zbârcit ca o prună şi să privească mirat cu nişte ochi de sticlă vopsită. Pur şi simplu, scotea sângele din cadavrul încă proaspăt şi-l înlocuia cu un lichid care-l conserva de parcă ar fi fost viu. Pielea, deşi palidă şi rece, nu se deteriora, părul rămânea ferm, ba uneori şi unghiile continuau să crească. Poate că singurul inconvenient era mirosul acru şi pătrunzător, dar cu timpul rudele se obişnuiau. Pe atunci puţini erau cei care se lăsau de bunăvoie pişcaţi de insectele vindecătoare sau acceptau să fie pocniţi în cap ca să devină mai inteligenţi, dar prestigiul său de îmbălsămător a trecut oceanul, şi era vizitat frecvent de oameni de ştiinţă europeni sau de comercianţi nord-americani doritori să-i cumpere formula. Plecau cu mâinile goale. Cazul cel mai celebru care i-a răspândit faima prin lume a fost cel al unui cunoscut avocat din oraş, om cu idei liberale pe care Binefăcătorul a pus să fie

omorât la ieşirea de la premiera zarzuelei *La Paloma* de la Teatrul Municipal. Profesorului Jones i-au adus trupul cald încă, ciuruit de nenumărate urme de glonţ, dar cu chipul intact. Deşi victima putea fi considerată inamicul său ideologic, profesorul fiind adeptul regimurilor autoritare şi neavând încredere în democraţie, care i se părea vulgară şi cam prea asemănătoare cu socialismul, s-a străduit să prezerve acest corp cu rezultate atât de bune încât familia a aşezat mortul în bibliotecă, îmbrăcat în costumul cel mai bun şi cu o pană în mâna dreaptă. L-au păstrat aşa câteva decenii, curăţându-l de praf şi de molii, ca un memento al brutalităţii dictatorului care n-a îndrăznit să intervină, căci una e să te lupţi cu viii şi alta să te pui cu morţii.

După ce Consuelo a trecut peste spaima de la început şi-a priceput că şorţul de casap şi mirosul de mormânt pe care-l răspândea stăpânul erau amănunte nesemnificative, de fapt fiind vorba de o persoană uşor de suportat, vulnerabilă şi chiar simpatică din când în când, s-a simţit în largul ei în casa aceea care, în comparaţie cu mănăstirea, era raiul pe pământ. Aici n-o scula nimeni în zori ca să se roage pentru binele omenirii şi nici nu era nevoie să îngenuncheze pe boabe de mazăre pentru a plăti cu suferinţa proprie păcatele altora. Ca în clădirea veche a Măicuţelor Caritătii, şi aici circulau fantome discrete, a căror prezenţă o percepeau toţi în afară de profesorul Jones, care se încăpăţâna să le nege pentru că nu aveau o bază ştiinţifică. Cu toate că făcea treburile cele mai dure, fata avea timp să viseze şi n-o deranja nimeni care să-i interpreteze tăcerile drept virtuţi miraculoase. Era puternică, nu se plângea niciodată şi asculta fără să întrebe, aşa cum o învăţaseră maicile. Căra gunoiul, spăla şi călca rufele, curăţa closetele, primea zilnic gheaţa pentru răcitoare, care venea încărcată pe catâri şi învelită în sare grunjoasă, în plus îl ajuta pe profesorul Jones să prepare compoziţia după formula sa în flacoane mari de farmacie, avea grijă de cadavre, le ştergea de praf şi le desţepenea articulaţiile, le îmbrăca, le pieptăna şi le colora obrajii cu carmin. Savantul era mulţumit de ea. Până la venirea ei lucra singur, în cel mai strict secret, dar cu timpul s-a obişnuit cu prezenţa ei şi i-a dat voie să-l ajute în laborator, considerând că nu prezenta nici un pericol. Sigur de a o şti tot timpul aproape atunci când avea nevoie de ea, îşi scotea din mers haina şi pălăria şi le arunca fără să se uite, ea le prindea din zbor înainte de a atinge duşumeaua, şi cum n-a dat greş niciodată a sfârşit prin a avea în ea o încredere oarbă. Şi astfel, în afară de inventatorul ei, Consuelo a ajuns să fie singura persoană care să cunoască formula magică, cunoştinţă care însă nu i-a servit la nimic, căci ideea de a-şi trăda stăpânul şi a vinde secretul nici nu i-a trecut prin minte. Detesta să umble cu cadavrele şi nu pricepea de ce trebuie îmbălsămate. Dacă aşa ceva ar fi fost necesar, natura ar fi prevăzut şi asta, nepermiţând putrezirea morţilor, îşi spunea. Totuşi, spre sfârşitul vieţii a găsit o explicaţie pentru această veche dorinţă omenească de a-i păstra pe răposaţi: a descoperit că dacă-i ai la îndemână îţi aminteşti mai uşor de ei.

Şi aşa au trecut mulţi ani pentru Consuelo, fără emoţii şi probleme. Nu percepea noul din jurul ei: din claustrul măicuţelor trecuse în cel al profesorului Jones. In casa lui exista un aparat de radio pentru a afla ştirile, numai că îl deschidea foarte rar, se ascultau doar discuri cu muzică de operă pe care stăpânul le punea la pick-upul cel nou. Nu veneau nici ziare, doar reviste de ştiinţă, pentru că savantul era indiferent la cele întâmplate în ţară sau în lume şi mult mai interesat de cunoştinţele abstracte, dosarele istoriei sau pronosticurile de viitor decât de întâmplările vulgare ale prezentului. Casa era un uriaş labirint de cărţi. De-a lungul pereţilor, din podea până în tavan se înghesuiau volumele, întunecate, mirosind a legătură de piele, plăcute la pipăit, foşnitoare, cu titluri şi canturi aurite, pagini translucide şi tipar ales. Toate operele gândirii universale se găseau în rafturile acelea, aşezate fără o ordine aparentă, deşi profesorul îşi amintea precis unde e fiecare. Operele lui Shakespeare se odihneau alături de *Capitalul* lui Marx, maximele lui Confucius stăteau lângă *Viaţa focilor,* hărţile vechilor navigatori erau aşezate lângă romanele gotice şi poemele Indiei. Consuelo ştergea cărţile de praf câteva ore pe zi. Când termina cu ultimul raft trebuia s-o ia de la început cu primul, dar asta era partea cea mai plăcută a muncii. Le apuca atent, le scutura de praf, mângâindu-le şi le răsfoia paginile cufundându-se preţ de câteva minute în lumea fiecărei cărţi. A învăţat să le recunoască şi să le ştie locul. N-a îndrăznit niciodată să le ceară cu împrumut, aşa că le scotea pe furiş, le ducea în camera ei, le citea noaptea şi le punea la loc a doua zi.

Consuelo n-a avut habar de multe răsturnări, catastrofe sau progrese din vremea ei, în schimb a ştiut amănunţit de dezordinile studenţeşti din ţară, pentru că acestea s-au petrecut exact când

profesorul Jones trecea prin centru şi era cât pe-aci să fie ucis de gărzile călare. Ea a fost cea care i-a oblojit vânătăile şi l-a hrănit cu supă şi bere din biberon până i s-au înzdrăvenit dinţii. Doctorul ieşise să cumpere nişte produse pentru experimentele lui, uitând cu totul că erau zilele Carnavalului, o sărbătoare licenţioasă care în fiecare an lăsa în urmă răniţi şi morţi, cu toate că de data asta bătăile dintre beţivani trecuseră neobservate din cauza altor fapte care au zguduit conştiinţele adormite. Jones tocmai traversa strada când a izbucnit nebunia. De fapt, problemele începuseră câteva zile mai devreme, când universitarii aleseseră o regină a frumuseţii prin primul vot democratic din ţară. După ce au încoronat-o şi au rostit discursuri înflorite, prilej cu care unora li s-a dezlegat limba şi au pomenit de libertate şi suveranitate, tinerii s-au hotărât să defileze. Aşa ceva nu se mai văzuse nicicând, poliţia n-a avut nici o reacţie timp de patruzeci şi opt de ore, dar s-a mişcat exact în momentul în care profesorul Jones ieşea dintr-o farmacie cu flacoanele şi pliculeţele lui. A văzut gărzile care veneau în galop, cu macetele ridicate, dar nu s-a ferit şi nici n-a grăbit pasul, pentru că era distrat şi se gândea la o formulă chimică şi toată zarva asta i se părea de prost gust. Şi-a revenit în simţiri pe o targa în drum spre spitalul săracilor şi-a apucat să bâiguie
să fie dus acasă, ţinându-şi dinţii cu mâna ca să nu-i cadă pe jos. In timp ce se recupera afundat printre perne, poliţia a arestat căpeteniile revoltei şi i-a azvârlit în carceră; însă n-au fost şi ciomăgiţi, pentru că printre ei se găseau câteva odrasle ale familiilor de vază. Arestarea lor a iscat un val de solidaritate şi în ziua următoare zeci de tineri au venit în faţa închisorilor şi garnizoanelor oferindu-se voluntar să intre şi ei la pârnaie. Au fost închişi pe măsură ce soseau, dar după câteva zile le-au dat drumul: de atâţia copii nu mai era loc în celule şi vaietele mamelor începeau să afecteze buna digestie a Binefăcătorului.

După câteva luni, când dantura profesorului Jones se întărise şi începeau să-i treacă şi vânătăile morale, studenţii s-au revoltat din nou, de data asta cu complicitatea unor tineri ofiţeri. Ministerul de Război a zdrobit răzmeriţa în şapte ore, iar cei care au reuşit să scape au plecat în exil, unde au rămas timp de şapte ani, până la moartea Părintelui Patriei, care şi-a permis luxul de a muri liniştit în patul său, şi nu spânzurat de testicule de un felinar din piaţă, aşa cum doreau duşmanii săi şi cum se temea ambasadorul american.

După moartea bătrânului *caudillo,* odată cu sfârşitul lungii dictaturi, profesorul Jones era gata să se îmbarce pentru a se întoarce în Europa, convins, ca şi mulţi alţii, că ţara avea să cadă negreşit în haos. La rândul lor, miniştrii de stat, speriaţi de posibilitatea unei revolte populare, s-au reunit în grabă şi cineva a propus să fie chemat doctorul, gândindu-se că dacă trupul neînsufleţit al Cidului Campeador legat de armăsarul său reuşise să-i bată pe mauri, nu vedeau de ce preşedintele pe viaţă nu putea guverna mai departe îmbălsămat în jilţul său de tiran. Savantul s-a prezentat însoţit de Consuelo, care-i ducea geanta şi privea impasibilă la casele cu acoperişuri roşii, la tramvaie, la oamenii cu pălării de paie şi pantofi în două culori, la amestecul curios de lux şi dărăpănare de la Palat. în lunile de agonie măsurile de securitate se relaxaseră, iar după moartea tiranului confuzia a fost maximă: nimeni nu i-a oprit pe vizitator şi pe asistenta lui. Au străbătut coridoare şi saloane, ajungând în cele din urmă în încăperea în care omul cel puternic tată a o sută de bastarzi, stăpân pe viaţa şi moartea supuşilor săi şi posesor al unei averi nemaivăzute zăcea în cămaşă de noapte, cu mănuşi de şevro în mână şi scăldat în propria urină. Afară tremurau apropiaţii săi plus câteva concubine, în timp ce miniştrii ezitau între a fugi în străinătate sau a rămâne să vadă dacă mumia Binefăcătorului putea să conducă mai departe destinele patriei. Profesorul Jones s-a oprit lângă cadavru, privindu-l cu interes de entomolog.

— Şi chiar puteţi conserva morţii, doctore ? a întrebat un grăsan cu nişte mustăţi exact ca acelea ale dictatorului.

— Hmmm...

— Atunci vă sfătuiesc să n-o faceţi, pentru că acum e rândul meu să guvernez, sunt fratele lui bun, din acelaşi sânge, l-a ameninţat acela arătându-i pistolul impresionant pe care-l purta la centură.

Exact atunci a intrat şi ministrul de război şi l-a tras la o parte pe savant ca să-i vorbească între patru ochi.

— Cred că nu aveţi de gând să-l îmbălsămaţi pe preşedinte...

— Hmmm...

— Mai bine să nu vă băgaţi în chestia asta, pentru că acum e rândul meu să guvernez, am armata în mână.
Nedumerit, profesorul a părăsit Palatul urmat de Consuelo. N-a aflat niciodată cine şi de ce l-a chemat. A plecat bombănind că era imposibil să înţelegi aceste popoare tropicale şi că mai bine s-ar întoarce în ţara lui natală, unde legile logicii şi ale urbanităţii funcţionau şi de unde nici n-ar fi trebuit să plece vreodată.
Ministrul de război şi-a asumat guvernarea fără a şti bine ce trebuie să facă, pentru că se aflase tot timpul sub autoritatea Binefăcătorului şi nu ţinea minte să fi luat măcar o singură iniţiativă în toată cariera sa. Au fost momente nesigure, căci poporul refuza să creadă că preşedintele ales pe viaţă ar fi murit de-adevăratelea şi credea că bătrânul de pe catafalcul faraonic era o păcăleală, încă o şmecherie de-a lui menită să demaşte detractorii. Oamenii s-au ascuns în casele lor şi n-au scos nasul în stradă până când n-au fost scoşi cu poliţia şi obligaţi să se încoloneze pentru a prezenta ultimul omagiu stăpânului, care începea să cam pută printre lumânările de ceară albă şi crinii aduşi cu avionul din Florida. Văzând magnificele funeralii prezidate de mai mulţi capi ai Bisericii îmbrăcaţi în straiele de mare ceremonie, poporul a priceput în fine că tiranului nu-i ieşise figura cu nemurirea şi s-a pus pe sărbătorit. Ţara s-a trezit dintr-o siestă prelungită şi în câteva ore s-a terminat cu senzaţia de tristeţe şi oboseală care o copleşise. Oamenii au început să viseze timid la libertate. Au strigat, au dansat, au aruncat cu pietre, au spart geamuri, ba chiar au şi jefuit câteva conace ale favoriţilor regimului şi au incendiat Packardul lung şi negru, cu claxon inconfundabil, cu care se plimba Binefăcătorul semănând spaima la trecerea sa. Abia atunci şi-a revenit ministrul de război, s-a aşezat în fotoliul prezidenţial, a ordonat ca spiritele să fie calmate cu focuri de armă, apoi a vorbit poporului la radio, anunţând o ordine nouă. Calmul a revenit, încet-încet. închisorile au fost golite de deţinuţii politici pentru a face loc altora şi a început o guvernare mai progresistă, care a promis aşezarea naţiunii în secolul XX, ceea ce nu era deloc o idee rea, căci oricum era cu mai bine de trei decenii în urmă. în deşertul acela politic au început să apară primele partide, s-a organizat un parlament, au renăscut idei şi proiecte.
În ziua când a fost înmormântat avocatul, mumia sa favorită, profesorul Jones a avut o criză de furie care s-a soldat cu un atac cerebral. La cererea autorităţilor, care nu doreau să le fie puse în cârcă victime vizibile din regimul precedent, rudele celebrului martir al tiraniei au organizat nişte funeralii grandioase, cu toate că impresia generală era că-l îngroapă de viu, atât de bine se menţinuse. Jones a încercat în fel şi chip să împiedice ca opera sa de artă să ajungă într-un mausoleu, dar în zadar. S-a proptit cu braţele întinse în poarta cimitirului, încercând să oprească trecerea trăsurii negre care
ducea sicriul de mahon cu mânere de argint, dar vizitiul a mers înainte şi dacă doctorul nu s-ar fi tras în lături l-ar fi călcat fără milă. Când au sigilat nişa, îmbălsămătorul s-a prăbuşit secerat de indignare, cu o jumătate de corp inert şi cealaltă în convulsii. Astfel a dispărut în spatele unei lespezi de marmură mărturia cea mai zdrobitoare a faptului că formula savantului era în stare să oprească descompunerea pentru o perioadă nedefinită.
Cam astea au fost singurele fapte semnificative din anii în care Consuelo a slujit în casa profesorului Jones. Pentru ea, deosebirea între dictatură şi democraţie au fost ieşirile la cinematograf, unde vedea filmele lui Carlos Gardel, până atunci interzise domnişoarelor, şi faptul că după ce suferise criza aceea de furie stăpânul ei devenise un invalid care trebuia îngrijit ca un copil mic. Obiceiurile ei au rămas cam aceleaşi până în ziua aceea de iulie în care grădinarul a fost muşcat de o viperă. Era un indian înalt şi zdravăn, cu trăsături fine, dar cu o expresie ermetică şi taciturnă, cu care nu schimbase mai mult de zece fraze, deşi o ajuta la treburile legate de cadavre, canceroşi şi idioţi. Ridica pacienţii ca pe nişte pene, şi-i arunca pe umeri şi urca iute scările laboratorului, fără să arate nici urmă de curiozitate.
— Grădinarul a fost muşcat de un şarpe *surucucii,* l-a anunţat Consuelo pe profesorul Jones.
— După ce moare, să mi-l aduci, a ordonat savantul vorbind cu gura strâmbă, în ideea de a face o mumie indigenă aşezată ca şi cum ar plivi bălăriile, ca să-i decoreze grădina.
Pe atunci era destul de bătrân şi începea să aibă năluciri de artist: visa să reprezinte toate meseriile, alcătuindu-şi astfel un muzeu propriu de statui umane.

Pentru prima dată în tăcuta ei existenţă, Consuelo nu a ascultat un ordin şi a avut iniţiativă. Cu ajutorul bucătăresei, l-a târât pe grădinar în camera ei din ultimul *patio* şi l-a culcat la ea în pat, hotărâtă să-l salveze, pentru că îi părea rău să-l vadă transformat în ornament pentru a satisface un capriciu al stăpânului, dar şi pentru că de mai multe ori simţise o nelinişte inexplicabilă la vederea mâinilor bărbatului mari, negricioase, puternice, îngrijind plantele cu o delicateţe rară. I-a curăţat rana cu apă şi săpun, i-a înţepat-o adânc în două locuri cu cuţitul cu care se tăiau puii şi a supt cu nădejde sângele otrăvit pe care-l scuipa într-un vas. Intre două operaţiuni îşi clătea gura cu oţet, ca să nu moară şi ea. Apoi l-a înfăşurat în cârpe îmbibate cu terebentină, l-a purgat cu infuzii de ierburi, i-a aplicat pe rană pânze de păianjen şi i-a dat voie bucătăresei să aprindă lumânări sfinţilor, cu toate că nu credea în astfel de metode. Când pacientul a început să urineze cu sânge, a sustras din cabinetul profesorului flaconul de Sandalo Sol, remediu infailibil pentru infecţiile căilor urinare, dar în ciuda tuturor eforturilor ei piciorul a început să putrezească, iar omul să agonizeze tăcut şi lucid, fără a se plânge defel. Consuelo a constatat că, abstracţie făcând de frica de moarte, de asfixie şi durere, grădinarul răspundea cu entuziasm atunci când îi fricţiona trupul sau îi punea cataplasme. Erecţia neaşteptată i-a impresionat inima de virgină matură, iar când el a apucat-o de braţ şi a privit-o rugător a înţeles că sosise clipa să-şi justifice numele şi să-l consoleze pentru nenorocire. în plus, şi-a dat seama că în treizeci şi ceva de ani de viaţă ea nu cunoscuse plăcerea şi nici n-o căutase, convinsă fiind că asta era ceva rezervat eroilor de cinema. A hotărât să-şi facă gustul şi în acelaşi timp să-l satisfacă şi pe al lui, poate aşa pleca mai mulţumit pe lumea cealaltă.

Am cunoscut-o atât de bine pe mama că pot să-mi imaginez ceremonia care a urmat, deşi ea nu mi-a dat toate amănuntele. Nu avea false pudori şi la întrebările mele mi-a răspuns mereu cât se poate de clar, dar când era vorba de indianul acela rămânea brusc tăcută, pierdută în amintirile ei frumoase. Şi-a scos halatul de bumbac, juponul şi pantalonii de pânză şi şi-a desfăcut părul pe care-l purta strâns la ceafă, aşa cum îi cerea stăpânul. Pletele i-au învăluit trupul şi astfel îmbrăcată cu ce avea mai frumos a încălecat muribundul cu multă blândeţe, ca să nu-i tulbure agonia. Nu prea ştia ce trebuie să facă, nu avea nici un fel de experienţă în treburile astea, dar lipsa de cunoaştere era compensată de instinct şi bunăvoinţă. Sub pielea lui întunecată muşchii s-au întărit şi i s-a părut că merge călare pe un animal mare şi bun. Şoptindu-i vorbe atunci inventate şi ştergându-i sudoarea cu o pânză, a alunecat până la locul potrivit şi s-a mişcat cu discreţie, ca o nevastă obişnuită să facă amor cu un soţ bătrân. Imediat el s-a întors deasupra ca s-o îmbrăţişeze cu graba impusă de apropierea morţii, iar fericirea lor scurtă a mişcat umbrele de prin colţuri. Aşa am fost concepută, pe patul de moarte al tatălui meu.

Cu toate astea, grădinarul n-a murit, cum sperau profesorul şi francezii de la crescătoria de şerpi, care-i voiau corpul pentru experimente. Contrar oricărei logici, a început să se simtă mai bine, i-a scăzut febra, i s-a normalizat respiraţia şi a cerut de mâncare. Consuelo şi-a dat seama că, fără să şi-o fi propus, descoperise un antidot pentru muşcăturile veninoase şi a continuat să i-l administreze tandru ori de câte ori i-l cerea, până ce pacientul a fost pus pe picioare. La puţin timp după aceea indianul a plecat, iar ea nu a încercat să-l oprească. Şi-au strâns mâinile un minut sau două, s-au sărutat cu oarece tristeţe, apoi ea şi-a scos de la gât pepita de aur al cărei şnur se tocise de atâta purtat şi a atârnat-o de gâtul unicului ei amant, ca amintire a avânturilor împărtăşite. El a plecat recunoscător şi aproape vindecat. Mama spune că a plecat zâmbind.

Consuelo n-a arătat nici un fel de emoţie. A continuat să muncească la fel ca până atunci, neluând în seamă greţurile, picioarele umflate şi petele colorate care-i jucau în faţa ochilor şi n-a suflat o vorbă despre medicamentul extraordinar cu care salvase muribundul. N-a spus nimic nici atunci când a început să-i crească burta, nici când profesorul Jones a chemat-o să-i administreze un purgativ, convins că avea probleme de digestie, nici când a venit vremea să nască. A suportat durerile timp de treisprezece ceasuri neoprindu-se din lucru, iar când n-a mai putut s-a închis în camera ei, dispusă să trăiască plenar acest moment ca pe cel mai important din viaţa ei. Şi-a periat părul, l-a împletit strâns şi l-a legat cu o panglică nouă, şi-a scos hainele şi s-a spălat din cap până-n picioare, a întins un cearşaf curat pe jos şi s-a ghemuit pe el aşa cum văzuse într-o carte despre obiceiurile eschimoşilor. Scăldată în sudoare, cu o cârpă în gură pentru a-şi înăbuşi strigătele, s-a scremut să aducă pe lume creatura asta încăpăţânată care se agăţa de ea. Nu mai era tânără şi n-a fost uşor,

dar obişnuinţa de a freca podelele în patru labe, de a căra greutăţi pe scară şi de a spăla rufele până la miezul nopţii îi făcuse muşchi puternici graţie cărora a născut în cele din urmă. A văzut mai întâi nişte picioare minuscule care abia de se mişcau, încercând parcă să facă primul pas pe un drum greu. A respirat adânc şi cu un ultim geamăt a simţit că parcă se rupe ceva în chiar centrul trupului ei şi că o masă străină i se scurge printre coapse. O uşurare imensă a mişcat-o până în străfundul sufletului. Apărusem eu, înfăşurată într-un cordon albăstrui, pe care mi l-a îndepărtat cu grijă din jurul gâtului ca să mă ajute să trăiesc. în clipa aia s-a deschis uşa şi a intrat bucătăreasa, care nemaivăzând-o ghicise ce se petrecea şi venise s-o ajute. A găsit-o goală, ţinându-mă pe burtă, încă legată de ea prin legătura aceea care palpita.

— Ghinion, e fată, a spus moaşa de ocazie după ce a tăiat cordonul ombilical şi m-a ridicat în mâini.

— S-a născut cu picioarele înainte, ăsta e semn de noroc, a zâmbit mama de cum a putut vorbi.

— Pare zdravănă şi ţipă tare. Dacă vrei, pot să-i fiu naşă.

— Nu m-am gândit să o botez, a zis Consuelo, dar văzând că femeia se închina scandalizată n-a vrut s-o jignească. De acord, puţină apă sfinţită n-are ce să-i strice şi, cine ştie, poate să fie chiar în folosul ei. Se va numi Eva, ca să aibă chef să trăiască.

— Şi mai cum ?

— Nicicum, numele de familie nu e important.

— Oamenii trebuie să aibă un nume de familie. Doar câinii sunt strigaţi pe numele mic.

— Taică-său făcea parte din tribul fiilor lunii. Aşa că se va numi Eva Luna. Dă-mi-o, naşă, să văd dacă are tot ce-i trebuie.

Aşezată în balta rămasă după naştere, cu oasele ca de cârpă şi udă de transpiraţie, Consuelo mi-a căutat pe corp vreun semn fatidic transmis de venin, dar n-a găsit nimic anormal şi a răsuflat liniştită.

Nu am colţi şi nici solzi de ofidian, cel puţin nu la vedere, împrejurările oarecum ciudate ale conceperii mele au avut consecinţe mai curând benefice: mi-au dat o sănătate de nezdruncinat şi acest spirit de revoltă care a întârziat destul de mult să se manifeste, dar care în cele din urmă m-a salvat de viaţa plină de umilinţe căreia fără doar şi poate îi eram destinată. De la tata am moştenit un sânge bun, căci indianul trebuie că era foarte puternic de vreme ce a rezistat atâtea zile veninului de şarpe şi în plină agonie a reuşit să bucure o femeie. Mamei îi datorez toate celelalte. La patru ani m-am îmbolnăvit de o spuzeală care lasă tot corpul plin de cratere, dar ea m-a vindecat legându-mi mâinile ca să nu mă scarpin, ungându-mă cu seu de oaie şi ferindu-mă de lumina naturală timp de o sută optzeci de zile. Perioadă pe care a folosit-o pentru a mă scăpa de amibe cu o infuzie de dovleac, şi de limbrici cu rădăcină de ferigă, iar de atunci am rămas zdravănă şi sănătoasă. Nu am urme pe piele, cu excepţia unor arsuri de ţigară, şi sper să îmbătrânesc fără riduri, căci seul are efect permanent.

Mama era o femeie tăcută, capabilă să se ascundă printre mobile, să se piardă în desenul din covor, să treacă neauzită, de parcă nici n-ar fi existat; totuşi, în intimitatea odăii pe care o împărţeam, se transforma. Vorbea despre lucruri trecute sau spunea poveşti, iar camera se umplea de lumină, pereţii dispăreau făcând loc unor peisaje incredibile, unor palate pline de obiecte nemaivăzute, ţări îndepărtate inventate de ea sau scoase din biblioteca stăpânului; îmi punea la picioare toate comorile Orientului, luna şi stelele, mă făcea o furnicuţă ca să pot simţi Universul de la micimea mea, îmi punea aripi ca să-l văd din cer, îmi dădea o coadă de peşte ca să cunosc fundul mării. Ea povestea, şi lumea colcăia de personaje, unele îmi deveneau atât de familiare încât chiar şi azi, după atâţia ani, le pot descrie hainele şi tonul vocii. Şi-a păstrat neşterse amintirile de la Misiune, ţinea minte întâmplări auzite în treacăt şi tot ce citise, îşi plămădea substanţa propriilor vise şi cu tot materialul ăsta mi-a construit o lume. Cuvintele sunt gratis, obişnuia să spună, aşa că şi le însuşea, toate erau ale ei. Ea mi-a băgat în cap ideea că realitatea nu înseamnă doar ce se vede la suprafaţă, că are şi o dimensiune magică şi că, dacă aşa îţi vine, ai tot dreptul s-o exagerezi şi s-o colorezi pentru ca viaţa să nu fie atât de plicticoasă. Personajele pe care le invoca în vraja poveştilor sale sunt singurele amintiri clare pe care le păstrez din primii mei ani de viaţă, tot restul s-a topit într-un fel de ceaţă în care se confundă servitorii din casă, bătrânul savant vlăguit în fotoliul lui englezesc cu roţi ca de bicicletă şi defilarea pacienţilor şi a cadavrelor de care doctorul se ocupa deşi era bolnav.

Profesorul Jones nu se simţea în largul lui în prezenţa copiilor, dar cum era şi destul de distrat, dacă dădea de mine prin casă abia dacă mă vedea. Mi-era cam frică de el: nu ştiam dacă îmbălsămaţii erau făcuţi de el sau invers, păreau alcătuiţi din acelaşi pergament; prezenţa lui însă nu mă afecta, fiecare dintre noi exista într-un mediu diferit. Teritoriul meu era bucătăria, curţile interioare, camerele de serviciu, grădina, iar când o însoţeam pe mama prin restul casei o făceam cu multă grijă pentru ca profesorul să creadă că sunt o prelungire a umbrei sale. Conacul era plin de arome multe şi diferite, îl puteam străbate cu ochii închişi, ghicind unde mă aflu; mirosurile de mâncare, de rufe, medicamente, de cărţi şi umezeală s-au suprapus peste personajele poveştilor şi mi-au îmbogăţit anii aceia.

Am fost crescută în teoria după care lenea zămisleşte toate viciile, idee inculcată de Măicuţele Carităţii şi cultivată de doctor cu o disciplină despotică. N-am avut jucării vizibile, cu toate că de fapt întreaga casă îmi servea pentru joacă. In timpul zilei nu existau clipe de odihnă, a nu-ţi ocupa mâinile cu nimic era considerat ruşinos. Alături de mama, frecam duşumelele, întindeam rufele la uscat, tocam verdeţurile, iar în timpul siestei încercam să ţes şi să brodez, dar nu-mi amintesc să fi fost nişte sarcini copleşitoare. Era ca şi cum m-aş fi jucat cu cuburile. Nici experienţele sinistre ale savantului n-au fost un motiv de nelinişte, pentru că mama mi-a explicat că loviturile de bâtă şi înţepăturile de ţânţari din fericire destul de rare nu erau manifestări de cruzime ale stăpânului, ci metode terapeutice de maximă rigoare ştiinţifică. Prin modul încrezător în care se purta cu îmbălsămaţii, de parcă ar fi fost nişte rude scăpătate, mama mi-a tăiat din rădăcină orice urmă de frică şi le-a interzis celorlalţi angajaţi să mă sperie cu idei macabre. Cred că încerca să mă ţină departe de laborator; adevărul este că nu le-am văzut aproape niciodată, ştiam doar că se găsesc dincolo de uşă. Bieţii oameni sunt foarte fragili, Eva, mai bine să nu intri la ei, ştii, dacă-i împingi din greşeală poţi să le rupi un os şi profesorul o să se supere, îmi spunea. Ca să mă liniştească, le-a dat tuturor un nume şi le-a inventat un trecut, transformându-i şi pe morţii ăştia în făpturi benefice, aşa ca spiriduşii şi zânele.

Ieşeam rar pe stradă. Una din puţinele ocazii a fost procesiunea împotriva secetei, când chiar şi ateii au început să se roage, căci a fost mai curând un eveniment monden decât un act de credinţă. Se spunea că de trei ani în ţară nu căzuse strop de ploaie, pământul crăpase, vegetaţia pierise, vitele mureau muşcând colbul şi locuitorii din câmpie plecau spre zona de coastă să se vândă ca sclavi în schimbul apei. în faţa dezastrului naţional, episcopul a decis să scoată în stradă imaginea Nazarineanului pentru a implora să se termine pedeapsa divină; fiind ultima speranţă, am
ieşit cu toţii, bogaţi şi săraci, tineri şi bătrâni, credincioşi şi agnostici. Barbari, indieni, negri sălbatici, bombănea furios profesorul Jones, fără a reuşi să-i împiedice pe servitorii săi să se îmbrace în hainele cele mai bune şi să plece la procesiune. Mulţimea cu Nazarineanul în frunte a pornit de la catedrală, dar n-a apucat să ajungă în dreptul Companiei de Apă Potabilă, că la jumătatea drumului a început o ploaie torenţială. în mai puţin de patruzeci şi opt de ore oraşul se transformase într-un lac, canalizarea s-a înfundat, camioanele s-au înecat, casele s-au inundat, apele au târât cu ele gospodării întregi şi într-un sat de pe coastă a plouat cu peşti. Minune, minune, striga episcopul. Noi îi ţineam isonul, neştiind că procesiunea se organizase după ce Institutul Meteorologic anunţase taifunuri şi ploi torenţiale în toată zona Caraibelor, cum ne spunea Jones din fotoliul său de hemiplegie. Superstiţioşilor! Ignoranţilor! Analfabeţilor! urla bietul om, dar nimeni nu l-a luat în seamă. Minunea a reuşit ce nu reuşiseră călugării de la Misiune şi nici Măicuţele Carităţii: mama s-a apropiat de Dumnezeu, pentru că-l văzuse aşezat în tronul ceresc, râzându-şi blând de omenire, şi s-a gândit că pesemne era foarte diferit de patriarhul de temut din cărţile de religie. Poate că la el simţul umorului se manifesta tocmai menţinând o confuzie între cele două planuri, fără a ne împărtăşi defel proiectele şi intenţiile sale. Şi de fiecare dată când ne aminteam de diluviul miraculos, muream de râs.

Lumea se termina la grilajul grădinii. înăuntru, timpul se măsura după norme capricioase; în jumătate de oră eu puteam ocoli de şase ori pământul, o rază de lună în patio îmi umplea gândurile timp de o săptămână. Lumina şi umbra produceau schimbări fundamentale în natura obiectelor; liniştite pe timp de zi, cărţile se deschideau noaptea şi personajele ieşeau să se plimbe şi să-şi

trăiască aventurile prin saloane; îmbălsămaţii, atât de umili şi de discreţi cât timp era soarele pe cer, se transformau seara în pietre şi întunericul îi făcea să crească asemenea uriaşilor. Spaţiul se mărea şi se micşora după cum voiam eu; golul de sub scară ascundea un întreg sistem planetar, cerul văzut prin oberlihtul de la mansardă nu era decât un cerc palid de sticlă. Dar era de ajuns un simplu cuvânt de-al meu şi gata, devenea realitate.
În conacul de la poalele dealului am crescut liberă şi în siguranţă. N-aveam nici un contact cu alţi copii şi nu eram obişnuită cu necunoscuţii pentru că nu se primeau vizite, cu excepţia unui om cu haine şi pălărie negre, un preot protestant cu Biblia sub braţ, cu care i-a amărât ultimii ani profesorului Jones. De el mi-era mult mai frică decât de stăpân.

2

Cu opt ani înainte de a mă naşte eu, exact în ziua în care murea Binefăcătorul ca un bunic nevinovat în patul lui, într-un sat din nordul Austriei venea pe lume un băiat pe nume Rolf. Era ultimul copil al lui Lukas Carie, învăţătorul cel mai temut al şcolii. Pedepsele corporale făceau parte din educaţia şcolară, învăţătura se dobândeşte cu bătaia, susţineau înţelepciunea populară şi teoria şcolară, drept care nici un părinte întreg la minte n-ar fi cârtit împotriva acestei măsuri. Dar când Carie i-a rupt mâinile unui elev, conducerea şcolii i-a interzis să mai folosească linia; era limpede că, odată ce începea să lovească, îşi pierdea controlul sub impulsul unui val de furie. Ca să se răzbune, elevii îl persecutau pe fiul său, pe Jochen, cotonogindu-l zdravăn când puneau mâna pe el. Copilul a crescut fugind de ceilalţi, negându-şi numele, ascunzându-se precum o odraslă de călău.
În propriul său cămin Lukas Carie impusese aceeaşi lege a fricii ca şi la şcoală. De nevastă-sa îl lega o căsătorie de convenienţă, dragostea nu intra în vederile lui, abia de o tolera în subiectele literare sau muzicale, era nepotrivită în viaţa de zi cu zi. Se căsătoriseră fără a fi avut ocazia să se cunoască bine şi ea a început să-l urască încă din noaptea nunţii. Pentru Lukas Carie, nevasta era o creatură inferioară, mai apropiată de animale decât de bărbat singura fiinţă inteligentă a creaţiei. Deşi în teorie femeia era o făptură demnă de milă, în practică, a lui reuşea să-l scoată din sărite. Când, după multe peregrinări, dezrădăcinat din locul lui de baştină de Primul Război Mondial, a ajuns în sat, avea aproape douăzeci şi cinci de ani, o diplomă de învăţător şi bani cât să-i ajungă să trăiască o săptămână. Mai întâi şi-a căutat de lucru, apoi o soţie, alegând-o pentru că i-au plăcut aerul de teroare care i se citea în priviri şi şoldurile ei late, condiţie necesară pentru a zămisli băieţi şi a face cele mai grele treburi casnice. Au mai tras în balanţă şi două hectare de teren, o jumătate de duzină de vite şi o mică rentă pe care fata le moştenea de la tatăl ei şi care au trecut în buzunarul propriu, în calitatea sa de administrator legitim al bunurilor conjugale.
Lui Lukas Carie îi plăceau pantofii de damă cu toc înalt, de preferinţă din lac roşu. Când se ducea în oraş, plătea o prostituată care trebuia să se plimbe goală, încălţată doar cu pantofii incomozi, în timp ce el, îmbrăcat din cap până-n picioare, cu palton şi pălărie, aşezat într-un jilţ asemenea unui înalt demnitar, ajungea la o plăcere de nedescris la vederea feselor pe cât posibil abundente, albe şi cu gropiţe care se legănau la fiecare pas. Evident, n-o atingea. Niciodată, fiind obsedat de igienă. Şi, cum veniturile nu-i permiteau să-şi satisfacă acest lux cu frecvenţa dorită, a cumpărat o pereche de botine franţuzeşti ţipătoare, pe care le ţinea ascunse sub cheie în locul cel mai inaccesibil al dulapului. Din când în când îşi încuia copiii în camera lor, punea discurile la volumul maxim şi-o chema pe nevastă-sa. Care ajunsese să-i perceapă schimbările de umoare şi era în stare să ghicească chiar înainte de a o şti el însuşi când avea chef să o martirizeze, începea atunci să tremure, vasele îi cădeau din mână şi se făceau ţăndări.
Carie nu suporta gălăgia din casă, destul că trebuie să-mi suport elevii la şcoală, zicea. Copiii lui au învăţat să nu plângă sau să râdă în prezenţa lui, să se mişte precum umbrele şi să vorbească în şoaptă, ajungând la un asemenea talent că uneori până şi mama lor avea impresia că vede prin ei şi se speria să nu devină transparenţi. învăţătorul era convins că legile geneticii îi jucaseră o festă: copiii lui erau un eşec perfect. Jochen era încet şi neîndemânatic, elev foarte slab, adormea în clasă, făcea pipi în pat şi nu era bun la nimic.
De Katharina prefera să nici nu vorbească. Fetiţa era idioată. Dacă era sigur de ceva, era că în neamul său nu existau tare genetice, aşa că nu el era de vină pentru biata bolnavă; şi poate că nici

nu era fata lui, nu băga mâna în foc pentru fidelitatea nimănui, cu atât mai puţin pentru cea a neveste-sii; din fericire, Katharina se născuse cu o gaură în inimă şi medicul a fost de părere că n-avea să trăiască mult. Cu atât mai bine.
Dat fiind că cei doi copii nu erau prea reuşiţi, Lukas Carie nu s-a bucurat de cea de-a treia sarcină a soţiei, dar când s-a născut un băieţel mare şi trandafiriu, cu ochi cenuşii foarte mari şi mâini puternice, s-a simţit împăcat. Poate că acesta era vlăstarul pe care şi-l dorise mereu, un adevărat Carie. Acum nu trebuia s-o lase pe maică-sa să-l strice, nimic nu-i mai periculos ca o femeie când e vorba să strice o sămânţă bărbătească bună. Nu-l înfofoli în hăinuţe de lână, ca să se obişnuiască cu frigul şi să crească zdravăn, lasă-l pe întuneric ca să nu-i fie frică, nu-l lua în braţe, ce contează că plânge până se învineţeşte, aşa-şi dezvoltă plămânii, îi tot spunea, dar când el nu era de faţă îl învelea, îi dădea de două ori mai mult lapte, îl legăna şi îi cânta cântece de leagăn. Acest sistem de a fi ba îmbrăcat, ba dezbrăcat, de a fi bruscat sau răsfăţat fără motiv aparent, de a fi închis într-un dulap întunecos şi pe urmă consolat cu pupături ar fi dus la dementă orice copil, dar Rolf Carie a avut noroc: nu numai pentru că se născuse cu o forţă morală în stare să reziste la lucruri care pe alţii i-ar fi dărâmat, dar şi pentru că a izbucnit cel de-al Doilea Război Mondial şi taică-său s-a înrolat în armată, scutindu-l astfel de prezenţa sa. Războiul a fost perioada cea mai frumoasă din copilăria lui.
În timp ce în America de Sud în casa profesorului Jones se înmulţeau îmbălsămării şi un om muşcat de şarpe zămislea o fată pe care maică-sa o boteza Eva ca să aibă dorinţa de a trăi, nici în Europa viaţa nu era cum trebuia să fie. Războiul arunca lumea în confuzie şi spaimă. Iar când fata începea să meargă agăţată de fustele maică-sii, pe malul celălalt al Atlanticului se semna pacea pe un continent în ruine. între timp de partea astălaltă a oceanului puţini erau cei care nu puteau dormi de grija violenţelor de departe. Erau destul de ocupaţi cu violenţele proprii.
Pe măsură ce creştea, Rolf Carie devenea un copil cu simţ de observaţie, orgolios şi tenace, cu o anumită înclinaţie romantică de care se ruşina ca de un semn de slăbiciune. în epoca aceea de exaltare generală, se juca cu ceilalţi copii de-a tranşeele şi avioanele doborâte, dar în secret se emoţiona de mugurii fiecărei primăveri, de florile verii, aurul toamnei şi albeaţa tristă a iernii. Se ducea în pădure în fiecare anotimp ca să adune frunze şi insecte pe care le studia cu o lupă. Smulgea file din caiet ca să scrie versuri, apoi le ascundea în scorburile copacilor sau sub pietre, cu speranţa nemărturisită de a fi descoperite de cineva. Despre asta nu vorbea cu nimeni.
Avea zece ani în după-amiaza când a fost luat la îngropat morţii. In ziua aceea era mulţumit, căci fratele său Jochen prinsese un iepure şi aroma mâncării ce fierbea la foc mic, condimentată cu oţet şi rozmarin, umplea toată casa. De mult nu se mai simţise mirosul acestui fel şi plăcerea anticipată îl făcea atât de nerăbdător că numai severa educaţie pe care o primise îl împiedica să ridice capacul şi să-şi vâre lingura în oală. Era şi ziua de copt. îi plăcea s-o vadă pe maică-sa aplecată asupra mesei enorme din bucătărie, cu braţele afundate în cocă şi mişcându-se tacticos în ritmul frământatului. Amesteca ingredientele formând nişte rulouri lungi, pe care le tăia şi din fiecare bucată făcea o pâine rotundă, înainte vreme, pe timpul belşugului, scotea nişte cocă, îi adăuga lapte, ouă şi scorţişoară şi făcea gogoşi pe care le păstra într-o cutie, una pentru fiecare copil pentru toate zilele săptămânii. Acum amesteca făina cu tărâţe şi rezultatul era închis la culoare şi aspru, parcă era pâine cu rumeguş.
Dimineaţa începuse cu zarvă pe străzi, mişcări ale trupelor de ocupaţie şi glasuri de comandă, dar oamenii nu s-au speriat prea mult pentru că frica li se cam tocise de când cu înfrângerea şi ce rămăsese nu era de stricat pe presimţiri rele. După armistiţiu, ruşii se instalaseră în sat. Zvonurile despre brutalitatea lor îi precedaseră pe soldaţii Armatei Roşii şi populaţia îngrozită se aştepta la o baie de sânge. Sunt precum animalele, se spunea, spintecă pântecele femeilor însărcinate şi aruncă fătul la câini, îi înjunghie pe bătrâni cu baioneta, bărbaţilor le bagă dinamită în fund şi-i aruncă în aer, violează, dau foc, distrug. Dar n-a fost aşa. Primarul a căutat o explicaţie şi a dedus că avuseseră noroc, căci cei care ocupaseră satul nu proveneau din zonele sovietice cele mai afectate de război, drept care erau mai puţin ranchiunoşi şi puşi pe răzbunare. Au intrat în sat cu vehiculele grele în care-şi duceau lucrurile, sub comanda unui tânăr ofiţer cu chip asiatic, au rechiziţionat toate alimentele, şi-au umplut raniţele cu toate obiectele valoroase găsite şi au împuşcat la întâmplare şase membri ai comunităţii acuzaţi de colaborare cu nemţii. Şi-au aşezat tabăra la marginea satului

şi au rămas liniştiţi. In ziua aceea ruşii au adunat lumea cu portavocea şi au intrat în case ca să-i scoată cu ameninţări pe cei care se codeau. Mama i-a aruncat Katharinei o haină pe umeri şi s-a grăbit să iasă înainte de a intra soldaţii să-i confişte iepurele şi pâinea pe o săptămână. S-a îndreptat spre piaţă împreună cu cei trei copii, Jochen, Katharina şi Rolf. Satul trecuse peste anii de război în condiţii mai bune decât altele, în ciuda bombei care căzuse peste şcoală într-o noapte de duminică şi-o făcuse praf, împrăştiind bucăţi de pupitre şi tablă peste tot. O parte din caldarâmul medieval nu mai exista: pietrele fuseseră folosite pentru baricade; duşmanul pusese mâna pe ceasul primăriei, pe orga bisericii şi pe ultima recoltă de vin, singurele comori ale locului; clădirile îşi arătau faţadele coşcovite, unele cu urme de glonţ, dar nu-şi pierduseră farmecul dobândit de-a lungul atâtor secole de existenţă.

Sătenii s-au adunat în piaţă, înconjuraţi de soldaţi, în timp ce comandantul sovietic în uniformă zdrenţuită, cizme sparte

şi neras de câteva zile le dădea ocol privindu-i pe fiecare. Nimeni nu i-a suportat privirile, stăteau cu capul aplecat, aşteptând, doar Katharina l-a fixat pe militar cu ochii ei blânzi şi şi-a vârât un deget în nas.

— E înapoiată mintal ? a întrebat el arătând spre fetiţă.

— Aşa s-a născut, a răspuns doamna Carie.

— Atunci n-are rost s-o luăm cu noi. Lăsaţi-o aici.

— Nu poate sta singură, vă rog, permiteţi să vină şi ea.

— Cum doriţi.

Sub un soare palid de primăvară au aşteptat mai bine de două ore în cătarea armelor, bătrânii sprijinindu-se de cei mai puternici, copiii adormind pe jos, cei mai mici ţinuţi în braţe de părinţi; când s-a dat ordinul de plecare au pornit în spatele jeep-ului comandantului, păziţi de soldaţii care îi grăbeau, într-un şir în fruntea căruia mergeau primarul şi directorul şcolii, singurele autorităţi încă recunoscute după catastrofa din ultima perioadă. Au mărşăluit în tăcere, neliniştiţi, întorcându-se să privească acoperişurile caselor ascunse printre dealuri, întrebându-se încotro mergeau, până ce a fost limpede că se îndreptau spre lagărul de prizonieri şi-atunci inima li s-a strâns ca un pumn.

Rolf cunoştea drumul pentru că venise des aici împreună cu fratele său Jochen să prindă şopârle, să pună curse pentru vulpi şi să caute lemne de foc. Uneori băieţii se aşezau sub copaci în faţa îngrăditurii de sârmă ghimpată, la adăpostul frunzişului. Distanţa nu le permitea să vadă bine, se mulţumeau să adulmece aerul şi să asculte sirenele. Când bătea vântul, mirosul ciudat intra în case, dar nimeni nu părea să-l observe şi nu se vorbea niciodată de asta. Acum era pentru prima dată că Rolf Carie şi ceilalţi locuitori din sat treceau de porţile metalice; i-a atras atenţia pământul gol, lipsit de orice vegetaţie, pustiu ca un deşert de praf steril, atât de diferit de câmpiile din regiune în această perioadă a anului, acoperite de un covor verde şi moale. Coloana a străbătut un drumeag lung, a trecut de câteva bariere din vălătuci de sârmă, a trecut pe sub turnurile de control şi de locurile unde înainte erau mitralierele şi a ajuns într-o curte pătrată. De o parte se înălţau nişte şoproane fără ferestre, de alta era o construcţie din cărămizi cu coşuri înalte, în fund erau latrinele şi eşafoadele. Primăvara se oprise la porţile închisorii, totul era gri, învăluit în ceaţa iernii care se eternizase aici. Oamenii s-au oprit lângă barăci, înghesuiţi unii în alţii, atingându-se pentru a prinde curaj, apăsaţi de liniştea de cavernă, de cerul de cenuşă. Comandantul a dat un ordin şi soldaţii i-au împins ca pe vite, ducându-i spre clădirea principală. Şi-atunci i-au văzut cu toţii. Erau cu duzinile, îngrămădiţi pe pământ, unii peste alţii, răsuciţi, dezmembraţi, ca o grămadă de lemne albicioase. La început nici n-au crezut că ar fi vorba de trupuri omeneşti, păreau nişte marionete ale unui teatru macabru, dar ruşii i-au împins cu puştile, i-au lovit cu paturile armelor şi i-au obligat să se apropie, să miroasă, să privească, să permită ca acele chipuri osoase şi oarbe să li se întipărească în memorie, ca gravate cu fierul roşu. Fiecare şi-a auzit bătăile inimii şi nimeni n-a scos o vorbă, căci nu era nimic de spus. Au rămas nemişcaţi câteva minute lungi; comandantul a apucat o cazma şi i-a întins-o primarului. Soldaţii împărţeau unelte celorlalţi.

— Începeţi să săpaţi, a ordonat fără să ridice tonul, aproape în şoaptă.

Katharina şi copiii cei mai mici au fost puşi să stea sub eşafoade în timp ce ceilalţi munceau. Rolf a rămas cu Jochen. Pământul era tare, pietricelele i se lipeau de degete şi îi intrau sub unghii, dar nu

s-a oprit, aplecat, cu părul în ochi, scuturat de o ruşine pe care n-avea s-o uite şi care avea să-l urmărească toată viaţa ca un coşmar din care nu poţi ieşi. Nu şi-a ridicat nici o clipă privirile. Nu auzea decât zgomotele fierului care lovea pietrele, respiraţiile gâfâite, suspinele unor femei.
Se înnoptase când au terminat de săpat gropile. Rolf a observat că în turnuri se aprinseseră luminile şi că noaptea părea mai luminoasă. Ofiţerul rus a dat un ordin şi cei din sat s-au dus doi câte doi să aducă morţii. Copilul şi-a curăţat palmele frecându-le de pantalon, şi-a şters sudoarea de pe frunte şi a înaintat alături de fratele lui spre ceea ce-i aştepta. Cu o exclamaţie răguşită, mama lor a încercat să-i oprească, dar băieţii au mers mai departe, s-au aplecat, au apucat un cadavru de glezne şi de mâini, gol, chel, doar piele şi os, uşor, rece şi uscat ca porţelanul. L-au ridicat fără efort, cu mâinile încleştate de corpul rigid, şi-au mers la gropile săpate în curte. încărcătura lor a oscilat uşor şi capul i-a alunecat spre spate. Rolf s-a întors să se uite la maică-sa, a văzut-o cum se îndoia cuprinsă de greaţă, a vrut s-o liniştească cu un jgest, dar avea mâinile ocupate.
Îngropatul prizonierilor s-a terminat după miezul nopţii. Au umplut gropile şi le-au acoperit cu pământ, dar încă nu venise timpul să plece. Soldaţii i-au obligat să treacă prin bараci, să intre în camerele morţii, să cerceteze cuptoarele şi să meargă pe sub spânzurători. Nimeni n-a îndrăznit să se roage pentru victime. De fapt ştiau că de-acum înainte vor încerca să uite, să-şi smulgă oroarea din suflet, să nu mai vorbească niciodată de asta, sperând că viaţa care mergea mai departe ar putea s-o şteargă. în sfârşit, s-au întors la casele lor tărându-şi picioarele, încet, epuizaţi. Ultimul era Rolf Carie, păşind printre două şiruri de schelete, identice în dezolarea morţii.
După o săptămână s-a întors Lukas Carie, pe care fiul său Rolf nu l-a recunoscut, pentru că în ziua în care plecase pe front copilul nu era încă destul de mare ca să raţioneze, iar cel care a dat buzna în bucătărie în seara aceea nu semăna defel cu fotografia de pe şemineu. în anii în care trăise fără tată, Rolf îşi inventase unul de dimensiuni eroice, îi pusese uniformă de aviator şi-i umpluse pieptul cu decoraţii, transformându-l într-un militar chipeş şi viteaz, cu cizme lustruite în care un copil se putea privi ca într-o oglindă. Imaginea asta n-avea nimic de-a face cu personajul apărut dintr-odată în viaţa lui, drept care nici nu s-a obosit să-l salute, luându-l drept un cerşetor. Cel din fotografie avea mustăţi îngrijite şi ochi plumburii ca norii iarna, autoritari şi reci. Omul care a năvălit în bucătărie purta un pantalon prea mare, legat cu o frânghie, o cazacă ruptă, o basma murdară legată în jurul gâtului, iar în loc de cizme ca oglinda picioarele îi erau învelite în cârpe. Era mai curând mic de statură, nebărbierit, cu părul vâlvoi şi tăiat alandala. Nu, nu era cineva cunoscut. In schimb, restul familiei l-a recunoscut imediat. Văzându-l, mama şi-a acoperit gura cu amândouă mâinile, Jochen s-a ridicat dărâmând scaunul şi Katharina a fugit să se ascundă sub masă, gest pe care nu-l mai făcuse de mult, dar pe care instinctul ei nu-l uitase.
Lukas Carie nu se întorsese pentru că-i era dor de acasă niciodată nu simţise că aparţine cu adevărat de satul acesta sau de altul, era un ins solitar, apatrid -, ci pentru că era înfometat şi disperat şi preferase riscul de a cădea în mâinile duşmanului victorios celui de a rătăci mai departe pe câmpii. Nu mai rezista. Dezertase şi trebuise să supravieţuiască stând ziua ascuns şi mergând noaptea. Furase plăcuţele de identificare ale unui soldat mort, plănuia să-şi schimbe numele şi să-şi şteargă trecutul, şi-a dat însă curând seama că n-avea unde se duce pe continentul acesta vast şi distrus. Amintirea satului cu casele lui liniştite, cu livezile, viile şi şcoala unde predase atâţia ani nu era de natură să-l atragă, dar n-avea de ales. în război primise câteva galoane, nu pentru curajul său, ci pentru cruzimea sa. Acum era alt om: atinsese fundul mlăştinos al propriului său suflet, ştia până unde era în stare să meargă. Odată atinse extremele, odată depăşite limitele răutăţii şi ale plăcerii, a se întoarce la viaţa de dinainte şi a se resemna să predea unor mucoşi obraznici într-o sală de clasă i se părea prea puţin. Socotea că bărbaţii sunt destinaţi războiului, istoria ne demonstrează că progresul nu se obţine fără violenţă, trebuie să strângem din dinţi şi să suportăm, să închidem ochii şi să atacăm, de-aia suntem soldaţi. Suferinţa acumulată nu l-a făcut să dorească pacea, dimpotrivă, i-a băgat în cap convingerea că doar praful de puşcă şi sângele pot crea bărbaţi în stare să ducă barca nesigură a omenirii în port, aruncându-i în valuri pe cei slabi şi inutili, conform legilor implacabile ale naturii.
— Ce, nu vă bucuraţi că mă vedeţi ? a spus închizând uşa în urma lui.

Absenţa nu-i slăbise capacitatea de a-şi teroriza familia. Jochen a dat să spună ceva, dar cuvintele i s-au împotmolit în gât şi n-a reuşit decât să emită un sunet gutural, în timp ce se posta în faţa fratelui său pentru a-l proteja de un pericol nedefinit. Prima reacţie a doamnei Carie a fost să scoată din ladă o faţă de masă mare pentru ca tatăl să n-o vadă pe Katharina, eventual să uite de ea. Cu o privire rapidă, Lukas Carie a luat în stăpânire casa şi a redobândit controlul asupra familiei. Nevastă-sa i se părea la fel de proastă ca şi înainte, dar îşi păstrase intacte frica din ochi şi crupa fermă; Jochen se transformase într-un flăcău atât de înalt şi bine legat, că nu pricepea cum de nu fusese recrutat în regimentele de tineret; pe Rolf aproape că nu-l cunoştea, dar a văzut imediat că puştiul crescuse între fustele mamei şi trebuia să-l scuture bine ca să-l scape de aerul acela de pisoi răsfăţat. Va avea el grijă să facă om din el.

—Jochen, pune apă la încălzit să mă spăl. E ceva de mâncat în casa asta ? Iar tu trebuie că eşti Rolf... Vino să dai mâna cu taică-tău. N-ai auzit ? Vino aici!

Din seara aceea viaţa lui Rolf s-a schimbat pe de-a-ntregul. In ciuda războiului şi a privaţiunilor de tot felul, nu cunoscuse de fapt frica. A învăţat-o acum, de la Lukas Carie. Băiatul nu a mai avut un somn liniştit decât mulţi ani mai târziu, când tatăl său a fost găsit legănându-se de creanga unui copac din pădure.

Soldaţii ruşi care ocupaseră satul erau grosolani, săraci şi sentimentali. Seara se aşezau cu armele lor în jurul unui foc şi cântau cântecele de acasă, iar când aerul răsuna de dulceaţa dialectelor unii lăcrimau de dor. Uneori se îmbătau sau se certau sau dansau până cădeau din picioare. Sătenii îi evitau, dar câteva fete veneau la tabăra lor să se ofere tăcute, fără a-i privi în ochi, pentru ceva de mâncare. Primeau întotdeauna ceva, cu toate că învingătorii făceau foamea exact ca şi învinşii. Copiii se apropiau şi ei, fascinaţi de limba pe care o vorbeau, de maşinile de război, de obiceiurile ciudate, atraşi mai ales de un sergent cu cicatrice adânci pe faţă, care-i distra jonglând cu patru cuţite. Rolf se apropia mai mult decât ceilalţi, în ciuda interdicţiei materne categorice; deodată s-a trezit stând lângă sergent, încercând să-i priceapă cuvintele şi exersând aruncarea cuţitelor. După câteva zile, ruşii i-au identificat pe colaboraţionişti şi pe dezertorii ascunşi; au început procesele de război, foarte scurte căci nu aveau timp de formalităţi, şi cu puţină asistenţă din sat: oamenii erau extenuaţi şi nu mai voiau să audă acuzaţii. Când i-a venit rândul lui Lukas Carie, Jochen şi Rolf au intrat pe furiş şi au rămas în fundul sălii. Acuzatul nu părea să se căiască de faptele comise şi a spus în favoarea sa că n-a făcut decât să îndeplinească ordinele superiorilor, pentru că nu plecase la război ca să mediteze, ci ca să-l câştige. Sergentul scamator şi-a dat seama că Rolf era de faţă, i s-a făcut milă şi a vrut să-l scoată din sală, dar copilul a rămas pe loc, hotărât să asculte până la capăt. I-ar fi fost greu să-i explice sergentului că paloarea lui nu se datora milei pentru tatăl său, ci dorinţei secrete ca dovezile să fie suficiente pentru a-l trimite în faţa plutonului de execuţie. Când a fost condamnat la şase luni de muncă silnică în minele din Ucraina, Jochen şi Rolf au considerat pedeapsa foarte uşoară şi s-au rugat în secret ca Lukas Carie să moară acolo departe şi să nu mai vină înapoi.

Pacea n-a însemnat sfârşitul privaţiunilor. Ani în şir, procurarea alimentelor fusese preocuparea esenţială şi a continuat să fie şi acum. Jochen abia putea citi cursiv, dar era puternic şi tenace; după plecarea tatălui, s-a ocupat de aprovizionarea familiei spărgea lemne, vindea mure şi ciuperci din pădure, vâna iepuri, prepeliţe şi vulpi. Foarte repede, Rolf s-a iniţiat şi el în aceste activităţi şi în plus cei doi fraţi se dedau la mici furtişaguri prin satele vecine, pe ascuns de mama lor, care chiar în perioadele cele mai grele se purta de parcă războiul ar fi fost un coşmar îndepărtat care n-avea nici o legătură cu ea şi nu făcea rabat de la a le inculca băieţilor normele morale. Rolf s-a obişnuit într-atât de mult cu senzaţia de gol în stomac, că mult mai târziu, când piaţa era ticsită de produse şi la fiecare colţ de stradă se vindeau cartofi prăjiţi, cârnaţi şi bomboane, el continua să viseze codrul de pâine uscată ascuns printre scândurile patului.

Doamna Carie a reuşit să-şi păstreze seninătatea şi credinţa în Dumnezeu până în ziua în care bărbatul ei s-a întors din Ucraina şi s-a instalat definitiv în casă. Atunci şi-a pierdut ea curajul. Parcă se micşorase, se întorsese către ea însăşi, vorbindu-şi obsesiv; frica dintotdeauna o paraliza, nu era în stare să-şi exteriorizeze ura, lucru care a doborât-o în cele din urmă. Continua să trudească din zori şi până noaptea, avea grijă de Katharina şi de ceilalţi, dar a încetat să mai vorbească şi să

zâmbească şi nu s-a mai dus la biserică pentru că nu mai avea nici un chef să îngenuncheze în faţa acestui zeu nemilos care nu-i ascultase rugămintea de a-l trimite pe Lukas Carie în iad. A renunţat şi să-i apere pe Jochen şi pe Rolf de excesele tatălui lor. Ţipetele, bătăile şi scandalurile au ajuns să i se pară ceva normal, nu mai avea nici o reacţie. Se ducea la fereastră şi privea cu ochii pierduţi în zare, evadând astfel într-un trecut în care bărbatul nu exista, iar ea era încă o adolescentă neatinsă de nefericire.

Teoria lui Carie era că oamenii se împart în nicovale şi ciocane: unii se nasc pentru a lovi şi alţii pentru a fi loviţi. Fireşte, îşi dorea ca băieţii lui să fie ciocane. Nu le tolera nici o slăbiciune, mai ales lui Jochen, asupra căruia îşi experimenta sistemul educativ. îl apucau furiile când băiatul se bâlbâia şi mai tare şi-şi rodea unghiile. Cuprins de disperare, Jochen îşi imagina nopţile diverse modalităţi prin care să scape odată pentru totdeauna de acest martiriu, dar la răsăritul soarelui îşi dădea seama de realitate, lăsa capul în piept şi-şi asculta tatăl fără să crâcnească, deşi era cu douăzeci de centimetri mai înalt şi era puternic ca un cal. Supunerea s-a sfârşit într-o seară de iarnă când lui Lukas Carie îi venise ideea să recurgă la pantofii cei roşii. Băieţii erau de-acum destul de mari pentru a ghici ce însemnau atmosfera încărcată, privirile tensionate, tăcerea plină de presimţiri rele. Ca de obicei, Carie le-a poruncit băieţilor s-o ia pe Katharina şi să-i lase singuri, să stea în camera lor de unde să nu iasă sub nici un motiv. înainte de a ieşi, băieţii au apucat să zărească expresia de teroare din ochii mamei lor şi să-şi dea seama că tremura. Ceva mai târziu, nemişcaţi în paturile lor, au auzit muzica dată la maxim.

— Mă duc să văd ce face mama, a decis Rolf nemaisuportând certitudinea că de partea cealaltă a culoarului se repeta coşmarul dintotdeauna.

— Tu să stai aici, mă duc eu, că sunt mai mare, a răspuns Jochen.

Şi-n loc să-şi tragă plapuma peste cap, cum făcuse o viaţă întreagă, s-a ridicat făcându-şi vid în creier, şi-a pus pantalonii, haina, căciula de lână şi cizmele de zăpadă. S-a îmbrăcat cu gesturi precise, a ieşit din cameră, a traversat culoarul şi-a încercat să deschidă uşa care avea zăvorul tras. Cu aceleaşi gesturi calme şi precise cu care aşeza cursele sau spărgea lemne, a dat o lovitură de picior în uşă şi a scos-o din ţâţâni. în pijama şi desculţ, Rolf venise după fratele său, iar când uşa s-a deschis a văzut-o pe maică-sa complet dezbrăcată, cocoţată pe botinele roşii cu toc înalt. Lukas Carie a urlat la ei să plece imediat, dar Jochen a înaintat, a trecut de masă, a dat-o la o parte pe femeia care încerca să-l oprească şi s-a îndreptat atât de hotărât spre tatăl său că acesta a făcut speriat un pas înapoi. Pumnul lui Jochen i-a izbit obrazul cu puterea unui ciocan, omul s-a prăbuşit peste bufetul care s-a făcut praf cu un zgomot de lemne şi farfurii sparte. Rolf a privit trupul inert căzut jos, a tras aer în piept, s-a dus în camera lui şi a revenit cu o pătură cu care şi-a acoperit mama.

— Adio, mămico, a spus Jochen din uşă, neîndrăznind s-o privească.

— Adio, fiule, a şoptit ea, mulţumită că măcar unul dintr-ai ei o să scape.

A doua zi, Rolf a suflecat manşetele pantalonilor lungi ai fratelui său şi i-a îmbrăcat ca să-şi ducă tatăl la spital, unde i-au pus falca la loc. Săptămâni în şir n-a putut vorbi şi era hrănit cu lichide cu pipeta. După plecarea fiului cel mare, doamna Carie s-a cufundat iremediabil în tristeţe, iar Rolf a trebuit să se descurce singur cu omul atât de detestat şi de temut.

Katharina avea ochi de veveriţă şi nu ţinea minte nimic. Ştia să mănânce singură, să se ceară afară şi să se ascundă sub masă la venirea tatălui erau singurele lucruri pe care le putuse învăţa. Rolf îi căuta tot felul de comori, un cărăbuş, o pietricică lustruită, o nucă pe care i-o curăţa grijuliu. Ea îl răsplătea cu un devotament infinit. îl aştepta toată ziua, iar când îi auzea paşii şi îl zărea printre picioarele scaunelor, scotea un ciripit de pescăruş. Petrecea ore întregi sub masă, nemişcată, apărată de tăblia groasă de lemn până când tatăl pleca sau adormea sau venea cineva s-o scoată de acolo. Se obişnuise să vieţuiască în vizuina ei, pândind paşii care se apropiau sau se depărtau. Uneori nici nu mai voia să iasă, chiar dacă pericolul trecuse, şi-atunci maică-sa îi dădea acolo farfuria cu mâncare şi Rolf lua o pătură şi se strecura şi el sub masă, dormind ghemuit alături de ea. Adesea, în timp ce Lukas Carie se aşeza la masă, picioarele lui atingeau trupurile copiilor care stăteau acolo, muţi, liniştiţi, ţinându-se de mână, izolaţi în refugiul în care sunetele, mirosurile şi prezenţele celorlalţi ajungeau amortizate de parcă s-ar fi aflat sub apă. Atât de lungă a fost perioada pe care cei doi fraţi

au petrecut-o acolo, încât Rolf Carie a păstrat amintirea luminii lăptoase de sub faţa de masă şi mulţi ani mai târziu, în partea cealaltă a lumii, într-o zi s-a deşteptat plângând sub plasa de ţânţari albă sub care dormea alături de femeia iubită.

3

Într-o seară de Crăciun, pe când aveam vreo şase ani, mama a înghiţit un os de pui. Profesorul, obsedat de foamea nepotolită de a cunoaşte tot mai multe, n-avea timp pentru sărbătoarea asta şi nici pentru altele, dar angajaţii casei sărbătoreau an de an Crăciunul. Confecţionau în bucătărie scena Naşterii Domnului din figurine grosolane de pământ, cântau colinde şi fiecare îmi făcea câte un dar. Cu câteva zile înainte pregăteau o mâncare pe care-o inventaseră sclavii de odinioară. în perioada Coloniei, familiile avute se adunau pe 24 decembrie în jurul mesei. Rămăşiţele banchetului ajungeau la sclavi. Aceştia mărunţeau totul, înveleau amestecul în terci de porumb şi-n frunze de palmier şi-l fierbeau în cazane, rezultatul fiind atât de bun, că reţeta a străbătut veacurile şi încă se mai repetă an de an, cu toate că nimeni nu mai dispune acum de resturile de la cina bogaţilor şi fiecare ingredient trebuie gătit separat, ceea ce e destul de epuizant, în ultimul patio din casa profesorului, servitorii creşteau găini, curci şi un porc, pe care-i îngrăşau tot anul în vederea singurului prilej de petrecere şi ghiftuială. Cu o săptămână înainte, păsările erau îndopate cu nuci şi înghiţituri de rom, iar porcul era adăpat cu litri de lapte îndulcit cu zahăr brun şi mirodenii, pentru frăgezirea cărnii. în timp ce femeile afumau frunzele şi pregăteau oalele şi frigările, bărbaţii tăiau animalele într-o nebunie de sânge, pene şi guiţături, şi totul se sfârşea în beţie, ghiftuială cu carne, supă groasă compusă din toate mâncărurile şi răguşeală de atâtea cântece întru slava Pruncului Isus intonate în ritm festiv, în timp ce în aripa opusă a conacului profesorul Jones petrecea o zi ca toate celelalte şi nici nu ştia că venise Crăciunul. Osul fatidic era ascuns în cocă şi mama nu l-a simţit decât în momentul în care a înţepat-o în gât. După câteva ore a început să scuipe sânge şi trei zile mai târziu s-a stins pe tăcute, la fel cum trăise. Eram lângă ea şi n-am uitat momentul acela pentru că de atunci a trebuit să-mi ascut simţurile pentru a nu mi le pierde în întunericul de neînlăturat în care încremenesc spiritele.

Ca să nu mă sperie, a murit fără să-i fie teamă. E posibil ca osul de pui să-i fi sfâşiat ceva esenţial, să fi produs hemoragie internă, nu ştiu. Când a simţit că se duce, m-a luat cu ea în camera noastră ca să fim împreună până la sfârşit. încet, să nu grăbească moartea, s-a spălat cu apă şi săpun ca să scape de mirosul de mosc ce începea s-o deranjeze, şi-a pieptănat pletele lungi, şi-a pus o cămaşă albă pe care o lucrase în orele de siestă şi s-a întins în acelaşi pat în care mă concepuse cu un indian otrăvit. Deşi atunci n-am priceput semnificaţia acestui ceremonial, am observat-o cu atenţie, şi încă îmi amintesc fiecare gest al ei.

— Moartea nu există, fata mea. Oamenii mor doar când sunt uitaţi, mi-a explicat cu puţin timp înainte de a se duce. Dacă poţi să-ţi aminteşti de mine, am să fiu mereu cu tine.

— Am să-mi amintesc, am promis.

— Şi-acum cheam-o pe naşa.

Am adus-o din bucătărie pe mulatra masivă care ajutase la naşterea mea şi care la timpul potrivit m-a dus la botez.

— Ai grijă de fata asta, cumătră. Ţi-o încredinţez, i-a cerut mama în timp ce-şi ştergea discret firicelul de sânge care-i curgea pe bărbie. Apoi m-a luat de mână şi ochii ei mi-au spus cât de mult mă iubea, apoi privirile i s-au înceţoşat şi viaţa a părăsit-o fără zgomot. Timp de câteva clipe parcă ceva translucid a plutit în aerul nemişcat al încăperii, luminând-o cu o strălucire albăstrie şi înmiresmând-o cu o boare de mosc, după care totul a fost ca înainte, lumina era din nou galbenă, mirosul cel de fiecare zi. I-am luat chipul în mâini, am strigat-o „mămico, mămico", copleşită de tăcerea cu totul nouă care se lăsase între noi.

— Toţi murim, nu e mare lucru, a spus naşa mea în timp ce-i tăia părul din trei mişcări de foarfece, în ideea de a-l vinde mai târziu unui atelier de peruci. O s-o scoatem înainte să afle stăpânul şi să mă pună să i-o duc în laborator.

Mi-am înfăşurat pe după gât coada împletită şi m-am ghemuit într-un colţ cu capul pe genunchi, fără să plâng, pentru că încă nu înţelegeam marea pierdere. Am stat aşa ore, poate noaptea

întreagă, până au venit doi bărbaţi, au învelit-o în singura pătură de pe pat şi-au luat-o fără să spună nimic. Un gol nemilos s-a lăsat atunci în jurul meu.
După plecarea modestei trăsuri funerare, naşa a venit după mine. A trebuit să aprindă un chibrit ca să mă descopere, pentru că încăperea era cufundată în întuneric, becul se arsese şi zorile păreau să se fi oprit în prag. M-a găsit chircită pe jos, eram un fel de grămăjoară pe podea, şi m-a strigat de două ori pe numele întreg, pentru a mă aduce la realitate: Eva Luna, Eva Luna. La flacăra mică şi tremurătoare i-am văzut picioarele mari vârâte în papuci şi rochia largă de bumbac, am ridicat ochii şi i-am zărit privirile umede. Mi-a zâmbit chiar în clipa în care se stingea chibritul; apoi am simţit că se apleacă în întuneric, mă ia în braţele ei groase, mă strânge la piept şi mă leagănă, adormindu-mă blând cu un bocet african.
— Dacă ai fi băiat, ai merge la şcoală şi după aia ai studia ca să ajungi avocat şi să ai grijă de bătrâneţile mele. Avocaţii câştigă cel mai bine, ştiu ei să învârtească lucrurile. Pescuiesc în ape tulburi şi scot o grămadă de bani, spunea naşa.
Susţinea că e mai bine să fii bărbat, căci până şi cel mai sărac are o nevastă căreia să-i poruncească; după ani, am ajuns la concluzia că se poate să fi avut dreptate, cu toate că nici acum nu reuşesc să mă imaginez într-un corp bărbătesc,
cu păr pe faţă, tentaţia de a da ordine şi cu ceva incontrolabil undeva mai jos de buric, pe care, sinceră să fiu, nu ştiam foarte bine unde să-l plasez. In felul ei, naşa mă iubea şi dacă n-a ştiut să mi-o arate este pentru că nu a crezut necesar să mă formeze aşa şi pentru că şi-a pierdut minţile devreme. Pe atunci nu era ruina care e astăzi: era o mulatră arogantă cu sâni generoşi, talie marcată şi şolduri opulente care îi umflau rochia de parcă ar fi avut o masă sub ea. Pe stradă bărbaţii întorceau capul după ea, îi strigau complimente vulgare şi încercau s-o ciupească de fund, dar ea nu se ferea şi le răspundea pocnindu-i cu poşeta: da' ce credeai, negru obraznic ce eşti ? zicea şi râdea ca să i se vadă dintele de aur. Se spăla în fiecare seară într-o albie, turnându-şi apă cu o cană şi frecându-se cu o cârpă săpunită, îşi schimba bluza de două ori pe zi, se stropea cu apă de trandafiri, îşi spăla părul cu ou şi îşi freca dinţii cu sare ca să strălucească. Răspândea un miros puternic şi dulceag pe care apa de trandafiri şi săpunul nu reuşeau să-l diminueze, miros care-mi plăcea tare mult pentru că-mi amintea de laptele dat în foc. Când făcea baie o ajutam turnându-i apă pe spate, absolut extaziată în faţa acestui corp negricios, cu sfârcuri brune, pubis umbrit de păr creţ şi fese moi ca fotoliul capitonat cu piele în care lâncezea profesorul Jones. îşi trecea mângâietor cârpa peste tot corpul şi zâmbea mândră de cărnurile ei abundente. Păşea cu o graţie sfidătoare, foarte dreaptă, în ritmul unei muzici secrete pe care o auzea doar ea. In rest, totul la ea era grosolan, până şi râsul şi plânsul. Se supăra fără motiv şi plesnea aerul cu mâinile, iar dacă mă nimerea şi pe mine, efectul era de ghiulea de tun. Astfel, fără nici o intenţie rea, mi-a spart un timpan. în ciuda mumiilor, pentru care n-avea nici cea mai mică simpatie, l-a slujit mulţi ani pe doctor ca bucătăreasă, pentru o leafă mizeră pe care o cheltuia mai ales pe rom şi tutun. Avea grijă de mine pentru că primise o sarcină mai sacră decât o legătură de sânge: cine neglijează un copil înfiat e de neiertat, asta e mai rău decât a-ţi părăsi propriul copil, obişnuia să-mi spună, obligaţia mea e să te cresc
cuminte, curată şi muncitoare, pentru asta am să fiu întrebată la Judecata de Apoi. Maică-mea nu credea în păcatul originar, drept care nu găsise necesar să mă boteze, dar naşa a insistat cu o tenacitate exemplară. Bine, cumătră, dacă asta îţi face plăcere, fă ce vrei, dar nu-i schimba numele pe care i l-am ales, a admis Consuelo în cele din urmă. Mulatra n-a fumat şi n-a băut trei luni ca să economisească banii, iar în ziua stabilită mi-a cumpărat o rochie de organdi de culoare frez, mi-a strâns laţele într-o panglică, m-a stropit cu apa ci de trandafiri şi m-a dus în braţe la biserică. Am o fotografie de la botez, arăt ca un cadou de aniversare frumos împachetat. Cum bani nu mai avea, a plătit ceremonia cu o curăţenie completă a lăcaşului sfânt, de la maturatul pardoselii până la curăţatul ornamentelor cu creta şi ceruirea băncilor de lemn. Aşa am fost eu botezată cu toată pompa şi ceremonia, ca o fetiţă bogată.
— Dacă n-aş fi fost eu, ai fi rămas păgână. Nevinovaţii care mor nebotezaţi ajung în limb şi acolo rămân, îmi spunea tot timpul. Alta în locul meu te-ar fi vândut. Fetiţele cu ochi deschişi la culoare au căutare, se spune că americanii le cumpără şi le duc în ţara lor, dar eu i-am făcut o promisiune maică-tii şi dacă nu m-aş ţine de ea aş ajunge să fierb în cazanele iadului.

Pentru ea limitele între bine şi rău erau foarte clare şi era dispusă să mă apere de vicii cu bătaia, singura metodă pe care o cunoştea, căci aşa fusese crescută. Ideea că jocul şi tandreţea le priesc copiilor este o descoperire modernă, ei nu-i trecuse aşa ceva prin minte. A încercat să mă înveţe să muncesc repede, fără să pierd timpul visând, neatenţia şi încetineala o supărau, voia să mă vadă venind în fuga mare ca să execut un ordin. Eşti cu capul în nori şi ai picioare de cârpă, îmi spunea şi îmi fricţiona pulpele cu Emulsie Scott, un tonic ieftin, dar de mare prestigiu, făcut cu untură de peşte, despre care se spunea că era piatra filozofală a medicaţiei care întăreşte organismul.
Creierul naşei era cam deranjat din cauza romului. Credea în sfinţii catolici, în alţii de origine africană şi în alţi câţiva de invenţie proprie. îşi făcuse un mic altar în cameră, unde, alături de apa sfinţită, se aliniau fetişuri voodoo, fotografia răposatului ei tată şi un bust pe care-l credea a fi al Sfântului Cristofor, deşi mai târziu eu am descoperit că era al lui Beethoven; nu i-am spus niciodată, căci oricum era cel mai făcător de minuni dintre toţi. Vorbea întruna cu zeităţile ei pe un ton colocvial şi cam de sus, cerându-le favoruri de mică importanţă; după aceea, când a devenit mare amatoare de telefon, îi suna direct în cer, interpretând bâzâitul aparatului drept răspunsuri sub formă de parabolă ale divinilor ei interlocutori. Aşa se face că primea instrucţiuni de ordin celest chiar şi pentru chestiunile cele mai banale. Era devotată Sfântului Benito, un blond frumuşel şi petrecăreţ, pe care femeile nu-l lăsau în pace, care s-a băgat în fumul unui *brasero* ca să iasă bine pârlit, ca un lemn; de-abia atunci l-a putut adora cum se cuvine pe Dumnezeu şi şi-a făcut minunile liniştit, scăpat de muierile desfrânate care i se agăţau de mantie. Lui i se ruga când era beată. Mai era expertă în nenorociri şi morţi groaznice, ştia cum murise fiecare martir şi fiecare fecioară din calendarul sfinţilor catolici şi era mereu dispusă să-mi povestească. O ascultam cu o teroare bolnăvicioasă şi de fiecare dată îi ceream detalii suplimentare. Supliciul Sfintei Lucia era preferatul meu, eram în stare să-l ascult tot timpul, cu toate amănuntele: de ce Lucia l-a refuzat pe împăratul îndrăgostit de ea, cum i-au scos ochii, dacă e adevărat că pupilele au trimis o lumină de pe tava de argint pe care stăteau precum două ouă, orbindu-l pe împărat, în timp ce ei îi creşteau doi superbi ochi albaştri, mult mai frumoşi decât cei dintâi.
Credinţa bietei mele naşe era de nezdruncinat şi nici o nenorocire ulterioară nu i-a clintit-o. Acum ceva timp, când Papa a venit în vizită pe aici, am cerut autorizaţie s-o scot din sanatoriu, căci ar fi fost păcat să nu-l vadă pe Suveranul Pontif în veşminte albe şi cu crucea de aur, predicându-şi
(învingerile nedemonstrabile într-o spaniolă perfectă sau in dialect indian, după caz. Când l-a văzut înaintând în acvariul său de sticlă blindată pe străzile proaspăt spălate, printre flori, urale, steguleţe şi gărzi de corp, naşa mea, deja foarte bătrână, a căzut în genunchi, convinsă că Profetul Ilie venise în călătorie turistică. Mi-a fost frică să nu fie zdrobită de mulţime şi-am vrut s-o iau de acolo, dar ea nu s-a mişcat din loc până nu i-am cumpărat un fir de păr al Papei ca relicvă. în zilele acelea mulţi oameni s-au făcut buni, alţii ,\u promis să ierte datoriile sau să nu sufle o vorbă despre lupta de clasă sau anticoncepţionale ca să nu-l întristeze pe Sfântul Părinte, dar adevărul e că eu nu am fost entuziasmată de înaltul vizitator, căci nu aveam amintiri plăcute din domeniul religios. într-o duminică din copilăria mea, naşa m-a dus la biserică şi m-a pus să stau în genunchi într-o cabină de lemn cu perdele; eu aveam degetele cam boante şi nu mă puteam închina aşa cum mă învăţase. De după un grilaj mi-a venit un miros puternic, spune-mi ce păcate ai făcut, mi s-a ordonat şi pe loc le-am uitat pe cele pe care le inventasem, n-am ştiut ce să spun, chinuindu-mă să mă gândesc la unul, cât de uşor, dar nu mi-a venit nimic în minte.
— îţi atingi trupul cu mâinile ?
— Da...
— Des, fiica mea ?
— în fiecare zi.
— în fiecare zi! Cât de des ?
— N-am numărat... foarte des...
— Asta e o ofensă foarte gravă în ochii lui Dumnezeu!
— Nu ştiam, părinte. Dar dacă-mi pun mănuşi, tot păcat este ?
— Mănuşi! Ce tot vorbeşti, nesăbuito! îţi baţi joc de mine ?

— Nu, nu, am spus înspăimântată, socotind că, oricum, ar fi fost cam greu să mă spăl pe faţă, pe dinţi sau să mă scarpin cu mănuşi.
— Promite-mi că n-ai să mai faci. Puritatea şi inocenţa sunt darurile cele mai de preţ ale unei fete. Să spui cinci sute de Ave Măria ca să te ierte Dumnezeu.
— Nu pot, părinte, am spus, pentru că nu ştiam număra decât până la douăzeci.
— Cum nu poţi! a urlat preotul şi o ploaie de salivă a traversat confesionalul şi m-a stropit toată.
Am rupt-o la goană, dar naşa m-a prins din zbor şi m-a apucat de o ureche, în timp ce vorbea cu preotul despre obligaţia de a mă pune la treabă până nu mi se strică de tot caracterul şi sufletul.
După moartea mamei a venit rândul profesorului Jones. A murit de bătrâneţe, dezamăgit de lume şi de propria lui înţelepciune, dar pot să jur că a murit în pace. Fiind imposibil să se autoîmbălsămeze şi să rămână demn printre mobila englezească şi cărţile lui, a lăsat prin testament să fie trimis în îndepărtatul său oraş natal, nu voia să ajungă în cimitirul local, sub o ţărână străină şi un soare nemilos, în vecinătatea promiscuă a cine ştie căror prăpădiţi, cum spunea chiar el. A agonizat sub ventilatorul din dormitor, fierbând în sudoarea paraliziei, alături doar cu preotul acela cu Biblia şi cu mine. Ultimele urme de frică mi-au trecut când am înţeles că nu se putea mişca fără ajutor şi când glasul tunător a devenit gâfâit de muribund.
In casa asta închisă faţă de lume, unde moartea îşi instalase cartierul general încă de când doctorul îşi începuse experimentele, eu mă plimbam nestingherită. Disciplina slujitorilor slăbise în momentul în care profesorul n-a mai putut ieşi din cameră ca să-i certe din fotoliul său cu rotile şi să-i copleşească cu ordine contradictorii. Am văzut cum plecau de fiecare dată cu tacâmurile de argint, cu covoarele, tablourile, chiar şi cu flacoanele de cristal în care savantul îşi păstra formulele. Nimeni nu-i mai punea masa patronului cu feţe de masă scrobite şi veselă strălucitoare, nimeni nu mai aprindea candelabrele cu ţurţuri şi nu-i mai aprindea pipa. Naşa a încetat să se mai ocupe de gătit, se limita la
banane prăjite, orez şi peşte fript la toate mesele. Ceilalţi n-au mai făcut curat şi jegul şi igrasia au cuprins podelele şi pereţii. De grădină nu mai văzuse nimeni de când cu accidentul cu vipera de acum mulţi ani, drept care o vegetaţie agresivă era pe punctul de a înghiţi casa şi a năvăli pe trotuar. Servitorii dormeau în timpul siestei, ieşeau la plimbare la orice oră, beau prea mult rom şi ascultau toată ziua radioul care răcnea bolerouri, *cumbias* şi *rancheras.* Nefericitul profesor, care în vremurile lui bune nu admitea decât discurile sale de muzică clasică, suferea nespus de pe urma hărmălaiei şi suna degeaba din clopoţel, nu venea nimeni. Naşa urca în odaia lui doar când dormea, ca să-l stropească cu apă sfinţită şterpelită de la biserică, pentru a nu muri ca un cerşetor.
Iar când într-o dimineaţă o slujnică i-a deschis pastorului protestant doar în chiloţi şi sutien pentru că se topea de căldură, am intuit că delăsarea ajunsese la punctul maxim şi nu mai avea sens să mă ţin la o distanţă prudentă de stăpân. De atunci am început să-l vizitez des, mai întâi stând în prag, apoi intrându-i în cameră şi terminând prin a mă juca la el în pat. Petreceam ore lângă bătrân încercând să comunicăm şi-n cele din urmă am început să-i pricep murmurele de hemiplegie. Când eram cu el, profesorul părea să uite uneori de umilinţa agoniei şi de chinurile nemişcării. Scoteam cărţile din rafturi şi i le ţineam în faţa ochilor ca să citească. Unele erau scrise în latină, dar mi le traducea, părea încântat să mă aibă ca elevă şi se lamenta cu voce tare că habar n-avusese atâţia ani că trăiam şi eu în casa aia. Cred că nu atinsese un copil în viaţa lui şi a descoperit prea târziu că avea vocaţie de bunic...
— De unde-o fi răsărit plodul ăsta ? se întreba mestecând aerul. Să fie fiică-mea, nepoată-mea sau o halucinaţie a creierului meu bolnav ? E brunetă, dar ochii seamănă cu ai mei... Hai aici, copilă, să te privesc de aproape.
Nu făcea nici o legătură între mine şi Consuelo, deşi îşi amintea bine de femeia care-l slujise mai bine de douăzeci
de ani şi căreia odată i se umflase burta ca un zepelin fiindcă a avut o indigestie puternică. îmi vorbea des de ea, convins că ultimele lui clipe ar fi fost altfel dacă ar fi avut-o alături. Ea nu l-ar fi trădat, spunea.
Eu îi puneam vată în urechi ca să nu-l înnebunească muzica şi piesele de la radio, îl spălam şi îi puneam prosoape împăturite sub corp ca să nu se îmbibe salteaua de urină, îi aeriseam camera şi-l

hrăneam cu un terci ca pentru bebeluşi. Bătrânelul cu barbă argintie era păpuşa mea. într-o zi l-am auzit spunându-i pastorului că eu eram mai importantă pentru el decât toate descoperirile ştiinţifice pe care le făcuse. L-am minţit şi eu: i-am spus că avea o familie numeroasă care-l aştepta în ţara lui, că era bunicul a mai multor nepoţi şi avea o grădină plină de flori. în bibliotecă era o pumă îmbălsămată, unul din primele experimente pe care le făcuse cu lichidul cel miraculos. Am târât-o în camera lui, am lăsat-o lângă pat şi i-am spus că era căţelul lui cel răsfăţat, nu-şi amintea de el ? Bietul animal era trist.

— Notează în testamentul meu, pastore: doresc ca fetiţa asta să fie unica moştenitoare a întregii mele averi. Totul va fi al ei după ce-am să mor, a bâiguit cu greu către omul bisericii care îl vizita aproape zilnic şi-i strica plăcerea morţii cu ameninţarea veşniciei.

Naşa mi-a instalat un pătuţ alături de muribund. într-o dimineaţă, bolnavul s-a trezit mai palid şi mai obosit ca de obicei, a refuzat cafeaua cu lapte pe care încercam să i-o dau, dar s-a lăsat spălat, pieptănat, schimbat şi stropit cu colonie. Până la prânz a rămas tăcut, culcat pe perne, cu ochii la geam. N-a vrut să-şi mănânce terciul şi când îl aranjam pentru siestă m-a rugat să mă întind lângă el şi să tac. Dormeam liniştit amândoi când viaţa l-a părăsit.

Pastorul a apărut pe seară şi s-a îngrijit de toate. Trimiterea trupului în ţara de origine nu era practică, mai ales că nu era nimeni interesat să-l primească, aşa că a ignorat instrucţiunile testamentare şi l-a înmormântat fără multă ceremonie. Doar noi, servitorii casei, am asistat la trista îngropăciune:

prestigiul profesorului se diminuase în faţa noilor cuceriri ale ştiinţei, aşa că nimeni nu s-a obosit să-l însoţească la cimitir, cu toate că anunţul apăruse în presă. După atâţia ani de claustrare puţini îşi mai aminteau de el, iar dacă vreun student medicinist îl pomenea, o făcea ca să râdă de metodele sale de a stimula inteligenţa prin lovituri în cap, de insectele cu care voia să lupte împotriva cancerului şi de lichidul pentru conservat cadavrele.

Cu dispariţia lui s-a prăbuşit şi lumea în care trăisem. Pastorul a făcut inventarul bunurilor şi a dispus de ele, plecând de la faptul că omul îşi pierduse în ultima vreme minţile şi era incapabil să ia o decizie. Totul a ajuns la biserică, mai puţin puma, de care n-am vrut să mă despart: o călărisem încă din prima copilărie şi tot spunându-i bolnavului că era câine sfârşisem prin a o crede şi eu. în momentul în care încărcătorii se pregăteau să o pună în camion, am făcut o criză de toată frumuseţea, aşa că văzându-mă cu spume la gură şi ţipând, pastorul a preferat să renunţe. Bănuiesc că nici animalul nu era de vreun folos cuiva, aşa am putut să-l păstrez. A fost imposibil să se vândă casa, nimeni n-a vrut s-o cumpere. Era stigmatizată de experimentele profesorului Jones şi a rămas părăsită. Mai există şi acum. Anii trecând, a devenit o casă a terorii, în care băieţii îşi dovedesc bărbăţia plimbându-se noaptea prin ea, printre uşi care scârţâie, cohorte de şoareci şi vaiete de fantome. Mumiile din laborator au fost duse la Facultatea de Medicină, unde au rămas aruncate multă vreme într-un subsol, până când a renăscut brusc dorinţa de a descoperi formula secretă a doctorului şi trei generaţii de studenţi le-au tot smuls câte o bucăţică pe care o cercetau cu tot felul de aparate, ajungând să le transforme într-o tocătură nedemnă.

Pastorul a concediat servitorii şi a închis casa. Aşa am plecat din locul unde mă născusem, cărând puma de labele dindărăt, în timp ce naşa o ducea de cele din faţă.

— De-acum eşti măricică şi nu mai pot să te ţin. Acum ai să munceşti ca să-ţi câştigi pâinea şi să devii puternică, cum se cuvine, mi-a spus ea. Aveam şapte ani.

Naşa a aşteptat în bucătărie, aşezată pe un scaun de paie, cu spatele drept, poşeta de plastic cu mărgeluşe în poală, cu sânii pe jumătate revărsaţi din decolteu şi coapsele dând pe dinafară scaunului. Eu, în picioare lângă ea, mă uitam cu coada ochiului la cratiţele de fier, la frigiderul ruginit, la pisicile de sub masă, la bufetul de vitrina căruia se loveau muştele. Părăsisem casa profesorului de două zile şi încă nu-mi revenisem. Doar în câteva ore devenisem ursuză. Nu voiam să vorbesc cu nimeni. Mă aşezam într-un colţ cu capul în mâini şi-atunci, ca şi acum, apărea mama, credincioasă promisiunii de a rămâne vie atâta timp cât aveam să-mi amintesc de ea. Printre oalele bucătăriei străine robotea o negresă uscată şi necioplită, care ne privea neîncrezător.

— E fata dumitale ?

— Cum o să fie a mea, nu te uiţi la pielea ei ?

— Păi atunci, a cui e ?
— E fina mea de botez. Am adus-o să muncească.
S-a deschis uşa şi a intrat stăpâna casei, o femeie mărunţică, cu o pieptănătură complicată din colaci şi bucle ţepene, îmbrăcată în doliu riguros, purtând pe piept un medalion mare şi aurit, ca o medalie de ambasador.
— Apropie-te să te văd, mi-a poruncit, dar eu înţepenisem pe loc, nu puteam să mă mişc, şi naşa m-a împins înainte ca să fiu cercetată: pe pielea capului ca să n-am păduchi, pe unghii ca să n-aibă linii transversale, semn de epilepsie, apoi dinţii, urechile, pielea, puterea braţelor şi a picioarelor. Nu are limbrici ?
— Nu, coniţă, e curată pe dinafară şi pe dinăuntru.
— E slabă.
— în ultima vreme nu prea are poftă de mâncare, dar nu vă faceţi griji, munceşte cu tragere de inimă. învaţă repede, are cap bun.
— E plângăcioasă ?
— N-a plâns nici măcar când am îngropat-o pe mamă-sa, odihneascâ-se în pace.
— Rămâne de probă o lună, a hotărât stăpâna şi a ieşit fără să spună la revedere.
Naşa mi-a făcut ultimele recomandări: să nu fii obraznici, ai grijă să nu spargi ceva, nu bea apă seara ca să nu faci pipi în pat, poartă-te frumos şi fii ascultătoare.
A schiţat un gest ca să mă sărute, s-a răzgândit şi m-a mângâiat neîndemânatic pe cap, s-a întors şi a ieşit pe uşa de serviciu călcând apăsat, dar mi-am dat seama că era tristă. I'useserăm tot timpul împreună, era prima dată că ne despărţeam. Am rămas pe loc, privind peretele. Bucătăreasa a terminat de prăjit feliile de banană, m-a luat de umeri şi m-a aşezat pe un scaun, apoi s-a aşezat şi ea şi a zâmbit.
— Aşa că tu eşti noua slujnică... Bine, păsărică, ia de mănâncă, şi mi-a pus o farfurie în faţă. Mie-mi zice Elvira, m-am născut pe litoral într-o duminică, pe 29 mai, dar anul nu-l mai ştiu. Toată viaţa n-am făcut decât să muncesc şi din câte-mi dau seama ăsta va fi şi drumul tău. Am eu maniile şi obiceiurile mele, dar o să ne înţelegem bine dacă nu eşti obraznică, că mereu am vrut să am nepoţi, dar Dumnezeu m-a făcut aşa de săracă încât nici familie nu mi-a dat.
Din ziua aceea am început o altă viaţă. Casa era ticsită de mobilă, tablouri, statuete, coloane de marmură îmbrăcate în ferigă, dar toate astea nu reuşeau să ascundă muşchiul care se întindea pe ţevărie, pereţii pătaţi de igrasie, praful multor ani adunat pe sub paturi şi în spatele dulapurilor; totul mi se părea murdar, spre deosebire de casa profesorului Jones, care, înainte de atacul cerebral, se întindea pe jos ca să-şi treacă degetul prin colţuri. Mirosea a pepeni putrezi şi în ciuda persienelor coborâte împotriva soarelui era o căldură sufocantă. Proprietarii erau doi fraţi celibatari, cucoana cu medalionul şi un grăsan sexagenar cu un nas mare şi borcănat, plin de urme de vărsat şi parcă tatuat cu vinişoare albastre. Elvira mi-a spus că doamna lucrase multă vreme la un notariat, unde scria în tăcere şi adunându-şi ţipetele pe care abia acum, la pensie şi stând acasă, putea să le sloboadă
după cum avea chef. Toată ziua dădea ordine cu glas piţigăiat, ridicând un deget acuzator, hărţuindu-ne neobosit, supărată pe toată lumea şi pe ea însăşi. Fratele ei se mulţumea să citească ziarul şi gazeta hipică, să bea, să moţăie într-un balansoar de pe culoar, să se plimbe în pijama tărându-şi papucii pe dale şi scărpinându-se între picioare. Seara se trezea din amorţeala de peste zi, se îmbrăca şi pleca la cafenea să joace domino, cu excepţia duminicilor când se ducea la hipodrom să piardă câştigul întregii săptămâni. Mai locuiau acolo o servitoare ciolănoasă cu creier de găină, care muncea din zori şi până seara şi în timpul siestei dispărea în camera celibatarului, bucătăreasa, pisicile şi un papagal taciturn şi pe jumătate jumulit.
Stăpâna i-a poruncit Elvirei să mă spele cu săpun dezinfectant şi să-mi ardă toate hainele. N-am fost tunsă zero, cum se obişnuia pe atunci să fie tunse fetele de serviciu ca să nu ia păduchi pentru că s-a opus fratele ei. Omul cu nasul ca o pătlăgică vorbea blând, zâmbea des şi mie mi-era simpatic, chiar când era beat. I s-a făcut milă de frica mea de foarfece şi a reuşit să-mi salveze coama pe care mama mi-o peria atât de des. E curios că nu-mi amintesc cum îl chema... în casă, purtam un şorţ făcut de stăpână la maşina de cusut şi mergeam desculţă. După luna de probă mi s-a spus că trebuie

să muncesc mai mult, pentru că acum primeam salariu. Nu l-am văzut niciodată, îl ridica naşa tot la cincisprezece zile. La început, îi aşteptam vizitele cu nerăbdare şi de cum o vedeam mă agăţăm de fustele ei şi o rugam să mă ia înapoi, dar pe urmă m-am obişnuit, m-am legat de Elvira şi m-am împrietenit cu pisicile şi papagalul. Când stăpâna mi-a spălat gura cu bicarbonat ca să nu mai vorbesc printre dinţi am încetat să conversez cu mama cu voce tare, o făceam în gând. Era mult de lucru, casa părea o corabie eşuată, oricât ai fi dat cu mătura şi cu peria nu puteai birui înflorirea aceea care cuprindea pereţii. Mâncarea nu era variată şi nici din belşug, dar Elvira îmi pitea resturile de la
masa stăpânilor şi mi le dădea la micul dejun: auzise la radio că e bine să-ţi începi ziua cu stomacul plin, îţi face bine l.i creier, păsărico, şi poate că într-o bună zi ai să fii deşteapîmi spunea. Stăpânei nu-i scăpa nimic, azi speli cu creoli nă în curţile interioare, nu uita să calci şervetele, ai grijă ia nu le pârleşti, şterge geamurile cu hârtie de ziar şi oţet, când termini vino să-ţi arăt cum să lustruieşti pantofii domnului. Ascultam fără să dau în brânci, căci descoperisem repede că, dacă trândăveam cu prudenţă, ziua trecea fără să fac mare lucru. Cucoana cu medalion începea să dea ordine de cum se scula în zori, îmbrăcată deja în straiele de doliu suprapuse, cu medalionul la gât şi coafura ei complicată, dar se încurca în propriile comenzi şi era uşor s-o păcăleşti. Stăpânul nu se interesa de treburile casnice, era ocupat cu cursele de hipism, studia antecedentele cailor, făcea calculul probabilităţilor şi trăgea la măsea ca să se consoleze când pierdea la pariuri. Uneori nasul lui era ca o pătlăgică vânătă şi-atunci mă chema să-l ajut să se bage în pat şi să ascund sticlele goale. Servitoarea n-avea nici un interes să se împrietenească cu cineva, cu mine cu atât mai puţin. Doar Elvira se ocupa de mine, mă hrănea, îmi arăta cum trebuie să lucrez, mă uşura de treburile mai grele. Petreceam multe ceasuri împreună vorbind şi spunându-ne poveşti. Atunci au început să-i iasă la iveală anumite ciudăţenii, precum ura iraţională pentru străinii blonzi şi pentru gândacii împotriva cărora lupta prin orice mijloace, de la varul nestins până la lovituri cu mătura. Totuşi, n-a spus nimic când a descoperit că le puneam mâncare şoarecilor şi le apăram puii ca să nu fie devoraţi de pisici. Se temea să nu moară în mizerie şi să ajungă la groapa comună; pentru a evita umilinţa postumă cumpărase pe credit un sicriu pe care-l ţinea în cameră, pe post de dulap deocamdată. Era o ladă ordinară de lemn, cu miros de clei, căptuşită cu pânză albă, panglici albastre şi o pernă mică. Uneori aveam privilegiul de a mă culca înăuntru, închideam capacul, în timp ce Elvira se prefăcea că boceşte nemângâiată, trecând în revistă printre suspine
ipoteticele mele virtuţi, vai, Doamne sfinte, de ce-ai luat-o de lângă mine pe păsărică asta atât de bună, de curată şi ordonată, o iubesc mai mult decât dacă mi-ar fi nepoată, fă o minune, Doamne, adu-mi-o înapoi. Jocul ţinea până când servitoarea îşi pierdea controlul şi începea să urle.
Zilele treceau toate la fel, cu excepţia celei de joi, a cărei venire o calculam după calendarul din bucătărie. Aşteptam toată săptămâna clipa în care traversam grădina şi plecam la piaţă. Elvira îmi dădea papucii de cauciuc, îmi schimba şorţul, îmi răsucea coada pe ceafă şi-mi dădea un cent ca să-mi cumpăr o acadea aproape de nebiruit, vopsită în culori strălucitoare, pe care o puteai suge cu orele fără să se micşoreze. Acadeaua îmi ajungea pentru şase sau şapte nopţi de plăcere intensă şi pentru multe savurări rapide între două treburi mai grele. Stăpâna mergea în frunte ţinându-şi strâns poşeta, avertizându-ne să deschidem bine ochii, să nu căscăm gura, să nu de depărtăm de ea, că mişună hoţii, înainta cu pas hotărât, cerceta, pipăia, se tocmea, preţurile astea sunt scandaloase, speculanţii merită să ajungă la închisoare. Eu mergeam în spatele servitoarei, cu două sacoşe în mâini şi acadeaua în buzunar. Mă uitam la oameni, încercam să le ghicesc viaţa, secretele, calităţile şi aventurile. Mă întorceam acasă cu ochii arzând şi inima în sărbătoare, fugeam în bucătărie şi-n timp ce o ajutam pe Elvira să descarce cumpărăturile o zăpăceam de cap cu poveşti despre morcovi şi ardei vrăjiţi, care ajunşi în oală se transformau în prinţi şi prinţese şi săreau afară cu fire de pătrunjel prinse în coroană şi straiele regale ude de supă.
— Şşt... vine coniţa! Pune mâna pe mătură, păsărico.
În timpul siestei, când liniştea cuprindea toată casa, îmi lăsam treburile şi mă duceam în sufragerie, unde atârna un tablou mare în ramă aurită, o fereastră deschisă spre un orizont marin cu valuri, stânci, cer înnorat şi pescăruşi. Rămâneam în picioare cu ochii ţintă la peisajul acvatic irezistibil, cu

mintea pierdută la călătorii fără sfârşit, la sirene, delfini şi calcani uriaşi, lucruri pe care mi le aminteam poate din
inteziile maică-mii sau din cărţile profesorului Jones. Dintre toate poveştile pe care mi le spusese ea, le preferam pe acelea în care era vorba de mare: mă făceau să visez la insule depărtate, oraşe imense scufundate, trasee oceanice pentru navigaţia peştilor. Sunt sigură că avem un trecut marin, îmi sugera mama de fiecare dată când îi ceream o poveste de acest fel; aşa s-a născut legenda bunicului olandez. în faţa tabloului regăseam emoţia de atunci, când o ascultam vorbind sau stăteam lângă ea în timp ce făcea treabă, mereu aproape ca să-i simt mirosul vag de pânză, leşie şi scrobeală.
— Ce faci aici! ? mă scutura stăpâna când dădea de mine. N-ai nimic de făcut ? Tabloul ăsta nu-i de nasul tău!
Am dedus că picturile se uzează, culorile intră în ochii celui care priveşte, şi astfel pălesc până la dispariţie.
— Nu, fato, ce prostie, cum o să se uzeze. Hai să-mi dai un pupic pe nas şi te las să priveşti marea. Şi încă unul şi-ţi dau un ban, dar să nu-i spui soră-mii, ea nu înţelege, nu ţi-e silă de nasul meu ? Şi stăpânul mă trăgea după ferigi ca să primească acest răsfăţ clandestin.
Mi se dăduse un hamac atârnat în bucătărie, dar după ce se culca toată lumea o ştergeam în camera de serviciu şi mă strecuram în patul pe care-l împărţeau servitoarea şi bucătăreasa, care dormeau una la picioarele celeilalte. Mă ghemuiam lângă Elvira şi îi propuneam să-i spun o poveste ca să mă lase să dorm cu ea.
— De acord, spune-mi-o pe aia cu bărbatul care şi-a pierdut capul din dragoste.
— Pe asta am uitat-o, dar îţi spun una cu animale.
— Precis că maică-ta avea multă apă în burtă de-ai ieşit cu talentul să spui poveşti, păsărico.
Îmi amintesc foarte bine, era o zi ploioasă, mirosea ciudat, a pepeni stricaţi, urină de pisici şi de pe stradă venea un abur cald, un miros care umplea casa, atât de dens că puteai să-l apuci cu mâna. Stăteam în sufragerie călătorind pe mare. N-am auzit paşii stăpânei, iar când i-am simţit gheara
pe gâtul meu m-am întors de departe şi n-am ştiut unde mă aflu.
— Iar eşti aici ? Marş la treabă, de ce crezi că te plătesc!
— Am terminat, coniţă...
A răsturnat vaza de pe bufet, duşumeaua s-a umplut de apă murdară şi flori ofilite.
— Curăţă, a poruncit.
Au pierit marea, stâncile învăluite în ceaţă, cosiţa roşie a nostalgiilor mele, mobila din sufragerie; nu vedeam decât florile acelea de pe dale care parcă se umflau, se mişcau, prindeau viaţă, şi pe femeia cu turnul de bucle în cap şi medalionul pe piept. Un „nu" uriaş a crescut în mine, m-a înăbuşit, l-am auzit ţâşnind într-un strigăt din rărunchi şi l-am văzut cum se izbeşte de obrazul pudrat al stăpânei. Nu m-a durut palma pe care mi-a tras-o, pentru că furia mă copleşise şi aveam deja impulsul de a mă repezi la ea, să o trântesc la pământ, să o zgârii pe faţă, să o apuc de păr şi să trag cât pot de tare. Şi atunci coafura a cedat, buclele s-au prăbuşit, cocul s-a desprins şi toată grămada asta de păr aspru mi-a rămas în mână ca un sconcs în agonie. înspăimântată, am crezut că îi smulsesem pielea capului. Am fugit ca din puşcă, am traversat grădina fără să mă uit pe unde calc şi am ieşit în stradă. Ploaia caldă de vară m-a udat în câteva clipe, eram fleaşcă şi m-am oprit. Am azvârlit din mână trofeul păros, care a căzut în rigolă şi a luat-o la vale printre gunoaie. M-am uitat preţ de câteva minute la naufragiul părului care se îndepărta fără ţintă, convinsă că soarta mi-era peceduită, că n-aveam unde mă ascunde după crima comisă. Am ieşit din cartier, am trecut de piaţa zilelor de joi, am părăsit zona rezidenţială a caselor închise la ora siestei şi am mers mai departe. Ploaia s-a oprit, soarele de la ora patru a evaporat apa de pe asfalt, învăluind totul într-un abur lipicios. Lume, trafic, gălăgie, multă gălăgie, construcţii unde urlau maşini uriaşe şi galbene, zgomot de fierăraie, de maşini care frânează, de claxoane, strigăte de vânzători ambulanţi. Un miros vag de mlaştină şi de prăjeală care ieşea din birturi mi-a
amintit că era ora gustării, mi s-a făcut foame, dar n-aveam nici un ban şi în graba fugii uitasem acasă ce mai rămânea ilin acadeaua săptămânală. Am socotit că mă învârteam de nişte ceasuri bune. Totul mi se părea uimitor. Pe atunci oraşul încă nu era dezastrul iremediabil care a ajuns

acum, dar sc dezvolta deja fără formă, ca o tumoare malignă, agresat de o arhitectură demenţială, de un amestec din toate stilurile, paiaţele din marmură italiană, ranch-uri texane, conace Tudor, zgârie-nori de oţel, case în formă de vapor, de mausoleu, de salon de ceai japonez, de cabană din Alpi şi de tort tic mireasă cu glazură din ipsos. Eram zăpăcită.

Pe înserat am ajuns într-o piaţă înconjurată de arbori *ceiba,* nişte copaci solemni care străjuiesc locul de pe vremea Războiului de Independenţă, şi unde se află statuia ecvestră a l'arintelui Patriei, în bronz, cu steagul într-o mână şi frâiele în cealaltă, umilit de găinaţul porumbeilor şi dezamăgit ele mersul istoriei. într-un colţ era un ţăran în straie albe, cu pălărie de paie şi espadrile, înconjurat de o grămadă de gură-cască. M-am apropiat să văd. Vorbea cântat şi pentru câteva parale improviza versuri fără să facă nici o pauză şi Iară să ezite, la cererea clienţilor. Am încercat să-l imit cu glas scăzut şi-am descoperit că e mai uşor să ţii minte poveştile făcând rime, pentru că povestea dansează după muzica sa proprie. Am stat să ascult până când omul şi-a adunat banii şi a plecat. O vreme mi-am ocupat timpul căutând cuvinte care să sune la fel, o metodă bună pentru a-mi ţine minte ideile, aşa puteam să-i repet Elvirei poveştile. Când m-am gândit la ea am simţit în nări mirosul de ceapă prăjită şi-atunci mi-am dat seama de situaţia în care eram şi m-a luat cu frig pe spinare. Am revăzut cocul stăpânei plutind în rigolă ca un cadavru de oposum şi în urechi mi-au răsunat profeţiile naşei: copil rău, ai să ajungi la închisoare, aşa se începe, neascultând şi neavând respect, şi pe urmă te pomeneşti după gratii, îţi spun eu că aşa o să sfârşeşti. M-am aşezat pe marginea bazinului şi m-am uitat la peştii coloraţi şi la nuferii pleoştiţi de căldură.

— Ce-ai păţit ? m-a întrebat un băiat cu ochii negri, îmbrăcat cu nişte pantaloni de dril şi o cămaşă prea mare pentru el.

— O să mă bage la închisoare.

— Câţi ani ai ?

— Nouă, mai mult sau mai puţin.

— Atunci nu mergi la închisoare. Eşti minoră.

— Dar i-am smuls părul din cap stăpânei.

— Cum?

— Trăgând de el.

S-a aşezat lângă mine privindu-mă cu coada ochiului şi curăţindu-şi unghiile jegoase cu un briceag.

— Pe mine mă cheamă Huberto Naranjo, dar pe tine ?

— Eva Luna. Vrei să fii prietenul meu ?

— Eu nu umblu cu femei.

Dar a rămas pe loc şi-am stat până târziu arătându-ne cicatricele, schimbând confidenţe, cunoscându-ne, începând astfel o relaţie îndelungată, care avea să ne conducă mai apoi pe drumurile prieteniei şi ale dragostei.

De când putuse se umble pe picioare, Huberto Naranjo trăise pe stradă, mai întâi făcând pe lustragiul şi pe vânzătorul de ziare, apoi implicându-se în tranzacţii mărunte şi furtişaguri. Avea un talent real de a păcăli ageamiii am avut prilejul să-i admir darul chiar la bazinul din piaţă. A atras lumea strigând în gura mare până s-a adunat o mică asistenţă formată din funcţionari publici, pensionari, poeţi, plus câţiva gardieni care stăteau acolo pentru a veghea ca nimeni să nu comită insolenţa de a trece prin faţa statuii ecvestre fără haină. Pariul consta în a scoate un peşte din apă vârându-te pe jumătate în bazin, căutând printre rădăcinile plantelor acvatice şi atingând orbeşte fundul alunecos. Huberto tăiase coada unui peşte, aşa că bietul animal nu mai putea decât să înoate în cerc ca o sfârlează sau să stea nemişcat sub un nufăr, de unde îl înhăţa dintr-o mişcare, în timp ce Huberto ridica triumfător prada, ceilalţi plăteau, cu mânecile şi demnitatea şifonate. Alt mod de a face bănuţi

11 >iista în a ghici care e căpăcelul însemnat din cele trei pe i arc le mişca iute pe o pânză întinsă pe jos. Era în stare să şterpelească ceasul unui trecător în mai puţin de două secunde şi să-l facă nevăzut în tot atâta timp. După nişte ani, i < istumat ca o corcitură de cowboy cu călăreţ mexican, avea •.a vândă de toate, de la şurubelniţe furate până la cămăşi icltine de la fabricile care-şi lichidau stocurile. La şaispreze> c ani avea să fie un şef de bandă temut şi respectat, să coniroleze mai multe cărucioare care vindeau alune prăjite, t ani aţi şi suc de trestie, era eroul cartierului de curve şi

coşmarul Gărzii Civile, după care alte afaceri aveau să-l ducă in munţi. Dar astea s-au întâmplat mult mai târziu. Când I am cunoscut eu încă era copil, dar dacă l-aş fi cercetat mai atent, aş fi ghicit poate bărbatul care a devenit, pentru că de pe-atunci avea pumnul ferm şi inima arzătoare. Trebuie să fii bărbat adevărat, zicea Naranjo. Era obsesia lui, baza1.1 pe o serie de atribute masculine cu nimic deosebite de ale altor băieţi, dar pe care el şi-o verifica măsurându-şi penisul cu un metru de croitorie sau demonstrând presiunea jet ului de urină, cum am aflat mai târziu, când chiar şi el râdea de metodele astea. Până atunci cineva i-o fi spus că dimensiunea nu e neapărat dovada virilităţii. Oricum, părerile lui despre bărbăţie erau înrădăcinate încă din copilărie şi toate prin care a trecut apoi, toate luptele şi pasiunile, toate întâlnirile şi zbaterile, revoltele şi eşecurile n-au reuşit să-l facă să se răzgândească.

Când s-a întunecat am plecat să căutăm de mâncare pe la restaurantele din cartier. într-o fundătură în care dădea uşa din spate a unei bucătării, am împărţit o pizza fierbinte pe care Huberto a primit-o în schimbul unei cărţi poştale de pe care zâmbea o blondă cu sâni săltăreţi. Pe urmă am străbătut un labirint de curţi interioare, sărind garduri şi violând proprietăţi străine, şi-am ajuns la o parcare. Ne-am strecurat printr-o gură de ventilaţie ca să ne ferim de grasul care păzea intrarea şi am ajuns la subsol. într-un colţ întunecat,

Între doi stâlpi, Huberto îşi făcuse un culcuş din ziare pentru nopţile în care nu găsea ceva mai bun. Ne-am instalat acolo ca să petrecem noaptea, culcaţi unul lângă altul, în duhoarea de ulei de motor şi monoxid de carbon care impregna locul cu un miros de transatlantic. M-am învelit cu ziarele şi m-am oferit să-i spun o poveste ca răsplată pentru toate atenţiile lui.

— Bine, a acceptat el cam nedumerit, cred că în viaţa lui nu auzise ceva care să semene măcar de departe cu o poveste.

— Cu ce vrei să fie ?

— Cu bandiţi, a zis el ca să spună ceva.

Am pus atunci cap la cap episoade din serialele radiofonice, scrisori ale cititoarelor şi alte ingrediente de invenţie proprie şi am dat drumul unei istorii cu o fată înamorată de un bandit, un adevărat şacal, care-şi rezolva cu glonţul chiar şi cele mai mărunte supărări, umplând regiunea de văduve şi orfani. Fata nu-şi pierdea speranţa de a-l aduce pe calea cea bună cu forţa pasiunii sale şi dulceaţa firii ei; astfel, în timp ce el îşi comitea ticăloşiile, ea aduna copiii rămaşi orfani din cauza pistoalelor sale nesătule. Apariţia lui era ca un vânt iscat din infern, intra deschizând uşile cu piciorul şi trăgând focuri în aer; ea îl implora în genunchi să se căiască, dar el îi răspundea prin nişte hohote de râs care cutremurau pereţii şi-ţi îngheţau sângele în vine. Ce-i, frumoaso, striga în timp ce copiii înspăimântaţi fugeau să se ascundă în dulap. Ce fac copilaşii ? şi deschidea uşile ca să-i scoată de urechi şi să-i măsoare. Aha, au crescut, dar nu-ţi face griji, cât ai zice peşte mă duc în sat şi-ţi mai fac câţiva orfani mititei pentru colecţie. Aşa au trecut anii şi s-au înmulţit gurile de hrănit, până ce, într-o zi, logodnica obosită de atâtea abuzuri a înţeles că era inutil să aştepte căinţa banditului şi s-a lepădat de bunătate. Şi-a făcut părul permanent, şi-a cumpărat o rochie roşie şi şi-a transformat casa într-un loc de petrecere şi sărbătoare, unde se mânca îngheţata cea mai bună şi se bea cel mai bun milk-shake, se jucau tot felul de jocuri, se cânta şi se dansa. Copiii se distrau nespus servindu-i pc clienţi, s-a terminat cu sărăcia şi femeia era atât de mulţumită că a dat uitării necazurile trecute. Lucrurile mergeau liiuc, dar bârfele au ajuns la urechile şacalului şi într-o seai a acesta a apărut ca de obicei, dând cu picioarele în uşă, 11 agând cu pistolul în aer şi întrebând de copii. Dar mare i a fost mirarea: nimeni n-a început să tremure de frică, nimeni n-a fugit să se ascundă în dulap, tânăra nu i-a căzut la picioare implorându-i mila. Cu toţii şi-au continuat veseli treburile, unii serveau îngheţată, alţii băteau în tobe, ea ilansa mambo pe o masă purtând o splendidă pălărie împodobită cu fructe tropicale. Atunci, furios şi umilit, banditul şi-a luat pistoalele şi-a plecat să-şi găsească altă iubită i are să-i ştie de frică, şi-am încălecat pe-o şa şi ţi-am spus povestea aşa.

Huberto Naranjo m-a ascultat până la capăt.

— Cam tâmpită povestea asta... Bine, vreau să fiu prieIcnultău.

Am bătut oraşul două zile. Mi-a arătat avantajele străzii şi câteva trucuri pentru a supravieţui: evită autorităţile, că dacă pun mâna pe tine ai încurcat-o, ca să furi din autobuze stai în spate şi aşteaptă să se deschidă uşile ca să şterpeleşti şi să te dai jos imediat, mâncarea cea mai bună se găseşte

înainte de prânz printre resturile din Piaţa Centrală şi la jumătatea după-amiezii în spatele hotelurilor şi restaurantelor. Urmându-l, am simţit prima dată beţia libertăţii, amestecul acela de exaltare neliniştită şi de vertij al morţii, care de-atunci mă copleşeşte în vise atât de limpede, că am impresia că o trăiesc aievea. Numai că după a treia noapte sub cerul liber, obosită şi murdară, m-a apucat dorul de casă. M-am gândit întâi la Elvira, regretând că nu puteam reveni la locul crimei, apoi la maică-mea, şi-am vrut să-i recuperez coada şi să mai văd o dată puma îmbălsămată. Atunci l-am rugat pe Huberto Naranjo să mă ajute să dau de naşa.

— De ce ? Nu ne e bine aşa ? Eşti o proastă.

Nu m-am apucat să-i explic motivele mele, dar am insistat atâta, că s-a resemnat să mă ajute, după ce m-a avertizat că

aveam să regret toată viaţa. El cunoştea bine oraşul, se deplasa agăţat de scările sau tamburinele autobuzelor şi, urmându-mi indicaţiile vagi şi graţie talentului său de a se orienta, am ajuns pe versantul unui deal pe care se înghesuiau case făcute din materiale de aruncat, cartoane, tablă de zinc, cărămizi, pneuri uzate. Arăta exact ca alte cartiere de acest fel, dar am recunoscut imediat groapa de gunoi de la poalele dealului. Acolo se descărcau camioanele municipalităţii şi dacă priveai de sus vedeai strălucirea fosforescentă verde-albăstruie a muştelor.

— Uite casa naşei! am exclamat zărind de departe scândurile vopsite în indigo, unde nu fusesem decât de două ori, dar o ţineam minte pentru că semăna cât de cât cu un cămin.

Casa era încuiată şi o vecină ne-a strigat de vizavi să aşteptăm, pentru că naşa era la cumpărături şi-avea să se întoarcă repede. Sosise clipa să ne luăm rămas-bun şi Huberto Naranjo, roşu la faţă, mi-a întins mâna să mi-o strângă pe a mea. L-am luat de după gât, dar m-a împins, gata să cad. L-am apucat cu toată puterea de cămaşă şi am vrut să-l sărut pe gură, dar am nimerit pe nas. Huberto a întins-o la vale fără a privi în urmă, în timp ce eu mă aşezam în faţa uşii cântând.

Naşa n-a întârziat mult. Am văzut-o urcând dealul pe străduţa întortocheată, cu un pachet în braţe, transpirată de efort, mare şi grasă, gătită cu un halat de culoarea lămâii. Am strigat-o şi am alergat s-o întâmpin; nu mi-a dat răgaz să-i povestesc, ştia deja de la stăpâna care o anunţase de plecarea mea şi de jignirea de neiertat. M-a luat pe sus şi m-a băgat în casă. Contrastul între lumina de afară şi întunericul dinăuntru m-a orbit şi nici n-am apucat să-mi obişnuiesc ochii că mi-a dat una de m-a trântit la pământ. M-a bătut până au venit vecinii. După care m-au oblojit cu sare.

Patru zile mai târziu m-a dus înapoi la slujba mea. Omul cu nasul ca o pătlăgică m-a bătut drăgăstos cu palma pe obraz şi a găsit momentul să-mi spună că se bucură că mă vede, îi fusese dor de mine. Cucoana cu medalion m-a primit şezând

pc un scaun în salon, severă ca un judecător, dar mi s-a păi ut că intrase la apă, părea o păpuşă veche de cârpă îmbrăi ată în doliu. Capul chel nu-l avea înfăşurat în bandaje '..mgerânde, cum mă aşteptam, ci încununat cu un turn de luicle şi colăcei de altă culoare, dar intact. Uluită, am căutat o explicaţie pentru minunea asta, nefiind atentă la pei oraţiile ei şi la ciupiturile naşei. Tot ce-am priceput a fost i a de-acum aveam să muncesc de două ori mai mult, ca să ti-am timp de contemplări artistice, iar grilajul grădinii va i amâne încuiat ca să nu fug.

— O îmblânzesc eu, a asigurat stăpâna.

— Bătaia e ruptă din rai, a adăugat naşa.

— Uită-te în pământ când ţi se vorbeşte, mucoaso. Ai (>chii îndrăciţi şi n-am să-ţi permit să fii obraznică, ai înţeles ?

Am privit-o fix, fără să clipesc, m-am răsucit cu capul sus şi am plecat la bucătărie, unde Elvira mă aştepta după cc trăsese cu urechea la uşă.

— Vai, păsărico... Vino să-ţi pun comprese pe vânătăi. Sper că nu ţi-au rupt vreun os.

Fata bătrână nu s-a mai purtat urât cu mine de-atunci, iar cum despre povestea cu părul pierdut n-a mai suflat o vorbă, am ajuns să cred că totul fusese un coşmar care se strecurase în casă nu ştiu prin ce crăpătură. Nu mi-a interzis nici să mai privesc tabloul, precis ghicise că, dacă ar fi fost necesar, aş fi înfruntat-o cu muşcături. Pentru mine, marina aceea cu valuri înspumate şi pescăruşi a ajuns să fie ceva esenţial, reprezenta răsplata trudei de peste zi, poarta spre libertate. La ora siestei, când toţi se duceau să se odihnească, repetam acelaşi ceremonial, fără să cer voie sau să dau explicaţii, gata de orice pentru a-mi apăra privilegiul. Mă spălam pe faţă şi pe mâini, mă pieptănam,

îmi netezeam şorţul, îmi puneam sandalele de oraş şi mă duceam în sufragerie. Trăgeam un scaun în faţa ferestrei cu poveşti, mă aşezam cu spatele drept, picioarele lipite şi mâinile în poală ca la biserică şi plecam în călătorie. Uneori simţeam că stăpâna mă urmărea
din pragul uşii, dar n-a spus niciodată nimic, prinsese frică de mine.
— Aşa-i bine, păsărico, mă încuraja Elvira. Trebuie să te lupţi. De un câine turbat nu se apropie nimeni, dar într-unui blând se dă cu piciorul. Trebuie să lupţi mereu.
A fost sfatul cel mai bun pe care l-am primit vreodată în viaţă. Elvira cocea lămâi pe jar, le tăia în patru, le punea la fiert şi-mi dădea să beau zeama aia, ca să mă fac mai curajoasă.
Am lucrat câţiva ani în casa celibatarilor iar în timpul ăsta multe lucruri s-au schimbat în ţară. Elvira mă ţinea la curent. După o scurtă perioadă de libertăţi republicane, aveam iarăşi un dictator. Era vorba de un militar cu o înfăţişare atât de nevinovată, că nimeni n-a bănuit până unde putea să meargă cu lăcomia; însă omul cel mai puternic al regimului nu era Generalul, ci Omul cu Gardenie, şeful poliţiei politice, un tip cu purtări afectate, păr gominat, purtând costume impecabile de in alb şi flori la butonieră, parfumat ca un franţuz şi cu unghiile lăcuite. Niciodată nu a putut fi acuzat de cea mai mică vulgaritate. Nu era homosexual, cum pretindeau numeroşii săi duşmani. Conducea personal şedinţele de tortură, fără a-şi pierde nimic din eleganţă şi curtoazie. în perioada aceea a fost refăcut Penitenciarul Sfânta Măria, un loc sinistru de pe o insulă în mijlocul unui râu în care mişunau caimani şi peşti piranha, la marginea junglei, unde deţinuţii politici şi cei de drept comun erau trataţi la fel şi piereau seceraţi de foame sau de boli tropicale. Elvira afla toate astea din zvonurile de pe stradă, căci nimic nu apărea la radio sau în presă. Am prins mult drag de ea, îi spuneam „bunicuţo", „n-o să ne despărţim niciodată, păsărico", promitea ea, dar eu nu eram atât de sigură, încă de pe-atunci presimţeam că viaţa avea să-mi fie un lung şir de despărţiri. Ca şi mine, Elvira începuse să muncească de copilă şi toţi anii ăştia îi obosiseră oasele şi îi zdruncinaseră judecata. Efortul acumulat şi sărăcia perpetuă i-au retezat
de viaţă, aşa că a început să vorbească cu moartea. în puse să doarmă nopţile în sicriu, pe de o parte ca să se obişnuiască treptat şi să nu-i mai fie frică, pe de alta peniiu a o enerva pe stăpână, care nu reuşise să se împace cu ulcea că în casa ei este un coşciug. Servitoarea n-a mai putut iu porta imaginea bunicii întinsă pe patul mortuar în camei ,i pc care o împărţeau: a plecat fără să-l anunţe nici măcar IH stăpân, care a aşteptat-o zadarnic la ora siestei. Dar înauitc de asta a făcut pe toate uşile din casă o cruce cu creta; nimeni n-a înţeles semnificaţia lor şi poate de aceea n-am îndrăznit să le ştergem. Elvira s-a purtat cu mine ca o adeväi .ita bunică. De la ea am învăţat să schimb cuvintele pe alte Im nuri, şi pot spune că am avut noroc, mereu s-a găsit cineva dispus să facă tranzacţia.
Nu m-am schimbat mult în anii aceia, eram tot slăbuţă si mică, dar cu ochii larg deschişi ca s-o enervez pe stăpână. < iorpul mi se dezvolta încet, dar pe dinăuntru curgea ceva i i.i valnic, ca un râu invizibil. Mă simţeam femeie, dar în geam sc oglindea imaginea ştearsă a unei fetiţe. Am crescut puţin, suficient însă ca stăpânul să se ocupe mai mult de mine. Trebuie să te învăţ să citeşti, fata mea, dar n-a avut niciodată t imp. De-acum îmi cerea nu doar pupici pe nas, dar îmi dăilea câţiva cenţi în plus ca să-l asist la baie şi să-l frec cu buretele pe tot corpul. După care se trântea pe pat şi trebuia sa-l şterg, să-l pudrez cu talc şi să-i pun lenjeria intimă ca unui nou-născut. Câteodată se bălăcea cu orele în cadă jucându-se cu mine de-a bătăliile navale, altă dată treceau zilele şi nu-mi dădea nici o atenţie, preocupat de pariurile lui sau ameţit, cu nasul de culoarea vinetei. Elvira mă avertizase extrem de limpede că bărbaţii au între picioare un monstru urât precum rădăcina de yucea, din care ies copii în miniatură care se vâră în burta femeilor şi acolo cresc. Sub nici un motiv nu trebuia să ating părţile acelea, pentru că bestia adormită şi-ar ridica imediat capul oribil, s-ar repezi Ia mine şi rezultatul ar fi catastrofal; dar eu nu credeam, o luam ca pe încă una din aiurelile eu. Căci stăpânul n-avea
acolo decât un fel de viermişor grăsuţ şi jalnic, mereu pleoştit, din care n-a ieşit niciodată ceva asemănător unui bebeluş, cel puţin în prezenţa mea. Era ceva ce semăna cu nasul lui borcănat, şi am descoperit atunci având confirmarea mai târziu legătura strânsă dintre penis şi nas. Ajunge să mă uit la chipul unui bărbat pentru a şti cum arată dezbrăcat. Sunt nasuri de toate felurile, lungi sau scurte, fine sau groase, orgolioase sau umile, lacome, adulmecătoare, îndrăzneţe sau indiferente,

care folosesc doar la a-şi sufla mucii. Cu vârsta, toate se îngroaşă, devin fleşcăite sau bulboase şi-şi pierd mândreţea de penis bine ancorat.
Când ieşeam în balcon, îmi spuneam că mai bine aş fi rămas afară. Strada era mai atrăgătoare decât casa în care viaţa se scurgea plicticoasă, repetând aceeaşi rutină în acelaşi ritm, în care zilele erau lipite una de alta şi aveau aceeaşi culoare, precum timpul care trece într-un spital. Noaptea priveam cerul şi-mi imaginam că mă transform în fum ca să trec prin grilajul încuiat. Alt joc era să mă aşez cu spatele într-o rază de lună şi să-mi imaginez că-mi cresc aripi de pasăre, două aripi cu pene ca să mă ridic în zbor. Iar când mă concentram mult pe ideea asta, chiar reuşeam să zbor peste acoperişurile oraşului; astea-s prostii, păsărico, numai vrăjitoarele şi avioanele zboară noaptea. N-am mai ştiut mult timp nimic de Huberto Naranjo, dar mă gândeam adesea la el, Făt-Frumos avea chipul lui brunet. Am intuit dragostea şi am introdus-o în poveşti, o visam, mă bântuia. Pândeam fotografiile cronicii judiciare din ziar, încercând să ghicesc dramele de pasiune şi moarte de acolo, trăgeam cu urechea la conversaţiile adulţilor, ascultam de după uşă conversaţiile telefonice ale stăpânei şi o asaltam pe Elvira cu întrebări; lasă-mă în pace, păsărico. Sursa mea de inspiraţie era radioul. în bucătărie stătea unul deschis de dimineaţă până seara; singurul nostru contact cu lumea de afară proclama virtuţile acestui pământ binecuvântat de Dumnezeu cu toate bogăţiile, de la aşezarea sa în centrul pământului şi înţelepciunea guvernanţilor săi, până la marea de petrol
pe care pluteam. Graţie radioului am învăţat să cânt bolerou ri şi alte cântece populare, să ştiu pe dinafară reclamele, cât şi *thispencil is red, is thispencil blue ? No, thatpencil is not blue, that penal is red,* ascultând un curs de engleză pentru începători, jumătate de ceas în fiecare zi, ştiam orele liccărei emisiuni, imitam glasurile crainicilor. Urmăream toate episoadele teatrului radiofonic, sufeream teribil pen(ru eroii urmăriţi de destin şi mă miram de fiecare dată când, în cele din urmă, protagonistei i se aranjau atât de bine treburile, după ce preţ de şaizeci de episoade se purtase ca o cretină.
— îţi spun eu că Montedonico o s-o recunoască de fiică. .Şi, dacă-i dă numele lui, ea se poată mărita cu Rogelio de Salvatierra, suspina Elvira cu urechea lipită de aparat.
— Dar ea are medalionul maică-sii, ceea ce e o dovadă. De ce nu le spune tuturor că e fiica lui Montedonico, să se rezolve totul ?
— Nu poate să-i facă asta părintelui ei, păsărico.
— De ce nu, când el a ţinut-o închisă într-un orfelinat timp de optsprezece ani?
— Pentru că el e un pervers, cum se zice, un sadic...
— Păi, bunico, dacă ea nu se schimbă o să-i fie greu toată viaţa.
— Nu te îngrijora, totul o să se termine cu bine, nu vezi că e bună ?
Elvira avea dreptate. Cei răbdători triumfau întotdeauna, iar răii îşi primeau pedeapsa. Montedonico se prăbuşea secerat de o boală mortală, implora iertarea de pe patul de moarte, ea îl îngrijea până la sfârşit, după care se căsătorea cu Rogelio de Salvatierra, oferindu-mi material pentru propriile mele istorii, deşi rareori respectam norma de bază a finalului fericit. Auzi, păsărico, de ce în poveştile tale nu se căsătoreşte nimeni ? Uneori două silabe erau de ajuns să-mi declanşeze în cap o multitudine de imagini. Odată am auzit un cuvânt dulce şi necunoscut şi am fugit la Elvira: bunico, ce-i aia zăpadă ? Din explicaţiile ei am dedus că e
acolo decât un fel de viermişor grăsuţ şi jalnic, mereu pleoştit, din care n-a ieşit niciodată ceva asemănător unui bebeluş, cel puţin în prezenţa mea. Era ceva ce semăna cu nasul lui borcănat, şi am descoperit atunci având confirmarea mai târziu legătura strânsă dintre penis şi nas. Ajunge să mă uit la chipul unui bărbat pentru a şti cum arată dezbrăcat. Sunt nasuri de toate felurile, lungi sau scurte, fine sau groase, orgolioase sau umile, lacome, adulmecătoare, îndrăzneţe sau indiferente, care folosesc doar la a-şi sufla mucii. Cu vârsta, toate se îngroaşă, devin fleşcăite sau bulboase şi-şi pierd mândreţea de penis bine ancorat.
Când ieşeam în balcon, îmi spuneam că mai bine aş fi rămas afară. Strada era mai atrăgătoare decât casa în care viaţa se scurgea plicticoasă, repetând aceeaşi rutină în acelaşi ritm, în care zilele erau lipite una de alta şi aveau aceeaşi culoare, precum timpul care trece într-un spital. Noaptea priveam cerul şi-mi imaginam că mă transform în fum ca să trec prin grilajul încuiat. Alt joc era să mă aşez cu spatele într-o rază de lună şi să-mi imaginez că-mi cresc aripi de pasăre, două aripi cu pene ca să mă

ridic în zbor. Iar când mă concentram mult pe ideea asta, chiar reuşeam să zbor peste acoperişurile oraşului; astea-s prostii, păsărico, numai vrăjitoarele şi avioanele zboară noaptea. N-am mai ştiut mult timp nimic de Huberto Naranjo, dar mă gândeam adesea la el, Făt-Frumos avea chipul lui brunet. Am intuit dragostea şi am introdus-o în poveşti, o visam, mă bântuia. Pândeam fotografiile cronicii judiciare din ziar, încercând să ghicesc dramele de pasiune şi moarte de acolo, trăgeam cu urechea la conversaţiile adulţilor, ascultam de după uşă conversaţiile telefonice ale stăpânei şi o asaltam pe Elvira cu întrebări; lasă-mă în pace, păsărico. Sursa mea de inspiraţie era radioul. In bucătărie stătea unul deschis de dimineaţă până seara; singurul nostru contact cu lumea de afară proclama virtuţile acestui pământ binecuvântat de Dumnezeu cu toate bogăţiile, de la aşezarea sa în centrul pământului şi înţelepciunea guvernanţilor săi, până la marea de petrol
pc care pluteam. Graţie radioului am învăţat să cânt bolerouti şi alte cântece populare, să ştiu pe dinafară reclamele, cât şi *this pencil is red, is this penal blue f No, tbat penal is not blue, tbat pencil is red,* ascultând un curs de engleză pentru începători, jumătate de ceas în fiecare zi, ştiam orele liecărei emisiuni, imitam glasurile crainicilor. Urmăream i (>ate episoadele teatrului radiofonic, sufeream teribil peni ru eroii urmăriţi de destin şi mă miram de fiecare dată când, in cele din urmă, protagonistei i se aranjau atât de bine treburile, după ce preţ de şaizeci de episoade se purtase ca o cretină.
— îţi spun eu că Montedonico o s-o recunoască de fiică. Şi, dacă-i dă numele lui, ea se poată mărita cu Rogelio de Salvatierra, suspina Elvira cu urechea lipită de aparat.
— Dar ea are medalionul maică-sii, ceea ce e o dovadă. De ce nu le spune tuturor că e fiica lui Montedonico, să se rezolve totul ?
— Nu poate să-i facă asta părintelui ei, păsărico.
— De ce nu, când el a ţinut-o închisă într-un orfelinat timp de optsprezece ani?
— Pentru că el e un pervers, cum se zice, un sadic...
— Păi, bunico, dacă ea nu se schimbă o să-i fie greu toată viaţa.
— Nu te îngrijora, totul o să se termine cu bine, nu vezi că e bună ?
Elvira avea dreptate. Cei răbdători triumfau întotdeauna, iar răii îşi primeau pedeapsa. Montedonico se prăbuşea secerat de o boală mortală, implora iertarea de pe patul de moarte, ea îl îngrijea până la sfârşit, după care se căsătorea cu Rogelio de Salvatierra, oferindu-mi material pentru propriile mele istorii, deşi rareori respectam norma de bază a finalului fericit. Auzi, păsărico, de ce în poveştile tale nu se căsătoreşte nimeni ? Uneori două silabe erau de ajuns să-mi declanşeze în cap o multitudine de imagini. Odată am auzit un cuvânt dulce şi necunoscut şi am fugit la Elvira: bunico, ce-i aia zăpadă ? Din explicaţiile ei am dedus că e
un fel de *meringue* îngheţat. De atunci am devenit eroina unor poveşti polare, eram o fioroasă femeie a zăpezilor, Mănoasă şi feroce, luptând împotriva unor savanţi care mă vânau ca să facă experienţe de laborator pe mine. Am aflat cum e zăpada în ziua în care nepoata Generalului şi-a serbat a cincisprezecea aniversare; evenimentul a fost atât de popularizat la radio, că Elvira n-a avut încotro şi m-a dus să vedem spectacolul de departe. O mie de invitaţi au venit în seara aceea la cel mai bun hotel din oraş, transformat pentru ocazie într-o replică hibernală a castelului Cenuşăresei. Au scos filodendronii şi ferigile tropicale, au decapitat palmierii şi în locul lor au pus brazi de Crăciun aduşi din Alaska, împodobiţi cu vată de sticlă şi cristale de gheaţă artificială. Pentru patinaj, au instalat o pistă de plastic alb, care să semene cu regiunile Polului Nord. Ferestrele au fost albite cu pensula ca să pară pline de promoroacă şi au împrăştiat atâta zăpadă sintetică peste tot, că după o săptămână fulgii mai ajungeau până în sala de operaţii a Spitalului Militar, la cinci sute de metri mai departe. Neputând îngheţa apa din piscină maşinile aduse din nord n-au făcut faţă şi-n loc de gheaţă a ieşit un fel de vomă gelatinoasă -, au ales să pună pe apă două lebede vopsite în roz, care trăgeau din greu o panglică pe care numele sărbătoritei era scris cu litere de aur. Pentru a da şi mai multă strălucire evenimentului, au adus cu avionul doi nobili europeni şi o stea de cinema. La miezul nopţii, sărbătorita a fost coborâtă din tavanul uriaşului salon într-un leagăn în formă de sanie, drapată în blănuri de zibelină, legănându-se la patru metri peste capetele invitaţilor şi pe jumătate leşinată de căldură şi ameţeală. Astea nu le-am văzut cu ochii noştri, le-am aflat din reviste, şi nimeni n-a fost uluit de miracolul hotelului din capitală mutat în clima arctică: lucruri cu mult mai

uluitoare se petrecuseră pe teritoriul naţional. Eu n-am fost interesată decât de nişte albii uriaşe umplute cu zăpadă naturală instalate în faţa intrării, pentru ca eleganta asistenţă să se joace aruncând bulgări şi construind oameni de zăpadă, cum
.mziseră că se face în ţările reci. Am reuşit s-o şterg de lân Klvira, m-am strecurat printre chelneri şi gărzi şi m-am apropiat să iau în mână comoara. Am crezut că m-am ars •.i am ţipat speriată, dar după aceea nu i-am mai dat drumul, fascinată de lumina din materia rece şi poroasă. Un paznic a fost gata să pună mâna pe mine, dar am luat-o la goană i u bulgărele strâns la piept. Când a dispărut transformat ui apă, m-am simţit păcălită. Câteva zile mai târziu, Elvira ini-a dăruit o jumătate de sferă transparentă în care se vedeau o cabană şi un brad, în care începea să ningă dacă o agitai. Asta ca să ai propria ta iarnă, păsărico.
Nu eram la vârsta la care să mă intereseze politica, dar Klvira îmi umplea capul cu idei subversive ca să le facă în ciudă stăpânilor.
— Toată ţara e coruptă, păsărico. Sunt prea mulţi *gringo* cu părul galben, ascultă ce-ţi spun, într-o bună zi o să ne ia pământul ca să-l ducă în altă parte şi-o să ne pomenim direct în mare, să ştii.
Cucoana cu medalionul pretindea exact contrariul:
— Mare ghinion pe capul nostru că ne-a descoperit Crisfofor Columb şi nu un englez; e nevoie să aducem oameni muncitori şi de rasă bună, care să deschidă drumuri prin junglă, să facă agricultură şi să dezvolte industrii. Nu aşa s-au format Statele Unite ? Şi uite unde au ajuns!
Era de acord cu Generalul, care deschisese graniţele oricui voia să vină din Europa fugind de mizeriile anilor de după război. Imigranţii au sosit cu sutele, cu nevestele, copiii, bunicii şi verii lor de departe, cu limbile lor diferite, cu mâncărurile lor, cu legendele şi sărbătorile lor, cu toată încărcătura lor nostalgică. Exuberanta noastră geografie le-a înghiţit rapid pe toate. S-a permis şi venirea unor asiatici, nu mulţi, care, odată ajunşi aici, s-au înmulţit într-un ritm uluitor. Douăzeci de ani mai târziu cineva a constatat că la fiecare colţ de stradă exista un restaurant cu doi demoni furioşi la intrare, lămpi de hârtie şi acoperiş de pagodă. în anii aceia, presa a scris despre cazul unui chelner chinez, care
şi-a lăsat clienţii baltă, s-a dus în birou şi i-a tăiat patronului capul şi mâinile cu cuţitul de bucătărie pentru că acesta nu respectase o normă religioasă şi pusese imaginea unui dragon alături de cea a unui tigru. La cercetări s-a descoperit că toţi protagoniştii tragediei erau imigranţi ilegali. Fiecare paşaport era folosit de sute de ori, pentru că dacă funcţionarii abia puteau discerne sexul orientalilor, cu atât mai puţin erau în stare să-i deosebească în fotografie. Străinii veniseră porniţi să facă avere şi să se întoarcă în ţările lor de baştină, însă au rămas aici. Urmaşii lor au uitat limba maternă şi-au fost cuceriţi de aroma de cafea, de veselia şi farmecul unui popor care încă nu cunoştea invidia. Foarte puţini s-au dus să cultive fermele oferite de guvern: nu existau drumuri, şcoli şi spitale, în schimb abundau bolile, ţânţarii şi jivinele veninoase. In interior era domeniul bandiţilor, al contrabandiştilor şi al soldaţilor. Imigranţii au rămas aşadar în oraşe, muncind cu spor şi economisind fiecare bănuţ, spre batjocura localnicilor, pentru care risipa şi generozitatea erau sporturi naţionale şi virtutea cea mai de preţ a unei persoane cumsecade.
— Eu nu cred în maşinile astea, asta înseamnă să imiţi obiceiurile americanilor şi nu face bine la suflet, se lamenta Elvira, scandalizată de noii îmbogăţiţi care încercau să trăiască exact ca în filme.
Celibatarii noştri nu aveau acces la banii câştigaţi uşor, căci trăiau din pensie, astfel că risipa nu se practica în casa lor, dar puteau constata amploarea pe care o lua în jurul lor. Fiecare voia să stăpânească un automobil de magnat; în curând nu se mai putea circula pe străzile aglomerate de atâtea maşini. în schimbul petrolului au cumpărat telefoane în formă de tun, de scoică, de odaliscă; au importat atâta plastic, că şoselele erau tivite de un gunoi indestructibil; avioanele aduceau zilnic ouăle pentru micul dejun al întregii naţii, iar când la descărcat se răsturnau nişte lăzi pe asfaltul încins al aeroportului, se făcea o omletă gigantică.
— Generalul are dreptate, aici nu moare nimeni de foame, ajunge să întinzi mâna şi culegi un mango, de-aia nu avem nici stres. Ţările reci sunt mai civilizate pentru că vremea rece îi obligă pe oameni să muncească, spunea stăpânul stând la umbră, făcându-şi vânt cu ziarul şi scărpinându-şi burta, după care îi scria ministrului economiei naţionale sugerându-i să aducă un gheţar de la pol, să-l mărunţească şi să-l arunce peste ţară din avion, poate aşa se schimbă clima şi scăpăm de lene.

In timp ce guvernanţii furau fără scrupule, hoţii de profesie sau de nevoie abia de îndrăzneau să-şi exercite meseria, pentru că ochiul poliţiei era peste tot. Aşa s-a răspândit ideea i a numai o dictatură e în stare să menţină ordinea. Oamenii de rând, la care nu ajungeau telefoanele fanteziste, chiloţii de unică folosinţă sau ouăle importate, au continuat -,.\ trăiască la fel ca înainte. Conducătorii politici erau în exil, Jar Elvira îmi spunea că, pe tăcute şi pe ascuns, creştea fui ia poporului care avea să se opună regimului. La rândul lor, stăpânii erau adepţii necondiţionaţi ai Generalului, iar când Garda Civilă trecea prin cartier să-i vândă fotografia, arătau mândri că o aveau deja la loc de onoare în salon. Elvira îi purta o ură neîmpăcată militarului dolofan cu care nu avusese nici cel mai mic contact, blestemându-l şi deochindu-l de fiecare dată când îi ştergea tabloul de praf.
În ziua în care poştaşul a găsit cadavrul lui Lukas Carie, pădurea era după ploaie, umedă şi strălucitoare, din pământ ieşea o mireasmă puternică de frunze moarte şi un abur parcă din altă lume. De patruzeci de ani omul străbătea acelaşi drum pe bicicletă. Tot pedalând, îşi câştigase pâinea şi scăpase neatins de două războaie, de ocupaţie, foamete şi alte nenorociri. Graţie meseriei, îi cunoştea pe toţi localnicii după nume şi prenume, tot aşa cum era în stare să identifice fiecare copac din pădure după specie şi vârstă. La o primă vedere, dimineaţa aceea nu se deosebea prin nimic de altele, aceiaşi stejari, fagi, castani şi mesteceni, acelaşi muşchi catifelat, aceleaşi ciuperci la rădăcina copacilor bătrâni, acelaşi vânticel răcoros, aceleaşi pete de umbră şi lumină. O zi ca toate celelalte, şi poate că un om mai puţin cunoscător al naturii n-ar fi perceput avertismentul, dar poştaşul era ca pe jar, simţea furnicături pe piele pentru că simţea nişte semne care nu se vedeau cu ochiul liber. îşi imagina pădurea ca pe un uriaş animal verde, prin venele căruia curgea un sânge blând, un animal cu suflet liniştit, care acum era în alertă. A coborât de pe bicicletă şi a adulmecat aerul dimineţii, căutând motivele. Tăcerea era atât de adâncă, încât o clipă i-a fost frică să nu fi surzit. A lăsat bicicleta la pământ şi a părăsit poteca, cercetând împrejurimile. N-a trebuit să caute mult: era acolo, atârnat de o creangă nu prea înaltă, de gât cu o frânghie groasă. N-a trebuit să privească chipul spânzuratului pentru a şti de cine era vorba. îl cunoştea pe Lukas Carie încă de când venise în sat, demult, nu se ştie
de unde, de undeva din Franţa poate, cu lăzile lui cu cărţi, globul pământesc şi o diplomă, ca să se căsătorească cu fata i mai drăguţă şi să-i distrugă frumuseţea în doar câteva luni. L-a recunoscut după cizme şi după halatul de învăţător şi a avut impresia că mai văzuse scena asta, de parcă II li aşteptat ani de zile un astfel de deznodământ pentru el. La început nu i-a fost frică, i-a venit să zică, ironic, ţi-am spus eu, păcătosule. A rămas câteva clipe să-şi dea seama ilc cele petrecute, şi chiar atunci creanga a trosnit, cadavrul *. .1 răsucit şi ochii lipsiţi de speranţă ai spânzuratului s-au .-ţintit într-ai lui. Nu a fost în stare să facă nici o mişcare. Au stat aşa, privindu-se, poştaşul şi tatăl lui Rolf Carie, până md n-au mai avut ce să-şi spună. Atunci bătrânul a reacţionat. S-a întors să-şi caute bicicleta, s-a aplecat s-o ridi şi a simţit o înţepătură în piept, prelungă şi arzătoare, ca suferinţă din amor. A încălecat şi s-a îndepărtat cât a puiut de repede, aplecat pe ghidon, gemând.
A ajuns în sat pedalând cu atâta disperare că inima lui de funcţionar public aproape că a plesnit. A apucat să dea vestea şi s-a prăbuşit în faţa brutăriei, cu un bâzâit de viespar în creier şi pupilele mărite de spaimă. Brutarii l-au ridicat de pe jos şi l-au întins pe masa pe care se făceau prăjiturile, unde a rămas gâfâind, plin de făină, arătând spre pădure şi repetând că Lukas Carie ajunsese în fine la spânzurătoare, cum trebuia să se întâmple de mult, ticălosul, păcătosul blestemat. Aşa s-a aflat în sat. Vestea i-a luat pe nepregătite pe toţi, nu mai trăiseră ei o emoţie ca asta de la terminarea războiului. Au ieşit cu toţii în stradă să comenteze evenimentul, mai puţin un grup de cinci elevi din ultima clasă, care şi-au băgat capul în pernă, prefăcându-se că dorm duşi.
Puţin după aceea, poliţia i-a scos din aşternut pe doctor şi pe judecător şi-au plecat în direcţia indicată de degetul tremurător al poştaşului, urmaţi de câţiva localnici. L-au găsit pe Lukas Carie legănându-se ca o sperietoare de ciori şi abia atunci şi-au dat seama că nimeni nu-l mai văzuse de vineri. A fost nevoie de patru oameni să-l dea jos, pentru
că frigul din pădure şi înţepeneala morţii îl făcuseră rigid ca o piatră. Medicul şi-a dat seama dintr-o privire că înainte de a muri asfixiat primise o lovitură zdravănă în ceafă, iar poliţistului i-a fost de ajuns tot o privire pentru a deduce că singurii care puteau da o explicaţie erau propriii săi elevi, pe care îi însoţise în excursia anuală a şcolii.

— Aduceţi băieţii, a ordonat comandantul.
— De ce ? Ăsta nu e un spectacol pentru copii, a replicat judecătorul, al cărui nepot era şi el elevul victimei.
Totuşi, n-au putut fi lăsaţi pe dinafară în ancheta sumară pe care a făcut-o justiţia locală, mai mult din simţ de răspundere decât din dorinţa sinceră de a afla adevărul, aşa că elevii au fost chemaţi să dea declaraţii. Au spus că nu ştiu nimic. Se duseseră în pădure, ca în fiecare an în anotimpul ăsta, bătuseră mingea, făcuseră întreceri de luptă dreaptă, îşi mâncaseră gustarea şi-apoi se răspândiseră cu coşurile prin pădure să caute ciuperci. Conform instrucţiunilor, când a început să se întunece s-au adunat la marginea drumului, cu toate că învăţătorul nu-i chemase cu fluierul. L-au căutat ce l-au căutat, au aşteptat un timp, dar s-au întors în sat când să lăsa noaptea. Nu le trecuse prin minte să informeze poliţia: au presupus că Lukas Carie se întorsese acasă sau la şcoală. Asta era tot. N-aveau nici cea mai mică idee cum de-şi sfârşise zilele atârnat de copacul acela.
In uniformă, cu pantofii lustruiţi proaspăt şi chipiul tras peste urechi, Rolf Carie mergea alături de maică-sa pe culoarul Prefecturii. Băiatul avea aerul acela lipsit de graţie şi imperios tipic adolescenţilor, era slab, pistruiat, cu priviri atente şi mâini delicate. Au fost conduşi într-o sală rece şi lipsită de mobilă, cu pereţi placaţi în faianţă, în mijlocul căreia cadavrul stătea întins pe o targa, luminat de albul neonului. Mama a scos din mânecă batista şi şi-a şters grijuliu ochelarii. Medicul legist a dat la o parte cearşaful, iar ea a privit preţ de un minut interminabil chipul deformat. I-a făcut semn fiului, care s-a apropiat şi el să se uite, apoi a lăsat
virile în jos şi şi-a acoperit faţa cu mâinile pentru a-şi asi unde bucuria.
— E soţul meu, a spus apoi.
— E tatăl meu, a adăugat Rolf Carie, controlându-şi tonul vocii.
— îmi pare rău, e o mare pierdere pentru voi, a îngăimat medicul, nepricepând de ce era atât de stânjenit, după care a tras cearşaful la loc şi toţi trei au rămas în picioare cu ochii la silueta ascunsă. N-am făcut încă autopsia, dar se pare că e într-adevăr o sinucidere, realmente îmi pare rău, a adăugat.
— Bun, presupun că asta e tot, a spus mama.
Rolf a luat-o de braţ şi au ieşit fără grabă. Ecoul paşilor pe ciment avea să-i rămână în amintire asociat cu un sentiment de uşurare şi pace.
— N-a fost sinucidere. Pe taică-tău l-au omorât colegii tai de liceu, i-a spus odată ajunşi acasă.
— De unde ştii, mamă ?
— Sunt sigură şi mă bucur că au făcut-o, că dacă nu, trebuia s-o facem noi odată şi-odată.
— Nu vorbi aşa, te rog, a spus Rolf speriat: o văzuse mereu pe mama lui ca pe un om resemnat, nu-şi imaginase că strânsese atâta ranchiună în inimă, credea că doar el îl ura. Gata, acum a trecut, trebuie să uiţi.
— Dimpotrivă, fiule, trebuie să ne amintim mereu, a zâmbit ea cu o expresie nouă pe chip.
Sătenii s-au străduit să şteargă moartea profesorului Carie din memoria colectivă, şi-ar fi reuşit de n-ar fi fost şi asasinii înşişi. Dar cei cinci băieţi îşi făcuseră curaj pentru această crimă timp de ani de zile, aşa că nu erau dispuşi s-o treacă sub tăcere, bănuind că ăsta avea să fie lucrul cel mai important din viaţa lor. N-aveau de gând ca fapta lor să se topească în ceaţa lucrurilor nespuse. La înmormântare au venit îmbrăcaţi în hainele de duminică, au cântat imnuri, au depus o coroană de flori în numele şcolii şi-au stat cu privirile în pământ, pentru ca nimeni să nu le surprindă
ocheadele complice. Timp de două săptămâni au făcut pe muţii, parcă aşteptând ca oamenii să se trezească şi să-i trimită la închisoare. Frica intrată în oase nu i-a părăsit o vreme, până când s-au hotărât s-o exprime în cuvinte, ca să-i dea o formă. Ocazia s-a prezentat după o partidă de fotbal, în vestiarul plin de jucători transpiraţi, care se schimbau glumind şi împingându-se excitaţi de joc. Fără să se vorbească, au zăbovit la duşuri până la plecarea tuturor, şi-atunci, goi încă, s-au dus în faţa oglinzii şi s-au cercetat atent, constatând că nici unul nu purta vreo urmă vizibilă a celor petrecute. Unul a zâmbit, topind astfel umbra dintre ei, şi au redevenit cei care fuseseră mereu, şi-au tras palme pe spate, s-au îmbrăţişat şi s-au jucat ca nişte copii mari ce erau. Carie a meritat-o, era o bestie, un psihopat, a fost concluzia lor. Au recapitulat toate amănuntele şi au constatat uimiţi o grămadă de piste care puteau duce la ei, era de necrezut că nu fuseseră arestaţi; abia atunci şi-au

dat seama de impunitatea lor şi au înţeles că nimeni n-avea să-i acuze. Orice anchetă ar fi fost condusă de comandantul poliţiei, care era tatăl unuia dintre ei, la proces judecător ar fi fost bunicul altuia, juraţi ar fi fost rudele şi vecinii. Se cunoşteau cu toţii între ei, erau înrudiţi, nimeni n-avea chef să răscolească mizeria acestui asasinat, nici măcar familia lui Lukas Carie. De fapt, bănuiau că soţia şi fiul lui îşi doriseră de mult ca el să dispară şi că vântul de uşurare iscat de moartea sa ajunsese mai întâi în casa lui, măturând-o şi lăsând-o curată şi proaspătă ca niciodată.
Băieţii şi-au propus să menţină vie amintirea isprăvii lor, şi au reuşit atât de bine, că povestea a trecut din gură în gură, agrementată cu amănunte adăugate în timp, până a devenit un act de eroism. Au format un club şi s-au înfrăţit prin jurământ secret. Se adunau în unele nopţi la marginea pădurii pentru a comemora acea zi de vineri, unică în viaţa lor, nedând uitării lovitura de piatră cu care l-au doborât, laţul pregătit din vreme, felul în care s-au căţărat în copac şi i-au trecut frânghia pe după gât profesorului încă leşinat, cum
i ilcschis el ochii chiar în timp ce-l ridicau şi cum s-a răiiicit el în aer cuprins de spasmele agoniei. Aveau ca semn distinctiv un rotocol de pânză albă cusut pe mâneca stângi foarte repede tot satul a ghicit semnificaţia simbolului. Inclusiv Rolf Carie, sfâşiat între recunoştinţa de a fi fost i liberat de cel care-l chinuise, umilinţa de a purta numele i elui asasinat şi ruşinea de a nu avea nici dorinţa şi nici puterea de a-l răzbuna.
Rolf Carie începea să slăbească. Când ducea mâncarea la «ură lingura i se părea a fi limba tatălui său, pe fundul farluriei, întrezărindu-se prin supă, se uitau la el ochii îngroziţi ai mortului, pâinea avea culoarea pielii sale. Noaptea era scuturat de febră, ziua inventa ceva ca să nu iasă din casă, i liinuit de migrene, dar maică-sa îl obliga să mănânce şi să meargă la şcoală. A rezistat douăzeci şi şase de zile, dar în a douăzeci şi şaptea, când i-a văzut în recreaţie pe cei cinci colegi cu însemnul pe mânecă, a avut un acces de vomă atât de violent, că directorul s-a speriat şi a chemat o ambulanţă ca să-l ducă la spitalul din oraşul din apropiere, unde a rămas toată săptămâna, fiindu-i la fel de rău. Văzând în ce hal era, doamna Carie a intuit că nu era vorba de o indigestie obişnuită. Doctorul din sat, acelaşi care-o asistase la naştere şi care întocmise certificatul de deces al tatălui băiatului, l-a examinat pe îndelete, i-a prescris o serie de medicamente şi i-a spus maică-sii să nu se alarmeze, Rolf era sănătos şi puternic, criza de anxietate avea să treacă şi-n curând băiatul avea să facă sport şi să umble după fete. Doamna Carie i-a administrat medicamentele cu sfinţenie, n-a constatat nici o ameliorare şi a dublat doza, din proprie iniţiativă. Tot fără efect: băiatul n-avea poftă de mâncare şi se simţea rău. Peste imaginea tatălui spânzurat se suprapunea acum amintirea zilei când au îngropat morţii din lagărul de prizonieri. Katharina îl privea insistent cu ochii ei blânzi, se ţinea după el prin casă, în cele din urmă îl apuca de mână şi încerca să-l facă să intre cu ea sub masa din bucătărie, dar acum erau
prea mari şi nu mai încăpeau. Atunci se ghemuia lângă el şi murmura o litanie interminabilă, ca în copilărie.
Într-o joi de dimineaţă, când a intrat să-l trezească să meargă la şcoală, mama lui l-a găsit cu faţa la perete, palid şi sfârşit, hotărât să moară pentru că nu mai suporta asaltul atâtor fantasme. A priceput că intensitatea vinei de a fi dorit să comită chiar el crima îl putea distruge; atunci, fără să zică nimic, doamna Carie a deschis dulapul şi-a început să scotocească prin el. A dat de lucruri de care uitase de mult, haine care nu mai foloseau, jucării, radiografii ale creierului Katharinei, puşca lui Jochen. Tot acolo erau şi pantofii de lac roşu cu toc cui, şi-a fost mirată că la vederea lor nici măcar n-a mai avut impulsul de a-i arunca la gunoi; i-a dus la şemineu şi i-a aşezat de-o parte şi de alta a fotografiei răposatului ei soţ, ca pe un altar. A găsit până la urmă raniţa pe care o folosise Lukas Carie în război, din pânză de cort verde şi cu curele zdravene din piele. Cu meticulozitatea exagerată cu care muncea în casă şi pe câmp, a aşezat înăuntru hainele mezinului, o fotografie de-a ei din ziua nunţii, o cutie căptuşită cu mătase în care ţinea o şuviţă de păr a Katharinei şi un pachet de biscuiţi făcuţi de ea cu o zi în urmă.
-îmb racă-te, fiule, pleci în America de Sud, i-a spus pe un ton care nu admitea replică.
Şi aşa s-a îmbarcat Rolf Carie pe un vas norvegian care l-a dus în partea cealaltă a lumii, departe de coşmarurile lui. Maică-sa l-a însoţit în tren până în portul cel mai apropiat, i-a cumpărat bilet de clasa a treia, a înfăşurat banii rămaşi într-o batistă împreună cu adresa unchiului Rupert şi i le-a

cusut în pantaloni, cu recomandarea de a nu şi-i scoate sub nici un motiv. Totul, fără manifestări de emoţie, iar la plecare l-a sărutat iute pe frunte, ca în dimineţile când pleca la şcoală.
— Cât timp am să fiu plecat, mămico ?
— Nu ştiu, Rolf.
— N-ar trebui să plec, acum sunt singurul bărbat în casă şi trebuie să am grijă de tine.
— O să mă descurc. O să-ţi scriu.
— Katharina e bolnavă, nu pot s-o las aşa...
— Soră-ta n-o să mai trăiască mult, asta o ştim de mult, mi te gândi la ea. Ce, plângi ? Parcă n-ai fi băiatul meu, Rolf, nu mai eşti la vârsta la care să te porţi ca un copilaş. Sulla ţi nasul şi urcă la bord, că se uită lumea la noi.
— Mi-e rău, mămico, îmi vine să vomit.
— îţi interzic! Să nu mă faci de ruşine. Hai, urcă pasatcla, du-te la prova şi stai acolo. Nu te uita în urmă. Adio, Kolf.
Dar el s-a ascuns la pupa pentru a putea vedea cheiul, şi iş.i a ştiut că ea nu s-a mişcat din loc până când vaporul s-a pierdut la orizont. A rămas cu imaginea mamei îmbrăcate în i icgru, cu pălăria de fetru şi poşeta din imitaţie de piele de crocodil, în picioare, nemişcată, însingurată, privind spre mare.
Rolf Carie a navigat aproape o lună pe ultima punte a vasului, printre refugiaţi, emigranţi şi călători săraci, fără a schimba nici o vorbă cu nimeni, din orgoliu şi timiditate, scrutând oceanul, pritocindu-şi tristeţea până a epuizat-o. 1)upă care a scăpat de durerea care fusese pe punctul de a-l lace să se arunce în mare. în a douăsprezecea zi de navigaţie, aerul sărat i-a readus pofta de mâncare şi l-a vindecat de visele rele, greaţa i-a trecut şi s-a uitat plin de interes la delfinii surâzători care însoţeau vaporul. Când se vedeau coastele Americii de Sud, obrajii îi erau din nou rumeni. S-a privit în oglinjoara băii comune şi a constatat că nu mai avea o faţă de adolescent chinuit: devenise bărbat. I-a plăcut imaginea din oglindă, a respirat adânc şi a zâmbit pentru prima dată după mult timp.
Vaporul s-a oprit la chei şi pasagerii au coborât pe pasarelă. Simţindu-se ca un pirat din romanele de aventuri, cu părul ciufulit de vântul cald şi ochii larg deschişi a încântare, Rolf Carie a coborât printre primii pe uscat. în lumina dimineţii a văzut un port incredibil. De colinele din faţă atârnau case de toate culorile, străzi întortocheate, rufe la uscat, o vegetaţie luxuriantă în toate tonurile de verde.
Aerul vibra de strigătele vânzătorilor ambulanţi, de cântecele femeilor, râsetele copiilor şi ţipetele papagalilor, de mirosuri, de o veselă concupiscenţă şi de aburi de mâncare, în hărmălaia hamalilor, marinarilor şi pasagerilor, printre bagaje, valize, gură-cască şi vânzători de dulciuri, îl aşteptau unchiul Rupert, mătuşa Burgel şi cele două fiice ale lor, două domnişoare solide şi bucălate de care băiatul s-a îndrăgostit pe loc. Rupert era un văr de departe de-al maică-sii, tâmplar de meserie, mare băutor de bere şi iubitor de câini. Ajunsese împreună cu familia în acest fund de lume fugind de război, pentru că n-avea vocaţie de soldat şi i se părea stupid să moară pentru un steag pe care-l socotea doar o cârpă prinsă de un băţ. N-avea nici cea mai mică înclinaţie patriotică, iar când a fost sigur că războiul era inevitabil, şi-a amintit de nişte străbunici care, cu mulţi ani în urmă, se îmbarcaseră pentru America pentru a fonda acolo o colonie şi s-a hotărât s-o ia pe urmele lor. Aşa a ajuns Rolf direct într-un sat ca de poveste, într-un fel de balon de săpun în care timpul se oprise şi geografia fusese păcălită. Acolo viaţa se scurgea exact ca în Alpi în secolul al nouăsprezecelea. N-a apucat să vadă nimic din ţară şi luni de zile a fost convins că nu era mare diferenţă între zona Caraibelor şi malurile Dunării.
La jumătatea secolului al optsprezecelea, un sud-american ilustru, posesor al unor pământuri fertile dintre munţi, nu departe de mare şi nici de civilizaţie, a dorit să le populeze cu colonişti de neam bun. S-a dus în Europa, a închiriat un vapor şi a dat şfară în ţară printre ţăranii săräciţi de război şi epidemii că pe malul celălalt al Atlanticului îi aştepta o utopie. Aveau să construiască o societate perfectă în care să domnească pacea şi prosperitatea, condusă de principii creştine solide, departe de viciile, ambiţiile şi de misterele care biciuiseră omenirea de la începuturile civilizaţiei. Optzeci de familii au fost selectate după meritele şi bunele lor intenţii, printre ei aflându-se reprezentanţi ai diferitelor meşteşuguri, un învăţător, un medic şi un preot, toţi cu uneltele

lor de lucru şi cu câteva secole de tradiţie şi cunoştinţe în .pate. Ajungând pe aceste ţărmuri tropicale unii s-au spei i.u, convinşi că n-aveau să se obişnuiască nicicând cu locui ilc astea, dar după ce-au urcat spre culmile muntelui şi-au i l.i t cu ochii de paradisul promis, o regiune răcoroasă şi plă. ută, unde puteai cultiva fructele şi legumele europene, alaiuri de cele locale, şi-au schimbat părerea. Au construit acolo (i replică a satelor lor de acasă, cu case din bârne de lemn, lirme scrise cu litere gotice, flori la ferestre şi o bisericuţă Lingă care au atârnat clopotul de bronz adus pe vapor. Au închis intrarea spre Colonie şi au blocat drumul, ca să nu •e poată intra sau pleca, şi timp de un secol s-au conformat dorinţelor celui care-i adusese aici, trăind după precepicle lui Dumnezeu. însă secretul utopiei n-a putut fi ascuns l.i infinit, iar când presa a scris despre ei s-a produs un adevăi .u scandal. Guvernul, deloc dispus să admită existenţa unei localităţi de străini care se conduceau după propriile legi şi obiceiuri, i-a obligat să-şi deschidă porţile şi să permită pă(runderea autorităţilor naţionale, a turismului şi comerţului. Au descoperit un sat în care nu se vorbea spaniola, cu locuitori blonzi şi cu ochi albaştri, şi mulţi copii taraţi din cauza căsătoriilor consangvine. Au făcut o şosea care să ducă în capitală, iar Colonia a devenit destinaţia predilectă a familiilor cu maşini, care veneau să cumpere fructe de iarnă, cămătărie, miere, pâine de casă şi feţe de masă brodate. Coloniştii şi-au transformat casele în restaurante şi hanuri pentru vizitatori, câteva hoteluri au acceptat să primească cupluri clandestine, ceea ce nu se prea potrivea cu concepţiile fondatorului comunităţii, dar vremurile se schimbă şi era cazul să se modernizeze. Rupert ajunsese aici pe când Colonia mai era un loc închis, dar după ce şi-a demonstrat stirpea europeană şi a dovedit că e om de treabă, a fost acceptat. Iar când s-au deschis drumurile spre lume, a fost printre primii care au înţeles avantajele noii situaţii. S-a lăsat de confecţionarea de mobilă, acum o găseai mai bună şi mai variată în capitală, şi s-a apucat să facă ceasuri cu cuc şi jucării pictate în stilul
celor vechi ca să le vândă turiştilor. A început şi o afacere cu câini de rasă, pe care-i şi dresa, idee absolut nouă pe aceste latitudini, unde până atunci câinii se năşteau şi se înmulţeau în legea lor, fără denumiri, cluburi, concursuri, coafor şi antrenamente speciale. Dintr-odată s-a aflat că undeva erau la modă câinii lupi poliţişti şi imediat oamenii cu bani au vrut să aibă şi ei câinele lor, cu document de garanţie. Ii cumpărau şi îi lăsau la şcoala de dresaj a lui Rupert, de unde erau luaţi ştiind să meargă în două labe, salutând, aducând ziarul şi papucii stăpânului şi să se prefacă morţi atunci când primeau ordinul într-o limbă străină.

Unchiul Rupert stăpânea un teren şi o casă mare, amenajată ca pensiune, cu multe camere, toată din lemn întunecat şi mobilată cu obiecte făcute de mâna lui în stilul Heidelberg, deşi nu pusese niciodată piciorul în acest oraş. Le copiase dintr-o revistă. Nevastă-sa cultiva căpşuni şi flori şi creştea găini care aprovizionau cu ouă întreg satul. Trăiau din creşterea câinilor, vândutul ceasurilor şi turism.

Viaţa lui Rolf Carie a luat o nouă întorsătură. Liceul îl terminase, în Colonie nu avea cum să-şi continue studiile şi, pe de altă parte, unchiul voia să-l înveţe meseriile lui, pentru ca băiatul să-l ajute şi, poate, să-l moştenească: spera să-l vadă într-o bună zi însurat cu una din fiicele sale. îl îndrăgise imediat. îşi dorise mereu un fiu, iar băiatul era exact aşa cum îl visase, puternic, cu caracter nobil şi mâini dibace, având şi părul roşcat al întregii familii. Rolf a învăţat repede să umble cu uneltele de tâmplărie, să culeagă căpşuni şi să îi servească pe clienţii pensiunii. Rudele lui şi-au dat seama că puteau obţine totul de la el dacă-l făceau să creadă că iniţiativa era de fapt a lui şi dacă apelau la bunele lui sentimente.

— Rolf, ce putem face cu acoperişul de la coteţul păsărilor ? întreba de pildă Burgel oftând neputincioasă.

— Să dăm cu smoală.

— Dacă încep ploile, bietele mele găini o să moară.

— Lasă-mă pe mine, tanti, că rezolv eu cât ai zice peşte.

Şi timp de trei zile, băiatul topea smoală într-o găleată, NC căţăra pe acoperiş şi îşi expunea trecătorilor teoriile deiprc impermeabilizare, sub privirile admirative ale verişoai clor şi zâmbetul ascuns al mătuşii.

A vrut să înveţe limba ţării şi n-a avut linişte până n-a C.isit pe cineva care să i-o predea metodic. Avea ureche muzicală, ceea ce i-a folosit ca să cânte la orga bisericii, să dis1 1 cze turiştii cântând la

acordeon şi să asimileze spaniola cu tot cu un vast repertoriu de măscări, la care apela rar, dar pe care le tezauriza ca parte a culturii sale. Timpul liber «i-l ocupa citind, în mai puţin de un an dăduse gata toate i arţile din sat, pe care le împrumuta şi le restituia cu o puncmalitate obsesivă. Cu memoria lui bună acumula tot felul > Ic informaţii de regulă inutile şi imposibil de verificat cu care-şi impresiona familia şi vecinii. Era în stare să spună Iară cea mai mică ezitare câţi locuitori are Mauritania şi cât de lat, în mile marine, e Canalul Mânecii, în general pent ru că ţinea minte, uneori pentru că le inventa din zbor, dar Ic spunea cu atâta siguranţă că nimeni nu îndrăznea să-i pună spusele la îndoială. A învăţat şi câteva locuţiuni latineşti cu care-şi presăra peroraţiile, ceea ce i-a creat un prestigiu solid în micuţa comunitate, deşi nu le folosea corect întotdeauna. De la mama lui moştenise purtarea politicoasă şi puţin demodată, care i-a atras simpatia tuturor, mai ales a femeilor, neobişnuite cu fineţuri din astea într-o ţară de oameni aspri. Mai ales cu mătuşa Burgel era deosebit de galant, nu din afectare, ci pentru că ţinea într-adevăr la ea. Femeia avea ilarul de a-i risipi neliniştile existenţiale, reducându-le la nişte scheme atât de simple, încât îl făcea să se întrebe cum de nu-i trecuse şi lui prin cap soluţia. Când îl apuca melancolia sau se preocupa prea mult de relele omenirii, ea îl vindeca graţie unor deserturi senzaţionale şi glumelor ei grosolane. A fost prima, în afară de Katharina, care-l îmbrăţişa fără motiv şi fără să-i ceară voie. Dimineaţa îl trezea cu nişte pupături sonore şi la culcare îl învelea grijulie, atenţii pe care propria
lui mamă nu le avusese cu el, din pudoare. La o primă privire Rolf părea timid, se îmbujora uşor şi vorbea cu voce scăzută, dar de fapt era vanitos, încă la vârsta la care te crezi centrul universului. Era mult mai inteligent decât majoritatea, el ştia asta, dar îşi folosea mintea ca să pară modest.

În dimineţile de duminică oamenii de la oraş veneau să vadă spectacolul şcolii de dresaj canin al unchiului Rupert. Rolf îi conducea într-o mare curte amenajată cu piste şi obstacole, unde câinii evoluau în aplauzele publicului. Erau zilele în care se şi vindeau o parte din animale, iar Rolf se despărţea de ele mohorât, pentru că crescuse căţeluşii chiar de la naştere şi îi iubea teribil. Intra în coteţul căţelelor, se lăsa mirosit şi lins de puii care ajungeau să-i sugă urechile şi să-i adoarmă în braţe, îi ştia pe fiecare după nume şi vorbea cu ei ca şi când ar fi fost oameni. Era însetat de afecţiune, dar cum fusese crescut fără răsfăţuri, umplea acest gol doar cu animalele şi a fost nevoie de mult timp până să se obişnuiască cu contactele umane, mai întâi cu Burgel, apoi cu alţii. Amintirea Katharinei era sursa lui secretă de tandreţe uneori, în întunericul camerei, îşi trăgea pătura peste cap şi plângea gândindu-se la ea.

Nu vorbea despre trecut de teamă să nu provoace milă, dar şi pentru că nu şi-l pusese încă în ordine. Anii nefericiţi alături de tatăl său erau o oglindă spartă în amintire. Se lăuda cu sângele rece şi cu pragmatismul lui, două calităţi care i se păreau cât se poate de bărbăteşti, în realitate era un visător incorigibil, un gest de simpatie îl dezarma, nedreptatea îl revolta, suferea de idealismul candid al primei tinereţi, care nu rezistă în faţa grosolanei realităţi a lumii. Copilăria plină de spaime şi privaţiuni îi dăruise sensibilitatea de a intui faţa ascunsă a lucrurilor şi a oamenilor, o clarviziune care se manifesta brusc, ca o vâlvătaie, numai că pretenţia de a fi raţional îl împiedica să ia în seamă semnele misterioase sau să-şi urmeze primul impuls. Deşi îşi nega emoţiile, acestea îl copleşeau tot timpul. De asemenea, îşi ignora simţurile şi încerca să-şi controleze înclinaţia pentru confort şi plăcere.

Înţelesese imediat că această Colonie era un vis naiv în care .•unsese întâmplător, dar că viaţa era plină de asperităţi şi, il.ică voia să supravieţuiască, trebuia să-şi pună o armură. Insă cei ce-l cunoşteau vedeau că armura era de fum, o sullarc era de-ajuns ca s-o spulbere. El mergea prin viaţă cu ncntimentele la vedere, se împiedica de propriul său orgoliu, cădea şi se ridica iarăşi.

Familia lui Rupert era simplă, inimoasă şi mâncăcioasă. Mâncarea era de o importanţă fundamentală pentru ei, viaţa li ir se învârtea în jurul bucătăriei şi a ceremoniei mesei. Toţi erau graşi şi nu se resemnau să-şi vadă nepotul atât de slab, în ciuda preocupării constante de a-l hrăni. Mătuşa Burgel inventase un fel de mâncare afrodiziac, care atrăgea turiştii i.ir pe soţul ei avea darul să-l păstreze numai foc şi pară, uii .iţi-vă la el, parcă-i un tractor, spunea cu râsul ei contagios ile matroană satisfăcută. Reţeta era simplă: într-o oală enorma prăjea o cantitate serioasă de ceapă, slănină şi roşii, condimentate cu sare, piper boabe, usturoi şi coriandru. Adăuga straturi de bucăţi de carne de porc şi de vită, pui dezosaţi, l>ob, porumb, varză, ardei gras, peşte, scoici şi creveţi, presăra

puţin zahăr brut şi turna peste toate astea patru căni cu liere. Iar înainte de a o acoperi şi a o lăsa la foc mic, punea în oală un mănunchi de ierburi pe care le cultiva în ghivecele din bucătărie. Acesta era momentul crucial, nimeni nu cunoştea compoziţia buchetului; avea de gând s-o ia cu ea în mormânt. Rezultatul era o tocană întunecată la culoare, care se scotea din oală şi se servea în ordinea inversă aşezării ingredientelor. La urmă se servea zeama în ceşti, iar efectul era o căldură formidabilă în oase şi o patimă desfrânată în suflet. Unchii lui Rolf tăiau câţiva porci pe an şi pregăteau cele mai bune mezeluri din sat: jamboane afumate, cârnaţi, mortadela, bidoane mari cu untură. Mai cumpărau şi lapte proaspăt cu putinile, ca să facă smântână, să bată untul şi să facă brânzeturi. Din zori şi până seara, din bucătărie ieşeau aburi plini de arome apetisante. în curte se făcea foc cu lemne, pe care fierbeau cazanele cu dulceaţă de prune,
caise şi căpşuni, care li se serveau turiştilor la micul dejun. Tot stând printre cratiţe bine mirositoare, cele două verişoare răspândeau un parfum de scorţişoară, cuişoare, vanilie şi lămâie. Seara, Rolf se strecura ca o umbră în odaia lor şi-şi vâra nasul în rochiile fetelor, iar aroma cea dulce îi umplea capul cu păcate.
Rutina se schimba la sfârşitul săptămânii. încă de joi aeriseau camerele, puneau flori proaspete şi pregăteau lemnele de foc, căci noaptea era rece şi musafirilor le plăcea să-şi imagineze că erau în Alpi. De vineri până duminică era plin de turişti şi toată familia nu făcea decât să-i servească; mătuşa Burgel nu ieşea din bucătărie, fetele serveau la masă şi făceau toată treaba, îmbrăcate în fuste brodate, ciorapi albi şi panglici colorate, ca ţărăncuţele din basmele germane.
Scrisorile doamnei Carie ajungeau după patru luni şi erau foarte scurte şi toate la fel: Dragul meu fiu, eu sunt bine, Katharina e la spital, ai multă grijă de tine şi nu uita ce te-am învăţat, ca să ajungi să fii un om bun, te sărută mama. în schimb, Rolf îi scria des, umplând multe pagini pe ambele părţi pentru a-i povesti ce mai citise, pentru că după ce descrisese satul şi familia unchilor nu mai avea ce spune, avea impresia că nu i se întâmpla nimic demn de a fi notat într-o scrisoare şi prefera să-şi surprindă mama cu lungi tirade filozofice inspirate din lecturi. îi trimitea şi fotografiile făcute cu un aparat vechi al unchiului, cu care înregistra schimbările naturii, expresia oamenilor, mici evenimente, detalii care treceau neobservate la o privire neatentă. Corespondenţa însemna mult pentru el, nu numai pentru că menţinea vie prezenţa mamei, dar şi pentru că descoperise ce mult îi plăcea să observe lumea şi s-o capteze în imagini.
Verişoarele lui Rolf Carie erau curtate de doi pretendenţi care descindeau în linie dreaptă din fondatorii Coloniei, patroni ai singurei industrii de lumânări decorative, a cărei producţie se vindea în toată ţara şi chiar se exporta. Fabrica încă există, iar prestigiul ei este atât de mare că la vizita Papei, când guvernul le-a comandat o lumânare de şapte metri lungime
ţi doi lăţime, care să stea aprinsă în Catedrală în tot acest li mp, nu doar că au modelat-o perfect, au decorat-o cu scene ilc Patimilor lui Christos şi au aromatizat-o cu esenţă de brad, .iu reuşit s-o transporte cu camionul de la munte în capiul.i, sub un soare de plumb topit, fără să-şi piardă forma dc obelisc, mirosul de Crăciun şi culoarea de fildeş vechi. (Conversaţia celor doi se învârtea în jurul tiparelor pentru lumânări, a culorilor şi parfumurilor folosite. Erau cam plicticoşi uneori, dar chipeşi, destul de prosperi şi îmbibaţi pe dinafară şi pe dinăuntru de aroma cerii de albine şi a esenţelor. Erau partidele cele mai bune din Colonie, toate fetele iscau un pretext ca să se ducă să cumpere lumânări îmbră în rochiile lor cele mai frumoase, dar Rupert le incul*r* isc fetelor sale ideea că oameni ca ei, care se năşteau de multe generaţii din aceeaşi familie, aveau sângele subţiat şi puteau zămisli urmaşi taraţi. Sincer opus teoriilor raselor •uire, credea că cele mai bune exemplare se nasc din amestec, iar ca s-o dovedească şi-a încrucişat câinii de rasă cu maidauezi. Au rezultat nişte dihănii de dimensiuni şi tip de blană imposibile, pe care nimeni n-a vrut să le cumpere, dar care s-au dovedit mult mai deştepţi decât semenii lor cu pedigri, lucru dovedit în momentul în care au învăţat să meargă pe sârmă şi să danseze vals pe labele dindărăt. Mai bine s a vă căutaţi bărbaţi din afară, spunea el făcându-i în ciuda lui Burgel, care nici nu voia să audă aşa ceva; gândul că fetele ei s-ar fi putut mărita cu nişte masculi negricioşi cu mers de rumbă i se părea un coşmar de neînchipuit. Nu fi obtuză, Burgel. Obtuz eşti tu, ce, vrei să ai nepoţi mulatri ? I ndigenii acestei ţări nu sunt blonzi, dar nici nu sunt toţi negri, femeie. Puneau capăt discuţiei suspinând cu numele lui Rolf Carie pe buze, regretând că nu aveau doi nepoţi ca el, câte unul pentru fiecare fată, căci deşi exista o legătură de

rudenie şi antecedentul înapoierii mintale a Katharinei puteau jura că Rolf nu era purtător de gene defecte. îl considerau ginerele perfect, muncitor, educat, cult, cu purtări alese,
ce poţi cere mai mult. Pentru moment, tinereţea lui era singurul impediment, dar de asta se vindecă toată lumea.
Fetele, inocente, nu s-au conformat imediat aspiraţiilor părinţilor, dar când s-au deşteptat au lăsat în urmă preceptele modestiei şi prudenţei în care fuseseră educate. Au remarcat ochii înfocaţi ai lui Rolf, îl văzuseră intrând ca o umbră în camera lor ca să le cerceteze rochiile şi interpretaseră asta ca o dovadă de dragoste. Au discutat între ele, şi-au propus să se iubească platonic toţi trei, dar după ce i-au admirat torsul gol şi părul arămiu răvăşit de vânt în timp ce năduşea muncind de zor pe câmp sau în atelierul de tâmplărie, s-au răzgândit, ajungând la fericita concluzie că Dumnezeu crease două sexe cu un scop evident. Aveau o fire veselă şi erau obişnuite să împartă totul, camera, baia, hainele şi multe altele, astfel că nu li s-a părut nimic anormal să-şi împartă şi iubitul. Remarcaseră condiţia fizică excelentă a băiatului; puterile şi tragerea de inimă îl făceau să ducă la îndeplinire sarcinile grele pe care i le dădea unchiul Rupert, iar ele erau sigure că forţele i-ar fi ajuns şi să se zbenguie cu ele. Totuşi, lucrurile nu erau chiar aşa de simple: sătenii nu aveau vederile destul de largi pentru a înţelege o legătură în triunghi, şi chiar tatăl lor, în ciuda pretenţiilor lui de modernism, nu ar fi admis aşa ceva. Iar mama, nici gând, ar fi fost în stare să înfigă cuţitul în locul cel mai vulnerabil al nepotului.
În curând, Rolf Carie a constatat la ele o schimbare de atitudine. îi puneau în farfurie fripturile cele mai mari, îi turnau un munte de frişca peste desert, şuşoteau în spatele lui, se fâstâceau când el îşi dădea seama că e observat, îl atingeau în trecere, ca din întâmplare, dar fiecare atingere purta o încărcătură erotică atât de mare, că nici un anahoret n-ar fi rămas indiferent. Până atunci, Rolf se purta prudent şi disimulat cu ele, ca să nu fie nici nepoliticos şi nici să se izbească de un refuz, care i-ar fi rănit de moarte orgoliul personal, dar încet-încet a început să se uite la ele cu îndrăzneală şi îndelung, pentru că nu voia să ia o hotărâre precipitată. Pe care
ilin ele s-o aleagă ? Ambele i se păreau încântătoare, cu pulpele lor robuste, sânii îndesaţi, ochii ca marea şi tenul ca ile infantă. Cea mare era mai amuzantă, dar îl seducea şi cochetăria suavă a mezinei. Bietul Rolf s-a zbătut pradă unor cumplite îndoieli, până când fetele s-au plictisit să tot aştepte să ia el iniţiativa şi au pornit un atac frontal. L-au înhăţat în grădina cu căpşuni, i-au pus piedică şi s-au năpustit asupra lui, l-au gâdilat şi mania lui de a se lua în serios s-a făcut praf sub valul de destrăbălare. I-au descheiat pantalonii, l-au descălţat, i-au rupt cămaşa şi şi-au băgat mâinile de nimfe năzdrăvane în locuri de neimaginat. Din ziua aceea Rolf a lăsat deoparte cititul, a neglijat căţeluşii, a dat uitării ceasurile cu cuc, scrisorile mamei şi chiar propriul său nume. Umbla în transă, cu simţurile aprinse şi mintea confuză. De luni si până joi, când casa era liberă de vizitatori, ritmul treburilor scădea, iar cei trei tineri aveau câteva ceasuri de libertate pe care le foloseau pentru a se pierde în odăile, acum libere, rezervate turiştilor. Pretexte se găseau: trebuiau aerisite pilotele, spălate geamurile, stârpiţi gândacii, cernită mobila sau schimbate cearşafurile. Fetele moşteniseră de la tatăl lor simţul echităţii şi spiritul de organizare, aşa că în timp ce una rămânea pe culoar să ţină de şase, cealaltă se închidea în cameră cu Rolf. Respectau rândul cu rigurozitate, dar, din fericire, băiatul habar n-avea de acest amănunt umilitor. Ce făceau când erau singuri? Nimic nou, aceleaşi jocuri între verişori pe care omenirea le cunoaşte de şase mii de ani. Partea cu adevărat interesantă a început când s-au hotărât să se întâlnească noaptea toţi trei în acelaşi pat, protejaţi de sforăiturile părinţilor din camera alăturată. Rupert şi Burgel dormeau cu uşa deschisă, ca să-şi supravegheze fetele, ceea ce le permitea şi lor să-şi supravegheze părinţii. Rolf Carie era la fel de neexperimentat ca şi ele, dar de la bun început a avut grijă să nu le lase însărcinate şi şi-a pus la bătaie în jocurile de alcov tot entuziasmul şi inventivitatea cu care suplinea ignoranţa sa amoroasă. Energia îi era alimentată permanent de splendidul cadou al celor două verişoare,
atât de calde, deschise ca un fruct, tot timpul sufocându-se de râs şi binedispuse. în plus, faptul de a o face pe tăcute, speriaţi de scârţâitul patului, cu pătura trasă peste cap şi învăluiţi în căldura şi mirosurile contopite, era un stimulent care îi punea pe jar. Erau la vârsta la care poţi face dragoste neobosit. Şi-n timp ce fetele înfloreau de o vitalitate estivală, cu ochii tot mai albaştri, pielea tot mai luminoasă şi zâmbetul tot mai fericit, Rolf uita locuţiunile latineşti, se izbea de mobilă şi dormea în

picioare, servind turiştii pe jumătate somnambul, cu genunchii tremurând şi privirile pierdute. Copilul ăsta munceşte prea mult, Burgel, uite ce palid e, trebuie să-i dăm vitamine, spunea Rupert, nebănuind că pe ascuns nepotul devora porţii zdravene din faimosul preparat afrodiziac al mătuşii pentru a nu da rateuri la momentul potrivit. Cei trei veri au descoperit împreună modalităţile de a decola, ba chiar au ajuns să zboare foarte sus în câteva rânduri. Băiatul s-a resemnat cu ideea că partenerele lui aveau o capacitate sporită de a ajunge la delectare şi puteau repeta asta de mai multe ori în aceeaşi şedinţă, drept care a învăţat să-şi dozeze puterile şi plăcerea prin tehnici improvizate, pentru a-şi menţine prestigiul intact şi a nu le dezamăgi. După nişte ani a aflat că aceleaşi metode se foloseau în China încă de pe vremea lui Confucius şi şi-a spus că nu-i nimic nou sub soare, expresie pe care o folosea şi unchiul Rupert de fiecare dată când citea ziarul. Erau nopţi când cei trei amanţi erau atât de fericiţi, că uitau să se mai despartă şi adormeau într-un nod de membre înlănţuite, băiatul potopit de o masă moale şi înmiresmată, legănat de somnul fetelor. Se trezeau la primul cântat al cocoşilor, exact la timp pentru a fugi fiecare în patul lui înainte de a fi descoperiţi în păcatul delicios. La un moment dat, surorile s-au gândit să-l tragă la sorţi pe Rolf, aruncând o monedă în aer, dar după aceste memorabile bătălii şi-au dat seama că erau legate de el printr-un sentiment jucăuş şi festiv, absolut inadecvat pentru a pune bazele unei căsnicii respectabile. Femei cu simţ practic, au socotit că e mai convenabil să se mărite
cu aromatizaţii fabricanţi de lumânări şi să-şi păstreze verişorul ca amant şi, eventual, ca tată al copiilor ce aveau să vină, evitând astfel riscul plictiselii, chiar dacă nu şi pe acela de a aduce pe lume copii semitaraţi. Aranjament care nu i-a i recut niciodată prin minte lui Rolf Carie, hrănit cu literalură romantică, romane cavalereşti şi rigide precepte de onoare inculcate în copilărie. In timp ce ele puneau la cale combinaţii îndrăzneţe, el nu reuşea decât să treacă de bine, de rău peste vina de a le iubi pe amândouă, sub pretextul că era vorba de un acord temporar, al cărui ultim scop era să se cunoască mai bine înainte de a forma un cuplu; dar un contract pe termen lung i se părea o perversiune abominabilă. Se zbătea într-un conflict insolubil între dorinţa mereu reînnoită cu mare succes de aceste două corpuri opulente şi generoase şi propria sa severitate, care-l făcea să considere matrimoniul monogam ca pe singurul drum posibil pentru un bărbat decent. Nu fi prost, Rolf, nu vezi că nouă nu ne pasă ? Eu nu te vreau doar pentru mine, soră-mea la lei, hai să continuăm aşa cât suntem necăsătorite, şi chiar şi după aia. Insă această propunere i-a zgâlţâit brutal vanitatea. A fost cuprins de indignare timp de treizeci de ore, după care a învins concupiscenţa. Şi-a adunat demnitatea de pe jos şi s-a dus în patul lor. Iar adorabilele verişoare, încadrându-l de o parte şi de alta, vesele şi goale puşcă, l-au învăluit încă o dată în ceaţa delicioasă parfumată cu scorţişoară, cuişoare, vanilie şi lămâie, înnebunindu-i simţurile şi anulându-i aridele virtuţi creştine. Aşa au trecut trei ani, suficient ca să-l vindece pe Rolf Carie de coşmarurile macabre şi să-l aducă la sentimente plăcute. Şi poate că fetele ar fi câştigat definitiv lupta împotriva scrupulelor sale şi el ar fi rămas alături de ele tot restul zilelor, îndeplinindu-şi umil sarcina de amant şi de tată îngăduitor, dacă destinul nu i-ar fi fost trasat spre altă direcţie. Iar cel însărcinat pentru a i-l aduce la cunoştinţă a fost domnul Aravena, jurnalist de meserie şi cineast prin vocaţie.
Aravena scria la ziarul cel mai important din ţară. Era cel mai asiduu client al pensiunii, venea în fiecare weekend aici, avea camera lui rezervată. Condeiul lui avea un prestigiu atât de mare, că nici măcar dictatura nu reuşise să i-l înăbuşe complet, iar anii de meserie îi conferiseră o aureolă de onestitate care-i permitea să publice lucruri pe care colegii săi nici n-ar fi îndrăznit vreodată. Chiar şi Generalul şi Omul cu Gardenie îl tratau cu consideraţie, în cadrul unei formule de echilibru, prin care el se putea mişca liber, între anumite limite, iar guvernul se lăuda cu liberalismul său, dovedindu-l cu articolele lui destul de îndrăzneţe. Om cu o evidentă aplecare spre viaţa bună, fuma havane groase, devora ca un leu şi era un băutor de forţă, singurul în stare să-l învingă pe unchiul Rupert la concursurile duminicale de băut bere. Doar el îşi permitea luxul de a le ciupi pe verişoarele lui Rolf de fesele lor prodigioase, pentru că o făcea cu graţie, fără intenţia de a le jigni: era o formă de omagiu meritat. Veniţi la mine, frumoasele mele walkirii, lăsaţi-l pe acest sărman jurnalist să vă pună mâna pe cur, şi până şi mătuşa Burgel râdea când fetele se răsuceau în faţa lui pentru ca el să le ridice ceremonios fustele brodate şi să se extazieze în faţa sferelor acoperite de pantalonaşi infantili. Domnul Aravena avea un aparat de filmat şi o maşină de scris portabilă şi gălăgioasă, cu

clapele decolorate de folosinţa îndelungată, la care îşi scria cronicile cu două degete toată sâmbăta şi jumătate din duminică, în timp ce înghiţea mezeluri şi sorbea bere. îmi face bine să respir aerul pur de munte, zicea inspirând fumul negru de tutun. Uneori venea cu o duduie, niciodată aceeaşi, pe care o prezenta drept nepoata sa, iar Burgel se prefăcea că ar crede în legătura de rudenie, casa asta nu e un hotel indecent, ce-aţi crezut, doar lui îi dau voie să vină însoţit, pentru că e un domn foarte cunoscut, nu i-aţi văzut numele în ziar ? Lui Aravena îi trecea entuziasmul pentru tipă după prima noapte, după care se plictisea şi-o expedia înapoi cu primul camion de zarzavaturi care
pleca în capitală. în schimb, cu Rolf Carie putea petrece zile întregi, stând de vorbă şi plimbându-se prin împrejurimi, îl punea la punct cu ştirile internaţionale, îl iniţia în politica locală, îi îndruma lecturile; l-a învăţat să umble cu aparatul de filmat şi să bată la maşină. Nu poţi să rămâi mereu în Colonie, asta e bună pentru un nevropat ca mine, care vine să-şi refacă forţele şi să se dezintoxice, dar nici un tânăr normal nu poate trăi în scenografia asta. Rolf Carie cunoştea bine operele lui Shakespeare, Moliere şi Calderon de la Barca, dar nu fusese niciodată la teatru, aşa că n-a înţeles ce legătură avea chestia asta cu satul, însă nu era cazul să-l contrazică pe maestru, pentru care avea o admiraţie nemărginită.
— Sunt mulţumit de tine, nepoate. Peste doi ani poţi să te ocupi singur de ceasuri, e o afacere bună, i-a spus unchiul Rupert în ziua în care băiatul împlinea douăzeci de ani.
— De fapt, nu vreau să fiu ceasornicar, unchiule. Cred că cinematografia e o profesie mai potrivită pentru mine.
— Cinematografia ? La ce serveşte asta ?
— La făcut filme. Pe mine mă interesează documentarele. Vreau să ştiu ce se petrece în lume, unchiule.
— Cu cât ştii mai puţine, cu atât mai bine, dar dacă asta-ţi place, fă cum vrei.
Burgel era gata să leşine aflând că se duce să trăiască în capitală, văgăuna aia plină de pericole, droguri, politică şi boli, unde toate femeile sunt curve, scuză cuvântul, ca turistele astea care vin în Colonie legănându-şi pupa şi împingându-şi în faţă prova. Disperate, verişoarele au încercat să-l facă să se răzgândească refuzându-i favorurile, dar având în vedere că pedeapsa era la fel de dureroasă şi pentru ele, au schimbat tactica şi l-au iubit cu atâta ardoare că Rolf a pierdut alarmant din greutate. Totuşi, cei mai afectaţi au fost căţeii: intuind pregătirile lui de plecare, şi-au pierdut apetitul şi rătăceau cu coada între picioare, urechile blegite şi ochi insuportabil de rugători.
Rolf Carie a rezistat tuturor presiunilor sentimentale şi după două luni a plecat la Universitate, promiţându-i unchiului Rupert că weekendurile şi le va petrece cu ei, mătuşii Burgel că va mânca toate prăjiturile, şuncile şi dulceţurile luate în bagaje, iar verişoarelor că se va păstra într-o castitate absolută pentru a se întoarce la ele cu toată energia necesară jocurilor în aşternut.
În timp ce toate astea se întâmplau în viaţa lui Rolf Carie, nu departe de acolo eu îmi încheiam copilăria. Cam pe atunci ,\ început nenorocirea cu naşa. Eu am aflat de la radio şi i-am văzut fotografia în afişele satirice pe care Elvira le cumpăra pe ascuns de stăpână: dăduse naştere unui monstru. Savanţi calificaţi au informat publicul că plodul făcea parte din Tribul III, adică se caracteriza prin fuziunea a două corpuri cu două capete; genul xiphopagus, adică avea o singură coloană vertebrală; clasa monofaliană, adică avea un singur buric pentru ambele corpuri. Ciudat era că un cap aparţinea rasei albe, iar celălalt rasei negre.
— Sărăcuţul, are doi taţi, asta e sigur, a spus Elvira cu o strâmbătură de silă. Din câte ştiu eu, nenorocirea asta se întâmplă când te culci cu doi bărbaţi în aceeaşi zi. Am trecut de cincizeci de ani şi n-am făcut aşa ceva niciodată. Măcar aveam grijă să nu las să mi se amestece în burtă umorile a doi bărbaţi, din acest viciu se nasc monştrii pe care-i vezi la circ.
Naşa îşi câştiga pâinea făcând serile curat în birouri. Tocmai scotea petele unui covor de la etajul zece când au apucat-o primele dureri, însă a continuat să muncească pentru că nu-şi ştiuse calcula termenul şi pentru că era furioasă pe ea însăşi că a căzut în ispită, plătind-o cu sarcina asta ruşinoasă. După miezul nopţii a simţit un lichid cald scurgându-i-se printre picioare şi-a vrut să se ducă la spital, dar era deja prea târziu, n-a mai avut putere să coboare. A strigat din toate puterile, dar în clădirea pustie nu era nimeni care ar fi putut-o

ajuta. S-a resemnat să murdărească locul abia curăţat, s-a culcat pe jos şi s-a opintit cu disperare până a expulzat copilul. La vederea ciudatei făpturi bicefale pe care o născuse, şi-a pierdut cumpătul în aşa măsură, că prima reacţie a fost să scape de el cât mai repede. De cum s-a putut ţine pe picioare, a apucat nou-născutul, a ieşit pe coridor şi l-a aruncat pe toboganul de gunoi, după care s-a întors şi, gâfâind, a spălat din nou covorul. A doua zi, portarul a găsit în subsol printre gunoaie micul cadavru aproape intact, pentru că ajunsese peste hârtii. La strigătele lui au venit femeile de la bufet şi după câteva minute vestea ajungea în stradă de unde se răspândea în tot oraşul. La prânz, tărăşenia era cunoscută în toată ţara, ba au venit şi ziarişti străini să fotografieze copilul, căci o asemenea combinaţiea de rase era necunoscută în analele medicinei. Timp de o săptămână nu s-a vorbit decât despre asta, punând în umbră chiar şi moartea a doi studenţi împuşcaţi de poliţie în faţa Universităţii pentru că agitaseră steaguri roşii cântând *Internaţionala.* Mama bebeluşului a fost numită denaturată, criminală şi inamică a ştiinţei, pentru că nu-l predase pentru cercetări la Institutul de Anatomie şi acum insista să-l îngroape la cimitir în rit catolic.

— întâi îl omoară şi-l azvârle la gunoi ca pe un peşte stricat şi după aia vrea să-l înmormânteze creştineşte. Dumnezeu nu permite o astfel de crimă, păsărico.

— Dar, bunico, nu s-a dovedit că naşa l-a omorât...

— Dar cine, atunci ?

Poliţia a izolat-o pe mamă într-o celulă timp de trei săptămâni, până când versiunea medicului legist a reuşit să se facă auzită. El afirmase de la început, deşi nimeni nu-i dăduse atenţie, că nu faptul de a fi fost aruncat pe tobogan îi cauzase decesul: plodul se născuse mort. în cele din urmă, justiţia a pus-o în libertate pe biata femeie, care a rămas oricum marcată, pentru că titlurile ziarelor au urmărit-o cu lunile şi nimeni n-a crezut în versiunea oficială. Capricioasa simpatie populară a luat partea copilului şi naşa a fost numită

„Asasina Monstruleţului". Povestea asta a doborât-o definitiv. N-a suportat vina de a fi zămislit o pocitanie, iar la eliberare nu mai era acelaşi om, fiind convinsă că naşterea fusese o pedeapsă divină pentru un păcat îngrozitor de care uitase chiar şi ea. Ii era ruşine să iasă pe stradă, a început să se cufunde în mizerie şi tristeţe. Cu ultimele puteri s-a dus la nişte vrăjitori, care au îmbrăcat-o într-un linţoliu, au culcat-o pe jos, au înconjurat-o cu lumânări aprinse şi au sufocat-o cu atâta fum, talc şi camfor, că a sfârşit prin a slobozi un ţipăt visceral, ceea ce a fost interpretat drept expulzarea definitivă a spiritelor rele. Apoi i-au atârnat de gât şiraguri sfinte, pentru ca răul să nu se mai lipească de ea. Când m-am dus cu Elvira s-o vedem am găsit-o în aceeaşi căsuţă vopsită în violet. Cărnurile ei ţepene se topiseră, îşi pierduse cochetăria ţanţoşă, care era sarea şi piperul felului ei de a merge, era înconjurată de stampe catolice şi de zei indieni şi singura companie era puma îmbălsămată.

Când a văzut că toate rugăciunile, vrăjitoriile şi infuziile de plante ale tămăduitorilor nu puneau capăt nefericirilor, naşa s-a jurat la altarul Maicii Domnului să nu mai aibă contact carnal cu vreun bărbat şi, ca să fie silită să se ţină de jurământ, s-a dus să-şi coasă vaginul. Infecţia era gata s-o ucidă. N-a ştiut niciodată dacă au salvat-o antibioticele de la spital, lumânările aprinse Sfintei Rita sau infuziile pe care le înghiţea de-a valma. După care n-a mai putut lăsa romul, a devenit habotnică, a pierdut noţiunea şi sensul vieţii, adesea nu recunoştea pe nimeni şi rătăcea pe străzi bâiguind aiureli despre fiul diavolului, o dihanie din două rase născută din pântecele ei. Nu mai era în toate minţile şi îi era imposibil să îşi câştige pâinea, în halul în care era şi, cu fotografia apărută în cronica judiciară, n-o mai angaja nimeni. Uneori dispărea o perioadă, mă temeam că murise, dar se întorcea când nu te aşteptai, tot mai împuţinată şi mai tristă, cu ochii injectaţi şi o sfoară cu şapte noduri cu care îmi măsura conturul craniului, metodă aflată ea ştia de unde pentru a vedea dacă mai sunt virgină. E singura ta comoară,

cât timp eşti curată valorezi ceva, dacă o pierzi nu mai eşti nimic, îmi spunea iar eu nu mă dumiream de ce era aşa de valoroasă tocmai acea parte a trupului meu, interzisă şi care îndemna la păcate.

Putea lăsa să treacă luni de zile fără a veni să ceară salariul cuvenit mie, sau apărea brusc cerând bani cu împrumut, cu implorări sau ameninţări, îmi chinuiţi fata, n-a crescut defel, uite ce slabă e, zice lumea că stăpânul o pipăie, nu-mi place asta, se numeşte corupere de minori. Când venea, fugeam să mă ascund în sicriu. Inflexibilă, fata bătrână a refuzat să-mi mărească salariul şi i-a spus

naşei că dacă o mai deranjează cheamă poliţia, te cunosc ei bine, ar trebui să-mi fii recunoscătoare că am grijă de fata asta, dacă n-aş fi fost eu ar fi murit la fel ca plodul tău cu două capete. Situaţia a devenit insuportabilă, stăpâna şi-a pierdut răbdarea şi m-a concediat.
Despărţirea de Elvira a fost tare tristă. Mai bine de trei ani fuseserăm împreună, ea îmi arătase toată dragostea, eu îi împuiasem capul cu poveşti neverosimile, ne-am ajutat şi apărat reciproc, am râs împreună. Dormind în acelaşi pat şi jucându-ne de-a priveghiul în acelaşi coşciug, cimentaserăm o prietenie de nezdruncinat, care ne-a ferit de singurătate şi de asprimile muncii de servitoare. Elvira nu m-a uitat, din ziua aceea venea să mă vadă acolo unde eram angajată, şi îmi aducea câte un borcan cu dulceaţă de guave sau nişte acadele din piaţă. Ne priveam cu afecţiunea aceea discretă cu care ne obişnuiserăm, iar înainte de plecare Elvira îmi cerea să-i spun o poveste lungă, care să-i ajungă până la vizita următoare. Ne-am văzut aşa o bucată de vreme, până când destinul ne-a jucat o festă şi ne-a despărţit.
Pentru mine a început o peregrinare din casă în casă. Naşa îmi tot schimba slujba şi cerea tot mai mulţi bani, numai că nimeni nu era dispus să-mi plătească serviciile generos, având în vedere că multe fete de vârsta mea munceau fără salariu, doar pentru mâncare. Pentru perioada asta
amintirile mi s-au cam încurcat, nu-mi amintesc acum toate locurile în care am fost, cu excepţia unora imposibil de uitat, spre exemplu casa doamnei cu porţelanul rece, pe a cărei artă s-a bazat, după nişte ani, o aventură curioasă de-a mea.
Era vorba de o văduvă născută în Iugoslavia, care vorbea o spaniolă grosolană şi gătea mâncăruri complicate. Descoperise formula „materiei universale", cum denumea cu modestie un amestec de hârtie de ziar muiată în apă, făină obişnuită şi ciment dentar, din care obţinea o pastă gri, maleabilă cât timp era umedă şi de consistenţa pietrei atunci când se usca. Cu aceasta era în stare să imite orice, mai puţin transparenţa sticlei şi umoarea vitroasă a ochiului. O frământa, o învelea într-o cârpă udă şi o păstra la frigider până în momentul folosirii. Se putea modela precum argila sau întinde cu un făcăleţ până devenea subţire ca mătasea, se putea tăia, primi diferite texturi sau putea fi împăturită în fel şi chip. Odată uscată şi tare, primea un strat de lac, apoi putea fi vopsită după plac pentru a părea lemn, metal, ţesătură, fruct, marmură, piele omenească sau orice altceva. Locuinţa iugoslavei era o adevărată vitrină cu posibilităţile materialului miraculos: un paravan Coromandel la intrare; în salon prezidau patru muşchetari îmbrăcaţi în catifea şi dantele, cu săbiile scoase din teacă; un elefant împodobit ca în India slujea drept măsuţă pentru telefon; o friză romană era pe post de tăblie de pat. O încăpere fusese transformată în mormânt faraonic: pe uşi vedeai basoreliefuri funerare, lămpile erau nişte pantere negre cu becuri în loc de ochi, masa imita un sarcofag cu incrustaţii de imitaţie de lapis-lazuli, scrumierele aveau forma senină şi eternă a sfinxului, cu o gaură în spate ca să stingi chiştocul. Umblam prin acest muzeu temându-mă să nu sparg ceva cu pământuful de şters praful sau să nu prindă cumva viaţă şi să mă urmărească până ajungeam în spada muşchetarilor, în colţii elefantului sau în ghearele panterei. Aşa am căpătat eu fascinaţia pentru cultura Egiptului antic şi oroarea faţă de aluatul de pâine. Iugoslava mi-a sădit în suflet o neîncredere invincibilă faţă de
obiectele neînsufleţite, de atunci simt nevoia să le ating pentru a şti dacă sunt ceea ce par sau sunt fabricate din „materie universală". In lunile în care am lucrat acolo i-am învăţat meseria, dar am avut bunul-simţ să nu devin o împătimită. Porţelanul rece e o tentaţie periculoasă, căci odată ce-i înveţi secretele nimic nu te împiedică să copiezi toate lucrurile imaginabile şi să construieşti o lume de minciuni în care să te şi pierzi.
Războiul i-a distrus nervii stăpânei mele. Ferm convinsă că duşmani invizibili o spionau pentru a-i face rău, şi-a înconjurat proprietatea cu un zid în care înfipsese cioburi de sticlă şi dormea cu două pistoale pe noptieră: oraşul ăsta e plin de hoţi, o biată văduvă trebuie să se poată apăra singură, primului intrus care-mi intră în casă îi trag un glonţ între ochi. Gloanţele nu erau destinate numai bandiţilor: în ziua în care ţara asta începe pe mâinile comuniştilor, te omor ca să nu suferi, Evita, după care îmi zbor creierii dintr-un foc, îmi spunea. Mă trata bine, chiar cu duioşie, avea grijă să mănânc după pofta inimii, îmi cumpărase un pat bun şi mă chema în fiecare seară în salon să ascultăm împreună piesele de teatru de la radio. „Să se deschidă în eter paginile sonore pentru ca dumneavoastră să trăiţi emoţia şi idila unui nou episod..." Aşezate una lângă alta, ronţăind fursecuri

între muşchetari şi elefant, ascultam trei episoade la rând, două de amor şi unul poliţist. Mă simţeam bine cu ea, aveam impresia că sunt de-a casei. Poate singurul inconvenient era că, locuinţa fiind situată într-un cartier îndepărtat, Elvirei îi venea greu să mă viziteze, dar cu toate astea bunica mea făcea drumul ori de câte ori avea o după-amiază liberă: am obosit de atâta mers, păsărico, dar mai mult mă oboseşte să nu te văd, mă rog în fiecare zi ca Dumnezeu să-ţi dea seriozitate, iar mie sănătate.

Aş fi rămas acolo încă mult timp, pentru că naşa n-avea motive să se plângă, era plătită regulat şi generos, dar s-a petrecut un incident straniu care a pus capăt şederii mele. într-o seară vântoasă, să fi fost ora zece, am auzit un zgomot

prelung, ca o bătaie de tobă. Văduva a uitat de pistoale, a închis tremurând obloanele şi, de frică, n-a ieşit să afle cauza fenomenului. A doua zi de dimineaţă am găsit cele patru pisici moarte în grădină, strangulate, decapitate sau spintecate, cât şi măscări scrise cu sânge pe perete. Mi-am adus aminte că auzisem la radio vorbindu-se despre cazuri asemănătoare, atribuite găştilor de copii care se distrau astfel cu ferocitate, şi-am încercat s-o conving că nu avea motive să se alarmeze, dar degeaba. înnebunită de spaimă, iugoslava s-a hotărât să părăsească ţara înainte ca bolşevicii să-i facă şi ei ce le făcuseră pisicilor.

— Ai noroc, o să te angajez în casa unui ministru, m-a anunţat naşa.

Noul stăpân s-a dovedit a fi un personaj anodin, ca aproape toţi bărbaţii publici din perioada aceea în care viaţa politică era pietrificată şi orice umbră de originalitate te putea duce în carceră, acolo unde veghea un tip mirosind a parfum franţuzesc şi cu o floare la butonieră. Prin nume şi avere, aparţinea vechii aristocraţii ceea ce conferea o anumită impunitate grosolăniilor sale, însă a depăşit limitele tolerabile şi până şi propria sa familie a sfârşit prin a-l repudia. A fost dat afară din postul pe care-l ocupa la Cancelarie după ce a fost surprins urinând în spatele draperiilor de brocart verde ale Salonului Blazoanelor şi din acelaşi motiv a fost expulzat şi dintr-o ambasadă, însă prostul obicei, inacceptabil pentru protocolul diplomatic, n-a fost un impediment pentru a conduce un minister. Marile sale virtuţi erau capacitatea de a-l adula pe General şi talentul de a trece neobservat. De fapt, numele lui a devenit celebru câţiva ani mai târziu, când a fugit din ţară cu un mic avion privat şi în zorul plecării a uitat pe pistă o valiză cu aur, de care oricum nu avea nevoie în exil. Locuia într-un conac colonial situat în mijlocul unui parc luxuriant, în care creşteau ferigi mari cât o caracatiţă şi orhidee sălbatice agăţate de copaci. Noaptea, printre frunze sticleau puncte roşii, ochi de gnomi sau de

alte făpturi binefăcătoare, sau doar lilieci care coborau în zbor razant de pe acoperişuri. Divorţat, fără copii, nici prieteni, ministrul locuia singur în locul acesta fermecat. Casa, moştenire de la bunici, era prea mare pentru el şi servitorii lui, multe încăperi erau goale şi încuiate cu cheia. Imaginaţia mea prindea aripi în faţa uşilor aliniate pe coridoare, în spatele cărora mi se părea că aud şoapte, gemete şi râsete. La început îmi lipeam urechea de ele şi pândeam prin gaura cheii, dar foarte curând n-am mai avut nevoie de asemenea metode pentru a ghici că acolo erau universuri oculte, fiecare cu legile lui proprii, cu timpul şi locuitorii lui, la adăpost de contactul contaminant al vieţii obişnuite. Am botezat încăperile cu nume sonore, care-mi evocau poveştile maică-mii Katmandu, Palatul Urşilor, Peştera lui Merlin şi era de ajuns un efort minim de gândire pentru a trece dincolo de lemnul uşii şi a pătrunde în istoriile extraordinare care se petreceau acolo.

În afară de şoferi şi de gărzile de corp care murdăreau parchetul şi furau din băuturi, la conac mai lucrau o bucătăreasă, un grădinar bătrân, un majordom şi eu. N-am ştiut niciodată de ce-am fost angajată, ce aranjament comercial era între stăpân şi naşa mea, trândăveam toată ziua, alergam prin grădină, ascultam radioul, visam la odăile închise şi le spuneam poveşti celorlalţi angajaţi care mă plăteau cu dulciuri. Nu aveam decât două funcţii exclusive: să-i lustruiesc pantofii ministrului şi să-i scot din cameră oala de noapte.

Chiar în ziua sosirii mele a fost un dineu pentru ambasadori şi oameni politici. Nu văzusem niciodată asemenea pregătiri. Dintr-un camion s-au descărcat mese rotunde şi scaune aurite, din rafturile comodelor au ieşit la iveală feţe de masă brodate, din bufetele din sufragerie s-au scos vesela pentru banchete şi tacâmurile cu monograma familiei gravată în aur. Majordomul mi-a pus un

şervet în mână ca să lustruiesc cristalurile şi-am fost uimită de clinchetul perfect pe care-l scoteau cupele şi de curcubeul pe care-l făcea pe fiecare
pahar lumina lampadarelor. O încărcătură întreagă de trandafiri a fost împărţită în vazele de porţelan aşezate prin saloane. Din dulapuri au apărut tăvi şi carafe din argint strălucitor, în bucătărie au defilat cărnuri şi peşti, vinuri şi brânzeturi aduse din Elveţia, fructe confiate şi torturi comandate la călugăriţe. Zece servitori cu mănuşi albe au servit invitaţii, în timp ce, ascunsă după draperii, mă uitam fascinată la tot acest rafinament care-mi oferea material nou pentru poveştile mele. Acum puteam descrie sărbători imperiale graţie unor detalii care nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte, ca de exemplu muzicanţii în frac care cântau pe terasă muzică de dans, fazanii umpluţi cu castane şi împodobiţi cu propriul penaj, cărnurile fripte care au fost aduse stropite cu licori şi arzând cu flăcări albastre. Până ce n-a plecat şi ultimul invitat n-am vrut să merg la culcare. A doua zi a trebuit să spălăm vasele, să numărăm tacâmurile, să aruncăm florile ofilite şi să punem toate lucrurile la loc. Am intrat în ritmul obişnuit al casei.
La etaj era dormitorul ministrului, o încăpere vastă, cu un pat sculptat cu îngeri dolofani, cu un tavan cu stucatura veche de un secol, covoare aduse din Orient, pereţii împodobiţi cu imagini de sfinţi coloniali de la Quito şi Lima, şi cu fotografii în care ministrul se găsea în compania a tot felul de demnitari. în faţa biroului din lemn de mahon se găsea un jilţ episcopal din lemn aurit şi cu o gaură în mijloc. Acolo se aşeza el să-şi satisfacă urgenţele naturale, ale căror produse cădeau într-un vas de faianţă pus dedesubt. Putea sta cu orele pe acea piesă de mobilier anacronică, scriind scrisori şi discursuri, citind ziarul şi bând whisky. Când termina, trăgea de şnurul unui clopoţel care răsuna în toată casa anunţând parcă o catastrofă, iar eu urcam, furioasă, să scot afară obiectul, nepricepând de ce omul nu folosea baia ca orice persoană normală. Conaşul a avut mania asta dintotdeauna, nu mai pune atâtea întrebări, îmi spunea majordomul în chip de explicaţie. După nu multe zile, simţeam că mă sufoc, nu mai puteam să respir bine, mă înăbuşeam,
mă mâncau mâinile şi picioarele şi adrenalina mă făcea să transpir. Nici măcar speranţa de a asista la altă petrecere sau la aventurile fabuloase din încăperile închise nu erau în stare să-mi scoată din minte jilţul acela capitonat, expresia stăpânului în momentul în care-mi arăta cu un gest ce aveam de făcut, traseul parcurs pentru a goli vasul. In a cincea zi am auzit chemarea clopoţelului şi, în bucătărie, ocupată cu altele, am făcut pe surda, dar după câteva minute sunetul îmi bubuia în urechi. în fine, am urcat scările, tot mai enervată după fiecare treaptă. Am intrat în camera luxoasă impregnată cu miros de grajd, m-am aplecat în spatele fotoliului şi am retras vasul. Perfect calmă, de parcă aş fi repetat un gest cotidian, am ridicat recipientul şi i l-am răsturnat ministrului de stat în cap, scăpând de umilinţă printr-o simplă răsucire a încheieturii mâinii. Omul a rămas nemişcat, cu ochii ieşiţi din orbite. — Adio, domnule.
M-am răsucit pe călcâie, am ieşit repede din cameră, le-am spus la revedere personajelor adormite în spatele uşilor ferecate, am coborât scările, am trecut printre şoferi şi gărzi de corp, am traversat parcul şi am plecat mai înainte ca victima să-şi revină din stupoare.
N-am îndrăznit să mă duc la naşa: mă cuprinsese teama de când în nebunia ei mă ameninţase că mă coase pe dinăuntru şi pe mine. într-o cafenea mi s-a permis să telefonez şi am sunat la cei doi celibatari ca să vorbesc cu Elvira, dar mi s-a spus că plecase într-o dimineaţă, luându-şi şi sicriul cu ea într-un căruţ închiriat şi că nu mai revenise la lucru, nu ştiau unde era, se topise fără nici o scuză, lăsând acolo restul lucrurilor. Am avut senzaţia că mai trecusem prin astfel de momente de izbelişte, am invocat-o pe mama ca să-mi dea curaj şi am pornit-o instinctiv spre centru ca şi cum aş fi mers la o întâlnire. în Piaţa Părintelui Patriei era să nu recunosc statuia ecvestră: o lustruiseră atât de bine, că în loc de găinaţ de porumbei şi coclează verde răspândea sclipiri de glorie. M-am gândit la Huberto Naranjo, fiinţa care semăna
cel mai mult cu un prieten pe care o cunoscusem vreodată, fără să-mi treacă prin minte că ar fi putut să mă fi uitat sau că aş fi putut să nu dau de el; încă nu trăisem destul ca să devin pesimistă. M-am aşezat pe marginea bazinului unde paria cu ajutorul peştelui fără coadă şi m-am uitat la păsări, la veveriţele negre şi la oposumii din copaci. Pe seară am socotit că aşteptasem destul şi am luat-o pe străduţele laterale, care-şi păstrau încă intact farmecul arhitecturii coloniale, încă neatinse de buldozerele constructorilor italieni. Am întrebat de Naranjo prin prăvăliile cartierului, prin

chioşcuri şi restaurante, unde era cunoscut de multă lume, pentru că aici fusese fieful lui încă din vremea când nu era decât un puşti. Peste tot am fost tratată cu amabilitate, numai că nimeni nu era dispus să se compromită cu un răspuns clar, pesemne că dictatura îi învăţase să-şi ţină gura, nu se ştie niciodată, chiar şi o fetiţă cu şorţ de servitoare şi cu cârpa de şters atârnată de brâu poate fi suspectă. Până la urmă, cuiva i s-a făcut milă de mine şi mi-a suflat ceva cert: du-te pe strada Republicii, noaptea umblă pe acolo. Pe vremea aceea, zona „roşie" nu era formată din mai mult de două cvartale prost luminate, nevinovate în comparaţie cu adevărata citadelă ce-avea să devină mai târziu, dar vedeai deja afişe pentru „domnişoare" cu banderola neagră a cenzurii peste sânii goi şi felinare care indicau hotelurile care închiriau camere cu ora, bordeluri discrete şi tripouri. Mi-am adus aminte că nu mâncasem nimic, dar n-am îndrăznit să cer, mai bine moartă decât cerşetoare, păsărico, mă toca la cap Elvira. Am găsit o fundătură discretă, m-am adăpostit după nişte cutii de carton şi-am adormit instantaneu. M-am trezit după câteva ore cu nişte degete de fier care mă apucaseră de umăr.

— Mi se spune că mă cauţi. Ce dracu' vrei ?

La început nu l-am recunoscut şi nici el pe mine. Huberto Naranjo lăsase în urmă copilul care fusese. Mi s-a părut foarte elegant, cu perciunii lui negri şi freza pomădată, cu pantalonii strâmţi, cizmele cu toc şi centura de piele cu ţinte.

Avea o expresie insolentă, dar în ochi avea sclipirea aceea năzdrăvană pe care nu reuşiseră să i-o şteargă violenţele prin care trecuse. Să fi avut ceva mai mult de cincisprezece ani, dar părea mai mare datorită felului în care se cumpănea cu genunchii uşor îndoiţi, picioarele depărtate, capul foarte ridicat şi ţigara lipită de buza inferioară. L-am recunoscut tocmai din cauza modului de a merge ca un gangster, tot aşa mergea şi când era un puşti cu pantaloni scurţi.

— Eu sunt Eva.

— Cine ?

— Eva Luna.

Şi-a trecut mâna prin păr, apoi şi-a înfipt degetele groase în centură, a scuipat ţigara şi m-a privit de sus. Era întuneric şi nu mă vedea clar, dar glasul nu mi se schimbase şi a apucat să-mi vadă ochii.

— Eşti aia care-mi spunea poveşti ? -Da.

Atunci şi-a uitat rolul de bandit şi a redevenit copilul ruşinat de sărutarea nimerită pe nas care într-o zi se despărţea de mine. A pus un genunchi la pământ, s-a apropiat şi a zâmbit bucuros de parcă şi-ar fi găsit câinele pierdut. Am zâmbit şi eu, încă toropită de somn. Ne-am strâns mâinile timid, două palme asudate, atingându-ne, recunoscându-ne, îmbujoraţi, salut, salut, şi deodată n-am mai rezistat, m-am sculat în picioare, l-am luat de gât şi m-am lipit de pieptul lui, frecându-mi obrazul de cămaşa lui de cântăreţ şi de gulerul pătat de briantină parfumată, în timp ce el mă bătea consolator pe spate şi înghiţea salivă.

— Mi-e cam foame, am spus ca să nu încep să plâng.

— Suflă-ţi nasul şi să mergem să mâncăm, mi-a spus în timp ce-şi aranja frizura cu un pieptene scos din buzunar.

M-a purtat pe străzile întunecate şi pustii până la singura cârciumă deschisă tot timpul; a deschis uşile ca un cowboy şi ne-am pomenit într-o sală slab luminată, ai cărei pereţi nu se vedeau din cauza fumului de ţigară. Un tonomat scotea cântece sentimentale, clienţii se plictiseau la masa de biliard sau se îmbătau la bar. M-a luat de mână, am trecut de tejghea, am traversat un culoar şi am intrat în bucătărie. Un tânăr brunet şi mustăcios tranşa carne, mânuind cuţitul ca pe o sabie.

— Fă-i o friptură fetei ăsteia, Negro, dar vezi să fie măricică, auzi ? Şi alături două ouă, orez şi cartofi prăjiţi. Eu plătesc.

— Tu comanzi, Naranjo. Nu e cumva fata care te căuta peste tot ? A trecut şi pe aici. E iubita ta ? a întrebat acela făcând cu ochiul.

— Nu fi tâmpit, Negro, e soră-mea.

Am primit mai multă mâncare decât puteam să înghit în două zile. în timp ce mestecam de zor, Huberto Naranjo se uita la mine în tăcere, măsurând cu un ochi expert schimbările vizibile din corpul meu, nu cine ştie ce, pentru că eu m-am dezvoltat mai târziu. Totuşi, sânii incipienţi mi se vedeau sub şorţ ca două lămâi, iar Naranjo, care încă de pe atunci era marele muieratic care e şi

acum, a prevăzut forma pe care aveau s-o capete şoldurile mele şi alte protuberante şi a tras concluziile.
— Mi-ai zis odată să rămân cu tine, am spus.
— Asta era acum câţiva ani.
— Acum am venit ca să rămân.
— Despre asta o să vorbim mai târziu, acum mănâncă-ţi desertul, că e bun, mi-a răspuns şi o umbră i-a trecut peste chip.
— Nu poţi rămâne cu mine. O femeie nu poate trăi pe stradă, a decretat Huberto Naranjo pe la ora şase, când nu mai rămăsese nimeni în local şi chiar şi romanţele de amor tăcuseră în tonomat. începea o zi ca toate celelalte, de afară se auzea traficul matinal şi larma oamenilor grăbiţi.
— Dar atunci mi-ai propus chiar tu!
— Da, dar pe atunci erai o copilă.
N-am înţeles defel logica acestui raţionament. Mă simţeam mai bine pregătită să iau destinul în piept acum că eram ceva mai mare şi mă credeam cu o vastă experienţă de viaţă,
Însă el mi-a spus că era tocmai pe dos: crescând, aveam mai multă nevoie de protecţie din partea unui bărbat, cel puţin cât timp aveam să fiu tânără, că după aia nu mai avea importanţă, n-aveam să mai tentez pe nimeni. Dar nu-ţi cer să mă aperi, nu mă atacă nimeni, vreau doar să merg cu tine, am argumentat, dar el a fost inflexibil şi ca să nu mai piardă timpul a curmat discuţia dând un pumn în masă, gata, fato, nu mă interesează ce spui, taci din gură. Când oraşul s-a trezit de tot, Naranjo m-a înşfăcat de braţ şi m-a dus aproape pe sus la apartamentul Madamei, la etajul al şaselea al unui bloc de pe strada Republicii, ceva mai îngrijit decât celelalte din cartier. Ne-a deschis o femeie între două vârste, în halat şi papuci cu pompoane, încă ameţită de somn si bombănind.
»
— Ce s-a întâmplat, Naranjo ?
— Ţi-am adus o prietenă.
— Cum îndrăzneşti să mă scoli din pat la ora asta ? Dar ne-a poftit înăuntru, ne-a spus să luăm loc şi s-a dus
să se aranjeze puţin. După destul de mult timp s-a întors, aprinzând lămpile în trecere şi agitând ambianţa cu fluturările halatului de nailon şi efluviile parfumului pe care şi-l turnase din belşug. Mi-au trebuit câteva minute să-mi dau seama că era vorba de aceeaşi femeie: avea genele mai lungi, pielea parcă era o farfurie de porţelan, buclele decolorate şi terne stăteau ţepene ca piatra, pleoapele îi deveniseră două petale albastre şi gura o cireaşă desfăcută; totuşi, aceste schimbări nu modificau expresia simpatică a figurii şi nici surâsul fermecător, Madama, cum îi spuneau toţi, râdea cu orice prilej, încreţindu-şi obrazul şi dând ochii peste cap, într-un gest plăcut şi contagios care m-a cucerit pe dată.
— O cheamă Eva şi-o să locuiască aici cu tine, a anunţat-o Naranjo.
— Eşti nebun, băiete.
— îţi plătesc.
— Ia să te vedem, fato, vino să te văd mai bine. Eu nu lucrez în branşă, dar...
— Nu vine să lucreze, a întrerupt-o el.
— Nu mă gândesc s-o angajez chiar acum, n-ar vrea-o nimeni, nici pe gratis, dar pot să-ncep s-o învăţ.
— Nici gând. Consider-o ca sora mea.
— Şi de ce-aş avea eu nevoie de sora ta ?
— Ca să stea cu tine, ştie să spună poveşti. -Ce?
— Spune poveşti.
— Ce poveşti ?
— De amor, de război, de groază, de ce vrei tu.
— I-auzi! a exclamat Madama, privindu-mă binevoitor. Oricum, trebuie s-o pun cât de cât la punct, Huberto, uită-te şi tu ce coate şi ce genunchi are, parcă e piele de tapir. Trebuie să înveţi să te porţi, fetiţo, nu te aşezi pe scaun de parcă ai încăleca pe bicicletă.
— Lasă prostiile astea şi învaţ-o să citească.

— Să citească ? La ce-ţi trebuie o intelectuală ? Huberto era omul deciziilor rapide şi încă de pe atunci
era convins de faptul că vorbele lui fac legea, aşa că i-a vârât nişte bancnote în mână, a promis să vină des şi s-a apucat să-i facă recomandări punctate de bocăniturile cizmelor cu toc: să nu-ţi treacă prin cap să-i vopseşti părul, că ai de-a face cu mine, să nu iasă seara, treaba e nasoală de când i-au omorât pe studenţii ăia, în fiecare dimineaţă găseşti câte un mort, n-o amesteca în afacerile tale, nu uita că mi-e ca o rudă, cumpără-i ţoale de domnişoară, plătesc tot, dă-i să bea lapte, se spune că asta îngraşă, dacă ai nevoie de mine lasă-mi vorbă la cârciuma lui Negro şi vin zburând, a, şi mulţumesc, ştii că poţi conta pe mine. De cum a ieşit Huberto, Madama a revenit la zâmbetul ei minunat şi-a început să se învârtească în jurul meu, în timp ce eu mă uitam în pământ şi-mi ardeau obrajii de ruşine, pentru că până acum nu avusesem ocazia să fac inventarul nimicniciei mele.
— Câţi ani ai ?
— Treisprezece, mai mult sau mai puţin.
— Nu-ţi face probleme, nimeni nu se naşte frumos, asta se face cu răbdare şi muncă, dar merită osteneala, pentru că dacă reuşeşti te-ai aranjat. Pentru început, capul sus şi zâmbeşte.
— Prefer să învăţ să citesc...
— Astea-s prostii de-ale lui Naranjo, nu te lua după el. Bărbaţii sunt tare mândri, tot timpul au păreri. Cel mai bine e să spui da la toate şi să faci ce-ţi place.
Madama avea obiceiuri noctambule, îşi proteja apartamentul de lumina naturală cu draperii groase şi-l lumina cu atâtea becuri colorate că ziceai că intri la circ. Mi-a arătat ferigile abundente din colţuri, toate din plastic, barul plin de sticle şi pahare de toate felurile, bucătăria impecabilă unde nu vedeai nici o oală, dormitorul ei cu un pat rotund pe care se odihnea o păpuşă spaniolă îmbrăcată în volane. In baia ticsită de cosmetice erau prosoape mari, roz.
— Dezbracă-te. -Ă?
— Dă-ţi hainele jos. Nu te speria, nu vreau decât să te spăl, a râs Madama.
A umplut cada, a turnat un pumn de săruri care au transformat apa într-o spumă parfumată şi-acolo m-am băgat, mai întâi cu timiditate, apoi cu un suspin de plăcere. Când eram gata să adorm în aburii de iasomie şi clăbucii de săpun, Madama a apărut cu un burete şi m-a frecat bine. Apoi m-a ajutat să mă şterg, mi-a presărat pe axile talc boraxat şi mi-a dat pe gât cu parfum.
— îmbracă-te. Mergem să mâncăm ceva, apoi la coafor.
Pe stradă lumea se întorcea după femeia cu mers provocator şi aspect de toreadoare, prea îndrăzneţ chiar şi pentru ambianţa aceasta cu culori vii şi femei de luptă. Rochia pe care o purta scotea în relief coline şi văi, bijuteriile de la gât şi de pe braţe scânteiau, avea pielea albă precum creta, lucru încă destul de apreciat în partea aceasta a oraşului, deşi la oamenii bogaţi începuse moda bronzului de plajă. După ce-am mâncat, ne-am dus la salonul de frumuseţe, unde
Madama a făcut ravagii cu saluturile gălăgioase, zâmbetul imaculat şi prezenţa ei marcantă de hetairă magnifică. Coafezele s-au ocupat de noi cu deferenta rezervată clientelor de vază, după care am plecat vesele spre centru, eu cu o coamă de trubadur, ea cu un fluture de baga prins în bucle, lăsând în urma noastră o dâră de paciuli şi de fixativ. La cumpărături, m-a pus să probez de toate, doar pantaloni nu, pentru că susţinea că o femeie în straie bărbăteşti e tot atât de grotescă precum un bărbat cu fustă. Mi-a cumpărat finalmente balerini, rochii largi şi centuri elastice, cum se vedea în filme. Achiziţia cea mai preţioasă a fost un sutien minuscul, în care sânişorii mei caraghioşi pluteau ca două prune rătăcite. Când am terminat, se făcuse ora cinci după-amiaza iar eu eram alt om: degeaba m-am căutat în oglindă, de-acolo nu mă privea decât imaginea unui şoricel dezorientat. Seara a venit Melecio, cel mai bun prieten al Madamei.
— Ce-i asta ? a întrebat mirat când a dat cu ochii de mine.
— Ca să nu intrăm în amănunte, să zicem că e sora lui Huberto Naranjo.
— Doar nu te gândeşti să...
— Nu, mi-a lăsat-o ca damă de companie.
— Asta-ţi mai lipsea!
Dar m-a adoptat imediat şi după câteva minute ne jucam cu păpuşa şi ascultam discuri de rock' n'roll, o descoperire extraordinară pentru mine, obişnuită cu salsa, bolerourile şi *rancheras-urile* de

la radioul din bucătărie. Am gustat votca cu suc de ananas şi prăjiturile cu cremă, adică dieta de bază din casa aceea. După care cei doi au plecat la treburile lor, lăsându-mă pe patul cel rotund, cu păpuşa spaniolă în braţe, legănată de ritmul frenetic de rock şi având certitudinea că asta fusese una din zilele cele mai fericite din viaţa mea.
Melecio îşi smulgea părul cu penseta, apoi îşi dădea cu vată muiată în eter, ceea ce-i făcuse pielea ca de mătase, îşi îngrijea mâinile lungi şi fine şi-n fiecare seară îşi peria părul
de o sută de ori; era înalt şi osos, dar se mişca cu atâta delicateţe că părea fragil. Nu vorbea niciodată de familia sa, iar Madama n-a aflat decât după mulţi ani, în timpul detenţiei la Sfânta Măria, ceva despre originea lui. Taică-său emigrase din Sicilia şi când îşi vedea fiul că se joacă cu păpuşile soră-sii se repezea să-l bată şi ţipa la el *ricchione!, pederasta !, mascalzone!* Maică-sa gătea plină de abnegaţie pastele rituale şi se interpunea între ei cu o fermitate de fiară atunci când tatăl voia să-şi oblige fiul să bată mingea, să boxeze, să bea, iar mai târziu să viziteze bordelurile. între patru ochi cu băiatul încercase să se lămurească asupra sentimentelor sale, dar singura explicaţie pe care a dat-o Melecio a fost că în el trăia o femeie şi nu reuşea să se obişnuiască cu înfăţişarea bărbătească în care era închis ca într-o cămaşă de forţă. N-a mai spus nimic, iar mai târziu, când psihiatrii i-au făcut creierii chisăliţă cu întrebările lor, a spus tot asta: nu sunt homosexual, sunt femeie, trupul ăsta e o greşeală. Nici mai mult, nici mai puţin. A plecat de acasă de cum a reuşit s-o convingă pe *la mamma* că ar fi fost mult mai rău să rămână şi să piară de mâna propriului său tată. A avut mai multe meserii şi până la urmă s-a apucat să predea italiana la o academie de limbi străine, unde era plătit prost, dar programul era comod. O dată pe lună se întâlnea cu maică-sa în parc, îi înmâna un plic cu douăzeci la sută din câştig şi o liniştea turnându-i gogoşi despre studiile lui de arhitectură. Tatăl nici nu mai era pomenit, după un an femeia a început să se îmbrace în doliu: deşi omul era în continuare zdravăn ca un urs, în sufletul ei îl omorâse. Melecio a dus-o cum a dus-o o bucată de vreme, dar banii din salariu nu-i ajungeau şi erau zile în care se ţinea doar cu o cafea. în perioada asta a cunoscut-o pe Madama şi pentru el a început o etapă mai bună. El crescuse într-o ambianţă de operă tragică, iar tonalitatea de operetă a noii sale prietene a fost ca un balsam peste rănile de acasă şi peste cele pe care le primea zilnic pe stradă din cauza purtărilor lui elegante. Nu erau amanţi. Pentru ea sexul nu reprezenta decât pilonul esenţial al afacerii ei,
in plus, la vârsta ei nu mai era dispusă să-şi cheltuiască energia cu aşa ceva, cât despre Melecio, intimitatea cu o femeie era ceva de-a dreptul şocant. Plini de bun-simţ, au stabilit de la bun început o relaţie din care gelozia, posesiunea arbitrară, lipsa de curtoazie şi alte inconveniente care ţin de amorul carnal au fost excluse. Ea era cu douăzeci de ani mai mare, dar în ciuda diferenţei de vârstă, sau poate tocmai de aceea, prietenia lor era desăvârşită.
— Am un pont pentru o slujbă bună pentru tine. Ce-ai zice să cânţi într-un bar ? i-a propus ea într-o zi.
— Nu ştiu... n-am făcut niciodată aşa ceva.
— N-o să te recunoască nimeni. Ai să fii îmbrăcat femeieşte. Este vorba de un cabaret de travestiţi, dar nu te speria, sunt persoane decente, plătesc bine şi munca e uşoară, ai să vezi.
— Deci şi tu crezi că sunt unul din ăştia!
— Nu te jigni. Să cânţi acolo nu înseamnă nimic, e o meserie ca oricare alta, a replicat Madama cu simţul ei practic care reducea totul la dimensiuni domestice.
În cele din urmă a reuşit să învingă prejudecăţile lui Melecio şi să-l convingă de avantajele ofertei. La început ambianţa l-a şocat, dar în seara debutului a constatat că în el trăia nu doar o femeie, ci şi o artistă. în el s-a trezit un talent teatral şi muzical de care habar n-avusese, iar ceea ce începuse doar ca un număr de umplutură, a sfârşit prin a deveni c/ow-ul spectacolului. Aşa a început să ducă o viaţă dublă, ziua era profesorul sobru de la academie, noaptea era o făptură fantastică, împodobită cu pene şi diamante false. Situaţia financiară i s-a ameliorat, a putut cumpăra cadouri pentru mama lui, s-a mutat într-o cameră mai bună, a mâncat şi s-a îmbrăcat mai bine. Şi ar fi fost de-a dreptul fericit dacă nu l-ar fi apucat o senzaţie de rău ori de câte ori îşi aducea aminte de organele lui genitale. Suferea când se vedea gol în oglindă sau când constata că, împotriva voinţei sale, acestea chiar funcţionau ca la orice bărbat normal, începuse să fie obsedat de o imagine: se castra singur cu
o

foarfecă de grădină, dintr-o simplă mişcare, ţac!, apendicele blestemat cădea pe jos ca o reptilă însângerată.
Se mutase într-o cameră închiriată în cartierul evreiesc, în partea opusă a oraşului, dar în fiecare seară, înainte de a merge la lucru, îşi făcea timp s-o viziteze pe Madama. Sosea pe înserat, când luminile roşii, verzi şi albastre de pe stradă se aprindeau şi fetele ieşeau la geam sau se plimbau pe trotuar în echipament de bătălie. îi ghiceam prezenţa chiar înainte să aud soneria şi fugeam să-l întâmpin. Mă ridica în sus, n-ai mai pus nici un gram pe tine, iar nu ţi-au dat de mâncare, era salutul lui obişnuit şi, ca un iluzionist, făcea să apară ceva dulce pentru mine. Prefera muzica modernă, dar publicul îi cerea melodii romantice franţuzeşti sau englezeşti. Stătea cu orele ca să le înveţe şi să-şi înnoiască repertoriul, aşa le învăţam şi eu. Le memoram fără să pricep o iotă, căci nu cuprindeau nici *this pencil is red, is this penal blue t* şi nici altă frază din cursul de engleză pentru începători pe care-l auzeam la radio. Ne distram cu jocuri şcolăreşti pe care nici unul dintre noi nu avusese ocazia să le practice în copilărie, construiam case pentru păpuşa spaniolă, ne fugăream, cântam în italiană, dansam. îmi plăcea să-l privesc în timp ce se machia şi-l ajutam să-şi coasă paietele pe costumele fanteziste de la cabaret.
În tinereţe, Madama îşi analizase posibilităţile, ajungând la concluzia că n-avea răbdare să se întreţină prin mijloace respectabile. Atunci s-a iniţiat ca specialistă în masaje erudite, la început cu oarecare succes, pentru că asemenea noutăţi nu se mai văzuseră pe aceste latitudini, însă creşterea demografică şi imigraţia necontrolată au adus după ele o competiţie neloială. Asiaticele au venit cu nişte tehnici milenare imposibil de depăşit, portughezele au scăzut preţurile în mod iraţional. Aşa că Madama a părăsit această artă ceremonioasă pentru că nu era dispusă să facă acrobaţii de saltimbanc sau s-o dea gratis, nici chiar soţului, dacă l-ar fi avut. O alta s-ar fi resemnat să-şi exercite meseria în forma ei
tradiţională, numai că ea era omul iniţiativelor originale. A inventat nişte jucării trăsnite cu care voia să invadeze piaţa, dar n-a găsit finanţator. Din cauza lipsei de viziune comercială a ţării, ideea ca atâtea altele a fost înhăţată de nord-americani, care acum deţin patentul şi-şi vând modelele în toată lumea. Penisul telescopic cu manivelă, degetul cu baterii şi sânul gonflabil cu sfârc de caramea au fost invenţiile ei, iar dacă i s-ar plăti procentul cuvenit prin lege ar fi milionară. Numai că ea era prea avansată pentru deceniul acela, atunci nu se gândea nimeni că asemenea accesorii ar putea avea căutare masivă şi producerea lor pentru uzul specialiştilor nu părea să fie ceva rentabil. Nici n-a obţinut un împrumut pentru a-şi face propria fabrică. Orbit de bogăţia petrolului, guvernul ignora industriile netradiţionale. Eşecul nu a descurajat-o. Madama a făcut un catalog cu fetele ei, frumos legat în catifea vişinie, şi l-a trimis discret celor mai înalte oficialităţi. După câteva zile, primea prima cerere pentru o petrecere pe La Sirena, o insulă privată ce nu figurează în nici o hartă de navigaţie, apărată de recife de coral şi rechini, pe care nu se ajunge decât cu avioneta. După ce i-a trecut primul entuziasm, a privit problema cu toată responsabilitatea şi s-a gândit cum să-şi mulţumească mai bine atât de distinsa clientelă. Atunci, asta mi-a spus-o Melecio mai târziu, i-au căzut ochii pe noi, care puseserăm păpuşa spaniolă într-un colţ şi din extremitatea opusă a camerei aruncam cu monede, încercând să nimerim pe fusta cu volane, în timp ce se uita la noi, mintea ei creatoare lucra de zor şi i-a venit ideea să înlocuiască păpuşa cu una din fete. Şi-a amintit şi alte jocuri de copii şi fiecăruia i-a adăugat o nuanţă obscenă, transformându-le în distracţii noi pentru invitaţii la petrecere. După care n-au lipsit ofertele venite din partea bancherilor, magnaţilor şi marilor personalităţi guvernamentale, care-i plăteau serviciile din fonduri publice. Corupţia ajunge pentru toţi, asta-i partea bună a acestei ţări, suspina ea încântată. Cu angajatele ei era severă. Nu-şi recruta fetele cu păcăleli de peşte de cartier, le vorbea limpede
ca să evite orice neînţelegere şi să le scape de scrupule de la bun început. Dacă vreuna lipsea, chiar şi din motive de boală, doliu sau catastrofă, o concedia imediat. Puneţi entuziasm, fetelor, noi lucrăm pentru cavaleri de vază, în meseria asta e nevoie de multă mistică, le spunea. Cerea mai scump decât preţul pieţei, pentru că observase că păcatele ieftine nu aduc bucurie şi se uită repede. Odată, un colonel de poliţie, care-şi petrecuse toată noaptea cu una din fete, în loc să plătească, a scos revolverul din dotare şi a ameninţat-o cu arestarea. Madama nu s-a pierdut cu firea. N-a trecut luna şi militarul a sunat să ceară trei fete pentru nişte delegaţi străini, la care ea i-a răspuns amabil

să-şi convoace nevasta, mama şi bunica dacă voia să reguleze gratis. După două ore apărea ordonanţa cu un cec şi o cutie de cristal cu trei orhidee violete, ceea ce în limbajul florilor reprezintă trei farmece feminine supreme, după cum ne-a explicat Melecio, deşi e posibil ca muşteriul să nu fi avut habar şi să le fi ales doar pentru că erau frumoase.
Tot trăgând cu urechea la conversaţiile femeilor am învăţat în câteva săptămâni mai mult decât învaţă alţii într-o viaţă. Preocupată de creşterea calităţii serviciilor întreprinderii, Madama cumpăra cărţi franţuzeşti pe care i le procura pe furiş orbul care vindea la chioşc; totuşi, bănuiesc că n-au prea fost de mare ajutor, pentru că fetele se plângeau că la o adică domnii trăgeau câteva gâturi de tărie şi repetau aceeaşi rutină, aşa că păcat de atâta studiu. Când eram singură în apartament, mă căţăram pe un scaun şi scoteam cărţile interzise din ascunzătoare. Erau ceva uluitor. Deşi nu le puteam citi, ilustraţiile erau suficiente ca să-mi dea nişte idei care, acum sunt sigură, îmi depăşeau posibilităţile anatomice.
A fost aceea o perioadă bună din viaţa mea, cu toate că aveam senzaţia că pluteam pe un nor, înconjurată de omisiuni şi de minciuni. Câteodată aveam impresia că descopăr adevărul, dar imediat mă pomeneam rătăcită din nou într-o pădure de ambiguităţi. în casa aia până şi timpul era întors
pc dos, se trăia noaptea şi se dormea ziua, femeile deveneau altele după ce se machiau, stăpâna mea era un nod de mistere, Melecio nu avea nici vârstă şi nici sex bine definit, chiar şi mâncarea părea o trataţie de aniversare, n-aveam niciodată parte de felurile gătite în mod obişnuit într-o casă de om. Până şi banii erau ceva ireal. Madama păstra teancuri groase în cutii de pantofi, de unde scotea pentru cheltuielile casei, parcă neţinând nici o socoteală. Găseam bancnote peste tot, la început am crezut că erau lăsate special, ca să-mi testeze cinstea, dar pe urmă mi-am dat seama că nu era vorba de o cursă, ci de belşug şi dezordine.
Am auzit-o spunând de câteva ori că avea oroare de legăturile sentimentale, dar cred că adevărata ei natură o trăda şi, ca şi în cazul lui Melecio, a prins drag şi de mine. Să deschidem ferestrele ca să intre zgomotele şi lumina, îi ceream şi ea era de acord; hai să ne cumpărăm o pasăre ca să ne cânte şi un hârdău cu ferigi adevărate, ca să vedem cum cresc, i-am sugerat şi a fost de acord şi cu asta; vreau să învăţ să citesc, am insistat şi era gata să facă şi asta, dar alte urgenţe i-au amânat bunele intenţii. Acum, după ce-au trecut anii şi o pot judeca din perspectiva experienţei, cred că Madama n-a avut o soartă uşoară, supravieţuia într-un mediu brutal, ocupată cu un comerţ vulgar. Poate că undeva trăiau şi nişte oameni aleşi, care-şi permiteau luxul de a fi buni, credea ea, drept care a vrut să mă apere de sordidul străzii Republicii, să păcălească destinul şi să mă scape de o viaţă ca a ei. Mai întâi a încercat să mă mintă în legătură cu activităţile ei comerciale, dar când m-a văzut gata să devorez lumea cu toate greşelile ei cu tot şi-a schimbat tactica. Am aflat mai pe urmă de la Melecio că stabilise cu fetele să rămân necontaminată, iar ele au depus atâta străduinţă, că am sfârşit prin a fi lucrul cel mai bun din viaţa lor. S-au străduit să mă menţină în afara grosolăniei şi vulgarităţii şi cu asta şi-au câştigat chiar o nouă demnitate. Mă rugau să le povestesc continuarea pieselor siropoase de la radio, eu improvizam un deznodământ dramatic ce n-avea nici o legătură cu adevărul, dar asta nu
le deranja. Mă luau să vedem filme mexicane, după care ne duceam la Spicul de Aur şi le comentam. La cererea lor, schimbam povestea, transformând amorurile caste ale unui modest crescător de cai într-o tragedie fioroasă şi sângeroasă. Tu povesteşti mai bine decât o fac filmele, pentru că se suferă mult mai mult, îmi spuneau suspinând cu gura plină de cremă de ciocolată.
Singurul care nu-mi cerea poveşti era Huberto Naranjo; le considera o distracţie prostească. Venea cu buzunarele pline de bani, pe care ni-i împărţea fără să ne spună cum îi dobândise. îmi dăruia rochii cu volane şi dantele, pantofi de fetiţă şi gentuţe de copil, care erau pe placul tuturor pentru că voiau să mă păstreze mai departe în limbul copilăriei, lucru pe care eu îl refuzam jignită.
— Astea nu-s bune nici măcar pentru păpuşa spaniolă, nu vezi că nu mai sunt o fetiţă mucoasă ?
— Nu vreau să te îmbraci ca o femeie uşoară. Ai învăţat să citeşti ? şi se înfuria constatându-mi analfabetismul total.
Mă feream să-i spun că în alte domenii cultura mea avansa rapid. îl iubeam cu obsesia adolescentină care lasă urme de neşters, dar Naranjo n-a luat niciodată în seamă dispoziţia mea ardentă, iar ori de câte ori încercam să insinuez ceva mă respingea cu urechile roşii ca focul.

— Lasă-mă în pace. Ceea ce trebuie să faci acum e să înveţi ca să ajungi învăţătoare sau infirmieră, astea sunt meserii decente pentru o femeie.
— Nu mă iubeşti ?
— Mă ocup de tine, e de-ajuns.
Singură în patul meu, îmbrăţişam perna, rugându-mă să-mi crească sânii mai repede şi să mi se îngroaşe pulpele, totuşi, niciodată nu făceam o legătură între Huberto Naranjo şi ilustraţiile din cărţile didactice ale Madamei sau comentariile fetelor pe care apucam să le aud. Nu credeam că zbânţuielile acelea ar fi avut vreo legătură cu dragostea adevărată, credeam că nu sunt decât o meserie din care îţi poţi câştiga pâinea, asemenea croitoriei sau dactilografiei. Dragostea era
aceea din cântece şi din piesele radiofonice, numai suspine, sărutări şi cuvinte frumoase. Voiam să stau cu Huberto sub acelaşi cearşaf, cu capul pe umărul lui, dormind alături de el, fanteziile mele încă erau caste.
Melecio era singurul artist demn din cabaretul unde lucra serile, ceilalţi formau o trupă deprimantă: un şir de pederaşti botezat Baletul Albastru, înfipţi unul în altul şi defilând penibil; un pitic ce realiza isprăvi indecente cu o sticlă de lapte; un domn de o vârstă respectabilă al cărui haz consta în a-şi da jos pantalonii cu fundul la public şi a expulza bile de biliard. Publicul râdea de se prăpădea la trucurile astea de paiaţă, dar când apărea Melecio, învăluit în pene, cu peruca lui de curtezană şi cântând în franceză, în local se lăsa o tăcere de catedrală. Nu-l fluierau şi nu-l ofensau cu glume vulgare ca pe ceilalţi, pentru că până şi clienţii cei mai lipsiţi de sensibilitate îi percepeau calitatea. în orele petrecute la cabaret devenea vedeta dorită şi admirată, scânteietoare sub luminile proiectoarelor, centrul atenţiei tuturor, acolo visul său de a fi femeie se împlinea. La sfârşitul programului se retrăgea în cămăruţa insalubră pe care i-o dăduseră pe post de cabină şi-şi lepăda costumaţia de divă. Penele, agăţate în cuier, semănau cu un struţ pe moarte, peruca rămânea pe masă ca un scalp, bijuteriile de sticlă, pradă a unui pirat păcălit, se odihneau pe o tavă de tinichea. Se demachia cu cremă, făcând să-i apară chipul viril. Se îmbrăca în hainele bărbăteşti, încuia uşa şi afară îl cuprindea o tristeţe adâncă: lăsa în urmă partea lui cea mai bună. Se ducea la cârciuma lui Negro să mănânce, singur la masa din colţ, gândindu-se la ceasurile fericite pe care le trăise pe scenă. Apoi se întorcea la pensiunea unde locuia mergând pe străzile pustii în răcoarea nopţii, intra în cameră, se spăla şi se culca în pat, privind întunericul până-l lua somnul.
Când homosexualitatea a încetat să mai fie un tabu şi s-a exhibat la lumina zilei, a apărut moda să-i vizitezi pe pederaşti în mediul lor, cum se spunea. Bogătaşii veneau în maşinile
lor cu şofer, eleganţi, gălăgioşi şi coloraţi, pătrundeau printre clienţii obişnuiţi, beau şampanie contrafăcută, prizau cocaină şi îi aplaudau pe artişti. Cele mai entuziaste erau cucoanele, femei fine care descindeau din familii de emigranţi prosperi, îmbrăcate de la Paris şi împodobite cu replicile bijuteriilor păstrate în seif şi invitând actorii la masa lor să bea împreună. A doua zi reparau cu băi de abur şi tratamente de înfrumuseţare ravagiile băuturii proaste, ale fumului şi ale nopţii albe, dar treaba merita, pentru că aceste escapade făceau subiectul obligatoriu al conversaţiilor de la Club. Prestigiul extraordinarei Mimî, numele de artist al lui Melecio, a trecut din gură în gură, fără a depăşi însă aria saloanelor; în cartierul evreiesc unde locuia sau pe strada Republicii nimeni nu ştia nimic şi n-avea habar că timidul profesor de italiană era Mimî.
Locuitorii din zona roşie se organizaseră pentru a putea supravieţui. Chiar şi poliţia respecta codul tacit de onoare, limitându-se să intervină doar în scandalurile publice, să patruleze din când în când pe străzi şi să încaseze comisionul, înţelegându-se direct cu informatorii, fiind mai interesaţi de vigilenţa politică decât de alte aspecte. în fiecare vineri, în apartamentul Madamei îşi făcea apariţia un sergent, care-şi lăsa maşina pe trotuar, pentru ca toată lumea să o vadă şi să ştie că venise să-şi încaseze partea din câştiguri, ca nu cumva să se creadă că autorităţile ignorau afacerile matroanei. Vizita lui nu depăşea un sfert de oră, destul ca să fumeze o ţigară, să spună două bancuri şi să plece mulţumit, cu o sticlă de whisky sub braţ şi procentul în buzunar. înţelegerea asta era aceeaşi peste tot şi s-a dovedit corectă: funcţionarii îşi rotunjeau veniturile, ceilalţi îşi vedeau de treabă liniştiţi. Eram de câteva luni în casa Madamei când sergentul a fost schimbat şi, de pe o zi pe alta, bunele relaţii s-au dus dracului. Afacerile erau periclitate de pretenţiile nemăsurate ale noului oficial care

nu respecta normele tradiţionale. Năvălirile lui intempestive, ameninţările şi şantajele au distrus pacea spirituală atât de necesară prosperităţii. S-a încercat
să se ajungă la o înţelegere cu el, dar individul era lacom şi rău. Prezenţa lui a distrus echilibrul delicat de pe strada Republicii, a semănat confuzie, oamenii se adunau la cârciumă să comenteze, în condiţiile astea nu mai poţi să-ţi câştigi pâinea cum se cuvine, trebuie să facem ceva înainte ca nenorocitul ăsta să ne ducă la ruină. Impresionat de lamentaţiile generale, Melecio s-a hotărât să intervină, deşi afacerea nu-l privea, şi a propus întocmirea unei scrisori semnate de toţi cei afectaţi, pe care să i-o ducă şefului Departamentului de Poliţie, cu o copie către ministrul de interne, căci ambii beneficiau de serviciile lor de ani de zile şi, drept urmare, aveau datoria morală de a lua în considerare problema. Nu i-a luat mult să-şi dea seama că planul era destul de absurd şi foarte greu de pus în practică. în câteva zile au adunat semnăturile oamenilor din cartier, sarcină deloc uşoară, căci fiecăruia trebuia să i se explice amănuntele, dar au întocmit până la urmă o listă serioasă şi Madama în persoană a lăsat plicul destinatarilor. După douăzeci şi patru de ore, în zori, în timp ce toată lumea dormea, Negro cel de la cârciumă a venit în goană să ne spună că poliţia percheziţiona casă cu casă. Sergentul ăla blestemat, celebru prin faptul că le băga droguri în buzunar oamenilor nevinovaţi ca să-i acuze, venea cu furgonul Departamentului Poliţiei de Moravuri. Pe nerăsuflate, Negro ne-a spus că năvăliseră ca o hoardă războinică în cabaret şi arestaseră toţi artiştii şi o parte din public, lăsând discret în afara scandalului clientela elegantă. Printre arestaţi era şi Melecio, cu acel boa de pene al lui de carnaval şi cu pietricelele lui false, acuzat de a fi pederast şi traficant, două cuvinte pe care încă nu le cunoşteam pe atunci. Negro a plecat ca din puşcă mai departe să ducă vestea cea rea celorlalţi prieteni, lăsând-o pe Madama pradă unei crize de nervi.
— îmbracă-te, Eva, mişcă-te! Pune totul într-o valiză, nu, nu avem timp! Trebuie să plecăm de-aici!... Săracul Melecio!
Mergea de colo-colo prin casă, pe jumătate dezbrăcată, izbindu-se de scaunele nichelate şi de măsuţele de toaletă,
punând în grabă hainele pe ea. La urmă a înşfăcat cutia de pantofi plină cu bani şi-a rupt-o la fugă pe scara de serviciu, eu după ea, încă adormită şi nepricepând nimic, deşi presimţeam că era ceva grav. Am ajuns jos exact în clipa în care poliţia intra în lift. La parter ne-am ciocnit cu portăreasa în cămaşă de noapte, o galiciană cu inimă de mamă, care în vremuri normale făcea troc de savuroase *tortillas* de cartofi cu cârnaţi pe sticluţe de apă de colonie. Văzând în ce hal eram şi auzind zarva oamenilor în uniformă a înţeles că nu era cazul să mai pună întrebări. Ne-a făcut semn s-o urmăm la subsolul clădirii, a cărei ieşire de urgenţă dădea într-o parcare din apropiere, de unde am ieşit fără a trebui să trecem prin strada Republicii, complet ocupată de forţele publice. După fuga nedemnă, Madama s-a oprit gâfâind şi s-a sprijinit de zidul unui hotel, gata să leşine. De-abia atunci a părut că mă vede.
— Ce cauţi aici ?
— Păi, fug şi eu...
— Pleacă! Dacă te găsesc cu mine o să mă acuze de corupere de minori!
— Şi unde să mă duc ? N-am unde să mă duc.
— Nu ştiu, fata mea. Caută-l pe Huberto Naranjo. Eu trebuie să mă ascund şi să găsesc ajutor pentru Melecio, nu mă pot ocupa acum de tine.
A dispărut în josul străzii, ultima imagine pe care mi-a lăsat-o a fost fundul acoperit de fusta înflorată, care se mişca fără urmă din vechea ei aroganţă, mai curând umil şi nesigur. Am rămas ascunsă în colţul străzii în timp ce maşinile poliţiei treceau cu sirenele urlând şi în jurul meu alergau curve, sodomiţi şi proxeneţi. Cineva mi-a spus s-o şterg urgent de acolo, pentru că scrisoarea redactată de Melecio şi semnată de toţi ajunsese pe mâinile presei şi scandalul, care se lăsase cu demiterea mai multor miniştri şi şefi ai poliţiei, avea să ne afecteze pe toţi. Au percheziţionat fiecare clădire, fiecare hotel şi fiecare local din cartier, îl arestaseră până şi pe orbul de la chioşcul de ziare şi au folosit atâtea grenade
cu gaz lacrimogen că s-au intoxicat o duzină de oameni şi an nou-născut a murit pentru că maică-sa, ocupată cu un client, n-a apucat să-l pună la adăpost. Trei zile şi trei nopţi singurul subiect de

conversaţie a fost Războiul cu Lumea I nterlopă, cum a fost numit de jurnalişti. Dar imaginaţia populară l-a numit Revolta Curvelor, şi sub acest nume a intrat în versurile poeţilor.
M-am pomenit fără o leţcaie, ca de atâtea ori până atunci şi ca şi mai târziu, n-am reuşit să dau nici de Huberto Naranjo, pe care bătălia îl găsise la capătul celălalt al oraşului. Abătută, m-am ghemuit între două coloane, hotărâtă să lupt împotriva sentimentului de părăsire pe care-l avusesem de atâtea ori şi care acum mă invada din nou. Mi-am ascuns faţa între genunchi, am chemat-o pe mama şi imediat i-am simţit aroma uşoară de pânză curată şi scrobeală. Mi s-a arătat în faţa ochilor aievea, cu coada răsucită pe ceafă şi ochii de culoarea fumului strălucind pe chipul pistruiat, ca să-mi spună că scandalul ăsta nu mă privea şi n-avea sens să-mi fie frică, să mă scutur de teamă şi să plecăm de acolo. M-am ridicat în picioare şi am apucat-o de mână.
N-am putut da de nici un cunoscut, n-am avut curaj să mă întorc pe strada Republicii, pentru că de fiecare dată când eram în apropiere vedeam patrule staţionate şi bănuiam că pe mine mă aşteaptă. De Elvira nu mai ştiam nimic de mult timp şi am renunţat la ideea de a o căuta pe naşa, care îşi pierduse complet minţile şi era obsedată doar să joace la loterie, convinsă că sfinţii aveau să-i spună la telefon numerele câştigătoare, dar curtea celestă se înşela în preziceri la fel ca muritorii de rând.
Faimoasa Revoltă a Curvelor a răsturnat totul cu susul în jos. La început publicul a aplaudat reacţia energică a guvernului şi episcopul a fost primul care a dat o declaraţie prin care sprijinea intervenţia dură împotriva viciului; dar situaţia s-a schimbat radical după ce o publicaţie umoristică editată de un grup de artişti şi intelectuali a publicat sub
titlul *Sodoma şi Gomora* caricaturile înalţilor funcţionari implicaţi în corupţie. Două desene semănau periculos de mult cu Generalul şi cu Omul cu Gardenie, a căror participare la traficul de tot felul era cunoscută, deşi până atunci nimeni nu îndrăznise s-o spună în gura mare. Securitatea a descins la sediul ziarului, a distrus maşinile, a ars hârtia, i-a arestat pe cei găsiţi acolo şi a declarat că directorul fugise; dar a doua zi i s-a găsit cadavrul, cu urme de tortură şi spintecat, într-o maşină staţionată în plin centru. Nimeni n-a avut nici o îndoială că responsabilii erau aceiaşi care îi omorâseră pe studenţi şi pe atâţia alţii care dispăreau, cadavrele ajungând în puţuri fără fund, cu speranţa că dacă aveau să fie găsiţi peste mulţi ani o să se creadă că sunt fosile. Crima aceasta a umplut paharul răbdării opiniei publice, care suporta de ani de zile abuzurile dictaturii; în decurs de câteva ceasuri s-a organizat o manifestaţie masivă, foarte diferită de mitingurile-fulger prin care opoziţia protesta în van împotriva guvernului. Străzile din jurul Pieţei Părintelui Patriei s-au umplut cu mii de studenţi şi muncitori care fluturau steaguri, lipeau afişe şi dădeau foc la cauciucuri. Se părea că frica dispăruse în sfârşit, făcând loc revoltei. In tumultul general, de pe o stradă laterală a înaintat o coloană cu aspect ciudat: erau locuitoarele de pe strada Republicii, care nu pricepuseră anvergura scandalului politic şi credeau că poporul se ridica în apărarea lor. Emoţionate, câteva nimfe s-au căţărat pe o tribună improvizată pentru a mulţumi pentru gestul de solidaritate cu uitatele societăţii, cum se autodesemnau. Şi e foarte bine aşa, compatrioţi, altfel cum ar putea dormi liniştite mamele, logodnicele şi soţiile dacă nu ne-am face treaba ? Unde s-ar descărca fiii, logodnicii şi bărbaţii voştri dacă nu ne-am face datoria ? Mulţimea le-a ovaţionat atât de viguros, că mai era puţin şi totul se transforma într-un carnaval, dar înainte ca asta să se întâmple Generalul a scos armata în stradă. Tancurile au avansat cu urlete de pachiderme, dar n-au ajuns departe, pentru că a cedat caldarâmul colonial de pe străzile din centru şi lumea a folosit pietrele ca să le arunce împotriva autorităţii.
Au fost atâţia răniţi, că ţara a fost declarată în stare de asediu şi s-a decretat o oră de la care nu mai aveai voie să ieşi pe stradă. Măsurile n-au făcut decât să sporească violenţa, care a izbucnit pretutindeni ca incendiile vara. Studenţii au pus bombe artizanale până şi în amvonul bisericilor, prostimea a rupt obloanele metalice de la magazinele portughezilor şi a luat toată marfa, un grup de elevi a pus mâna pe un poliţai şi l-a plimbat în pielea goală pe Bulevardul Independenţei. Au fost multe distrugeri şi multe victime, dar bătălia a fost un prilej minunat pentru ca poporul să ţipe până la răguşeală, să facă prostii şi să se simtă iarăşi liber. N-au lipsit orchestre improvizate care băteau ritmurile din Cuba şi Jamaica în bidoane goale, făcând să danseze mulţimile. Nebunia a durat patru zile, apoi spiritele s-au potolit, pentru că toţi erau epuizaţi şi nimeni nu-şi mai amintea exact de unde plecase totul. Ministrul de resort şi-a prezentat demisia şi-a fost înlocuit de un cunoscut de-al meu. Trecând prin faţa unui chioşc, i-am văzut poza pe prima pagină a unui ziar şi l-am recunoscut

cu greu, pentru că imaginea bărbatului sever, încruntat şi cu mâna ridicată nu se potrivea cu aceea a tipului pe care-l lăsasem umilit într-un jilţ episcopal.
Până la sfârşitul săptămânii guvernul a recuperat controlul asupra oraşului şi Generalul a plecat să se odihnească pe insula lui privată, cu burta la soarele caraibian, convins că ţinea în pumn chiar şi visele compatrioţilor săi. Spera să guverneze până la sfârşitul zilelor, de asta îl avea pe Omul cu Gardenie să vegheze ca nimeni să nu conspire nici în garnizoane şi nici pe stradă; în plus, era sigur că izbucnirea de democraţie nu durase destul ca să lase urme semnificative în memoria populară. Teribilul tărăboi s-a soldat cu câţiva morţi şi un număr uriaş de arestaţi şi exilaţi. Tripourile şi seraiurile de pe strada Republicii s-au redeschis, iar ocupantele s-au întors la treburile lor de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Autorităţile au continuat să-şi încaseze procentele şi noul ministru a rămas la post fără alte necazuri, după ce
a ordonat poliţiei să nu mai deranjeze lumea interlopă şi să se ocupe, ca de obicei, cu urmărirea opozanţilor politici şi să vâneze nebunii şi cerşetorii, ca să-i radă în cap, să-i stropească cu dezinfectant şi să le dea drumul pe şosele ca să dispară pe căi naturale. Generalul nu s-a lăsat intimidat de zvonuri, ferm convins că acuzaţiile de abuz şi corupţie îi vor consolida prestigiul. îşi însuşise lecţia alegerii Binefăcătorului şi credea că istoria îi consacră pe conducătorii îndrăzneţi, pentru că poporul dispreţuieşte onestitatea, trăsătură tipică preoţimii şi femeilor, nepotrivită pentru un bărbat adevărat. Era convins că oamenii cu carte sunt buni ca să le faci statuie şi că e bine să ai vreo doi-trei din ăştia ca să-i pui în manualele şcolare, dar când e vorba de putere numai un *caudillo* arbitrar şi temut poate triumfa.
Am rătăcit mai multe zile dintr-un loc în altul. N-am participat la Revolta Curvelor pentru că am avut grijă să evit agitaţiile stradale. în ciuda prezenţei vizibile a maică-mii, am simţit la început o arsură vagă în stomac şi o uscăciune în gură, de parcă aş fi avut nisip în ea, apoi m-am obişnuit. Am uitat de obiceiurile igienice ferm inculcate de naşa şi de Elvira şi nu m-am mai spălat la cişmelele publice. Am devenit o făptură murdară, care ziua rătăcea fără ţintă şi mânca ce găsea, iar seara se refugia într-un loc întunecat, ascunzându-se pe perioada interdicţiei de circulaţie, când pe străzi nu vedeai decât maşinile Securităţii.
Într-o zi, pe la şase seara, l-am cunoscut pe Riad Halabî. Stăteam într-un colţ, el trecea pe acelaşi trotuar şi s-a oprit să mă privească. Am ridicat ochii şi am văzut un bărbat de vârstă potrivită, corpolent, cu ochi languroşi şi pleoape groase. Cred că avea pe el un costum de culoare deschisă şi purta cravată, dar în amintirile mele va rămâne mereu cu cămăşile impecabile din batist, pe care ceva mai târziu aveam să i le calc cu grijă.
— Pst, fetiţo, m-a chemat cu glas fonfăit.
Atunci am văzut că avea un defect la gură, o crăpătură adâncă între buza de sus şi nas, şi dinţii depărtaţi, prin care
ieşea limba. Omul a scos o batistă şi şi-a acoperit faţa ca să-şi ascundă defectul, zâmbindu-mi cu ochii lui ca măslinele. Am vrut să fug, dar m-a apucat o oboseală mare, o dorinţă insuportabilă de a mă abandona şi de a dormi, mi s-au muiat genunchii şi m-am aşezat, privindu-l pe acest necunoscut ca printr-o ceaţă deasă. El s-a aplecat, m-a apucat de braţe şi m-a obligat să mă ridic, să fac un pas, doi, trei, până când m-am pomenit într-o cafenea, cu un sandviş uriaş şi un pahar cu lapte în faţă. Le-am apucat cu mâini tremurătoare, inspirând aroma de pâine caldă. Mâncând şi bând, m-a apucat o durere surdă şi o plăcere intensă, ca o nelinişte feroce, pe care mai târziu n-am simţit-o decât de câteva ori într-o îmbrăţişare amoroasă. Am devorat repede, dar n-am apucat să termin pentru că ameţeala s-a întors, cu greţuri de necontrolat şi am vomitat. în jurul meu lumea s-a dat la o parte, îngreţoşată, şi chelnerul a început să facă scandal, dar omul l-a calmat cu o bancnotă şi m-a scos afară, ţinându-mă de mijloc.
— Unde stai, fetiţo ? Ai familie ?
Am negat, ruşinată. Omul m-a dus pe o stradă apropiată, unde-şi parcase camioneta dărăpănată plină de lăzi şi saci. M-a ajutat să mă urc, m-a acoperit cu haina lui, a pornit motorul şi s-a îndreptat spre est.
Călătoria a durat toată noaptea, printr-un peisaj întunecat, în care singurele lumini veneau de la posturile de poliţie, de la camioanele în drum spre câmpurile petrolifere şi de la Palatul Săracilor,

care a apărut pe marginea şoselei timp de treizeci de secunde. Pe vremuri fusese reşedinţa de vară a Binefăcătorului, unde dansaseră cele mai frumoase mulatre din Caraibe, dar după ce tiranul a murit au început să vină săracii, mai întâi timid, apoi tot mai mulţi. Au intrat în grădini, nu era nimeni care să-i oprească, aşa că au mers mai departe, au urcat scările ample cu coloane sculptate şi balustradă de bronz, au străbătut saloanele fastuoase de marmură albă de Almerfa, marmură roz de Valencia şi cenuşie de Carrara, au trecut prin coridoare întortocheate, împodobite
a ordonat poliţiei să nu mai deranjeze lumea interlopă şi să se ocupe, ca de obicei, cu urmărirea opozanţilor politici şi să vâneze nebunii şi cerşetorii, ca să-i radă în cap, să-i stropească cu dezinfectant şi să le dea drumul pe şosele ca să dispară pe căi naturale. Generalul nu s-a lăsat intimidat de zvonuri, ferm convins că acuzaţiile de abuz şi corupţie îi vor consolida prestigiul. îşi însuşise lecţia alegerii Binefăcătorului şi credea că istoria îi consacră pe conducătorii îndrăzneţi, pentru că poporul dispreţuieşte onestitatea, trăsătură tipică preoţimii şi femeilor, nepotrivită pentru un bărbat adevărat. Era convins că oamenii cu carte sunt buni ca să le faci statuie şi că e bine să ai vreo doi-trei din ăştia ca să-i pui în manualele şcolare, dar când e vorba de putere numai un *caudillo* arbitrar şi temut poate triumfa.
Am rătăcit mai multe zile dintr-un loc în altul. N-am participat la Revolta Curvelor pentru că am avut grijă să evit agitaţiile stradale. în ciuda prezenţei vizibile a maică-mii, am simţit la început o arsură vagă în stomac şi o uscăciune în gură, de parcă aş fi avut nisip în ea, apoi m-am obişnuit. Am uitat de obiceiurile igienice ferm inculcate de naşa şi de Elvira şi nu m-am mai spălat la cişmelele publice. Am devenit o făptură murdară, care ziua rătăcea fără ţintă şi mânca ce găsea, iar seara se refugia într-un loc întunecat, ascunzându-se pe perioada interdicţiei de circulaţie, când pe străzi nu vedeai decât maşinile Securităţii.
Într-o zi, pe la şase seara, l-am cunoscut pe Riad Halabî. Stăteam într-un colţ, el trecea pe acelaşi trotuar şi s-a oprit să mă privească. Am ridicat ochii şi am văzut un bărbat de vârstă potrivită, corpolent, cu ochi languroşi şi pleoape groase. Cred că avea pe el un costum de culoare deschisă şi purta cravată, dar în amintirile mele va rămâne mereu cu cămăşile impecabile din batist, pe care ceva mai târziu aveam să i le calc cu grijă.
— Pst, fetiţo, m-a chemat cu glas fonfăit.
Atunci am văzut că avea un defect la gură, o crăpătură adâncă între buza de sus şi nas, şi dinţii depărtaţi, prin care
ieşea limba. Omul a scos o batistă şi şi-a acoperit faţa ca să-şi ascundă defectul, zâmbindu-mi cu ochii lui ca măslinele. Am vrut să fug, dar m-a apucat o oboseală mare, o dorinţă insuportabilă de a mă abandona şi de a dormi, mi s-au muiat genunchii şi m-am aşezat, privindu-l pe acest necunoscut ca printr-o ceaţă deasă. El s-a aplecat, m-a apucat de braţe şi m-a obligat să mă ridic, să fac un pas, doi, trei, până când m-am pomenit într-o cafenea, cu un sandviş uriaş şi un pahar cu lapte în faţă. Le-am apucat cu mâini tremurătoare, inspirând aroma de pâine caldă. Mâncând şi bând, m-a apucat o durere surdă şi o plăcere intensă, ca o nelinişte feroce, pe care mai târziu n-am simţit-o decât de câteva ori într-o îmbrăţişare amoroasă. Am devorat repede, dar n-am apucat să termin pentru că ameţeala s-a întors, cu greţuri de necontrolat şi am vomitat. In jurul meu lumea s-a dat la o parte, îngreţoşată, şi chelnerul a început să facă scandal, dar omul l-a calmat cu o bancnotă şi m-a scos afară, ţinându-mă de mijloc.
— Unde stai, fetiţo ? Ai familie ?
Am negat, ruşinată. Omul m-a dus pe o stradă apropiată, unde-şi parcase camioneta dărăpănată plină de lăzi şi saci. M-a ajutat să mă urc, m-a acoperit cu haina lui, a pornit motorul şi s-a îndreptat spre est.
Călătoria a durat toată noaptea, printr-un peisaj întunecat, în care singurele lumini veneau de la posturile de poliţie, de la camioanele în drum spre câmpurile petrolifere şi de la Palatul Săracilor,
care a apărut pe marginea şoselei timp de treizeci de secunde. Pe vremuri fusese reşedinţa de vară a Binefăcătorului, unde dansaseră cele mai frumoase mulatre din Caraibe, dar după ce tiranul a murit au început să vină săracii, mai întâi timid, apoi tot mai mulţi. Au intrat în grădini, nu era nimeni care să-i oprească, aşa că au mers mai departe, au urcat scările ample cu coloane sculptate

şi balustradă de bronz, au străbătut saloanele fastuoase de marmură albă de Almerîa, marmură roz de Valencia şi cenuşie de Carrara, au trecut prin coridoare întortocheate, împodobite
cu arabescuri şi amoraşi, au intrat în băile de onix, jad şi turmalină şi în cele din urmă s-au instalat cu copiii, bunicii, catrafusele şi animalele lor domestice. Fiecare familie şi-a găsit un loc unde să stea, au împărţit cu linii invizibile spaţiile ample, şi-au atârnat hamacele, au distrus mobila rococo ca s-o pună pe foc şi să gătească, copiii au demontat robinetele din argint roman, adolescenţii s-au iubit printre ornamentele din parc şi bătrânii au semănat tutun în căzile aurite. Cineva a trimis jandarmii să-i scoată cu focuri de armă, dar maşinile lor s-au pierdut pe drum şi n-au ajuns acolo niciodată. N-au reuşit să-i expulzeze pe ocupanţi pentru că palatul şi tot ce era înăuntru a devenit invizibil pentru ochiul omenesc, a intrat în altă dimensiune, în care continuă să existe nederanjat.
Când am ajuns la destinaţie, ieşise deja soarele. Agua Santa era un sat din acelea adormite în plictiseala provinciei, spălat de ploi şi strălucind în lumina incredibilă a tropicelor. Camioneta a străbătut strada mare străjuită de case coloniale, fiecare cu grădina şi curtea ei de păsări, şi s-a oprit în faţa unei case văruite, mai zdravănă şi mai mare decât celelalte. La ora aceea poarta era încuiată şi mi-am dat seama că era un magazin.
— Am ajuns acasă, a spus omul.
6
Riad Halabî făcea parte dintre fiinţele pe care le topeşte bunătatea. Atât de mult iubea oamenii, încât încerca să îi scutească de vederea gurii lui spintecate, ţinând tot timpul o batistă la îndemână pentru a se acoperi; nu mânca şi nu bea în public, zâmbea pe furiş şi prefera să stea contra luminii sau la umbră ca să-şi ascundă defectul. A trecut prin viaţă fără să perceapă simpatia pe care o isca în jurul său şi marea iubire pe care mi-a trezit-o. Ajunsese în ţară la vârsta de cincisprezece ani, singur, fără bani, fără prieteni, cu o viză turistică pe un paşaport turcesc falsificat, cumpărat de tatăl său de la un consul care făcea trafic în Orientul Apropiat. Venea cu scopul de a face avere şi a trimite bani familiei, şi dacă prima parte nu i-a reuşit, pe cea de-a doua a îndeplinit-o cu sfinţenie. Şi-a ţinut fraţii la şcoală, şi-a înzestrat surorile şi le-a cumpărat părinţilor o livadă de măslini, semn de prestigiu în ţara de refugiaţi şi cerşetori în care crescuse. Vorbea spaniola cu toate expresiile creole, dar cu un accent neîndoielnic venit din deşert, de unde adusese cu el şi spiritul de ospitalitate şi pasiunea pentru apă. în primii ani aici s-a hrănit doar cu pâine, banane şi cafea. Dormea pe jos în fabrica unui compatriot, care în schimbul găzduirii îi cerea să facă curat, să încarce baloturile de aţă şi bumbac şi să pună curse pentru şoareci, ceea ce-i lua aproape o zi întreagă, iar în restul timpului se ocupa cu diferite tranzacţii. Şi-a dat repede seama de unde veneau câştigurile mai mari şi a decis să se dedice comerţului. Mergea din uşă în uşă, oferind funcţionarilor lenjerie şi ceasuri, servitoarelor cosmetice şi bijuterii ieftine,
elevilor hărţi şi creioane, soldaţilor din garnizoane fotografii de actriţe dezbrăcate şi ilustrate cu Sfântul Gabriel, patronul militarilor şi al recruţilor. Dar competiţia era feroce şi posibilităţile de a face avere aproape nule, pentru că singura lui calitate de negustor consta în plăcerea de a se tocmi, ceea ce nu-i aducea avantaje, doar pretextul de a schimba păreri cu clienţii şi a-şi face prieteni. Era cinstit şi lipsit de ambiţie, n-avea cum face carieră în meseria asta, cel puţin în capitală, drept care compatrioţii săi l-au sfătuit să se îndrepte spre provincie, ducând marfă în localităţile mici, unde lumea era mai naivă. Riad Halabî a pornit la fel de temător ca străbunii săi care plecau să traverseze deşertul. La început a mers cu autobuzul, apoi şi-a cumpărat pe credit o motocicletă şi a instalat o ladă pentru marfă pe şaua din spate. Pe motocicletă, cu rezistenţa rasei sale de călăreţi, a bătut cărările pe care mergeau doar măgarii şi râpele muntoase. Pe urmă a cumpărat o maşină veche dar făţoasă, iar în cele din urmă o camionetă. Cu ea a străbătut toată ţara. A urcat până pe culmile Anzilor pe nişte drumuri imposibile, ajungând în cătune unde aerul era atât de limpede că la asfinţit puteai vedea îngerii; a bătut la uşile caselor de pe malul oceanului, învăluit în aburul cald al siestei, asudat, înfierbântat de umezeală, oprindu-se uneori să elibereze iguanele prinse în asfaltul topit; a străbătut dunele navigând fără busolă pe o mare de nisipuri mişcate de vânt, fără a se uita în urmă, pentru ca tentaţia uitării să nu-i transforme sângele în ciocolată. In cele din urmă, a ajuns în regiunea care pe vremuri fusese prosperă, pe râurile căreia coborau canoele încărcate cu boabe de cacao parfumate, dar pe care petrolul o adusese la ruină şi acum era înghiţită de selva şi de lenea

locuitorilor. Fascinat de peisaj, fericit, făcea ochii mari şi-şi aducea aminte de ţara lui, unde era nevoie de o tenacitate de furnică pentru a cultiva un portocal, spre deosebire de acest tărâm bogat în fructe şi flori, asemenea unui paradis la adăpost de toate relele. Aici părea uşor să vinzi orice fleac, chiar şi pentru el, atât de puţin înclinat spre profit, numai că avea
o inimă vulnerabilă şi nu a fost în stare să se îmbogăţească pe seama ignoranţei altuia. S-a legat de oamenii de aici, adevăraţi seniori în sărăcia şi singurătatea lor. Era primit ca un prieten peste tot, tot aşa cum bunicul lui îi primea pe străinii care-i intrau în prăvălie, convins că oaspetele e sacru. In fiecare casă i se oferea o limonada, o cafea neagră şi aromată, un scaun la umbră pentru odihnă. Erau oameni veseli şi generoşi, vorba lor era vorbă şi ţinea loc de orice contract, îşi deschidea valiza şi înşira marfa pe duşumeaua de pământ bătut. Amfitrionii săi priveau obiectele de utilitate îndoielnică zâmbind politicos şi acceptau să le cumpere ca să nu-l jignească, dar mulţi n-aveau cum plăti pentru că rareori aveau bani. N-aveau încă încredere în acele hârtii tipărite care azi valorau ceva şi mâine puteau fi retrase din circulaţie, după capriciile guvernanţilor la putere, sau dispăreau dintr-o neglijenţă, aşa cum s-a întâmplat cu colecta de Ajutor pentru bolnavii de lepră, devorată în întregime de o capră care a intrat în biroul trezorierului. Preferau deci monedele, cel puţin astea atârnau în buzunar, sunau pe tejghea şi străluceau ca nişte bani adevăraţi. Bătrânii îşi piteau economiile în vase de pământ sau bidoane goale de kerosen pe care le îngropau în curte, pentru că de bănci încă nu auziseră. Pe de altă parte, prea puţini aveau preocupări financiare, majoritatea trăia din troc. Riad Halabî s-a acomodat circumstanţelor şi a renunţat la porunca părintească de a se îmbogăţi.
Unul din drumuri l-a dus la Agua Santa. Satul i s-a părut la început părăsit, nu vedeai un suflet de om pe străzi, abia mai târziu a descoperit mulţimea adunată în faţa poştei. Era în dimineaţa memorabilă în care murise împuşcat fiul învăţătoarei Ines. Asasinul era proprietarul unei case înconjurate de coaste abrupte, pe care creşteau în voia lor manghieri. Copiii se strecurau să culeagă fructele căzute, în ciuda ameninţărilor stăpânului, un venetic ce moştenise mica fermă şi nu scăpase încă de zgârcenia oamenilor de la oraş. Arborii erau atât de încărcaţi că se rupeau crengile, dar fructele nu se vindeau, nu ar fi cumpărat nimeni aşa ceva: ce rost
avea să plăteşti pentru ceva pe care pământul îl oferea gratis ? în ziua aceea, copilul învăţătoarei Ines a făcut un ocol în drumul spre şcoală ca să culeagă un mango, aşa cum făceau toţi colegii lui. Glonţul i-a intrat prin frunte şi i-a ieşit prin ceafă, n-a avut timp să priceapă ce era cu lumina şi cu zgomotul acelea.
Riad Halabî a oprit camioneta în Agua Santa la puţin timp după ce copiii aduseseră cadavrul pe o targa improvizată şi-l lăsaseră în faţa poştei. S-a adunat tot satul. Mama îşi privea fiul şi nu înţelegea ce se petrecuse, patru jandarmi în uniformă vegheau ca oamenii să nu facă dreptate cu mâna lor, dar fără tragere de inimă: cunoşteau legea, ştiau că făptaşul ar fi scăpat nepedepsit la proces. Riad Halabî s-a amestecat în mulţime cu presimţirea că acest loc îi era hărăzit, era sfârşitul peregrinărilor sale. De cum a aflat ce se întâmplase, a luat fără ezitare situaţia în mână şi nimeni n-a părut să se mire, de parcă l-ar fi aşteptat. Şi-a făcut drum prin mulţime, a ridicat mortul în braţe şi l-a dus acasă la învăţătoare, l-a întins pe masa din sufragerie unde a improvizat priveghiul. S-a dus apoi la bucătărie, a făcut cafea şi a servit-o celor prezenţi, ceea ce a iscat mirare, nu mai văzuseră un bărbat care să facă vreo treabă în bucătărie. A stat toată noaptea alături de învăţătoare şi prezenţa lui fermă şi discretă i-a făcut pe mulţi să creadă că o fi vreo rudă. A doua zi a organizat înmormântarea şi a ajutat la coborârea sicriului în groapă cu o durere atât de sinceră, încât domnişoara Ines şi-a dorit ca acest necunoscut să fi fost tatăl copilului. în timp ce pământul se bătătorea peste mormânt, Riad Halabî s-a întors spre oamenii adunaţi acolo şi, acoperindu-şi gura cu batista, le-a făcut o propunere în stare să canalizeze mânia colectivă. De la cimitir s-au dus cu toţii să adune fructe de mango: au umplut saci, coşuri, sacoşe, cărucioare şi s-au dus la casa criminalului, care, văzându-i venind, mai întâi a vrut să-i sperie trăgând cu puşca, dar s-a gândit mai bine şi s-a ascuns printre trestiile de la râu. Mulţimea a înaintat în tăcere, a spart ferestrele şi uşile şi a răsturnat încărcătura în toată casa.
Apoi s-au întors să mai aducă. Asta au făcut toată ziua, până când nu mai era urmă de mango în copaci şi casa s-a umplut până la tavan. Zeama fructelor plesnite impregna pereţii şi se scurgea ca

un sânge dulce. Seara, când toţi s-au întors la casele lor, criminalul a ieşit din apă, şi-a luat maşina, a plecat şi nu s-a mai întors niciodată. în zilele următoare, soarele a încălzit casa, transformând-o într-un cazan uriaş în care fructele au fiert la foc mic, construcţia a căpătat culoarea ocrului, s-a muiat, a crăpat şi a putrezit, iar satul a mirosit ani în şir a marmeladă.

Din ziua aceea Riad Halabî s-a considerat un fiu al satului Agua Santa, aşa a fost acceptat de cei de acolo şi şi-a instalat casa şi magazinul. Asemenea multor locuinţe de la ţară, şi a lui era pătrată, cu odăile dispuse în jurul unei curţi interioare în care creştea o vegetaţie înaltă şi deasă pentru umbră: palmieri, ferigi şi pomi fructiferi. Acolo era inima casei, acolo era viaţa, pe acolo era obligatoriu să treci ca să mergi dintr-o cameră într-alta. în mijloc, Riad Halabî a construit o fântână arteziană arăbească cu apă multă, care-i însenina sufletul prin zgomotul incomparabil pe care-l face apa căzând pe pietre. De jur împrejur a instalat jgheaburi de ceramică prin care curgea o apă cristalină, iar în fiecare cameră a pus vase mari de faianţă umplute cu apă şi petale de flori, care răcoreau cu aroma lor zăpuşeala. Casa avea multe uşi, ca orice casă de oameni bogaţi, iar cu timpul s-a mărit pentru a face loc magaziilor. Cele trei încăperi mari din faţă erau ocupate de magazin, în spate erau camerele de locuit, bucătăria şi baia. Cu timpul, magazinul lui Riad Halabî a devenit cel mai prosper din regiune, acolo puteai cumpăra de toate: alimente, îngrăşăminte, dezinfectanţi, ţesături, medicamente, iar dacă era nevoie de ceva, i se comanda turcului ca să aducă la următorul transport. Magazinul se numea Perla Orientului, în cinstea Zulemei, soţia lui.

Agua Santa era un sat modest, cu case de pământ, lemn şi trestie, ridicat la o margine de şosea şi apărat cu macetele

de vegetaţia sălbatică ce ameninţa să-l invadeze. Aici nu ajunseseră valul de imigranţi şi zarva modernismului, oamenii erau paşnici, plăcerile simple şi, dacă n-ar fi fost în apropiere Penitenciarul Sfânta Măria, ar fi fost un cătun asemenea multora din zonă, dar prezenţa jandarmeriei şi bordelul îi dădeau o nuanţă cosmopolită. In timpul săptămânii viaţa se scurgea fără surprize, dar sâmbăta se schimbau turele la închisoare şi gardienii ieşeau să se distreze, stricând rutina sătenilor, care preferau să-i ignore, prefăcându-se că hărmălaia provenea de la o gâlceava de maimuţe din junglă, având însă grijă să-şi încuie uşile şi fiicele. Tot atunci în sat intrau şi indienii să ceară de pomană: o banană, un gât de rachiu, o pâine. Veneau în coloană, zdrenţăroşi, cu plozii lor despuiaţi, cu femeile lor mereu borţoase, în ochi cu o sclipire batjocoritoare, urmaţi de o haită de câini pitici. Preotul păstra pentru ei câteva monede adunate în cutia milelor, Riad Halabî dădea fiecăruia câte o ţigară sau o bomboană.

Până la venirea turcului, comerţul se limita la mărunte tranzacţii cu produse agricole cu şoferii care treceau pe şosea, încă din zori, băieţii din sat făceau umbrare ca să se apere de soare şi, pe o ladă întoarsă, ofereau legume, fructe şi brânză, pe care le băteau în permanenţă de muşte. Dacă aveau noroc, apucau să vândă câte ceva şi se întorceau acasă cu câteva parale. Lui Riad Halabî i-a venit ideea să facă un aranjament cu camionagiii care transportau marfă la exploatările petrolifere şi se întorceau pe gol, ca ei să ducă în capitală marfa din Agua Santa. S-a ocupat ca legumele şi fructele să fie vândute în Piaţa Centrală, la taraba unui compatriot, şi astfel a adus oarece prosperitate satului. Mai târziu, constatând că oraşul începea să se arate interesat de produsele de artizanat din lemn, lut ars şi împletituri de răchită, i-a îndemnat pe consăteni să fabrice aşa ceva pentru a le vinde prin agenţiile de turism şi în mai puţin de şase luni aceasta a devenit sursa cea mai importantă de venit pentru mai multe familii. Nimeni nu punea la îndoială bunele lui intenţii şi nici nu discuta preţul, îşi dăduseră seama de-acum de

cinstea turcului. Aşa a ajuns magazinul său centrul vieţii comerciale din Agua Santa, prin mâinile lui treceau aproape toate afacerile din zonă. Şi-a mărit depozitul, a ridicat camere noi, a cumpărat vase de bucătărie frumoase din metal şi aramă, s-a uitat mulţumit împrejur şi a socotit că are destule pentru a mulţumi o femeie. Atunci i-a scris maică-sii rugând-o să-i găsească o nevastă din ţara lui de baştină.

Zulema a acceptat să se mărite cu el pentru că în ciuda frumuseţii sale nu găsise încă un bărbat; ajunsese la douăzeci şi cinci de ani când peţitoarea i-a vorbit de Riad Halabî. I s-a spus că omul avea buză de iepure, dar ea nu ştia ce înseamnă asta şi în fotografie se vedea doar o umbră între gură şi nas, care semăna mai curând cu o mustaţă răsucită, decât cu o piedică în calea căsătoriei. Mama ei

i-a spus că aspectul fizic nu e important pentru întemeierea unei familii, aşa că orice alternativă era mai bună decât să rămână fată bătrână şi să ajungă servitoare în casa surorilor căsătorite. în plus, întotdeauna ajungi să-ţi iubeşti bărbatul, dacă pui destulă voinţă; e legea lui Allah ca doi oameni care dorm în acelaşi pat şi aduc pe lume copii să ajungă să se respecte. Pe de altă parte, Zulema credea că pretendentul ei era un negustor bogat instalat în America de Sud; deşi n-avea nici cea mai mică idee unde era locul ăsta cu nume exotic, nu s-a îndoit că avea să fie ceva mai plăcut decât mahalaua plină de muşte şi şobolani în care locuia.

Primind răspunsul pozitiv de la maică-sa, Riad Halabî şi-a luat la revedere de la prietenii din Agua Santa, a închis prăvălia şi casa şi s-a îmbarcat pentru a merge în ţara lui, unde nu mai fusese de cincisprezece ani. S-a întrebat dacă familia avea să-l recunoască, pentru că se simţea alt om, de parcă peisajul american şi asprimea vieţii i-ar fi modificat înfăţişarea. De fapt, nu se schimbase mult: deşi nu mai era băietanul costeliv cu ochi mari şi nas coroiat, ci un bărbat trupeş, cu tendinţă de a face burtă şi bărbie dublă, era la fel de timid, nesigur şi sentimental.

Nunta Zulemei cu Riad Halabî s-a făcut după tot tacâmul, pentru că a plătit mirele. A fost un eveniment memorabil în satul acela sărac, care aproape că uitase cum arată o sărbătoare adevărată. Poate că singurul semn rău a fost că la începutul săptămânii bătuse dinspre deşert vântul *khamsin,* aducând nisipul care a pătruns peste tot, invadând casele, rupând hainele, zgâriind pielea, astfel că în ziua nunţii mirii aveau nisip între gene. Dar asta n-a împiedicat ceremonia. In prima zi, s-au adunat prietenele şi femeile ambelor familii pentru a cerceta zestrea miresei, florile de lămâiţă şi panglicile trandafirii, timp în care ronţăiau rahat-lokum, fistic, migdale şi fursecuri „coarne de gazelă" chiuind de bucurie cu un iu-iu prelung, care se răspândea pe străzi şi ajungea până la cafeneaua în care erau bărbaţii. A doua zi, Zulema a fost dusă în procesiune la baia publică, în frunte cu un bătrân care bătea toba pentru ca bărbaţii să-şi întoarcă privirile de la mireasa acoperită cu şapte văluri. In momentul în care a fost dezbrăcată la baie, pentru ca rudele de parte femeiască ale lui Riad Halabî să vadă că era bine hrănită si

nu avea semne, mama ei a izbucnit în plâns, conform tradiţiei. I-au pus *henna* pe palme, au depilat-o pe tot corpul cu ceară şi sulf, i-au făcut masaje cu cremă, i-au împletit părul şi i-au pus perle false în cozi, au cântat, au dansat, au mâncat dulciuri şi au băut ceai de mentă şi fiecare prietenă a primit din partea miresei o monedă de aur. în a treia zi a avut loc ceremonia de Neftah. Bunica i-a atins fruntea cu o cheie ca să-i deschidă sufletul către sinceritate şi dragoste, apoi mama Zulemei şi tatăl lui Riad au încălţat-o cu papucii unşi cu miere, ca să intre în căsătorie pe drumul dulceţii. în a patra zi, îmbrăcată într-o tunică simplă, şi-a primit socrii ca să-i servească cu mâncăruri pregătite de ea şi şi-a plecat cu modestie privirile auzindu-i spunând că friptura era tare şi cuşcuşul nesărat, dar mireasa drăguţă. în a cincea zi i-au pus la încercare seriozitatea, aducându-i trei trubaduri care au cântat cântece fără perdea, dar ea a rămas indiferentă sub văl şi fiecare obscenitate care se lovea de chipul ei virginal a fost recom-

pensată cu monede. în altă încăpere avea loc petrecerea bărbaţilor, unde Riad Halabî suporta glumele tuturor vecinilor, în a şasea zi s-au căsătorit la primărie, în a şaptea a venit cadiul. Musafirii şi-au depus darurile la picioarele mirilor, răcnind preţul pe care-l dăduseră pe fiecare din ele, tatăl şi mama Zulemei au băut cu fiica lor ultima supă de găină, apoi i-au încredinţat-o soţului tare supăraţi, după cum era tradiţia. Femeile din familie au condus-o în camera pregătită pentru ocazie, i-au scos rochia şi i-au pus cămaşa de nevastă, după care au ieşit pe stradă împreună cu bărbaţii, aşteptând să vadă la fereastră cearşaful însângerat de puritatea ei.

În sfârşit, Riad Halabî a rămas singur cu soţia lui. Nu se văzuseră încă de aproape, nu schimbaseră cuvinte sau zâmbete. Obiceiul cerea că ea să fie speriată şi tremurătoare, dar el era cel care se simţea aşa. Cât timp se menţinea la o distanţă prudentă şi nu deschidea gura, defectul nu sărea în ochi, dar nu ştia cum va reacţiona femeia în intimitate. Tulburat, s-a apropiat de ea şi a întins mâna s-o atingă, atras de reflexul sidefiu al pielii, de carnea ei abundentă şi de umbrele părului ei, dar atunci a văzut expresia ei de silă şi gestul a încremenit în aer. A scos batista şi şi-a pus-o pe faţă, cu mâna cealaltă o dezbrăca şi o mângâia, dar toată răbdarea şi tandreţea n-au fost de ajuns pentru a înfrânge repulsia Zulemei. A fost o întâlnire tristă pentru amândoi. Mai târziu, în timp ce soacră-sa flutura pe balcon cearşaful albastru, ca să alunge spiritele rele, în timp ce bărbaţii trăgeau salve de

puşcă şi femeile chiuiau frenetic, Riad Halabî s-a retras într-un colţ. Umilinţa îl durea ca un pumn în burtă. Durerea asta a rămas cu el, ca un geamăt surd, şi n-a vorbit niciodată de ea până în ziua când a putut s-o povestească primei fiinţe care l-a sărutat pe gură. Fusese educat în legea tăcerii: bărbatul n-are voie să-şi exteriorizeze sentimentele sau dorinţele secrete. Statutul de soţ îl transforma în stăpânul Zulemei, nu era bine ca ea să-i cunoască slăbiciunile, s-ar fi putut folosi de asta ca să-l rănească sau să-l domine.
S-au întors în America şi Zulemei nu i-a trebuit mult să înţeleagă că bărbatul ei nu era bogat şi nici n-avea să fie vreodată. Din prima clipă a urât patria cea nouă, satul, clima, oamenii, casa; a refuzat să înveţe spaniola şi să ajute la magazin, pretextând migrene puternice; s-a închis în cameră, nu se dădea jos din pat şi se îmbuiba tot timpul, devenind tot mai grasă şi mai plictisită. Depindea de soţul ei în toate, chiar şi ca să se înţeleagă cu vecinii avea nevoie de el ca să facă pe interpretul. Riad Halabî şi-a zis că îi trebuie timp să se adapteze. Era sigur că atunci când vor avea copii totul va fi altfel, dar copiii nu apăreau, în ciuda după-amiezilor şi nopţilor pline de pasiune pe care le petrecea cu ea, având mereu grijă să-şi lege batista pe faţă. Aşa a trecut un an, apoi doi, trei şi zece, până am intrat eu în Perla Orientului şi în viaţa lor.
Era încă foarte devreme când Riad Halabî a oprit camioneta, satul mai dormea. Am intrat prin uşa din dos, am traversat curtea interioară în care susura apa fântânii şi orăcăiau broaştele şi m-a condus la baie, lăsându-mă acolo cu un săpun şi un prosop în mână. Am lăsat apa să curgă îndelung peste mine, m-am spălat de oboseala drumului şi de neglijenţa ultimelor săptămâni, recăpătându-mi culoarea naturală a pielii, aproape uitată de atâta delăsare. M-am uscat, mi-am împletit părul şi am pus pe mine o cămaşă bărbătească pe care mi-am strâns-o cu un cordon şi nişte espadrile pe care Riad Halabî mi le adusese din magazin.
— Şi acum ai să mănânci fără grabă ca să nu te doară burta, a spus stăpânul casei ducându-mă în bucătărie în faţa unui ospăţ compus din orez, carne amestecată cu grâu şi pâine nedospită. Mi se spune „turcul", dar ţie?
— Eva Luna.
— Când sunt plecat, soţia mea rămâne singură şi are nevoie de cineva ca să stea cu ea. Nu iese, nu are prietene şi nu vorbeşte spaniola.
— Adică să fiu servitoarea ei ?
— Nu. Ai să fii ca un fel de fiică.
— De mult nu mai sunt fiica nimănui, am cam uitat cum vine asta. Trebuie s-o ascult în toate ?
-Da.
— Şi dacă nu mă port bine, ce-are să-mi facă ?
— Nu ştiu, vom vedea.
— Vă spun de pe-acum că nu suport să fiu bătută.
— N-o să te bată nimeni, fato.
— Rămân o lună de probă şi dacă nu-mi place plec.
— De acord.
Atunci a intrat Zulema, încă ameţită de somn. M-a privit de sus până jos fără a părea mirată că mă vede, se obişnuise cu ospitalitatea iremediabilă a soţului ei, în stare să ofere găzduire oricărei fiinţe în restrişte. Cu zece zile în urmă culesese un călător împreună cu măgarul lui, şi-n timp ce omul îşi refăcea forţele pentru a-şi putea continua drumul, animalul a mâncat rufele întinse la uscat şi o mare parte din marfa din magazin. Zulema era înaltă, albă, cu plete negre, două aluniţe în colţul gurii şi ochi mari, negri şi proeminenţi; a intrat în bucătărie îmbrăcată într-o cămaşă de bumbac lungă până în pământ. Purta cercei şi brăţări de aur, care zornăiau ca nişte clopoţei. S-a uitat la mine fără pic de entuziasm, convinsă că eram o cerşetoare adăpostită de bărbatul ei. Am salutat-o în arabă, aşa cum mă învăţase Riad Halabî ceva mai devreme, şi-atunci Zulema s-a scuturat de râs, mi-a luat capul între mâini şi m-a sărutat pe frunte, răspunzându-mi cu o întreagă litanie în limba ei. Turcul a râs şi el, acoperindu-şi gura cu batista.
Salutul i-a muiat inima noii mele stăpâne şi din dimineaţa aceea m-am simţit ca acasă. Obişnuinţa de a mă scula devreme s-a dovedit foarte utilă. Mă trezeam în zori, săream din pat plină de energie şi din clipa aia nu mă mai aşezam, trebăluiam şi cântam întruna. Mă duceam să prepar cafeaua aşa

cum mă învăţaseră, fierbând-o de trei ori într-un ibric de aramă şi aromatizând-o cu seminţe de cardamă, apoi o turnam într-o cană şi i-o serveam Zulemei, care o bea cu ochii
Închişi şi se culca la loc. în schimb, Riad Halabî venea în bucătărie pentru micul dejun. îi plăcea să-şi pregătească singur mâncarea şi, treptat, nu i-a mai fost ruşine de gura lui diformă şi mi-a dat voie să stau cu el. Apoi ridicam oblonul metalic al magazinului, spălam tejgheaua, aşezam produsele şi aşteptam clienţii, care nu întârziau să apară.
Eram în sfârşit liberă să merg pe străzi, până atunci fusesem ori între patru pereţi, în spatele unei uşi încuiate cu cheia, ori vagabondasem printr-un oraş ostil. Căutam pretexte să vorbesc cu vecinii sau să ies pe seară să mă plimb prin piaţă. Acolo erau biserica, poşta, şcoala şi postul de jandarmi, acolo se băteau în fiecare an tobele în noaptea de Sânziene, se ardea o momâie de cârpă pentru a comemora trădarea lui Iuda, se încorona Regina din Agua Santa, acolo organiza învăţătoarea Ines de Crăciun tablourile vivante cu elevii în costume de hârtie creponată şi presărate cu promoroacă argintie, reprezentând Buna Vestire, Naşterea lui Christos şi masacrul inocenţilor ordonat de Irod. Eu mergeam de colo-colo, veselă şi sfidătoare, vorbind tare, bucuroasă că fac parte din comunitate, în Agua Santa ferestrele nu aveau geamuri, uşile erau veşnic deschise, vizitele erau ceva obişnuit, dacă treceai prin faţa unei case, salutai, intrai să bei o cafea sau un suc de fructe, toată lumea se cunoştea, nimeni nu se plângea de singurătate. Nici măcar morţii nu rămâneau singuri.
Riad Halabî m-a învăţat să vând, să cântăresc, să măsor, să socotesc, să dau restul şi să mă tocmesc, element fundamental în negoţ. Te tocmeşti nu ca să scoţi profit de la client, ci ca să prelungeşti plăcerea conversaţiei, îmi spunea. Am învăţat şi câteva vorbe arăbeşti ca să mă pot înţelege cu Zulema. Riad Halabî a hotărât foarte repede că nu pot lucra la magazin şi nu pot trece prin viaţă dacă nu ştiu să citesc şi să scriu, aşa că a rugat-o pe învăţătoarea Ines să-mi dea lecţii particulare, căci eram cam mare pentru clasa întâi. Aşa că în fiecare zi străbăteam cele patru străzi cu abecedarul la vedere, ca să se ştie că eram elevă, stăteam cu învăţătoarea două ore, lângă fotografia fiului ei asasinat, şi dă-i cu *Ana*
are mere, Petre are pere. Să învăţ carte a fost lucrul cel mai bun care mi s-a întâmplat în viaţă, pluteam de fericire, citeam cu voce tare, mergeam tot timpul cu caietul la mine, îmi notam gânduri, nume de flori, cântece de păsărele, inventam cuvinte. Acum că ştiam să scriu nu mai aveam nevoie de rime ca să ţin minte poveştile şi le complicam cu o grămadă de personaje şi aventuri. Notam câteva propoziţii scurte şi-mi aduceam aminte de rest, astfel puteam să i le povestesc stăpânei mele, dar asta s-a întâmplat mai târziu, când a început să vorbească spaniola.
Ca să mă facă să citesc, Riad Halabî mi-a adus un almanah şi reviste cu poze de artiste, care au încântat-o pe Zulema. După ce am învăţat să citesc cursiv, mi-a adus romane romantice, toate pe acelaşi tipic: secretara cu buze groase, bust apetisant şi ochi nevinovaţi îl cunoaşte pe executivul cu muşchi de bronz, tâmple argintii şi ochi de oţel, ea este virgină, chiar în cazul improbabil că e văduvă, el este autoritar şi superior în toate sensurile, există o neînţelegere pe bază de gelozie sau moştenire, dar totul se rezolvă, el o ia în braţele lui metalice, ea suspină sonor, ambii copleşiţi de pasiune, dar fără nimic vulgar sau carnal. Romanul culminează cu un singur sărut care îi poartă spre extazul unui paradis etern: căsătoria. După acel sărut nu mai urma nimic, doar cuvântul „sfârşit" împodobit cu flori sau porumbei. în curând am început să ghicesc subiectul de la pagina trei şi mă distram schimbându-l, conducându-l către un deznodământ tragic, total diferit de cel imaginat de autor şi mult mai potrivit cu tendinţa mea incurabilă spre maladiv şi truculent: fata devenea traficantă de arme şi întreprinzătorul pleca în India să îngrijească leproşii. Presarăm povestea cu detalii violente scoase din piesele radiofonice sau din cronica judiciară, cât şi cu cunoştinţe dobândite pe furiş din ilustraţiile cărţilor educative ale Madamei. într-o zi, învăţătoarea Ines i-a pomenit lui Riad Halabî de *O mie şi una de nopţi,* şi după următoarea lui călătorie mi-a adus-o în dar, patru volume mari legate în piele roşie în care m-am cufundat pierzând orice
contact cu realitatea. Erotismul şi fantezia au intrat în viaţa mea cu forţa unui taifun, făcând praf toate limitele posibile şi răsturnând cu susul în jos ordinea cunoscută a lucrurilor. Nu mai ştiu de câte ori am citit fiecare poveste. După ce le-am învăţat pe de rost, am început să trec personajele dintr-una în alta, să schimb subiectul, să scot şi să adaug, era un joc cu posibilităţi infinite. Zulema mă asculta ore în şir cu toate simţurile în alertă ca să înţeleagă fiecare gest şi fiecare sunet, iar într-o

dimineaţă s-a trezit vorbind spaniola curent, ca şi cum timp de zece ani ar fi ţinut această limbă în gât, aşteptând clipa să deschidă gura şi s-o facă să iasă.
Pe Riad Halabî îl iubeam ca pe un tată. Ne uneau râsul şi jocul. Omul putea să pară trist sau serios, dar de fapt era vesel şi doar în intimitatea casei, departe de priviri străine, îndrăznea să râdă fără a-şi ascunde gura. De fiecare dată Zulema întorcea privirile, însă eu îi consideram defectul ca pe un dar din născare, ceva care îl deosebea de ceilalţi, unic pe lume. Jucam domino, pariind pe toată marfa din Perla Orientului, pe grămezi de aur invizibile, pe plantaţii uriaşe şi puţuri petroliere. Am ajuns multimilionară, pentru că mă lăsa să câştig mereu. împărtăşeam plăcerea pentru proverbe, pentru cântece populare şi glume nevinovate, comentam ştirile din ziar şi o dată pe săptămână ne duceam să vedem filmele aduse de caravana cinematografică ce trecea din sat în sat şi proiecta filmele pe stadioane sau în pieţe. Dar dovada supremă a prieteniei noastre era că mâneam împreună. Riad Halabî se apleca deasupra farfuriei, îşi vâra în gură mâncarea cu degetele sau cu bucăţi de pâine, sorbea, lingea, îşi ştergea cu şerveţelul ce i se scurgea din gură. Când îl vedeam aşa, mereu aşezat în colţul cel mai întunecat din bucătărie, mi se părea un animal mare şi bun şi-mi venea să-l mângâi pe părul creţ şi să-mi trec mâna pe spatele lui. N-am îndrăznit niciodată să-l ating. Doream să-mi arăt afecţiunea şi recunoştinţa prin mici servicii, dar nu-mi dădea voie, nu era obişnuit cu răsfăţurile, deşi îi răsfăţa din belşug pe ceilalţi.
Îi spălam cămăşile şi bluzele, le uscam la soare şi le scrobeam, le călcam atent, le împătuream şi le aşezam în dulap, presărând printre ele busuioc şi mentă. Am învăţat să prepar *hummus* şi *tehina,* foi de viţă pe care să le umplu cu carne şi seminţe de *cocona.r,falafel* de grâu, ficat de miel, vinete, pui cu cuşcuş, mărar şi şofran, baclavale cu miere şi nuci. Când n-aveam clienţi şi rămâneam singuri, încerca să-mi traducă poemele lui Harun Al Raşid sau îmi cânta cântece din Orient, melopei lungi şi frumoase. Sau îşi acoperea aproape tot obrazul cu un şervet de bucătărie, pe post de văl de odaliscă, şi îmi dansa, împiedicat, cu braţele ridicate şi mişcându-şi pântecul nebuneşte. Aşa, printre hohote de râs, am învăţat eu dansul buricului.
— E un dans sacru, trebuie să-l dansezi doar în faţa bărbatului pe care o să-l iubeşti cel mai mult, mi-a spus Riad Halabî.
Zulema era moralmente neutră, ca un sugar, toată energia ei fusese deviată sau suprimată, nu lua parte la viaţă, se ocupa doar de satisfacţiile ei proprii. Se temea de orice: să nu fie părăsită de bărbatul ei, să nu nască copii cu buză de iepure, să nu-şi piardă frumuseţea, migrenele să nu-i afecteze creierul, să nu îmbătrânească. Sunt sigură că de fapt nu putea să-l sufere pe Riad Halabî, dar nu-l putea părăsi, prefera să stea cu el decât să-şi câştige singură traiul. Intimitatea cu el îi repugna şi, în acelaşi timp, era o provocare: era un mod de a-l ţine subjugat, căci o îngrozea gândul că şi-ar fi putut găsi plăcerea alături de altă femeie. în ce-l priveşte, Riad o iubea cu aceeaşi ardoare umilită şi tristă de la prima lor întâlnire şi o căuta adesea. învăţasem să-i descifrez privirile, aşa că de îndată ce vedeam sclipirea aceea specială, o ştergeam pe stradă sau în magazin, în timp ce ei se închideau în dormitor. După care Zulema se spăla furioasă cu mult săpun, se ştergea cu spirt şi îşi făcea spălaturi cu oţet. Mi-a trebuit mult timp ca să fac o legătură între instrumentul acela din cauciuc şi canulă şi sterilitatea ei. Zulema fusese educată
pentru a sluji şi a bucura un bărbat, însă soţul ei nu-i cerea nimic şi poate de asta s-a obişnuit ea să nu facă nici un efort, devenind cu timpul o jucărie enormă. Poveştile pe care i le spuneam nu o făceau mai fericită, doar îi împuiau capul cu idei romantice şi o făceau să viseze aventuri imposibile şi eroi imaginari, depărtând-o definitiv de realitate. O scoteau din amorţeală doar aurul şi pietrele care-ţi luau ochii. Când se ducea în capitală, Riad dădea o mare parte din câştig pe bijuterii făţoase, pe care ea le păstra într-o ladă îngropată în grădină. Obsedată să nu fie furată, îi schimba locul aproape săptămânal, uitând uneori unde o pusese şi căutând-o cu orele, până când am învăţat şi eu toate ascunzătorile posibile şi mi-am dat seama că le folosea în aceeaşi ordine. Podoabele nu trebuia să stea prea mult sub pământ, se credea că pe aceste meleaguri ciupercile distrug chiar şi metalele nobile şi după un timp din pământ ies aburi fosforescenţi care îi atrag pe hoţi. Astfel că din când în când Zulema îşi scotea bijuteriile la soare în timpul siestei. Stăteam cu ea să le păzesc, neputând pricepe pasiunea ei pentru această mică comoară: n-avea ocazia să şi le pună, nu primea pe nimeni, nu călătorea cu Riad Halabî, nu se plimba pe străzile din Agua Santa; nu făcea decât să-şi

imagineze întoarcerea în ţara ei şi invidia pe care ar stârni-o cu ele, justificând astfel anii pierduţi într-o regiune atât de îndepărtată a lumii.
In felul ei, Zulema se purta bine cu mine, mă trata ca pe căţelul ei de companie. Nu eram prietene, dar Riad Halabî devenea nervos dacă stăteam prea mult între patru ochi, iar dacă ne prindea şopocăind cu voce scăzută, căuta pretexte ca să ne întrerupă, de parcă s-ar fi temut de complicitatea noastră. Când el era plecat, Zulema uita de migrene şi părea mai veselă, mă chema la ea în cameră şi mă punea s-o frec cu smântână şi felii de castravete ca să i se albească pielea. Se culca pe spate, goală, doar cu cerceii şi brăţările pe ea, cu ochii închişi şi pletele albăstrii răsfirate pe pernă. Părea un peşte mare eşuat pe plajă. Uneori era foarte cald, mâinile mele atingeau parcă o piatră încinsă de soare.
— Unge-mă cu ulei pe corp, iar după ce mă răcoresc am să-mi vopsesc părul, îmi spunea Zulema în spaniola ei cea nouă.
Nu-şi suporta părul de pe corp, care i se părea un semn de animalitate tolerabil doar la bărbaţi, care, oricum, erau pe jumătate animale. Ţipa când o depilam cu ajutorul unei paste făcute din zahăr cald şi lămâie, lăsând doar un mic triunghi întunecat la pubis. O deranja propriul ei miros şi se spăla şi se parfuma în neştire. îmi cerea să-i spun poveşti de dragoste şi să-i descriu protagonistul, ce picioare lungi avea, ce mâini puternice şi ce piept frumos conturat, să mă opresc la detaliile amoroase, dacă făcea asta sau ailaltă, de câte ori, ce şoptea când era în pat. Fierbinţeala ei semăna cu o boală, încercam să introduc în poveştile mele nişte amorezi mai puţin făţoşi, cu câte un defect fizic, poate o cicatrice pe obraz, în apropierea gurii, dar asta o enerva, mă ameninţa că mă aruncă în stradă, după care o cuprindea o tristeţe posomorâtă.
Au trecut lunile, am prins curaj, n-am mai pomenit de termenul de probă, sperând că şi Riad Halabî uitase de el. într-un fel, stăpânii mei erau familia mea. M-am obişnuit cu căldura, cu iguanele care se soreau ca nişte monştri veniţi din trecut, cu mâncarea arăbească, cu ceasurile lâncede ale siestei, cu zilele mereu egale. îmi plăcea satul acesta uitat, legat de lume printr-o singură linie telefonică şi un drum întortocheat, înconjurat de o vegetaţie atât de deasă, încât în ziua în care un camion a căzut în prăpastie sub ochii câtorva martori, n-a mai putut fi găsit: fusese înghiţit de hăţişul de ferigi şi filodendroni. Oamenii se cunoşteau, îşi spuneau pe nume, vieţile lor nu aveau secrete. Perla Orientului era locul unde se aduna toată lumea, acolo se vorbea, se puneau la cale afaceri, acolo îşi dădeau întâlnire îndrăgostiţii. De Zulema nu întreba nimeni, ea era doar o fantasmă străină ascunsă în odăile din spate, dispreţul pe care-l arăta satului era plătit cu aceeaşi monedă, în schimb pe Riad Halabî îl respectau şi-l iertau că nu stătea să bea sau să mănânce cu vecinii, aşa cum cereau riturile prieteniei. în ciuda îndoielilor preotului, care avea obiecţii faţă de religia musulmană, era
naşul mai multor băieţi care-i purtau numele, judecător în dispute, arbitru şi consilier în momentele de criză. M-am adăpostit sub umbra prestigiului său, mulţumită că făceam parte din casa lui, aveam de gând să trăiesc mai departe în locuinţa asta albă şi mare, mirosind frumos de la petalele din vasele cu apă din fiecare cameră şi răcorită de copacii din grădină. N-am mai plâns după Huberto Naranjo şi după Elvira, am compus o imagine acceptabilă a naşei şi am şters amintirile sumbre, refăcându-mi un trecut acceptabil. Mama şi-a găsit şi ea un loc în penumbra încăperilor şi venea noaptea la patul meu ca o suflare. Eram împăcată şi mulţumită. Am mai crescut un pic, când mă priveam în oglindă nu mai vedeam făptura incertă de până atunci, trăsăturile mi se definitivau, devenind cele de acum.
— Nu se poate să trăieşti ca o beduină, trebuie să te înscriu în Registrul Civil, mi-a spus într-o zi stăpânul meu.
Riad Halabî mi-a dat câteva lucruri esenţiale pentru viaţă, dintre care două au fost foarte importante: să ştiu să scriu şi să am un act de identitate. Nu aveam documente care să demonstreze existenţa mea pe lume, nimeni nu mă înscrisese la naştere, nu mersesem niciodată la şcoală, era ca şi cum nu m-aş fi născut, dar el a vorbit cu un prieten de la oraş, a plătit şpaga cuvenită şi a obţinut un document de identitate în care, dintr-o greşeală a funcţionarului, figurez cu trei ani mai tânără decât sunt de fapt.
Kamal, cel de-al doilea fiu al unui unchi al lui Riad, a ajuns în casa asta la un an şi jumătate după venirea mea. A intrat atât de discret în Perla Orientului, că nu am perceput nici un semn de

fatalitate şi n-am bănuit efectul de uragan pe care avea să-l aibă în viaţa noastră. Avea douăzeci şi cinci de ani, era mărunţel şi subţirel, cu degete fine şi gene lungi, părea nesigur pe el şi saluta ceremonios, ducându-şi o mână la piept şi înclinând capul, gest pe care l-a adoptat repede şi Riad, apoi a fost imitat printre râsete de toţi copiii din Agua Santa. Era obişnuit cu necazurile. Ca să scape de israelieni,
lamilia sa fugise din sat după război, pierzându-şi toată averea: o mică livadă moştenită din moşi-strămoşi, măgarul şi troacele din casă. Crescuse într-o tabără de refugiaţi palestinieni şi soarta i-ar fi fost poate să ajungă luptător împotriva evreilor, dar nu era făcut pentru bătălii şi nici nu împărtăşea indignarea părinţilor şi fraţilor pentru pierderea unui trecut de care nu se simţea legat. Era atras mai curând de moravurile occidentale, visa să plece şi să înceapă o viaţă nouă, unde să nu fie îndatorat nimănui şi unde nimeni să nu-l cunoască. Şi-a petrecut copilăria făcând trafic pe piaţa neagră, iar adolescenţa seducând văduvele din tabără, până în momentul în care, sătul să-l tot cotonogească şi să-l ascundă de duşmani, taică-său şi-a adus aminte de Riad Halabî, un nepot stabilit într-o ţară de departe, nici nu-i mai ştia numele, undeva în America de Sud. Nici n-a stat să discute cu băiatul, pur şi simplu l-a luat de o aripă şi l-a dus în port, unde l-a angajat mus pe un vapor şi i-a spus să nu se întoarcă decât dacă avea să facă avere. Aşa a ajuns tânărul acesta, asemenea atâtor alţi imigranţi, pe acelaşi ţărm cald pe care cu cinci ani în urmă debarcase şi Rolf Carie de pe un vas norvegian. De acolo a luat autobuzul până la Agua Santa, aterizând în braţele rudei sale, care l-a primit cu multă ospitalitate.
Timp de trei zile, Perla Orientului a rămas închisă iar casa lui Riad deschisă pentru o petrecere de neuitat, la care au venit toţi sătenii. In timp ce Zulema stătea închisă în camera ei, pradă uneia din nenumăratele ei boli, Riad şi cu mine, ajutaţi de învăţătoarea Ines şi de alte vecine, am pregătit mâncare ca pentru o nuntă de la curtea din Bagdad. Pe mesele aşternute cu pânză albă am aşezat tăvi cu pilaf cu şofran, stafide şi fistic, ardei şi curry, apoi cincizeci de castroane cu feluri arăbeşti şi americane, unele sărate, altele picante sau dulci-acrişoare, făcute din carne şi peşte adus în pungi cu gheaţă de pe litoral, şi tot felul de sosuri şi condimente. O masă era doar pentru deserturi, unde dulciurile orientale alternau cu reţetele creole. Am servit carafe uriaşe cu suc
de fructe cu rom, din care, ca buni musulmani, verii nici n-au gustat, dar ceilalţi au băut fericiţi până au căzut sub masă, în timp ce aceia care se mai ţineau pe picioare dansau în cinstea noului sosit. Kamal a fost prezentat fiecăruia, repetând iar şi iar povestea vieţii lui în arabă. Nimeni n-a înţeles nimic, dar toţi au spus că băiatul părea simpatic şi chiar era, cu înfăţişarea lui fragilă ca de domnişoară, deşi era păros, brun şi avea în el ceva echivoc ce neliniştea femeile. Dacă intra într-o încăpere, o umplea cu prezenţa sa, dacă se aşeza seara să se răcorească în uşa prăvăliei, toată strada cădea sub farmecul lui, îi învăluia pe toţi ca într-o vrajă. Abia-abia se făcea înţeles prin gesturi şi exclamaţii, dar îl ascultam cu toţii fascinaţi, urmărindu-i ritmul vocii şi melodia aspră a cuvintelor.
— De-acum am să pot pleca liniştit, există un bărbat din sângele meu care să aibă grijă de femei, de casă şi de magazin, a spus Riad Halabî bătându-şi vărul pe spate.
Multe s-au schimbat odată cu venirea lui. Stăpânul s-a îndepărtat de mine, nu mă mai chema să-i spun poveşti sau să comentăm ştirile din ziar, s-a terminat cu glumele şi lecturile în doi, partidele de domino au devenit o afacere a bărbaţilor, încă din prima săptămână şi-a luat obiceiul să meargă cu Kamal la proiecţiile cinematografului ambulant, pentru că ruda sa nu era obişnuită cu compania feminină. în afară de câteva doctoriţe ale Crucii Roşii şi de misionarele evanghelice care vizitau taberele de refugiaţi, aproape toate slabe şi uscate ca surcelele, tânărul n-a văzut femei cu chipul descoperit decât după cincisprezece ani, când a plecat pentru prima dată din locul unde crescuse. Odată s-a încumetat să meargă cu camionul în capitală, într-o sâmbătă, în sectorul coloniei nord-americane, unde americancele îşi spălau maşinile pe stradă, îmbrăcate doar în şort şi bluze decoltate, spectacol ce atrăgea publicul masculin care venea de departe. Bărbaţii închiriau scaune şi umbrele de soare şi se aşezau să se uite la ele. Locul se umplea de vânzători de dulciuri, ele nici nu băgau în seamă emoţia lor, absolut străine de
gâfâielile, transpiraţiile, tremurăturile şi erecţiile pe care le provocau. Pentru aceste femei transplantate din altă civilizaţie, personajele învăluite în djelaba, cu piele întunecată şi bărbi de profet, erau doar o iluzie optică, o eroare existenţială, un delir iscat de căldură. De faţă cu Kamal,

Riad Halabî se purta cu Zulema şi cu mine ca un şef aspru şi autoritar, dar când eram între noi ne făcea cadouri şi era iarăşi prietenul afectuos de dinainte. Am primit sarcina să-l învăţ spaniola pe nou-venit, misiune deloc uşoară, pentru că se simţea umilit când îi explicam un cuvânt sau îi corectam pronunţia, totuşi a învăţat să turuie rapid şi în curând ne ajuta la prăvălie.
— Să stai cu picioarele lipite şi să te închei la toţi nasturii, îmi spunea Zulema.
Cred că se gândea la Kamal.
Vraja pe care o revărsase asupra casei şi Perlei Orientului s-a răspândit curând prin tot satul şi chiar mai departe. Fetele veneau la magazin tot timpul, cu orice pretext. In fustele lor scurte şi bluzele strânse pe corp, înfloreau de-a dreptul în faţa lui, ca nişte flori sălbatice, atât de parfumate că mirosul rămânea mult timp după ce plecau. Intrau câte două sau câte trei, râzând şi şoptind între ele, se aplecau peste tejghea ca să li se vadă sânii, îşi cambrau fesele şi-şi arătau picioarele arămii. îl aşteptau în stradă, îl invitau seara acasă, l-au învăţat dansurile din Caraibe.
Iar eu aveam o nelinişte care nu mă părăsea. Era pentru prima dată că eram geloasă şi sentimentul acesta, lipit zi şi noapte de piele ca o pată, ca o murdărie imposibil de spălat, mi-a devenit atât de insuportabil că, mai târziu, când am scăpat de el, îmi trecuse definitiv cheful de a avea pe cineva şi de a aparţine cuiva. De la bun început, Kamal mă zăpăcise, îmi pusese carnea pe jar şi treceam de la bucuria absolută de a-l iubi la durerea atroce de a-l iubi în van. Umblam după el ca o umbră, îl serveam, îl făcusem eroul fanteziilor mele solitare. El mă ignora cu desăvârşire. începeam să fiu conştientă de mine însămi, mă priveam în oglindă, îmi pipăiam corpul, încercam pieptănături noi în liniştea din timpul
siestei, îmi puneam un strop de carmin pe obraji şi pe gură, discret ca să nu observe nimeni. Kamal trecea pe lângă mine fără să mă vadă. Era protagonistul poveştilor mele de amor. Nu mă mai mulţumeam cu sărutul final din romanele pe care i le citeam Zulemei, trăiam cu el nopţi furtunoase şi iluzorii. Aveam cincisprezece ani împliniţi şi eram virgină, dar dacă şnurul cu şapte noduri inventat de naşa mi-ar fi putut măsura şi intenţiile, precis că n-aş fi trecut proba.
Viaţa noastră a tuturor s-a întors pe dos în timpul următoarei călătorii a lui Riad Halabî, când acasă am rămas doar Zulema, Kamal şi cu mine. Ca prin minune, stăpâna s-a vindecat de toate relele şi s-a trezit dintr-o letargie care durase aproape patruzeci de ani. Se scula devreme, pregătea micul dejun, îşi punea rochiile cele mai frumoase şi aproape toate bijuteriile, îşi lăsa părul pe spate. Niciodată nu fusese atât de frumoasă. La început, Kamal o evita, în prezenţa ei ţinea privirile plecate şi aproape că nu-i vorbea, rămânea toată ziua în magazin şi seara ieşea să se plimbe; dar curând i-a fost peste putinţă să scape de puterea femeii, de parfumul pe care-l lăsa în urmă, de căldura pe care o degaja la orice pas, de vraja glasului ei. Ambianţa s-a umplut de urgenţe secrete, de presimţiri şi chemări. Mi-am dat seama că în jurul meu se petrecea ceva extraordinar, ceva de la care eram exclusă, un război personal al lor, o luptă puternică între două voinţe. Kamal bătea în retragere, îşi săpa tranşee, se apăra cu secole de tabuuri, cu respectul pentru legile ospitalităţii şi legăturile de sânge care-l legau de Riad Halabî. Zulema, lacomă ca o floare carnivoră, îşi agita petalele înmiresmate ca să-l atragă în capcană. Femeia leneşă şi moale, care-şi petrecea viaţa zăcând în pat cu comprese reci pe frunte, se transformase într-o femelă enormă şi fatală, într-un păianjen palid care-şi ţesea neobosit plasa. Voiam să fiu invizibilă.
Zulema se aşeza la umbră să-şi vopsească unghiile de la picioare, lăsându-se descoperită până la jumătatea coapsei. Zulema fuma, lingând cu vârful limbii capătul ţigării. Zulema se mişca şi rochia aluneca descoperind un umăr rotund,
pe care lumina zilei îl făcea imposibil de alb. Zulema mânca un fruct copt şi sucul galben îi stropea un sân. Zulema se juca cu părul ei albastru, acoperindu-şi o jumătate de obraz şi uitându-se la Kamal cu ochi de hurie.
Vărul a rezistat eroic timp de şaptezeci şi două de ore. Tensiunea a crescut devenind insuportabilă, mi-era frică să nu explodeze aerul într-o furtună electrică şi să ne transforme în cenuşă. în cea de-a treia zi, Kamal s-a dus în magazin de la prima oră, nu s-a întors în casă, s-a învârtit prin Perla Orientului aşteptând să treacă orele. Zulema l-a chemat la masă, el a spus că nu-i era foame şi a mai stat un ceas să facă socotelile. A aşteptat să se ducă toată lumea la culcare şi a închis magazinul când cerul se făcuse negru şi a socotit că începuse piesa la radio, abia atunci s-a furişat în bucătărie

şi a căutat ce rămăsese de la cină. Dar, pentru prima dată de multe luni încoace, Zulema era dispusă să sară peste episodul din seara asta. Pentru a-l păcăli, lăsase deschis aparatul de radio din camera ei, uşa întredeschisă, şi îl aştepta în semiîntunericul de pe coridor. îşi pusese pe pielea goală o tunică brodată, când ridica braţul, pielea ei lăptoasă se vedea până la brâu. Toată după-amiaza se depilase, îşi pcriase pletele, se unsese cu creme, se machiase, se parfumase cu paciuli, îşi împrospătase respiraţia mestecând lemn dulce, era desculţă şi fără bijuterii, pregătită pentru dragoste. Am văzut totul, pentru că nu mă trimisese în camera mea, uitase de mine. Nu o interesa decât Kamal şi bătălia pe care trebuia s-o câştige.

Şi-a înşfăcat prada în patio. Vărul mai avea în mână o jumătate de banană, mesteca cealaltă jumătate, o barbă de două zile îi umbrea obrazul şi era asudat, atât de căldură, cât şi pentru că era noaptea înfrângerii sale.

— Te aşteptam, i-a spus Zulema în spaniolă, evitând ruşinea de a o spune în limba ei.

Tânărul s-a oprit cu gura plină şi ochii speriaţi. Ea s-a apropiat încet, inevitabilă ca o fantomă, lăsând între ei o distanţă de câţiva centimetri. Atunci au început să cânte greierii,

un sunet ascuţit şi prelung care mi s-a înfipt în creieri precum o notă monocordă de instrument oriental. Am constatat că Zulema era cu câţiva centimetri mai înaltă şi de două ori mai grea decât vărul soţului ei; la rândul lui, acesta parcă se micşorase cât un copil.

— Kamal... Kamal, a spus ea, după care am auzit un murmur de cuvinte în limba lor, în timp ce femeia îi atingea buzele cu un deget şi le contura abia atingându-le.

Kamal a gemut învins, a înghiţit ce mai avea în gură, a aruncat restul bananei. Zulema i-a tras capul spre piept, sânii ei l-au înghiţit cu un bolborosit de lavă arzândă. L-a ţinut aşa, legănându-l ca pe un copil până când el s-a depărtat; s-au privit gâfâind, cântărind şi măsurând riscurile, dar dorinţa a fost mai puternică şi s-au dus îmbrăţişaţi spre patul lui Riad Halabî. Am mers după ei, prezenţa mea nu i-a deranjat. Cred că devenisem invizibilă.

M-am pitit lângă uşă, cu un vid în minte: nu simţeam nici o emoţie, uitasem de gelozie, era ca la o proiecţie a caravanei cinematografice. în picioare lângă pat, Zulema l-a luat în braţe şi l-a sărutat, făcându-l să răspundă cu un suspin îndurerat şi s-o îmbrăţişeze şi el. I-a acoperit ochii, gâtul şi fruntea cu sărutări iuţi, l-a lins şi l-a muşcat mărunt, i-a descheiat cămaşa şi i-a scos-o trăgând de ea. La rândul lui, a încercat şi el să-i desfacă tunica, dar s-a încurcat în falduri şi-atunci s-a repezit la sânii ei prin decolteu. Pipăindu-l mai departe, ea a venit în spatele lui şi în timp ce-l săruta pe gât şi pe umeri, degetele ei îl eliberau şi de pantaloni. La câţiva paşi mai încolo, i-am văzut bărbăţia aţintită ostentativ şi mi-am zis că omul era mai atrăgător dezbrăcat, pentru că aşa scăpa de delicateţea aproape feminină. Acum nu mai exprima fragilitate, ci sinteză, şi aşa cum nasul lui mare nu-i urâţea chipul, tot aşa sexul lui mare şi întunecat la culoare nu-i conferea o înfăţişare bestială. Uimită, am uitat să mai respir aproape un minut, iar când am făcut-o, aveam un nod de plâns în piept. Era chiar în faţa mea, privirile noastre s-au încrucişat o fracţiune de secundă, dar nu m-a văzut, ochii

lui m-au ocolit, orbiţi. Afară începuse o ploaie torenţială de vară, zgomotul apei care cădea şi al tunetelor s-a contopit cu cântecul greierilor. în cele din urmă, Zulema şi-a lepădat veşmântul şi s-a arătat în toată splendida ei abundenţă, asemenea unei Venus de ghips. Contrastul dintre femeia asta dolofană şi trupul subţire al tânărului mi s-a părut obscen. Kamal a trântit-o pe pat, ea a scos un strigăt, imobilizându-l cu picioarele ei groase şi zgâriindu-i spatele. El s-a zguduit de câteva ori şi s-a prăbuşit cu un vaiet visceral; numai că ea nu se pregătise atâta pentru a scăpa într-un minut, drept care l-a dat jos de pe ea, l-a întins pe perne şi s-a apucat să-l readucă în simţiri, şoptindu-i instrucţiuni în arabă cu rezultate atât de bune, că după puţin timp era ca nou. După care el s-a abandonat cu ochii închişi mângâierilor, apoi ea l-a călărit, copleşindu-l sub opulenţa ei, înghiţindu-l în nisipurile ei mişcătoare, devorându-l, storcându-l până la esenţă şi purtându-l în grădinile lui Allah ca să fie sărbătorit de toate odaliscele Profetului. Pe urmă s-au odihnit în pace, ţinându-se în braţe ca doi prunci în vuietul ploii şi hărmălaia greierilor din noaptea care devenise fierbinte ca miezul zilei.

Am aşteptat să se potolească herghelia în galop pe care o simţeam în piept şi am plecat clătinându-mă. M-am oprit în mijlocul curţii, sub ploaia care îmi uda părul şi hainele şi sufletul, febrilă şi presimţind o catastrofă. Mi-am spus că dacă nu spuneam nimic era ca şi cum nu s-ar fi întâmplat

nimic, nenumitul aproape că nu există, tăcerea îl şterge până la dispariţie. Dar mirosul dorinţei cuprinsese toată casa, impregnase pereţii, hainele, mobila, ocupa odăile, se strecura prin crăpături, afecta flora şi fauna, încălzea râurile subterane, umplea cerul din Agua Santa, era vizibil ca un incendiu, nu putea fi ascuns. M-am aşezat în ploaie, lângă fântână.

Ploaia a trecut, grădina s-a limpezit, umezeala a început să se evapore, învăluind casa într-un abur fin. Stătusem ore lungi în întuneric, timp în care privisem în mine însămi.

Dârdâiam, pesemne din cauza acestui miros persistent care plutea de câteva zile în aer şi se lipea de toate. E momentul să mătur în prăvălie, mi-am spus auzind talanga lăptarului, dar corpul îmi era atât de greu că a trebuit să-mi privesc mâinile, de frică să nu mă fi transformat în stană de piatră; m-am târât până la fântână, mi-am vârât capul sub apă; când m-am îndreptat, apa rece mi s-a scurs pe spate, trezindu-mă din amorţeala nopţii nedormite şi spălând imaginea amanţilor din patul lui Riad Halabî. M-am dus în magazin fără să privesc măcar spre uşa Zulemei, dă, Doamne, să fi fost un vis, mamă, fă să fie doar un vis. Toată dimineaţa am stat după tejghea, n-am ieşit pe culoar, pândind tăcerea stăpânei mele şi a lui Kamal. La prânz am închis prăvălia, dar n-am avut curaj să părăsesc cele trei încăperi ticsite de marfă, m-am aşezat pe nişte saci cu cereale ca să-mi petrec orele de zăpuşeală ale siestei. Mi-era teamă. Casa se transformase într-un animal neruşinat ce respira în spatele meu.

Kamal şi-a petrecut dimineaţa zbenguindu-se cu Zulema, au mâncat fructe şi dulciuri, iar în timpul siestei, pe când ea dormea extenuată, şi-a strâns lucrurile, le-a băgat în valiza de carton şi a şters-o discret pe uşa din dos, ca un bandit. Văzându-l plecând, am fost sigură că n-avea să se mai întoarcă.

Zulema s-a trezit pe la jumătatea după-amiezii, în hărmălaia greierilor. A venit în uşa Perlei Orientului în halat, ciufulită, cu cearcăne adânci şi buzele umflate, dar frumoasă, împlinită, satisfăcută.

— închide aici şi vino să mă ajuţi, mi-a poruncit.

În timp ce făceam curat şi aeriseam camera, puneam cearşafuri proaspete pe pat şi schimbam petalele din vasele cu apă, Zulema cânta în arăbeşte şi a continuat să cânte şi-n timp ce pregătea în bucătărie supa de iaurt, *kipe* şi *tabule.* Apoi am umplut cada, am parfumat-o cu esenţă de lămâie şi Zulema s-a cufundat în apă suspinând fericită, cu ochii închişi, zâmbind amintirilor. După ce apa s-a răcit, mi-a cerut cosmeticalele, s-a privit în oglindă mulţumită şi a început să

sc pudreze, să-şi coloreze pometii şi buzele cu roşu, să-şi tacă umbre sidefii în jurul ochilor. A ieşit din baie înfăşurată în prosoape şi s-a întins pe pat ca să-i fac masaj, apoi şi-a periat părul, l-a strâns într-un coc şi şi-a pus o rochie decoltată. *-tmikşi<a&--.iâitrim,*

— Sunt frumoasă ? a vrut să ştie. -Da.

— Par tânără ? -Da.

— De câţi ani arăt ?

— La fel ca în ziua căsătoriei.

— De ce spui asta ? Nu vreau să-mi aduc aminte de căsătoria mea! Proasto, du-te de aici, lasă-mă singură.

S-a aşezat pe un balansoar de răchită sub umbrarul din patio, privind înserarea şi aşteptându-şi iubitul. Am stat cu ea, neîndrăznind să-i spun că el plecase. Zulema a rămas acolo legănându-se şi chemându-l cu toate simţurile ore în şir, eu picoteam pe un scăunel. Mâncarea s-a sleit în bucătărie, aroma discretă a florilor din cameră s-a risipit. La unsprezece noaptea, m-am trezit speriată de linişte: greierii amuţiseră, aerul era nemişcat, nu se clintea nici o frunză. Mirosul dorinţei dispăruse. Stăpâna mea era nemişcată în balansoar, rochia i se şifonase, avea mâinile crispate, lacrimi îi curgeau pe obraz, machiajul i se întinsese pe piele, semăna cu o mască uitată în ploaie.

— Culcaţi-vă, doamnă, nu-l mai aşteptaţi. Poate că vine mâine, am implorat-o, dar femeia nu s-a clintit.

Şi am stat aşa toată noaptea. îmi clănţăneau dinţii şi o sudoare rece mi se scurgea pe spate, simptome pe care le-am pus pe seama faptului că intrase ghinionul în casă. Dar nu era cazul să mă ocup de răul meu: mi-am dat seama că în sufletul Zulemei ceva se rupsese. M-am îngrozit privind-o, nu mai era cea pe care o cunoşteam, devenise un fel de plantă enormă. Am făcut cafea pentru

amândouă şi i-am adus-o, sperând că o să-şi revină; nici n-a vrut să guste, încremenită, cu ochii aţintiţi la poartă. Am sorbit de două ori, cafeaua
mi s-a părut aspră şi amară. Până la urmă am reuşit s-o scol de-acolo, am dus-o de mână în camera ei, i-am spălat faţa cu o pânză umedă şi am culcat-o. Respira liniştită, dar dezolarea îi înceţoşa ochii şi plângea întruna, pe tăcute. Am deschis apoi prăvălia ca o somnambulă. Nu mâncasem nimic de multe ore, mi-am amintit de perioada mea proastă, până să mă culeagă Riad Halabî, când mi se strânsese stomacul şi nu puteam înghiţi nimic. M-am apucat să sug o moşmoană încercând să nu mă gândesc la nimic. La Perla Orientului au venit trei fete să întrebe de Kamal, le-am spus că nu era şi mai bine nici să nu-şi mai amintească de el, pentru că de fapt nu era om, nu existase în carne şi oase, era un geniu al răului, un *efrit* venit de pe lumea cealaltă ca să le agite sângele şi să le tulbure inima, dar n-aveau să-l mai vadă, dispăruse dus de acelaşi vânt fatal care-l adusese din deşert în Agua Santa. Fetele s-au dus în piaţă să comenteze vestea şi imediat au început să se perinde curioşii să întrebe ce se întâmplase.
— Eu nu ştiu nimic, aşteptaţi să vină stăpânul, a fost singurul răspuns care mi-a trecut prin minte.
La prânz i-am dus Zulemei o supă şi am încercat să i-o dau cu lingura, dar vedeam umbre şi-mi tremurau mâinile şi lichidul a curs pe jos. Brusc, femeia începu să se legene cu ochii închişi şi să se jeluiască, mai întâi cu un vaiet monoton, apoi cu un urlet ascuţit şi perseverent, ca un şuierat de sirenă.
— Tăceţi din gură, Kamal nu se mai întoarce. Dacă nu puteţi trăi fără el, mai bine duceţi-vă să-l căutaţi până-l găsiţi. Nu mai e nimic de făcut. Mă auziţi, doamnă ? am scuturat-o, speriată de cât putea să sufere.
Dar Zulema n-a răspuns, uitase spaniola şi n-a mai rostit niciodată vreun cuvânt în limba asta. Am culcat-o din nou, m-am întins lângă ea, pândindu-i suspinele, până când am adormit amândouă, epuizate. Aşa ne-a găsit Riad Halabî la miezul nopţii. Adusese camioneta încărcată cu marfă nouă şi nu uitase cadourile pentru familie: o bijuterie cu topaz
pentru nevastă-sa, o rochie de organdi pentru mine, două cămăşi pentru văru-său.
— Ce se întâmplă aici ? a întrebat, mirat de boarea cu miros de tragedie din casă.
— Kamal a plecat, am bâiguit eu.
— Cum, a plecat ? Unde ?
— Nu ştiu.
— E oaspetele meu, nu poate pleca aşa, fără să-mi spună, fără să-şi ia rămas-bun...
— Zulema nu se simte bine.
— Cred că şi mai rău te simţi tu, ai febră mare.
In câteva zile am transpirat toată febra, mi-a revenit pofta de mâncare, dar era limpede că Zulema nu suferea de o boală trecătoare. Se îmbolnăvise de dragoste, după cum a înţeles toată lumea, în afară de bărbatul ei, care s-a încăpăţânat să nu priceapă şi să nu facă legătura între plecarea lui Kamal şi starea nevestei. N-a întrebat ce se petrecuse, pentru că ghicea răspunsul şi în felul ăsta ar fi fost obligat să se răzbune. Dar el era mult prea milos ca să-i taie sfârcurile necredincioasei sau să umble după văru-său ca să-i taie organele genitale şi să i le vâre în gură, conform tradiţiei strămoşeşti.
Zulema a continuat să fie tăcută şi liniştită, să plângă uneori, să nu mai fie atrasă defel de mâncare, de radio sau de cadourile pe care i le aducea Riad. începuse să slăbească, după trei săptămâni pielea ei luase o nuanţă vagă de sepia, ca o fotografie din secolul trecut. Reacţiona doar când Riad Halabî voia să o mângâie: atunci se făcea ghem şi îl privea cu o ură limpede. Am întrerupt lecţiile cu învăţătoarea Ines, n-am mai lucrat la magazin, n-am mai mers nici la filmele prezentate săptămânal de caravana cinematografică, pentru că nu mă puteam dezlipi de stăpâna mea, toată ziua şi o bună parte din noapte aveam grijă de ea. Riad Halabî a angajat două fete la curăţenie şi pentru a-l ajuta la Perla Orientului. Singura parte bună a acestei perioade a fost că el s-a ocupat de mine ca înainte de sosirea lui Kamal, mă ruga iar să-i citesc cu glas tare sau să-i spun poveşti inventate de mine, mă
chema să jucăm domino şi mă lăsa să-l bat. în ciuda atmosferei apăsătoare din casă, tot găseam prilej de râs.

Au trecut câteva luni fără schimbări majore în starea bolnavei. Oamenii din Agua Santa şi din satele vecine veneau să întrebe de ea, aducându-i leacuri: un mănunchi de virnanţ pentru infuzii, un sirop tonic, vitamine de la farmacie, supă de găină. N-o făceau din consideraţie pentru străina înfumurată şi singuratică, ci din dragoste pentru turc. Ar fi bine s-o vadă o specialistă, au spus, şi într-o zi au adus o indiană guajira care a fumat un trabuc, a suflat fumul asupra pacientei şi a decretat că nu suferea de nici o boală cunoscută de ştiinţă, doar de o criză prelungită de tristeţe provocată de dragoste.

— îi e dor de familia ei, sărăcuţa, a explicat soţul şi a expediat-o repede pe indiancă, pentru ca nu cumva să-şi dea seama de ruşinea lui.

N-am mai avut veşti de la Kamal. Riad Halabî nu i-a mai rostit numele, rănit de ingratitudinea cu care îi plătise găzduirea.

Rolf Carie a început să lucreze cu domnul Aravena exact în ziua în care ruşii trimiseseră în spaţiu o căţeluşă vârâtă într-o capsulă.

— Normal, sovietici, ăştia nu respectă nici măcar animalele ! a exclamat unchiul Rupert aflând ştirea.

— Dar nu e aşa grav, omule. în definitiv, nu-i decât o cotarlă ordinară, n-are nici pedigri, i-a răspuns mătuşa Burgel neridicând ochii de la prăjitura pe care o făcea.

Nefericitul comentariu a dat naştere la o ceartă dintre cele mai dure pe care ei le avuseseră vreodată. Toată ziua de vineri au petrecut-o jignindu-se şi aruncându-şi în faţă reproşuri acumulate în treizeci de ani de viaţă în comun. Printre multe alte lucruri rele, Rupert a auzit-o pentru prima dată pe nevastă-sa spunând că nu suferea câinii, îi era silă de afacerea lui cu creşterea şi vânzarea lor şi că se ruga ca peste blestemaţii ăştia de câini poliţişti să dea boala şi să crape dracului. La rândul ei, Burgel a aflat că el era la curent cu o infidelitate de-a ei din tinereţe şi că nu spusese nimic, preferând o convieţuire liniştită. Şi-au spus lucruri inimaginabile până au căzut laţi de oboseală. Sâmbătă, când Rolf a venit la Colonie, a găsit casa închisă şi a crezut că dăduse şi peste ei gripa asiatică, boala făcea ravagii. Burgel zăcea în pat într-o stare de prostraţie, cu comprese cu busuioc pe frunte, Rupert, congestionat de furie, se închisese în atelierul de tâmplărie cu câinii de prăsilă şi paisprezece pui nounăscuţi şi distrugea metodic toate ceasurile cu cuc pentru turişti. Verişoarele aveau ochii umflaţi de plâns. Fetele se

căsătoriseră cu cei doi lumânărari, adăugând mirosului lor natural de scorţişoară, cuişoare, vanilie şi lămâie aroma delicioasă de ceară de albine. Locuiau pe aceeaşi stradă cu părinţii şi-şi petreceau ziua între căminele lor impecabile şi casa părintească, dând o mână de ajutor la hotel, la găini şi la creşterea câinilor. Nimeni n-a băgat de seamă entuziasmul lui Rolf Carie pentru aparatul său de filmat nou-nouţ şi nici n-a fost dispus să asculte, ca altădată, relatarea minuţioasă despre activitatea sa sau despre agitaţiile politice de la Universitate. Cearta modificase într-atât atmosfera paşnicului cămin, că în weekendul acela n-a putut nici măcar să-şi ciupească verişoarele de fund, pentru că ele aveau o mutră de înmormântare şi nici un chef să aerisească aşternuturile din camerele de oaspeţi. Duminică seară Rolf s-a întors în capitală cu castitatea pusă pe jar, cu rufele nespălate, fără provizia obişnuită de fursecuri şi mezeluri şi cu sentimentul neplăcut că o căţea moscovită putea fi mai importantă decât el. Luni dimineaţa a luat micul dejun cu domnul Aravena la o cafenea de lângă ziar.

— Nu te mai gândi la animalul ăla şi la cearta familiei, băiete, se anunţă evenimente importante, i-a spus protectorul său atacând mâncarea suculentă cu care-şi începea fiecare zi.

— Despre ce e vorba ?

— Peste două luni o să fie un plebiscit, s-a hotărât deja. Generalul are de gând să mai guverneze cinci ani.

— Păi, nu e nici o noutate.

— Nu, dar de data asta lucrurile or să se întoarcă împotriva lui, Rolf.

Într-adevăr, înainte de Crăciun a avut loc un referendum precedat de o campanie publicitară care a sufocat toată ţara cu zarvă, afişe, parăzi militare şi inaugurări de monumente patriotice. Rolf Carie şi-a planificat treaba cu grijă, luând-o, umil, de la început şi de jos. A luat pulsul situaţiei generale

mergând pe la birourile electorale şi stând de vorbă cu ofiţeri ai forţelor armate, cu muncitori şi studenţi. în ziua cu pricina străzile au fost ocupate de armată şi jandarmerie, dar la
vot venise foarte puţină lume, atmosfera era de duminică în provincie. Generalul a ieşit învingător cu o majoritate zdrobitoare de optzeci la sută, însă frauda a fost atât de neruşinată, încât în loc de efectul scontat a devenit ridicol. După mai multe săptămâni în care umblase peste tot şi strânsese informaţii, Carie i le-a prezentat lui Aravena cu un entuziasm de novice, aventurându-se în complicate pronosticuri politice. Omul l-a ascultat cu un aer batjocoritor.
— Las-o baltă, Rolf. Lucrurile sunt simple: cât timp era temut şi urât, Generalul a putut ţine frâiele guvernului, dar, de cum a devenit subiect de batjocură, puterea a început să i se scurgă din mâini. Cade în mai puţin de o lună.
Anii de tiranie nu distruseseră opoziţia, mai multe sindicate acţionau şi ele în umbra ei, partidele politice supravieţuiseră scoase în afara legii şi studenţii nu lăsau să treacă o zi fără a-şi manifesta nemulţumirea. Aravena susţinea că masele nu determinaseră niciodată mersul evenimentelor din ţară, ci doar o mână de lideri îndrăzneţi. Dictatura avea să se prăbuşească printr-un consens al elitelor, iar poporul, obişnuit cu sistemul autoritar al şefilor, *caudillos,* avea să facă ce i se spune. Considera fundamental şi rolul Bisericii Catolice, căci deşi nimeni nu respecta cele zece porunci şi bărbaţii făceau paradă de ateismul lor, asta părându-li-se o trăsătură mai *macbo,* biserica avea încă o influenţă enormă.
— Trebuie să vorbim cu preoţii, a sugerat.
— Am şi făcut-o. Unii îi îndeamnă la răscoală pe muncitori şi pe cei din clasa mijlocie, se zice că episcopii o să acuze guvernul de corupţie şi metode represive. Mătuşă-mea Burgel s-a dus să se spovedească după cearta avută cu soţul şi preotul a scos de sub sutană un teanc de manifeste şi i le-a dat să le răspândească prin Colonie.
— Şi ce-ai mai auzit ?
— Partidele de opoziţie au semnat un acord, în sfârşit s-au unit.
— Atunci e momentul să băgăm zâzanie în forţele armate, ca să le divizăm şi să le facem să se revolte. Totul e pregătit,
mirosul meu nu mă înşală, a spus Aravena aprinzându-şi un trabuc puturos.
Din ziua aceea Rolf Carie nu s-a mulţumit doar să înregistreze evenimentele ci, graţie contactelor pe care le avea, a ajutat cauza revoltei, dându-şi seama de forţa morală a opoziţiei, care reuşea să semene îndoiala între soldaţi. Studenţii au ocupat liceele şi facultăţile, au luat ostatici, au pus mâna pe un post de radio şi au chemat poporul să iasă în stradă. Armata a primit ordin să iasă din garnizoane şi să tragă fără milă, numai că mulţi ofiţeri se revoltaseră şi ei, astfel că soldaţii primeau ordine contradictorii. Vântul conspiraţiei începuse să sufle şi printre ei. Omul cu Gardenie a umplut beciurile cu altă serie de prizonieri, de care s-a ocupat el însuşi, fără să-şi deranjeze frizura de amorez de cinema; dar nici metodele sale brutale n-au reuşit să evite deteriorarea puterii. în săptămânile care au urmat ţara a devenit neguvernabilă. Lumea era în stradă şi vorbea, eliberată în fine de teama care o făcuse să tacă atâţia ani. Femeile ascundeau arme sub fuste, elevii ieşeau noaptea să scrie pe ziduri, Rolf însuşi s-a trezit într-o dimineaţă cărând la Universitate o sacoşă cu dinamită, unde era aşteptat de o fată foarte frumoasă. S-a îndrăgostit de ea la prima vedere, dar a fost o pasiune lipsită de viitor, căci fata a luat sacoşa fără să-i mulţumească şi a plecat şi n-a mai văzut-o niciodată. S-a declarat grevă generală, s-au închis magazinele şi şcolile, medicii n-au mai îngrijit bolnavii, preoţii au ferecat bisericile şi morţii au rămas neîngropaţi. Străzile au devenit pustii, noaptea nimeni nu aprindea lumina, de parcă s-ar fi terminat civilizaţia. Toţi stăteau ţinându-şi respiraţia, aşteptând.
Omul cu Gardenie s-a urcat în avionul personal şi s-a dus în Europa, într-un exil de lux, unde trăieşte şi azi, foarte bătrân dar tot elegant, şi îşi scrie memoriile în care modifică trecutul. Tot atunci a fugit şi ministrul acela cu jilţul episcopal, luând cu el o cantitate serioasă de lingouri de aur. Şi nu au fost doar ei. în câteva ore au plecat pe calea aerului, pe pământ şi pe apă mulţi dintre cei cu conştiinţa neliniştită.
Greva n-a durat nici măcar trei zile. Patru căpitani s-au înţeles cu partidele de opoziţie, şi-au convins subalternii şi, atrase de conspiraţie, celelalte regimente li s-au alăturat repede. Guvernul a căzut,

Generalul, bine căptuşit cu bani, împreună cu familia şi colaboratorii săi apropiaţi a plecat cu un avion militar oferit de Ambasada Statelor Unite. O mulţime de bărbaţi, femei şi copii acoperiţi de colbul victoriei a intrat în reşedinţa dictatorului şi s-a aruncat în piscina a cărei apă a devenit rapid un fel de ciorbă, în sunetele jazzului cântat de un negru la pianul alb cu coadă de pe terasă. Poporul a luat cu asalt garnizoana Securităţii. Paznicii au tras cu mitraliera, dar mulţimea a spart porţile şi a pătruns în clădire, ucigând pe toţi cei întâlniţi în calea lor. Torţionarii care nu se găseau acolo au stat ascunşi cu lunile, ca să nu fie linşaţi în plină stradă. Au fost atacate magazinele şi locuinţele străinilor acuzaţi că se îmbogăţiseră de pe urma politicii de emigraţie a Generalului. Depozitele de băuturi au fost sparte, sticlele au ieşit în stradă, trecând din mână în mână pentru a sărbători sfârşitul dictaturii.

Rolf Carie n-a dormit trei zile la rând şi a filmat totul în mijlocul zgomotului asurzitor al mulţimii entuziaste, al claxoanelor, al dansurilor în plină stradă şi al beţiei generale. Filma ca în transă, uitase de el, uitase de frică şi a fost singurul care a avut curajul să intre în clădirea Securităţii şi să filmeze grămada de morţi şi răniţi, agenţii hăcuiţi şi deţinuţii eliberaţi din beciurile sinistre ale Omului cu Gardenie. A intrat şi în reşedinţa Generalului, a văzut mulţimea care făcea praf mobilierul, spinteca tablourile şi târa afară mantourile de şinşila şi rochiile cu paiete ale primei doamne, a fost de faţă la Palat în momentul în care s-a format junta guvernamentală, compusă din ofiţeri răsculaţi şi civili de vază. Aravena l-a felicitat pentru treaba făcută şi i-a mai făcut un bine, recomandându-l la televiziune, unde reportajele sale curajoase l-au transformat în vedeta buletinelor de ştiri.

Partidele politice s-au reunit în şedinţă şi au pus bazele unei înţelegeri, pentru că experienţa îi învăţase că, dacă se

comportau ca nişte canibali, singurii care ar fi ieşit câştigaţi ar fi fost din nou militarii. Au mai trecut câteva zile până când şefii exilaţi s-au întors, s-au instalat şi s-au apucat să descâlcească iţele puterii. Intre timp, dreapta economică şi oligarhia, care se alăturaseră rebeliunii în ultima clipă, au venit repede la Palat şi au pus mâna pe portofoliile vitale, repartizându-şi-le atât de abil, că atunci când noul preşedinte şi-a ocupat postul şi-a dat seama că singurul mod de a guverna era să ţină seama de aceştia.

Au fost momente confuze, dar în cele din urmă praful s-a aşezat, zgomotele au încetat şi lumea s-a trezit în prima zi de democraţie.

În multe locuri lumea nici n-a aflat de căderea dictaturii, printre altele şi pentru că n-aveau habar nici că Generalul stătuse atâţia ani la guvernare. Trăiau la marginea evenimentelor contemporane. în geografia asta nemărginită coexistă în acelaşi timp toate epocile istorice. în timp ce în capitală magnaţii discutau la telefon afaceri cu partenerii din alte ţări, în Anzi există regiuni unde normele comportamentului uman sunt cele pe care le-au adus acum cinci secole conchistadorii spanioli, iar în unele sate din selva oamenii umblă goi pe sub copaci, precum strămoşii lor din epoca de piatră. Deceniul a fost unul al marilor răsturnări şi al invenţiilor prodigioase, dar pentru mulţi nu s-a deosebit defel de cele precedente. Poporul e generos şi iartă uşor; ţara nu cunoaşte pedeapsa capitală sau închisoarea pe viaţă, astfel că profitorii tiraniei, colaboratorii, turnătorii şi agenţii poliţiei politice au fost uitaţi şi s-au reintegrat în societatea în care era loc pentru toţi.

Toate astea eu le-am aflat după nişte ani, când m-am uitat din curiozitate pe presa epocii, pentru că în Agua Santa nu s-a aflat nimic. în ziua aceea Riad Halabî a organizat o mare petrecere ca să strângă fonduri pentru repararea şcolii. Bairamul a început devreme, cu binecuvântarea preotului, care iniţial s-a opus modalităţii, pentru că era prilej de pariuri,

beţii şi lovituri de cuţit, dar pe urmă a închis ochii: după ultima furtună, şcoala chiar se prăbuşea. A fost aleasă şi o regină a balului, pe care a încoronat-o şeful Gărzii Civile cu o diademă de flori şi perle false făcute de învăţătoarea Ines, iar pe seară au început bătăile de cocoşi. Au venit şi oameni din alte sate şi când unul care avea un radio cu tranzistori i-a întrerupt, ţipând că Generalul fugise şi lumea ocupa închisorile şi căsăpea agenţii, i-au spus să tacă, să nu distragă cocoşii. Singurul care a plecat a fost jefui jandarmilor, care s-a dus fără nici un chef să-şi sune superiorii din capitală şi să ceară instrucţiuni. S-a întors după două ore spunând că n-avea sens să ne facem probleme, într-adevăr, guvernul căzuse, dar toate erau ca înainte, aşa că puteau să înceapă muzica şi dansul, şi mai dă-mi o bere, să închinăm pentru democraţie. La miezul nopţii Riad Halabî a numărat banii adunaţi,

i-a înmânat învăţătoarei Ines şi s-a dus acasă mulţumit că iniţiativa sa dăduse roade şi că acoperişul şcolii era asigurat.
— A căzut dictatura, i-am spus de cum a intrat pe uşă. Rămăsesem acasă să am grijă de Zulema, care avusese o criză, şi îl aşteptam în bucătărie.
— Am aflat deja, fata mea.
— Au spus la radio. Ce înseamnă asta ?
— Nimic care să ne intereseze, e departe de noi.
Au trecut doi ani şi democraţia s-a consolidat. Cu timpul, doar breasla taximetriştilor şi o mână de militari mai plângeau după dictatură. Petrolul a continuat să ţâşnească din străfundul pământului la fel de abundent şi nimeni nu s-a preocupat în mod special să-şi investească câştigurile, crezând că belşugul avea să ţină o veşnicie. în universităţi, aceiaşi studenţi care îşi riscaseră viaţa pentru a-l da jos pe General se simţeau înşelaţi de noul guvern şi-l acuzau pe preşedinte că face jocul intereselor Statelor Unite. Triumful Revoluţiei Cubaneze aprinsese în tot continentul un incendiu de iluzii. Existau oameni care voiau să schimbe ordinea lumii, glasul lor străbătea eterul aducând cuvinte magnifice. Undeva
pe-acolo umbla şi El Che cu o stea în frunte, gata să lupte în orice colţ al Americii. Tinerii îşi lăsau barbă şi învăţau pe de rost sintagme din Karl Marx şi fraze ale lui Fidel Castro. Dacă nu există condiţii pentru revoluţie, adevăratul revoluţionar trebuie să le creeze, era scris cu vopsea care nu se şterge pe zidurile Universităţii. Unii, convinşi că poporul nu va putea ajunge la putere fără violenţă, au hotărât că venise clipa să pună mâna pe arme. A început mişcarea de gherilă.
— Vreau să-i filmez, i-a spus Rolf Carie lui Aravena.
Şi a luat calea muntelui, mergând pe urmele unui tânăr negricios, tăcut şi rezervat, care l-a dus noaptea pe nişte cărări bune pentru caprele sălbatice până la locul unde se ascundeau tovarăşii săi. Astfel a ajuns el singurul ziarist care avea contact direct cu gherila, singurul care le-a filmat tabăra şi singurul în care comandanţii aveau încredere. Şi tot astfel l-a cunoscut pe Huberto Naranjo.
Naranjo îşi petrecuse anii adolescenţei bântuind prin cartierele burgheze, ca şef al unei bande de marginalizaţi în război cu bandele băieţilor bogaţi, care străbăteau oraşul pe motocicletele lor cromate, îmbrăcaţi în haine de piele şi înarmaţi cu lanţuri şi cuţite, aşa cum văzuseră prin filme. Câtă vreme domnişorii se limitaseră la sectorul lor, tăind cu cuţitul fotoliile cinematografelor, pipăind dădacele prin parcuri, intrând în Mănăstirea Adoratoarelor ca să terorizeze măicuţele şi dând buzna la aniversările fetelor de cincisprezece ani ca să facă pipi pe tort, afacerea rămânea practic în familie. Din când în când poliţia îi mai aresta, îi ducea la comandament, îi suna pe părinţi ca să aranjeze lucrurile ca între prieteni şi le dădea drumul, fără să-i înregistreze. Pozne nevinovate, ziceau binevoitorii, în câţiva ani o să crească, o să schimbe gecile de piele pe costum şi cravată şi-o să conducă afacerile părinţilor şi destinele ţării. Dar când au invadat străzile din centru şi i-au uns la fund pe cerşetori cu muştar şi boia, au tăiat prostituatele cu cuţitul pe faţă şi au vânat
homosexualii de pe strada Republicii ca să-i tragă în ţeapă, Huberto Naranjo a socotit că era prea mult. Şi-a adunat gaşca şi au organizat apărarea. Aşa s-a născut „Ciuma", banda cea mai temută din oraş, care se înfrunta cu motocicliştii în adevărate bătălii, lăsând în urmă o mulţime de răniţi, leşinaţi şi crestaţi cu cuţitul. Dacă apărea poliţia cu furgoanele blindate, câini dresaţi şi echipe specializate şi îi lua prin surprindere, băieţii cu piele albă şi haine negre se duceau liniştiţi acasă. Ceilalţi erau bătuţi la post de le curgea sângele pe caldarâm. Dar nu bătăile au pus capăt „Ciumei", ci un motiv de forţă majoră, care a făcut ca Naranjo să părăsească oraşul.
Într-o seară, Negro, amicul de la cârciumă, l-a chemat la o reuniune de taină. După ce au spus parola la uşă, au fost conduşi într-o încăpere în care erau mai mulţi studenţi, care s-au prezentat sub nume de împrumut. Huberto s-a aşezat pe jos alături de ceilalţi, simţindu-se pe dinafară, pentru că nici el, nici Negro nu păreau să facă parte din grup, nu veneau de la Universitate, nici măcar nu făcuseră liceul. A văzut însă că erau trataţi cu respect, mai ales că Negro se specializase în armată în explozibili, ceea ce îi conferea un prestigiu enorm. Naranjo a fost prezentat ca şeful „Ciumei": toţi auziseră de curajul lui şi l-au privit cu admiraţie. Apoi l-a auzit pe un tânăr exprimând în cuvinte propriile sale nedumeriri pe care le simţea de câţiva ani. A fost o adevărată revelaţie. La început n-a înţeles mare parte din aceste discursuri înflăcărate, n-a fost în stare să le repete, dar a intuit că

războiul lui personal împotriva domnişorilor de la club şi sfidarea autorităţii erau un joc de copii faţă de ideile pe care le auzea acum. Contactul cu gherila i-a schimbat viaţa. A descoperit cu uimire că pentru băieţii ăştia nedreptatea nu făcea parte din ordinea naturală a lumii, cum credea el, ci era o aberaţie omenească, s-a lămurit cu abisul care îi desparte pe oameni încă de la naştere şi s-a hotărât să-şi pună toată furia, până atunci inutilă, în serviciul acestei cauze.
Intrarea lui în gherilă a fost o problemă de bărbăţie, căci una era să te baţi cu lanţurile cu bluzoanele negre şi cu totul
alta să mânuieşti arme de foc împotriva armatei. Crescuse pe stradă, nu cunoştea frica, credea el, nu fugea din faţa celorlalte bande şi nici nu cerea îndurare când era bătut de poliţie, violenţa era o rutină pentru el, dar nu şi-a imaginat niciodată limitele pe care avea să le atingă în anii următori.
Iniţial, misiunile lui erau în oraş: să scrie lozinci pe ziduri, să lipească afişe, să facă rost de pături şi arme, să fure medicamente, să recruteze simpatizanţi, să caute ascunzători şi să se supună antrenamentelor militare. împreună cu alţii, a învăţat multiplele folosinţe ale unei bucăţi de plastic, să fabrice bombe artizanale, să saboteze cablurile de înaltă tensiune, să arunce în aer şine de cale ferată şi şosele ca să dea impresia că erau mulţi şi bine organizaţi asta îi convingea pe cei indecişi, le întărea moralul combatanţilor şi îi slăbea pe duşmani. Ziarele au scris despre actele criminale, aşa le numeau, dar apoi n-au mai avut voie să menţioneze atentatele şi ţara afla de ele doar din zvonuri, din nişte foi tipărite la şapirograf şi de la posturi de radio clandestine. Tinerii au încercat să mobilizeze masele în fel şi chip, dar ardoarea lor revoluţionară se făcea ţăndări în faţa zeflemelei şi a bătăii de joc a oamenilor. Iluzia bogăţiei date de petrol acoperea totul cu un strat de indiferenţă. Huberto Naranjo era nerăbdător. La reuniunile lor auzise de cei din munţi, acolo erau elementele cele mai valoroase, armele cele mai bune, germenii revoluţiei. Trăiască poporul, moarte imperialismului, strigau, spuneau, şopteau; cuvinte, mii de cuvinte, cuvinte bune şi rele; gherila avea mai multe cuvinte decât gloanţe. Naranjo nu era un orator, nu ştia să folosească toate cuvintele astea arzătoare, dar i se conturase un scop politic şi, deşi nu ştia să teoretizeze ca un ideolog, reuşea să impresioneze prin avântul inimii. Avea pumnii tari şi faimă de om curajos, cu asta a reuşit să-i convingă să-l trimită pe front.
A plecat fără să-şi ia rămas-bun şi fără să le spună nimic amicilor din bandă, de care se distanţase în momentul în care începuseră noile sale nelinişti. Singurul care a aflat unde se ducea a fost Negro, dar nu l-ar fi trădat nici mort. După
câteva zile petrecute pe munte, Huberto Naranjo a înţeles că tot ce făcuse până atunci era o prostie, acum venise clipa să-şi demonstreze tăria de caracter. Gherila nu era o armată în umbră, cum crezuse, ci era vorba de grupuri de cincisprezece sau douăzeci de băieţi răspândiţi prin defilee; nu erau mulţi, abia îndeajuns ca să păstreze speranţa. în ce m-am băgat, ăştia sunt nebuni, a fost primul lui gând, repede dat la o parte, căci avea un ţel limpede: trebuiau să câştige. Faptul că erau atât de puţini îi obliga să se sacrifice mai mult. Mai întâi a fost durerea. Marş forţat cu o greutate de treizeci de kile în spate şi arma în mână, armă sacră, care nu trebuia udată sau zgâriată, pe care n-aveai voie s-o laşi nici o secundă; să mergi, să urci şi să cobori în şir indian, în tăcere, fără mâncare şi fără apă, până când toţi muşchii devin un geamăt uriaş şi absolut, până când pielea de pe mâini se umple de băşici pline cu un lichid tulbure, până când înţepăturile insectelor te împiedică să deschizi ochii şi picioarele sângerează în cizme. Să urci, să urci, durere, numai durere. Şi apoi liniştea. în acest peisaj verde şi impenetrabil a dobândit simţul liniştii, a învăţat să se mişte ca o suflare de vânt: acolo, un suspin sau o atingere a raniţei sau a puştii te putea costa viaţa, căci răsuna ca un clopot. Duşmanul era aproape. Şi răbdarea de a aştepta nemişcat ore în şir. Ascunde-ţi frica, Naranjo, să nu-i molipseşti pe ceilalţi, rezistă la foame, tuturor ne e foame, suportă setea, tuturor ne e sete. Şi tot timpul ud până la piele, inconfortabil, murdar, chinuit de durere, de frigul nopţii şi zăpuşeala de la prânz, de noroi, de ploaie, de ţânţari şi păduchi, de rănile care supurează, de zgârieturi şi cârcei. Se simţea pierdut, nu vedea pe unde calcă şi unde lovea cu maceta ca să-şi facă drum prin desiş, printre crengi, pietre şi bălării, coroanele arborilor erau atât de dese că nu vedeai lumina soarelui; dar mai apoi privirile i-au devenit de tigru şi a început să se orienteze. A uitat să zâmbească, chipul i s-a înăsprit, pielea a căpătat culoarea pământului şi ochii i-au devenit duri. Singurătatea era mai rea decât foamea. Era chinuit de dorinţa de a simţi contactul cu altă

fiinţă, de a mângâia pe cineva, de a fi cu o femeie, dar acolo nu erau decât bărbaţi, nu se atingeau niciodată, fiecare închis în propriul său corp, în propriul trecut, în propriile temeri şi iluzii. Uneori venea la ei o camaradă şi toţi visau să-şi pună capul în poala ei, dar nici asta nu era posibil.
Huberto Naranjo a devenit un fel de animal al hăţişurilor, numai instinct, reflexe, impulsuri, nervi, oase, muşchi şi piele, sprâncene încruntate, fălci încleştate, pântec încordat. Maceta şi puşca i se lipiseră de mâini, prelungiri naturale ale braţelor. I s-a ascuţit auzul şi văzul, era mereu în alertă, chiar şi când dormea. A devenit de o tenacitate fără limite, să luptăm până la moarte şi până la victorie, nu există alternativă, să visăm şi să ne îndeplinim visele, să visăm sau să murim, înainte. A uitat de el. Pe dinafară era ca de piatră, dar pe măsură ce lunile treceau, ceva i s-a muiat şi s-a spart pe dinăuntru, de unde a crescut un fruct nou. Primul simptom a fost mila, ceva necunoscut pentru el, care nici nu o primise şi nici nu o practicase. Ceva călduţ creştea în spatele durităţii şi al tăcerii, ceva ca o dragoste neţărmurită pentru ceilalţi, care l-a mirat mai mult decât tot ce trăise până atunci. A început să-şi iubească tovarăşii, voia să-şi dea viaţa pentru ei, îi venea să-i îmbrăţişeze şi să le spună „te iubesc, tovarăşe". Pe urmă, sentimentul acesta s-a extins asupra mulţimii anonime a poporului şi-a înţeles atunci că furia îi trecuse.
Pe atunci l-a cunoscut pe Rolf Carie şi i-au fost de ajuns trei fraze schimbate cu el pentru a-şi da seama că avea de-a face cu un om excepţional. A avut presimţirea că destinele lor aveau să se încrucişeze de multe ori, dar a lepădat-o imediat: se ferea să cadă în capcanele intuiţiei.
8
La doi ani după plecarea lui Kamal, starea Zulemei se stabilizase în melancolie, îşi recăpătase pofta de mâncare şi dormea ca de obicei, dar nimic nu-i mai trezea nici cel mai mic interes, stătea cu orele nemişcată în balansoarul de răchită din patio, parcă pe altă lume. Poveştile pe care i le spuneam şi piesele de la radio erau singurele care-i mai deşteptau o sclipire în ochi, deşi nu sunt sigură că le şi înţelegea, pentru că spaniola părea că o uitase definitiv. Riad Halabî a instalat un televizor în casă, dar ea l-a ignorat total şi, oricum, imaginile ajungeau atât de bruiate de parcă erau mesaje din altă planetă, aşa că l-a mutat în magazin, măcar să se bucure vecinii şi clienţii. Stăpâna mea nu vorbea de Kamal, nu se plângea că-şi pierduse iubitul, pur şi simplu reintrase în starea de indolenţă pentru care avea atâta vocaţie. Stare care-i servea să fugă de micile răspunderi domestice plictisitoare, de căsnicie, de ea însăşi. Tristeţea şi plictisul i se păreau mai suportabile decât efortul de a duce o viaţă normală. Poate că atunci a început să-i dea târcoale ideea morţii, ca stare superioară a lenei, în care n-ar mai fi avut nevoie să-şi mişte sângele în vene sau aerul din plămâni, odihna ar fi fost totală, n-ar mai fi trebuit să gândească, să simtă, să fie. Soţul ei a dus-o cu camioneta la spitalul regional, la trei ore de drum de la Agua Santa, unde au examinat-o, i-au dat nişte pastile împotriva melancoliei şi au spus că în capitală ar fi putut s-o vindece cu şocuri electrice, metodă ce i s-a părut inacceptabilă.
— în ziua când se va uita iarăşi în oglindă, va fi vindecată, spuneam eu şi o aduceam în faţa oglinzii mari încercând
să-i redeştept cochetăria: Aţi uitat ce piele albă aveţi ? Nu vreţi să vă fac ochii ? Dar sticla nu reflecta decât conturul incert al unei meduze.
Ne-am obişnuit cu ideea că Zulema era un fel de plantă enormă şi sensibilă, ne-am întors la rutina casei şi a Perlei Orientului, mi-am reluat lecţiile cu învăţătoarea Ines. La început abia eram în stare să citesc două silabe legate şi aveam o caligrafie chinuită de copil mic; totuşi, ignoranţa mea nu era ceva excepţional, majoritatea sătenilor erau analfabeţi. Trebuie să înveţi ca să te poţi întreţine singură mai târziu, fata mea, nu e bine să depinzi de soţ, nu uita că cine plăteşte comandă, îmi spunea Riad Halabî. Am devenit obsedată de studiu, eram fascinată de istorie, de cuvinte şi geografie. Domnişoara Ines nu plecase în viaţa ei din Agua Santa, dar avea hărţi pe toţi pereţii iar seara îmi comenta ştirile de la radio, arătându-mi locurile unde se petreceau evenimentele. Cu ajutorul unei enciclopedii şi al cunoştinţelor învăţătoarei, călătoream prin toată lumea. In schimb, eram nulă la cifre. Dacă nu înveţi tabla înmulţirii, cum pot să-ţi dau prăvălia pe mână ? se plângea turcul. Nu-l prea luam în seamă, preocupată doar să învăţ cât mai multe cuvinte. Citeam plină de pasiune dicţionarul şi eram în stare să petrec ore în şir căutând rime, descoperind antonime şi rezolvând cuvinte încrucişate. Spre şaptesprezece ani, m-am oprit din creştere şi trăsăturile mele au căpătat expresia pe care o am şi azi. Atunci am încetat să mă mai uit în oglindă şi să mă compar cu

femeile perfecte din filme şi din reviste şi-am hotărât că sunt frumoasă, pentru simplul motiv că aşa aveam eu chef. Problema nu m-a mai preocupat. îmi purtam părul strâns la spate într-o coadă de cal, mă îmbrăcam în rochii de bumbac pe care mi le făceam singură şi în picioare aveam espadrile. Câţiva băieţi din sat şi camionagiii care se opreau să bea o bere căutau să intre în vorbă cu mine, dar Riad Halabî îi punea pe goană ca un tată grijuliu.

— Nu-s de tine golanii ăştia, fato. O să-ţi căutăm un bărbat cu o situaţie bună, care să te respecte şi să te iubească.

— Zulema are nevoie de mine şi aici sunt fericită, de ce să mă mărit ?

— Femeile trebuie să se mărite, altfel nu sunt întregite şi se usucă pe dinăuntru, li se strică sângele; dar tu mai poţi aştepta puţin, eşti încă tânără. Trebuie să te pregăteşti pentru viitor. De ce să nu te faci secretară ? Cât timp am să trăiesc eu n-are să-ţi lipsească nimic, dar nu se ştie niciodată, e mai bine să ai o meserie. Iar când va veni clipa să-ţi cauţi un logodnic, am să-ţi cumpăr rochii frumoase şi o să te duci la coafor să-ţi faci o pieptănătură cum se poartă acum.

Eu înghiţeam toate cărţile care-mi cădeau în mână, aveam grijă de casă şi de bolnavă, ajutam la treburile magazinului, în permanenţă ocupată, n-aveam timp să mă gândesc la mine, dar în poveştile mele începeau să apară nostalgii şi nelinişti pe care nici nu ştiam că le port în inimă. învăţătoarea Ines mi-a sugerat să le notez într-un caiet. îmi petreceam o mare parte din noapte scriind şi-mi plăcea atât de mult să fac asta că orele treceau fără să ştiu, adesea mă trezeam dimineaţa cu ochii roşii de oboseală. Dar erau ceasurile mele cele mai bune. Bănuiam că nu există nimic de-adevăratelea, realitatea era o materie neprecizată şi gelatinoasă, pe care simţurile mele o captau pe jumătate. N-aveam dovezi că şi ceilalţi o percepeau în mod identic, poate că Zulema, Riad Halabî şi toţi ceilalţi vedeau lucrurile în mod diferit, poate că nu vedeau aceleaşi culori şi nu auzeau aceleaşi sunete. Dacă ar fi fost aşa, înseamnă că fiecare trăia într-o singurătate absolută. Era un gând care mă îngrozea. Mă consolam cu ideea că eu puteam apuca gelatina asta, o puteam modela, creând ce voiam eu, nu o parodie de realitate, precum muşchetarii sau sfincşii fostei mele stăpâne iugoslave, ci o lume proprie, populată cu personaje vii, unde eu dictam normele şi le schimbam după bunul meu plac. De mine depindea tot ce se năştea, murea sau se întâmpla pe nisipurile mişcătoare în care germinau poveştile mele. Puteam pune acolo tot ce voiam, era de ajuns să rostesc cuvântul potrivit care să le dea viaţă. Câteodată mi se părea că universul construit prin puterea

imaginaţiei era mai ferm şi mai trainic decât zona nesigură în care se mişcau fiinţele din carne şi oase care mă înconjurau.

Riad Halabî ducea aceeaşi viaţă ca înainte, preocupat de problemele celorlalţi, însoţind, sfătuind, organizând, tot timpul în slujba celuilalt. Prezida clubul sportiv şi era însărcinat cu toate proiectele micii comunităţi. De două ori pe săptămână, pleca seara fără să dea vreo explicaţie şi venea acasă foarte târziu. Când se furişa prin poarta grădinii, stingeam lumina şi mă prefăceam că dorm, ca să nu-l supăr. Cu excepţia acestor escapade, ne continuam împreună viaţa ca un tată cu fiica sa. Mergeam împreună la biserică, pentru că satul nu vedea cu ochi buni lipsa mea de devoţiune, după cum ne spusese adesea învăţătoarea Ines, drept care el hotărâse că, în lipsa unei moschei, Allah n-avea să sufere dacă avea să-l adore într-un lăcaş creştin, mai ales că nu era obligatoriu să respecte ritul îndeaproape. Proceda asemenea celorlalţi bărbaţi, care se aşezau în partea din spate a bisericii şi rămâneau în picioare, într-o atitudine uşor dispreţuitoare, căci genuflexiunile erau considerate ceva prea puţin bărbătesc. De acolo îşi putea spune rugăciunile musulmane fără să atragă atenţia. Nu scăpăm nici un film la noul cinematograf din Agua Santa, iar dacă în program era unul cu subiect romantic sau muzical, o luam cu noi şi pe Zulema, ducând-o fiecare de un braţ, ca pe o invalidă.

După sezonul ploilor şi după ce drumul a fost reparat în urma ultimei inundaţii, Riad Halabî ne-a spus că se duce în capitală, pentru că Perla Orientului rămăsese fără marfă. Nu-mi plăcea să rămân singură cu Zulema. Trebuie să mă duc, fato, asta e munca mea, fără asta afacerea se duce de râpă, dar mă întorc repede şi-am să-ţi aduc multe cadouri, mă liniştea el de fiecare dată. Deşi n-o spuneam, mie încă îmi era frică de casa asta, simţeam că pereţii mai păstrau vraja lui Kamal. Uneori îl visam, mi se părea că-i simt în umbră mirosul, dogoarea, trupul gol cu sexul ridicat. Atunci o invocam pe mama ca să-l gonească, dar nu mă asculta mereu.

De fapt, absenţa lui Kamal era atât de evidentă, că nu ştiu cum de i-am suportat atunci prezenţa. In timpul nopţii, golul lăsat de el invada încăperile tăcute, se înstăpânea pe obiecte şi umplea orele.
Riad Halabî a plecat joi dimineaţa, dar de-abia la micul dejun de vineri şi-a dat seama Zulema că bărbatul ei nu mai era acolo şi-atunci i-a şoptit numele. Era prima dată după mult timp că spunea ceva, m-am temut să nu aibă iar o criză, dar aflând că plecase în călătorie parcă s-a liniştit. Ca s-o amuz, după masă am instalat-o în patio şi m-am dus să dezgrop bijuteriile. Nu le mai scosesem la lumină de câteva luni bune, am uitat unde erau ascunse, am pierdut mai bine de un ceas până să găsesc lădiţa. Am adus-o, am scuturat-o de ţărână şi am pus-o în faţa ei, apoi am scos bijuteriile una câte una şi le-am şters cu o cârpă, redând astfel strălucirea aurului şi culoarea pietrelor. I-am pus cercei la urechi, inele pe toate degetele, i-am atârnat la gât lanţuri şi coliere, i-am acoperit braţele cu brăţări, după care i-am adus oglinda.
— Ce frumoasă sunteţi, ca un idol...
— Caută un loc nou ca să le îngropi, mi-a poruncit în arabă; şi-a scos podoabele şi a recăzut în apatie.
Nu era o idee rea să schimb ascunzătoarea. Le-am băgat la loc în lădiţă, am pus-o într-o pungă de plastic ca s-o apăr de umezeală şi m-am dus în spatele casei, unde terenul era abrupt şi năpădit de bălării. Am săpat o groapă la rădăcina unui copac, am îngropat lada, am bătătorit bine pământul şi am însemnat trunchiul cu o piatră ascuţită, ca să nu uit locul. Auzisem că aşa făceau ţăranii care-şi ascundeau banii. Atât de răspândită era această formă de economisire prin locurile astea, că după nişte ani, când s-a construit autostrada, tractoarele au scos putini pline cu monede şi bancnote, devalorizate din cauza inflaţiei.
Seara i-am pregătit cina, am culcat-o, apoi am cusut până târziu pe coridor. Mi-era dor de Riad Halabî, în casa întunecată rumoarea naturii aproape că nu pătrundea, greierii tăcuseră, aerul era nemişcat. La miezul nopţii m-am dus la
culcare. Am aprins toate luminile, am închis persienele ca să nu intre broaştele şi am lăsat deschisă uşa din spate, ca să pot fugi dacă apărea fantoma lui Kamal sau alt personaj din coşmarurile mele. înainte de a mă băga în pat, m-am mai uitat o dată la Zulema şi-am văzut că dormea liniştită, acoperită doar cu cearşaful.
Ca de obicei, m-am trezit cu primii zori şi m-am dus în bucătărie să fac cafeaua, am turnat-o într-o cană şi am traversat curtea interioară ca să i-o duc. în trecere, stingeam luminile lăsate aprinse, constatând că becurile erau murdare de insectele arse. Am ajuns la camera ei, am deschis uşa fără zgomot, am intrat.
Zulema era prăbuşită jumătate pe pat, jumătate pe jos, cu braţele şi picioarele desfăcute, capul la perete, pletele negre-albăstrii întinse pe perne şi într-o baltă roşie care îmbiba aşternutul şi cămaşa de noapte. Am simţit un miros mai puternic decât cel al petalelor de flori din vase. M-am apropiat încet, am lăsat cafeaua pe masă, m-am aplecat asupra ei şi am întors-o. îşi trăsese un foc de pistol în gură, glonţul îi distrusese cerul gurii.
Am strâns arma, am curăţat-o şi am pus-o în sertarul scrinului, între lenjeria lui Riad Halabî, unde îi era locul. Pe urmă am împins-o din pat şi am schimbat aşternuturile. M-am dus să iau un lighean cu apă, un burete şi un prosop, i-am scos cămaşa şi am spălat-o, căci nu voiam să fie văzută în halul ăsta. I-am închis ochii, i-am fardat atent pleoapele cu *kbol,* am pieptănat-o şi am îmbrăcat-o în cămaşa de noapte cea mai frumoasă. Mi-a fost tare greu s-o urc înapoi în pat, moartea o făcuse grea ca piatra. După ce-am terminat, m-am aşezat lângă ea şi i-am spus ultima poveste de dragoste, în timp ce afară izbucnea dimineaţa în larma indienilor care veneau în sat cu copiii, bătrânii şi câinii lor ca să ceară de pomană, ca în fiecare sâmbătă.
Şeful de trib un bărbat fără vârstă, în pantaloni albi şi cu pălărie de pai a fost primul care a ajuns la casa lui Riad
Halabî. Venea după trabucul pe care turcul i-l dădea săptămânal; găsind uşa închisă, a ocolit şi a intrat prin uşa din spate, pe care o lăsasem deschisă noaptea trecută. A intrat în patio, care la ora aceea era încă plin de răcoare, a trecut de fântână, a traversat culoarul şi s-a oprit în faţa camerei Zulemei. M-a văzut din prag şi m-a recunoscut imediat: de obicei, eu îl primeam în spatele tejghelei Perlei Orientului. Şi-a plimbat ochii peste cearşafurile curate, peste mobila din lemn întunecat şi

strălucitor, masa de toaletă cu oglindă şi perii de argint cizelat, peste cadavrul stăpânei aranjat ca o statuie de sfânt în cămaşa cu dantelă. A observat şi grămada de rufe însângerate de lângă geam. S-a apropiat de mine şi mi-a pus mâinile pe umeri, fără să spună nimic. Am simţit atunci că reveneam de departe, cu un ţipăt interminabil care nu-mi ieşea din piept.
Mai târziu, când poliţiştii au dat buzna într-o dispoziţie bătăioasă, trântind uşile şi răcnind ordine, eu nu mă clintisem din loc, indianul era tot acolo, cu braţele încrucişate pe piept, în timp ce restul tribului se îngrămădea în patio ca o turmă jerpelită. Au apărut şi locuitorii din Agua Santa, şoptind, împingându-se, spionând, invadând casa turcului unde nu mai intraseră de la petrecerea dată în cinstea sosirii vărului Kamal. Din camera Zulemei, locotenentul a văzut scena şi a rezolvat situaţia imediat. A pus pe fugă curioşii şi a redus la tăcere mulţimea trăgând un foc în aer, scoţându-i pe toţi afară ca să nu şteargă amprentele digitale, după cum a explicat, iar la urmă, spre mirarea tuturor, inclusiv a propriilor subalterni, mi-a pus cătuşe la mâini. Om încătuşat nu se mai văzuse în Agua Santa de ani de zile, de pe vremea când se aduceau deţinuţii de la Penitenciarul Sfânta Măria ca să construiască drumurile.
— Să nu te mişti de aici, mi-a ordonat, în timp ce oamenii lui cercetau încăperea ca să găsească arma, descopereau ligheanul şi prosoapele, confiscau banii din magazin şi periile de argint şi-l împingeau pe indianul care le stătea în drum. Tot atunci a venit în fugă şi domnişoara Ines, doar în halat,
căci era ziua în care făcea curăţenie. A încercat să vorbească cu mine, dar locotenentul nu i-a dat voie.
— Trebuie anunţat turcul! a strigat ea, deşi cred că nimeni nu ştia cum să dea de el.
O harababură compusă din gălăgie, tropăituri şi porunci a întors casa pe dos. Mi-am zis că o să-mi ia două zile să frec duşumelele şi să fac ordine. Uitând că era plecat, m-am întrebat cum de permitea Riad Halabî lipsa asta de respect, iar când au ridicat cadavrul Zulemei acoperit cu un cearşaf n-am găsit nici atunci o explicaţie raţională. Ţipătul prelung continua să-mi stea în piept, rece ca vântul iernii, şi nu puteam să-l dau afară. Ultimul lucru pe care l-am văzut înainte de a fi târâtă spre jeepul poliţiei a fost chipul indianului care se apleca să-mi spună ceva la ureche, dar n-am înţeles ce.
M-au închis într-o celulă la comandament, o cămăruţă mică şi încinsă. Mi-era sete, am încercat să strig ca să cer apă, dar cuvintele se năşteau înăuntru, creşteau, se ridicau şi îmi sunau în cap, se opreau la buze, de unde nu reuşeam să le rostesc, mi se lipeau de cerul gurii. Am făcut un efort şi am chemat imagini ale fericirii: mama împletindu-mi părul în cozi în timp ce cânta, o copilită călărind spinarea răbdătoare a unei pume îmbălsămate, valurile înspumate din sufrageria celibatarilor, serile de râs cu Elvira, buna mea bunică. Am închis ochii şi m-am pregătit să aştept. După multe ore, un sergent căruia îi servisem cu o zi în urmă rachiu de trestie de zahăr în Perla Orientului, a venit după mine. M-a pus să stau în picioare lângă biroul ofiţerului de serviciu, s-a aşezat alături, la un pupitru de şcoală, şi s-a apucat să-mi ia declaraţia cu scrisul lui încet şi chinuit. încăperea era vopsită într-un verde cenuşiu, de-a lungul pereţilor erau bănci de fier, masa şefului era pusă pe un postament, pentru mai multă autoritate. Palele ventilatorului din tavan mişcau aerul speriind ţânţarii, dar nu răcoreau zăpuşeala persistentă şi umedă. Mi-am amintit de fântâna arabă de acasă, de sunetul cristalin al apei printre pietrele din patio, de cana mare cu
NUC de ananas pe care mi-o pregătea Ines la lecţii. Atunci a i ntrat locotenentul şi s-a proţăpit în faţa mea.
— Numele, a lătrat, am încercat să-l spun, dar cuvintele mi s-au agăţat iarăşi şi n-am reuşit să le despotmolesc.
— Ea este Eva Luna, cea pe care a adus-o turcul dintr-una din călătoriile lui. Pe atunci era mică, v-am spus, aţi uitat, domnule locotenent ? a spus sergentul.
— Taci din gură, nu pe tine te-am întrebat, boule.
A venit spre mine cu un calm ameninţător, mi-a dat ocol măsurându-mă din cap până-n picioare, zâmbitor. Era un brunet vesel şi simpatic, care făcea ravagii printre femeile tinere din Agua Santa. Era de doi ani în sat, venise cu valul adus de ultimele alegeri, când mulţi funcţionari şi poliţişti fuseseră schimbaţi cu alţii, numiţi de partidul de guvernământ, îl cunoşteam, venea adesea la Riad Halabî, uneori rămânea să joace domino.

— De ce-ai omorât-o ? Ca s-o jefuieşti ? Se spune că turcoaica era bogată şi avea o comoară îngropată în curte. Răspunde, târfă! Unde ai ascuns bijuteriile pe care le-ai furat ?
Mi-a trebuit o veşnicie ca să-mi aduc aminte de pistol, de trupul rigid al Zulemei şi de tot ce făcusem înainte de venirea indianului. Am înţeles abia atunci dimensiunea nenorocirii, limba mi s-a înţepenit definitiv şi nici n-am mai încercat să răspund. Ofiţerul a ridicat mâna, şi-a luat elan şi mi-a dat un pumn. Nu-mi mai amintesc nimic. M-am trezit în aceeaşi încăpere, legată de un scaun, singură; nu mai aveam rochia pe mine. Lucrul cel mai rău era setea, vai, sucul de ananas, apa fântânii... Ziua trecuse, odaia era luminată de becul din tavan, de lângă ventilator. Am încercat să mă mişc, dar mă durea tot corpul, mai ales arsurile de ţigară de pe picioare. Puţin după aceea a intrat sergentul, fără haina de la uniformă, doar în tricou, asudat şi neras. Mi-a şters sângele de la gură şi mi-a ridicat părul de pe faţă.
— Mai bine mărturiseşte. Să nu crezi că locotenentul a terminat cu tine, de-abia începe... Ştii ce le face uneori femeilor ?
Am încercat să-i spun din priviri ce se petrecuse în camera Zulemei, dar realitatea a dispărut din nou, m-am văzut pe jos, cu faţa între genunchi şi coada împletită pe spate, mamă, am strigat fără glas.
— Eşti mai încăpăţânată ca un catâr, a murmurat sergentul cu o expresie sinceră de milă.
S-a dus după apă, mi-a ţinut capul ca să pot bea, apoi a udat o batistă şi mi-a trecut-o cu grijă peste urmele de pe obraz şi de pe gât. S-a uitat în ochii mei şi mi-a zâmbit ca un tată.
— Aş vrea să te ajut, Eva, nu vreau să te mai chinuiască, dar nu eu comand aici. Spune-mi cum ai omorât-o pe turcoaică şi unde ai ascuns ce i-ai furat şi aranjez eu cu locotenentul să fii mutată la un tribunal pentru minori. Hai, spune-mi... ce-ai păţit, ai amuţit ? Să-ţi mai dau apă, poate-ţi revii şi ne înţelegem.
Am băut trei pahare unul după altul, plăcerea apei care-mi cobora pe gâtlej a fost atât de mare, că am zâmbit şi eu. Sergentul mi-a dezlegat atunci mâinile, mi-a pus rochia şi m-a mângâiat pe obraz.
— Sărăcuţa de tine... Locotenentul mai întârzie câteva ore, s-a dus la film şi să bea nişte beri, dar se întoarce el, negreşit. Când ajunge, am să te pocnesc, ca să leşini din nou, poate te lasă în pace până mâine... Vrei puţină cafea?
Vestea a ajuns la Riad Halabî cu mult înainte de a fi publicată în presă. Mesajul a ajuns în capitală purtat din gură în gură pe căi tainice, a străbătut străzile, hotelurile de doi bani şi depozitele de marfă ale turcilor, până a nimerit la singurul restaurant arăbesc din ţară, unde în afară de mâncarea tradiţională, de muzica din Orientul Mijlociu şi de baia de aburi de la etaj, o creolă deghizată în odaliscă improviza un dans al celor şapte văluri. Un chelner a venit la masa la care Riad Halabî se delecta cu un platou de feluri din ţara lui şi i-a transmis un mesaj din partea ajutorului de bucătar, născut în tribul căpeteniei indiene. Aşa a aflat el sâmbătă seara, a condus camioneta ca din puşcă şi a ajuns în Agua
Santa în dimineaţa următoare, exact la timp pentru a-l împiedica pe locotenent să mă interogheze iar.
— Dă-mi-o pe fată, i-a cerut.
În încăperea verzuie, din nou goală şi legată de scaun, i-am auzit glasul şi era să nu-l recunosc, nu-i auzisem până atunci tonul acesta autoritar.
— Nu pot să eliberez suspecta, turcule, înţelege, la funcţia mea...
— Cât mă costă ?
— Bine. Vino la mine în birou să discutăm între patru ochi.
Dar era deja târziu, scandalul începuse. Fotografia mea din faţă şi din profil, cu o legătură neagră pe ochi, pentru că nu eram încă majoră, fusese trimisă ziarelor din capitală, unde aveau să apară la rubrica judiciară sub bizarul titlu „Ucisă de sânge din sângele ei", în care eram acuzată că asasinasem femeia care mă adunase din şanţ. Mai păstrez şi acum o bucată de ziar, îngălbenită şi fragilă ca o petală uscată, în care se relatează istoria crimei oribile inventată de presă; am citit-o de atâtea ori, că în anumite perioade din viaţa mea chiar am crezut că era adevărat.
— Aranjeaz-o un pic, că i-o dăm turcului, a poruncit locotenentul după ce-a stat de vorbă cu Riad Halabî.

Sergentul m-a spălat cât a putut el mai bine şi n-a vrut să mă îmbrac cu rochia pătată de sângele Zulemei şi al meu. Eu transpiram întruna, aşa că a preferat să mă înfăşoare într-o pătură udă, ca să-mi acopere goliciunea şi să mă răcorească. Mi-a aranjat puţin şi părul, dar tot jalnică eram. Când m-a văzut, Riad Halabî a scos un urlet.

— Ce i-aţi făcut fetii mele!

— Să nu faci scandal, turcule, e mai bine pentru ea. Nu uita că ţi-am făcut o favoare, datoria mea e s-o ţin arestată până se lămureşte afacerea. De unde ştii că n-a omorât-o pe nevastă-ta ?

— Dar ştii că Zulema era nebună şi s-a sinucis!

— Eu nu ştiu nimic. Nu e dovedit. Ia-ţi fata şi nu mă mai bate la cap, ca să nu mă răzgândesc.

Riad Halabî m-a luat de după umeri şi am mers încet spre ieşire. Când am ajuns afară am văzut că în faţa Comandamentului se strânseseră toţi sătenii şi indienii care mai rămăseseră în Agua Santa; nemişcaţi, ne priveau din partea opusă a pieţei. în timp ce ne îndreptam spre camionetă, şeful de trib a început să lovească pământul cu picioarele într-un dans ciudat, producând un sunet ca de tobă.

— Căraţi-vă dracului până nu trag în voi! a ţipat furios locotenentul.

Învăţătoarea Ines n-a mai rezistat: susţinută de autoritatea conferită de toţi anii în care se făcuse ascultată de la catedră, s-a apropiat şi, privindu-l direct în ochi, a scuipat la picioarele lui. Să te pedepsească cerul, nenorocitule, a rostit tare ca să fie auzită de toţi. Sergentul s-a dat cu un pas îndărăt, temându-se să nu se întâmple o catastrofă, dar ofiţerul a rânjit dispreţuitor şi n-a zis nimic. Nimeni nu s-a mişcat până ne-am urcat în camionetă şi Riad Halabî a pornit motorul, de-abia atunci indienii au pornit spre drumul care ducea în selva şi sătenii s-au împrăştiat bombănind înjurături la adresa poliţiei. Aşa se întâmplă dacă aduci oameni de aiurea, nici unul din descreieraţii ăştia nu s-a născut aici, că altfel nu şi-ar da atâtea ifose, repeta Riad furios în timp ce conducea.

Am intrat în casă. Uşile şi ferestrele erau deschise, dar groaza mai plutea în aer. V-au jefuit au fost poliţaii, spuneau vecinii, au fost indienii, spuneau poliţiştii -; casa părea un câmp de bătălie, lipseau radioul şi televizorul, jumătate din veselă era spartă, magaziile răvăşite, marfa împrăştiată, sacii cu cereale, făină, cafea şi zahăr spintecaţi. Sprijinindu-mă în continuare de după mijloc, Riad Halabî a trecut pe lângă urmele lăsate în urma acestui taifun fără să calculeze pagubele şi m-a dus la patul pe care cu o zi în urmă zăcuse nevastă-sa.

— Ce ţi-au făcut câinii ăştia ? a spus în timp ce mă învelea.

Şi de-abia atunci mi s-au întors toate cuvintele în gură, au ţâşnit ca un şuvoi de necontrolat, unul după altul: un nas enorm care se uita la mine fără să mă vadă şi ea mai albă ca oricând lingând şi sugând, greierii din grădină şi arşiţa nopţii, toţi transpiraţi, şi ei şi eu, nu v-am spus ca să putem uita, oricum el a plecat, s-a evaporat ca o nălucă, ea l-a încălecat şi l-a înghiţit, să plângem, Zulema, că ni s-a terminat dragostea, era subţire şi puternic, nasul acela negricios intrând în ea, nu în mine, doar în ea, credeam că o să mănânce din nou şi o să-mi ceară să-i spun poveşti şi să scoatem aurul la soare, de aia nu v-am spus, domnule Riad, un glonţ şi gura i-a rămas spintecată ca a dumneavoastră, Zulema plină de sânge, părul de sânge, cămaşa de sânge, casa inundată de sânge şi greierii care făceau o larmă îngrozitoare, ea l-a încălecat şi l-a înghiţit, el a fugit, sudoarea curgea pe noi, indienii ştiu ce s-a întâmplat, locotenentul ştie şi el, spuneţi-i să nu mă atingă, să nu mă lovească, vă rog, eu n-am auzit zgomotul pistolului, glonţul i-a intrat prin gură şi i-a spart cerul gurii, eu n-am omorât-o, am îmbrăcat-o ca să n-o vedeţi aşa, am spălat-o, cafeaua mai e în ceaşcă, ea singură a făcut-o, spuneţi-le să-mi dea drumul, n-am fost eu, n-am fost eu, n-am fost eu...

— Ştiam, fata mea, taci, te rog... Riad Halabî mă legăna plângând de tristeţe şi de milă.

Domnişoara Ines şi stăpânul meu mi-au oblojit vânătăile cu comprese cu gheaţă, apoi mi-au vopsit cu anilină neagră rochia cea mai bună, pentru a merge la cimitir. A doua zi mai aveam febră şi faţa deformată, dar învăţătoarea a insistat să mă îmbrac în doliu total, cu ciorapi negri şi văl pe cap, după tradiţie, şi să asist la funeraliile Zulemei, amânate dincolo de cele douăzeci şi patru de ore reglementare, pentru că nu găsiseră un medic legist pentru autopsie. Trebuie să ţinem piept bârfelor, a spus ea. Preotul nu a venit, ca să fie limpede că era vorba de o sinucidere, nu de o crimă, cum susţineau poliţiştii. Din respect pentru turc şi ca să-i facă în ciudă locotenentului, toată comunitatea din Agua Santa s-a

perindat prin faţa mormântului, fiecare m-a îmbrăţişat şi mi-a prezentat condoleanţe de parcă într-adevăr aş fi fost fiica Zulemei şi nu cea suspectată că aş fi ucis-o.
Două zile mai târziu mă simţeam mai bine şi l-am ajutat pe Riad Halabî să facă ordine în casă şi în prăvălie. Viaţa a reînceput, n-am mai pomenit de cele întâmplate, n-am mai pronunţat numele Zulemei şi al lui Kamal, dar amândoi apăreau prin umbrele grădinii, prin colţurile odăilor, în penumbra bucătăriei, el în pielea goală şi cu ochi arzători, ea întreagă, dolofană şi albă, nepătată de sânge sau spermă, ca şi cum ar fi trăit de moarte naturală.
În ciuda precauţiilor învăţătoarei Ines, blestemul creştea şi se umfla ca o drojdie, iar cei care cu trei luni în urmă erau gata să jure că eram nevinovată începeau să bârfească pentru că trăiam sub acelaşi acoperiş cu Riad Halabî fără să ne unească vreo legătură de familie limpede. Când bârfa s-a strecurat pe geam şi a intrat în casă, ajunsese la proporţii fantastice: turcul şi târfa aia sunt amanţi, l-au omorât pe vărul Kamal, l-au aruncat în râu ca să-l ducă apa şi să-l devoreze peştii piranha, de-asta şi-a pierdut minţile biata nevastă, au omorât-o şi pe ea ca să rămână singuri în casă şi-acum o ţin zi şi noapte într-un desfrâu şi în erezii musulmane, bietul om, nu-i vina lui, drăcoaica asta i-a sucit minţile.
— Eu nu cred în tâmpeniile astea pe care le zice lumea, turcule, dar nu iese fum fără foc. Trebuie să redeschid cazul, asta nu poate să rămână aşa, l-a ameninţat locotenentul.
— Şi cât vrei acum ?
— Treci pe la birou şi vorbim.
Atunci Riad Halabî şi-a dat seama că şantajul nu se va termina nicicând şi că situaţia ajunsese la un punct fără întoarcere. Nimic n-o să mai fie ca înainte, satul ne va face viaţa imposibilă, era momentul să ne despărţim. în seara aceea, lângă fântâna arabă, în cămaşa impecabilă de batist alb, mi-a spus toate astea alegându-şi cu grijă cuvintele. Cerul era limpede, îi vedeam bine ochii mari şi trişti, ca două măsline
umede, şi m-am gândit la toate lucrurile bune pe care le trăisem alături de el, la jocul de cărţi şi de domino, la serile în care citeam abecedarul, la filmele văzute, la orele în care găteam împreună... Am ajuns la concluzia că-l iubeam profund şi cu recunoştinţă. O senzaţie blândă mi-a cuprins picioarele, mi-a înecat pieptul, mi-a adus flăcări în ochi, m-am apropiat, am venit în spatele scaunului pe care şedea şi, pentru prima dată de când trăiam alături de el, am îndrăznit să-l ating. I-am pus mâinile pe umeri şi mi-am sprijinit bărbia de capul lui. Nu ştiu cât a stat nemişcat, poate că presimţea ce-avea să urmeze şi o dorea, căci şi-a scos batista pudorii sale şi şi-a acoperit gura. Nu, nu aşa, am spus şi am aruncat-o pe jos, apoi am înconjurat scaunul, m-am aşezat pe genunchii lui şi l-am luat de după gât, foarte aproape, privindu-l fără să clipesc. Mirosea a bărbat curat, a cămaşă proaspăt călcată, a lavandă. L-am sărutat pe obrazul ras, pe frunte, pe mâinile tari şi negricioase. Vai, fata mea, a suspinat Riad Halabî şi i-am simţit răsuflarea caldă cum îmi coboară pe gât şi-mi pătrunde pe sub bluză. Plăcerea mi-a înfiorat pielea şi mi-a întărit sânii. Mi-am dat seama că niciodată nu mă aflasem atât de aproape de cineva şi că nu mai primisem o mângâiere de secole. I-am luat faţa în mâini, m-am apropiat încet şi l-am sărutat îndelung pe buze, învăţându-i forma ciudată a gurii, în timp ce un foc brusc îmi invada oasele şi-mi cutremura pântecul. Poate că vreme de o clipă el a luptat cu propria sa dorinţă, dar a renunţat repede şi mi-a urmat jocul, explorându-mă la rândul său, până când tensiunea a devenit insuportabilă şi ne-am tras îndărăt să respirăm.
— Nimeni nu m-a sărutat pe gură, a şoptit.
— Nici pe mine, am spus eu şi l-am luat de mână ca să-l duc în dormitor.
— Aşteaptă, fato, nu vreau să-ţi fac rău...
— De când a murit Zulema n-am mai avut ciclu. Din cauza spaimei, zice învăţătoarea... crede că n-am să pot face copii, am adăugat înroşindu-mă.
Am stat împreună toată noaptea. Riad Halabî căutase toată viaţa formule de apropiere cu batista pe faţă. Era un
bărbat plăcut şi delicat, doritor să facă plăcere şi să fie acceptat, drept care cercetase toate formele posibile de a face amor fără să-şi folosească buzele. îşi transformase mâinile şi restul trupului puternic într-un instrument sensibil, capabil să bucure o femeie până la fericirea totală. întâlnirea noastră a fost atât de semnificativă, încât ceea ce ar fi putut fi o ceremonie solemnă s-a transformat

în ceva vesel şi plăcut. Am pătruns amândoi într-un spaţiu fără timp, în orele acelea minunate am trăit într-o intimitate completă, negândindu-ne decât la noi, doi parteneri impudici şi jucăuşi care dăruiau şi primeau. Riad Halabî era înţelept şi tandru, în noaptea aceea mi-a dat atâta plăcere că au trebuit să treacă mulţi ani şi să cunosc mai mulţi bărbaţi până a mă simţi din nou atât de împlinită. M-a învăţat multiplele posibilităţi ale feminităţii, pentru ca niciodată să nu mă mulţumesc cu mai puţin. Am primit recunoscătoare darul superb al propriei mele senzualităţi, mi-am cunoscut corpul, am ştiut că eram născută pentru această bucurie şi n-am vrut să-mi imaginez viaţa fără Riad Halabî.
— Lasă-mă să rămân cu tine, l-am rugat în zori.
— Sunt mult mai bătrân decât tine, fata mea. Când tu vei avea treizeci de ani, eu am să fiu un moş ramolit.
— Şi ce dacă, să profităm de timpul în care putem fi împreună.
— Bârfele n-or să ne dea pace. Eu mi-am trăit viaţa, dar a ta nici n-a început. Trebuie să pleci din satul ăsta, să-ţi schimbi numele, să înveţi, să uiţi toate astea. Eu am să te ajut mereu, pentru mine eşti mai mult decât o fiică...
— Nu vreau să plec, vreau să rămân cu tine, nu te lua după ce zice lumea...
— Trebuie să mă asculţi, ştiu eu ce fac, nu vezi că eu cunosc lumea mai bine decât tine ? Or să ne urmărească până o să înnebunim, nu putem trăi închişi, asta n-ar fi corect faţă de tine, eşti doar un copil... Şi după o pauză lungă: Vreau să te întreb ceva de câteva zile, ştii unde şi-a ascuns Zulema bijuteriile ?
-Da.
— Foarte bine, nu trebuie să-mi spui. Acum sunt ale tale, dar lasă-le unde sunt, încă n-ai nevoie de ele. Am să-ţi dau bani ca să stai în capitală, să mergi la o şcoală şi să înveţi o meserie, ca să nu depinzi de nimeni, nici chiar de mine. Nimic n-are să-ţi lipsească, fata mea. Bijuteriile Zulemei o să te aştepte, vor fi zestrea ta când o să te măriţi.
— Nu vreau să mă mărit cu nimeni, doar cu tine, te rog, nu mă goni!
— O fac pentru că te iubesc, într-o bună zi ai să înţelegi, Eva.
— N-o să înţeleg deloc, niciodată!
— Sst... gata, să nu mai vorbim de asta, vino, mai avem câteva ceasuri...
De dimineaţă am mers împreună până în piaţă. Riad îmi ducea valiza cu haine noi pe care mi-o pregătise şi eu mergeam în tăcere, cu fruntea sus şi priviri sfidătoare, pentru ca nimeni să nu ştie că îmi venea să plâng. Era o zi ca toate celelalte, la ora aceea copiii se jucau pe stradă şi cumetrele din Agua Santa îşi scoseseră deja scaunele pe trotuar şi stăteau cu un lighean în poală curăţând porumb. Ochii satului ne-au urmărit implacabili până în staţia de autobuz. Nimeni n-a schiţat nici un gest de despărţire, nici locotenentul, care tocmai trecea cu jeepul lui şi a întors capul de parcă n-ar fi văzut nimic, respectându-şi partea sa de înţelegere.
— Nu vreau să plec, am implorat pentru ultima oară.
— Nu-mi îngreuna şi mai mult situaţia, Eva.
— Ai să vii să mă vezi în oraş ? Promite-mi că ai să vii curând şi-o să facem iar dragoste.
— Viaţa e lungă, fato, şi plină de surprize, orice se poate întâmpla.
— Sărută-mă.
— Nu pot, se uită lumea la noi. Urcă în autobuz şi nu te da jos sub nici un motiv până în capitală. Acolo iei un taxi şi te duci la adresa pe care o ai notată, e un pension pentru
domnişoare, învăţătoarea Ines a vorbit la telefon cu directoarea, acolo ai să fii în siguranţă.
De la geamul autobuzului l-am văzut acoperindu-şi gura cu batista.
Am străbătut acelaşi drum pe care-l făcusem cu ani în urmă, dormind, în camioneta lui Riad Halabî. Prin faţa ochilor mi-au defilat peisajele spectaculoase ale acestei regiuni, însă n-am văzut nimic: aveam privirile întoarse înăuntru, eram încă uimită de descoperirea dragostei. Am intuit atunci că sentimentul meu de recunoştinţă avea să se repete ori de câte ori mă voi gândi la Riad Halabî, toată viaţa de acum încolo, şi aşa a şi fost. Am reuşit, totuşi, în orele de drum să mă scutur de amintirile languroase şi să ating gradul de obiectivitate necesar pentru a-mi recapitula trecutul şi a face inventarul posibilităţilor mele. Până atunci trăisem sub ordinele altora, tânjind după afecţiune, fără alt viitor decât ziua de mâine şi fără altă avere decât poveştile mele. Trebuia să fac un permanent

efort de imaginaţie pentru a suplini tot ce-mi lipsea. Chiar şi maică-mea era o umbră efemeră pe care trebuia s-o redesenez zilnic pentru a nu o rătăci în labirinturile memoriei. Am recapitulat pe rând fiecare cuvânt rostit în noaptea care trecuse şi am înţeles că bărbatul pe care-l iubisem cinci ani ca pe un tată şi pe care-l doream acum ca pe un amant era un proiect imposibil. Mi-am privit mâinile chinuite de treburile casnice, mi le-am trecut peste faţă, pipăindu-mi forma oaselor, mi le-am afundat în păr şi, răsuflând adânc, am spus gata, ajunge. Apoi am scos din geantă hârtiuţa cu adresa pensionului de domnişoare, am mototolit-o în pumn şi am aruncat-o pe geam.

Am ajuns în capitală într-un moment de mare agitaţie. După ce m-am dat jos din autobuz cu valiza, am văzut imediat că se petrecea ceva: poliţiştii alergau ştergând zidurile sau zigzagând printre maşinile staţionate, se auzeau focuri de armă foarte aproape. La întrebările şoferului ne-au strigat să plecăm de-acolo că se trăgea cu puşca din clădirea de pe colţ. Pasagerii şi-au înhăţat calabalâcul şi au luat-o care

Încotro. M-am luat după ei descumpănită, nu ştiam încotro mă duc, nu recunoşteam oraşul.

Ieşind din autogara, mi-am dat seama că în aer plutea ceva, atmosfera era tensionată, oamenii îşi ferecau uşile şi ferestrele, comercianţii coborau obloanele metalice ale prăvăliilor, străzile începeau să se golească. Am vrut să iau un taxi ca să plec cât mai repede de acolo, dar nu s-a oprit nici unul, nici mijloacele de transport în comun nu mai circulau, aşa că n-am avut încotro şi am continuat să merg pe jos, cu pantofii mei cei noi care îmi torturau picioarele. Am auzit un zgomot ca de furtună, am ridicat ochii şi-am văzut un elicopter care se învârtea pe cer ca un muscoi zăpăcit. Pe lângă mine au trecut grăbiţi nişte oameni, am încercat să aflu despre ce era vorba, dar nimeni nu ştia precis; lovitură de stat, mi s-a spus în chip de unică explicaţie. Pe atunci încă nu cunoşteam sensul acestor cuvinte, dar instinctul m-a făcut să merg mai departe, fără o ţintă fixă, cărând valiza care se făcea tot mai grea. După jumătate de ceas, m-am oprit în faţa unui hotel cu înfăţişare modestă şi am închiriat o cameră, socotind că banii pe care-i aveam îmi permiteau să stau acolo o vreme. A doua zi am început să caut de lucru.

Porneam în fiecare dimineaţă plină de speranţă, seara mă întorceam extenuată. Citeam anunţurile din ziar, mă prezentam peste tot unde se cerea personal, dar după câteva zile mi-am dat seama că, dacă nu eram dispusă să dansez în pielea goală sau să servesc clienţii la bar, nu mă aşteptau decât posturi de servitoare, iar de asta eram sătulă. Am avut momente de disperare când eram gata să-l sun pe Riad Halabî, dar m-am stăpânit. în cele din urmă, hotelierul, care stătea mai tot timpul la recepţie şi mă vedea plecând şi venind, a ghicit despre ce era vorba şi s-a oferit să mă ajute. Mi-a spus că fără o scrisoare de recomandare era tare greu să găseşti de lucru, mai ales în perioada asta de agitaţii politice, şi mi-a dat o carte de vizită pentru o amică de-a lui. Am ajuns la adresă şi am recunoscut zona străzii Republicii: primul impuls a fost s-o iau la sănătoasa, dar m-am gândit mai bine şi

mi-am spus că nu pierdeam nimic întrebând. Totuşi, n-am apucat să ajung la clădirea pe care o căutam pentru că m-am pomenit prinsă într-o mişcare de stradă. Nişte tineri care alergau m-au târât cu ei până în piaţeta din faţa bisericii Seminariştilor. Studenţii agitau pumnii, vociferau, scandau lozinci, eu stăteam între ei nepricepând ce naiba se întâmplă. Un băiat urla din toţi bojocii acuzând guvernul că se vânduse imperialismului şi trădase poporul, alţi doi se căţărau pe faţada bisericii ca să fixeze un steag, restul grupului striga în cor *no pasarân* P Au apărut nişte militari şi au început bătăile şi focurile de armă. Am luat-o la goană, căutând un loc unde să aştept să se potolească nebunia şi să-mi recapăt suflul. Noroc că am văzut că uşa bisericii era întredeschisă, fără să stau pe gânduri, m-am strecurat înăuntru. Zarva de afară ajungea diminuată, de parc-ar fi venit din alte timpuri. M-am aşezat pe prima bancă, m-a potopit brusc toată oboseala ultimelor zile, mi-am sprijinit picioarele de bară şi capul de spătar. încet-încet, pacea lăcaşului mi-a redat liniştea, mă simţeam bine în adăpostul umbrit înconjurat de coloane şi sfinţi nemişcaţi, învăluită în tăcere şi răcoare. M-am gândit la Riad Halabî şi am dorit să fiu cu el, ca în fiecare după-amiază din ultimii ani, să stăm în patio la ora asfinţitului. M-am înfiorat la amintirea dragostei, am lepădat repede gândul. Mai târziu, când zgomotele venite din stradă au dispărut şi vitraliile lăsau să treacă mai puţină lumină, mi-am spus că trecuse destul timp şi am privit în jur. Atunci am văzut că pe altă bancă

stătea o femeie atât de frumoasă, că iniţial am confundat-o cu o apariţie divină. Ea s-a întors spre mine şi mi-a făcut un gest prietenesc.
— Şi pe tine te-a prins tărăboiul ? Peste tot sunt tulburări, se spune că studenţii au ocupat Universitatea, că mai multe regimente s-au revoltat, ţara asta e un haos, în felul ăsta nu mai ţine mult democraţia, a spus superba necunoscută cu o voce adâncă, venind să se aşeze lângă mine.
M-am uitat uluită la ea, admirându-i picioarele lungi de animal de curse, degetele fine, ochii plini de dramatism, linia clasică a nasului şi a bărbiei, şi-am avut impresia că o cunoşteam dinainte, sau măcar o ştiusem odată. M-a privit şi ea, cu un zâmbet ciudat pe buzele rujate.
— Eu te-am mai văzut pe tine...
— Cred că şi eu.
— Nu eşti tu fata care spunea poveşti... Eva Luna?
— Ba da.
— Nu mă recunoşti ? Sunt eu, Melecio.
— Nu se poate... ce-ai păţit?
— Ştii ce e aia reincarnare ? E ca şi cum te-ai naşte a doua oară. Să zicem că eu m-am reincarnat.
I-am pipăit braţele dezgolite, brăţările de fildeş şi un cârlionţ din pieptănătură cu emoţia de a mă întâlni cu un personaj zămislit de propria mea fantezie. Melecio, Melecio, am spus cu toate amintirile bune pe care le aveam pentru fiinţa asta încă de pe vremea Madamei. Am văzut lacrimi negre de rimei coborându-i pe chipul perfect, am îmbrăţişat-o mai întâi timid, apoi cu o imensă bucurie, Melecio, Eva, Melecio...
— Nu-mi mai spune aşa, acum mă cheamă Mimî.
— îmi place, ţi se potriveşte.
— Ce mult ne-am schimbat amândouă! Nu te uita aşa la mine, nu sunt homosexual, sunt un transsexual.
— Un ce ?
— M-am născut bărbat din greşeală, dar acum sunt femeie.
— Cum ai făcut asta ?
— Cu durere. Am ştiut mereu că nu sunt ca toţi ceilalţi, dar la închisoare m-am hotărât să-i forţez mâna naturii. Ce minune să ne întâlnim... şi tocmai într-o biserică. Cred că de douăzeci de ani n-am mai pus piciorul într-o biserică, a râs Mimî ştergându-şi ultimele lacrimi.
Melecio fusese arestat când cu Revolta Curvelor, memorabilul scandal public pe care îl declanşase chiar el, cu nefericita
scrisoare către Ministerul de Interne în legătură cu dijma pentru poliţie. Au dat buzna în cabaretul unde lucra şi l-au săltat fără să-l lase să se îmbrace, l-au luat aşa cum era, cu bikinii cu perle şi diamante false, cu boa-ul de pene de struţ roz, cu peruca blondă şi sandalele argintii. Apariţia sa la post a iscat o furtună de râsete şi insulte, i-au dat o bătaie înfiorătoare şi l-au băgat patruzeci de ore în celula deţinuţilor periculoşi. Apoi l-au dat pe mâna unui psihiatru, care experimenta o cură pentru homosexuali prin persuasiune emetică. Timp de şase zile şi şase nopţi, acesta l-a supus unui tratament cu droguri care l-a lăsat mai mult mort decât viu, în timp ce-i arăta fotografii de atleţi, balerini şi modele masculine, convins că îi provoacă un reflex condiţionat de repulsie faţă de cei de acelaşi sex cu el. în cea de-a şasea zi, Melecio, persoană îndeobşte paşnică, şi-a pierdut răbdarea, a sărit la gâtul medicului, a început să-l muşte ca o hienă şi dacă nu l-ar fi salvat la timp l-ar fi strangulat cu mâinile lui. Au dedus că prinsese repulsie faţă de psihiatru, l-au calificat de incurabil şi l-au trimis la Sfânta Măria, unde ajungeau delincvenţii fără speranţă de judecată şi deţinuţii politici care reuşeau să supravieţuiască interogatoriilor. înfiinţat pe vremea dictaturii Binefăcătorului şi modernizat cu zăbrele şi celule noi pe timpul Generalului, penitenciarul avea o capacitate de trei sute de oameni, dar se înghesuiau acolo mai bine de o mie cinci sute. Melecio a fost transportat cu un avion militar într-un sat-fantomă, prosper pe vremea febrei aurului şi ajuns în agonie de când începuse belşugul petrolului. De acolo l-au dus legat ca un animal, întâi într-o camionetă, apoi cu şalupa, în infernul unde ar fi trebuit să-şi petreacă restul zilelor. Şi-a dat seama la prima privire de dimensiunea nenorocirii. Un zid înalt de un metru şi jumătate, peste care erau gratii, iar în spatele lor deţinuţii privind verdele etern al junglei şi apa galbenă a râului. Libertate! Libertate! au început

să implore văzând maşina locotenentului Rodriguez, care însoţea noua tranşă de deţinuţi pentru a-şi face inspecţia trimestrială. Porţile grele de fier s-au deschis şi au pătruns
până în ultimul cerc, unde au fost primiţi de mulţimea urlătoare. Melecio a fost dus direct la pavilionul homosexualilor, unde gardienii l-au oferit delincvenţilor veterani. în fond, a avut noroc, pentru că a ajuns în Harem, unde cincizeci de privilegiaţi aveau un sector independent şi se organizaseră pentru a supravieţui.
— Pe atunci nu auzisem de Maharishi şi n-aveam nici un fel de ajutor spiritual a spus Mimî cutremurată de aceste amintiri şi scoţând din poşetă o stampă în culori, care înfăţişa un bărbos cu tunică de profet, înconjurat de simboluri astrale -; am scăpat de nebunie pentru că ştiam că Madama n-avea să mă abandoneze, îţi aduci aminte de ea, nu ? E o prietenă credincioasă, nu s-a lăsat până nu m-a salvat, luni de zile i-a mituit pe judecători, şi-a folosit relaţiile la guvern, a vorbit chiar şi personal cu Generalul ca să mă scoată de acolo.
După un an, când a ieşit, Melecio nu era nici măcar umbra celui care fusese. Paludismul şi înfometarea îi topiseră douăzeci de kilograme, o infecţie la rect îl silea să meargă încovoiat ca un moş, iar experienţa violenţei îi distrusese controlul emoţiilor, trecea direct de la plâns la râs. A ieşit pe poarta închisorii neputând să creadă că e adevărat, convins că era un truc pentru a-l acuza de intenţia de a fugi şi a-l împuşca din spate, dar era atât de slăbit că s-a resemnat, ce-o fi o fi. L-au traversat râul în şalupă, apoi l-au dus cu maşina în satul-fantomă. Dă-te jos, poponarule, i-au dat brânci de a căzut în genunchi în colbul gălbui, unde a rămas aşteptând glonţul care avea să-l ucidă, dar nu s-a întâmplat nimic. A auzit motorul maşinii care se depărta, a ridicat privirile şi s-a pomenit în faţa Madamei, care nici nu l-a recunoscut imediat. îl aştepta cu o avionetă închiriată, l-a dus direct la o clinică din capitală. Tot anul strânsese bani de pe urma traficului de prostituate pentru marinari şi i i-a pus la dispoziţie lui Melecio.
— Mulţumită ei sunt în viaţă. A trebuit să părăsească ţara. Dacă n-ar fi *mamma,* aş face rost de un paşaport pe noul meu nume şi-aş pleca după ea.
Madama nu emigrase de bunăvoie, ci fugind de justiţie, din cauza scandalului iscat de cele douăzeci şi cinci de fete găsite moarte pe un vapor care se îndrepta spre Curaţao. Ştiam povestea, o auzisem la radio în urmă cu doi ani în casa lui Riad Halabî, dar nu bănuisem că era vorba de cea în casa căreia mă lăsase Huberto Naranjo. Cadavrele erau ale unor fete din Santo Domingo şi Trinidad, îmbarcate clandestin într-o cală ermetic închisă, unde aerul ajungea doar pentru două ore. Dintr-o confuzie birocratică au rămas acolo două zile. înainte de plecare, femeile primeau plata în dolari şi promisiunea unei slujbe bune. De partea asta a afacerii se ocupa Madama, şi o făcea în mod cinstit, dar în momentul în care ajungeau în portul de destinaţie li se confiscau documentele şi erau plasate în lupanare de ultima speţă, nemaiputând ieşi din plasa ameninţărilor şi datoriilor. Acuzată că era în fruntea comerţului cu curve din insulele caraibiene, Madama era gata să ajungă la închisoare, dar încă o dată a fost ajutată de prieteni sus-puşi şi, cu documente false, a putut dispărea la timp. Vreo doi ani a trăit din rentă, încercând să nu atragă atenţia asupra ei, însă spiritul ei creator avea nevoie de o supapă, aşa că a pus la punct un mic negoţ de accesorii sado-masochiste, cu rezultate atât de bune, că primea cereri din cele patru puncte cardinale pentru centurile de castitate pentru bărbaţi, bicele cu şapte cozi, zgărzile de câine pentru uz uman şi multe alte instrumente umilitoare.
— Acuşi se întunecă, ar fi mai bine să mergem, a spus Mimî. Unde locuieşti ?
— Deocamdată la hotel. Tocmai am venit, în anii ăştia am stat la Agua Santa, un cătun de departe.
— Hai să stai la mine, locuiesc singură.
— Cred c-ar trebui să-mi caut singură drumul în viaţă.
— Singurătatea nu e bună pentru nimeni. Vino la mine şi după ce trece nebunia asta ai să vezi singură ce e mai bine, mi-a răspuns Mimî refăcându-şi machiajul în oglinjoara din geantă, căci era cam şifonată după agitaţia acelei zile.
Apartamentul lui Mimî era aproape de strada Republicii, de felinarele galbene şi lămpile roşii. Ceea ce fusese un spaţiu întins de-a lungul a două sute de metri şi consacrat viciilor moderate devenise un labirint de plastic şi neon, o zonă de hoteluri, baruri, cafenele şi bordeluri de toată mâna. Tot acolo erau şi Teatrul de Operă, cel mai bun restaurant francez din oraş, Seminarul şi câteva clădiri rezidenţiale, pentru că în capitală, ca şi în toată ţara, totul era dat peste cap. în aceleaşi cartiere

găseai conace senioriale alături de cocioabe mizerabile, ori de câte ori noii îmbogăţiţi încercau să se instaleze într-un cartier exclusivist, după nici un an se pomeneau înconjuraţi de bordeiele noilor sărăciţi. Democraţia urbanistică se extindea şi la alte aspecte ale vieţii naţionale, astfel că uneori era greu să faci diferenţa între un ministru şi şoferul său, căci ambii păreau să fie de aceeaşi extracţie socială, purtau costume asemănătoare şi afişau aceeaşi mitocănie voioasă, care la prima impresie putea să pară proastă creştere, dar de fapt nu era decât un bine înrădăcinat simţ al propriei demnităţi.

— îmi place ţara asta, a spus o dată Riad Halabî în bucătăria învăţătoarei Ines. Bogaţi şi săraci, negri şi albi, o singură clasă, un singur popor. Fiecare se simte stăpân pe pământul pe care calcă, nu tu ierarhii, nu tu protocoale, nimeni nu-i mai presus de altul prin naştere sau avere. Eu vin dintr-un loc foarte diferit, în ţara mea sunt multe caste şi reguli, omul se naşte mereu în acelaşi loc.

— Nu te lăsa înşelat de aparenţe, Riad, ţara asta e ca o prăjitură mille-feuilles, a zis învăţătoarea.

— De acord, dar fiecare poate urca sau coborî, poate ajunge milionar, preşedinte sau cerşetor, după cum îl ajută puterile, norocul sau vrerea lui Allah.

— Ai văzut tu un indian bogat ? Sau un negru ajuns general sau bancher ?

Avea dreptate învăţătoarea, deşi nimeni nu admitea că rasa ar avea vreo legătură cu asta, pentru că toţi se lăudau a fi metişi. Imigranţii veniţi din toate zările se egalizau şi ei fără
prejudecăţi, iar după două generaţii nici chiar chinezii nu mai puteau pretinde că sunt asiatici puri. Doar vechea oligarhie ce provenea din epocile anterioare Independenţei se deosebea prin tipologie şi culoare, dar nu pomenea de asta niciodată, ar fi fost o lipsă de tact impardonabilă într-o societate aparent mândră de sângele ei mixt. In ciuda unei istorii în care găseai colonizare, tirani şi *caudillos,* acesta era pământul făgăduinţei, al libertăţii, cum spunea Riad Halabî.

— Aici, banul, frumuseţea şi talentul deschid orice uşă, mi-a spus Mimî.

— Primele două îmi lipsesc, dar cred că pasiunea mea de a spune poveşti poate fi considerată un dar ceresc...

De fapt, nu eram sigură că asta ar fi putut avea vreo aplicaţie practică, până atunci nu-mi servise decât la a da un pic de culoare vieţii şi a fugi în alte lumi atunci când realitatea îmi devenea de nesuportat; a spune poveşti mi se părea o meserie depăşită de progresele radioului, televiziunii şi cinematografului, socoteam că tot ce se transmite prin unde sau se proiectează pe un ecran e veridic, pe când istoriile mele erau doar o adunătură de minciuni, nici eu nu ştiu de unde le scoteam.

— Dacă asta îţi place, nu văd de ce ar trebui să faci altceva.

— Dar nimeni nu dă bani ca să audă poveşti, Mimî, trebuie să-mi câştig pâinea.

— Poate că ai să găseşti pe cineva care să plătească pentru asta. Nu-i grabă, cât timp stai cu mine n-o să-ţi lipsească nimic.

— N-am de gând să-ţi fiu o povară. Riad Halabî spunea că libertatea începe cu independenţa economică.

— O să vezi că povara sunt eu. Eu am mult mai multă nevoie de tine decât ai tu de mine, sunt o femeie foarte singură.

Am rămas la ea în noaptea aia, în următoarea şi în cea de după următoarea, de fapt câţiva ani, timp în care mi-am smuls din inimă dragostea imposibilă pentru Riad Halabî, am devenit în sfârşit femeie şi am învăţat să-mi conduc existenţa, nu întotdeauna în modul cel mai elegant posibil,
desigur, dar nu trebuie să uităm că mi-a fost dat să navighez pe ape tulburi.

Mi se spusese de atâtea ori că era o nenorocire să te naşti femeie, încât am înţeles cu greu strădania lui Melecio de a deveni aşa ceva. Eu nu vedeam nici un fel de avantaj, însă el dorea să fie femeie şi era dispus să sufere oricât de mult. Sub îndrumarea unui medic specializat în astfel de metamorfoze, înghiţea hormoni capabili să transforme un elefant în pasăre migratoare, îşi eliminase pilozitatea cu înţepături electrice, îşi pusese sâni şi fese de silicon şi îşi injectase parafină unde i se păruse necesar. Rezultatul era tulburător, şi asta e puţin spus. Dezbrăcată, era o amazoană cu sâni superbi şi piele de prunc, dar pântecul culmina cu nişte atribute masculine, destul de atrofiate, dar încă vizibile.

— Mai trebuie să fac o operaţie. Madama a aflat că la Los Angeles se fac minuni, pot deveni o femeie adevărată, dar încă sunt în faza de experiment şi-n plus costă o avere.
Pentru Mimî sexul e partea cea mai puţin interesantă a feminităţii, altele o atrag: rochiile, parfumurile, ţesăturile, podoabele, cosmeticele. O delectează atingerea ciorapilor de mătase când pune un picior peste altul, foşnetul imperceptibil al lenjeriei intime, mângâierea pletelor pe umăr. Pe atunci tânjea după tovărăşia unui bărbat pe care să-l îngrijească şi să-l servească, cineva care s-o protejeze şi să-i ofere o dragoste durabilă, dar n-a avut noroc. Era ca suspendată într-un limb androgin. Confundând-o cu un travestit, unii se apropiau, dar ea nu accepta aceste relaţii echivoce, se considera femeie şi căuta bărbaţi virili. Totuşi, aceştia nu îndrăzneau să iasă cu ea, deşi erau fascinaţi de frumuseţea ei: se temeau să nu fie acuzaţi că sunt homosexuali. N-au lipsit unii care au reuşit s-o seducă, pentru a afla cum era goală şi cum făcea dragoste, li se părea excitant să îmbrăţişeze acest monstru admirabil. Dacă apărea un amant în viaţa ei, toată casa se învârtea în jurul lui, ea devenea o sclavă dispusă să-i îndeplinească visele cele mai îndrăzneţe, doar ca să-i fie iertat faptul de a nu fi o femeie completă. Atunci, când o vedeam
cum se complace şi se afundă în supunere, încercam s-o apăr de propria ei nebunie, să o fac să raţioneze, să iasă din pasiunea asta periculoasă. Eşti geloasă, lasă-mă în pace, se enerva Mimî. Aproape mereu alesul ei era din specia ticăloasă a peştilor vânjoşi, timp de câteva săptămâni o exploata, altera echilibrul casei, umplea locul de urmele prezenţei lui şi producea atâta dezordine, că mă enerva rău de tot şi ameninţam că mă mut. Dar până la urmă partea sănătoasă a lui Mimî se revolta, reuşea să-şi impună voinţa şi să-l dea afară. Uneori ruptura era violentă, alteori el era cel care, odată curiozitatea satisfăcută, obosea şi pleca, în timp ce ea cădea la pat bolnavă de tristeţe. Un timp, până se îndrăgostea iar, reveneam la rutina obişnuită. Eu aveam grijă să-şi ia hormonii, somniferele şi vitaminele, ea se ocupa de educaţia mea, de cursurile de engleză, de şcoala de şoferi, de cărţi, aduna întâmplări auzite pe stradă şi mi le aducea în dar. Suferinţa, umilinţele, frica şi boala o marcaseră adânc şi făcuseră ţăndări visul unei lumi de cristal în care ar fi dorit să trăiască. Nu mai era o ingenuă, deşi se prefăcea, asta făcea parte din artificiile ei de seducţie, cu toate astea, nici o durere şi nici o violenţă nu distruseseră esenţa ei intimă.
Cred că nici eu nu eram mai norocoasă în amor, deşi bărbaţii nu lipseau din jurul meu. Uneori sucombam unei pasiuni absolute, care mă cutremura până la oase. Atunci, nu aşteptam ca el să facă primul pas, luam eu iniţiativa, încercând să recreez de fiecare dată fericirea împărtăşită cu Riad Halabî, dar asta nu ducea la rezultate bune. Mai mulţi au luat-o la sănătoasa, speriaţi poate de îndrăzneala mea, după care mă bârfeau cu prietenii. Mă simţeam liberă, eram sigură că nu pot rămâne însărcinată.
— Trebuie să te duci la doctor, insista Mimî.
— Nu-ţi face griji, sunt sănătoasă. Totul o să se aranjeze în momentul când n-am s-o mai visez pe Zulema.
Mimî colecţiona casete de porţelan, animale de pluş, păpuşi şi perniţe pe care le broda în orele libere. Bucătăria era o vitrină cu aparate casnice, le folosea pe toate pentru că-i
plăcea să gătească, deşi era vegetariană şi se hrănea precum iepurii. Considera carnea o otravă mortală alta din învăţăturile lui Maharishi, al cărui portret trona în salon şi a cărui filozofie îi conducea viaţa. Tipul era un tataie surâzător cu ochi apoşi, un înţelept care primise iluminarea divină prin intermediul matematicii. Calculele îl aduseseră la concluzia că universul şi cu atât mai mult făpturile sale era guvernat de puterea numerelor, a principiilor cunoaşterii cosmogonice de la Pitagora până în zilele noastre. A fost primul care a pus ştiinţa numerelor în slujba futurologiei. A fost odată invitat de guvern ca să fie consultat asupra treburilor statului, iar Mimî se găsea în mulţimea venită să-l primească la aeroport. înainte de a se face nevăzut în limuzina oficială, a reuşit să-i atingă tivul tunicii.
— Bărbatul şi femeia, aici nu e nici o deosebire, sunt modele ale universului la scară redusă, prin urmare tot ce se întâmplă la nivel astral e însoţit de manifestări la nivel uman şi fiecare om are o relaţie cu o anumită ordine planetară conform configuraţiei de bază pe care o poartă încă din ziua în care s-a născut, pricepi ? a recitat Mimî dintr-o suflare.

— Perfect, am asigurat-o şi de-atunci n-am mai avut nici o problemă, pentru că dacă nimic altceva nu ne reuşeşte, comunicăm prin limbajul aştrilor.

9

Fiicele lui Rupert şi ale lui Burgel au rămas însărcinate în aceeaşi perioadă, au suferit împreună neplăcerile tipice ale gestaţiei, s-au îngrăşat precum două nimfe renascentiste şi şi-au adus pe lume primii născuţi la o diferenţă de câteva zile. Bunicii au răsuflat uşuraţi, căci pruncii nu aveau nici un fel de tare vizibile şi au sărbătorit evenimentul cu un botez dublu fastuos, pentru care şi-au cheltuit bună parte din economii. Mamele n-au putut atribui paternitatea pruncilor lui Rolf Carie, cum poate că îşi doreau în secret, pentru că nou-născuţii miroseau a ceară şi pentru că de mai bine de un an nu mai avuseseră plăcerea să se zbenguie cu el, nu din lipsă de apetit a părţilor combatante, ci pentru că soţii s-au dovedit mai isteţi decât îşi imaginaseră şi nu le-au dat multe prilejuri să se vadă între patru ochi. La fiecare din vizitele sporadice pe care le făcea la Colonie, unchii şi cele două matroane îl copleşeau cu răsfăţuri, fabricanţii de lumânări, cu atenţii zgomotoase, dar nu-l scăpau din ochi, astfel că acrobaţiile erotice au trecut pe planul al doilea din raţiuni de forţă majoră. Uneori, totuşi, cei trei veri reuşeau să o şteargă în pădurice de pini sau într-o cameră din pensiune şi râdeau amintindu-şi de vremurile bune.

După ce-a mai trecut un an, au născut alţi copii şi s-au obişnuit cu rolul de neveste, fără a-şi pierde însă prospeţimea care îl fascinase pe Rolf Carie când le văzuse prima oară. Cea mare continua să fie veselă şi jucăuşă, folosea un limbaj de corsar şi era în stare să bea cinci căni mari cu bere fără să se cunoască. Cea mică şi-a păstrat delicata cochetărie care

o făcea atât de seducătoare, cu toate că nu mai avea frumuseţea de fruct din adolescenţă. Ambele miroseau mai departe a scorţişoară, cuişoare, vanilie şi lămâie, aromă la a cărei simplă amintire inima lui Rolf lua foc, cum i se întâmplase uneori la mii de kilometri depărtare, când se trezea în crucea nopţii cu presimţirea că şi ele îl visau exact în acelaşi timp.

In ce-i priveşte, Rupert şi Burgel au îmbătrânit crescând câini şi cutremurând digestia turiştilor cu extraordinarele lor reţete culinare, continuând să se certe pe prostii şi să se iubească cu bună dispoziţie, pe zi ce trece mai încântători. Convieţuirea îndelungată a şters deosebirile dintre ei, cu timpul au devenit atât de asemănători la trup şi spirit că păreau gemeni. Ca să-şi distreze nepoţii, ea îşi lipea cu pap o mustaţă de lână şi-şi punea hainele soţului, iar el îşi punea un sutien umplut cu cârpe şi o fustă de-a neveste-sii, producând astfel o veselă confuzie printre plozi. Regulamentul pensiunii s-a îndulcit, multe cupluri ilegale veneau în Colonie pentru a petrece o noapte în casa lor, pentru că unchii ştiau că amorul foloseşte la păstrarea lemnului şi la vârsta lor ei nu mai aveau ardoarea de pe vremuri, în ciuda felului afrodiziac pe care-l consumau în cantităţi uriaşe. Ii primeau pe îndrăgostiţi plini de simpatie, nu-i întrebau de situaţia lor legală, le ofereau camerele cele mai bune şi un mic dejun hrănitor, recunoscători faptului că acele intermezzouri interzise contribuiau la starea bună a lemnăriei şi a mobilei.

Între timp, situaţia politică s-a stabilizat, după ce guvernul a înăbuşit încercarea de lovitură de stat şi a reuşit să controleze tendinţa cronică de subversiune a unor militari. Petrolul a continuat să ţâşnească din pământ precum un torent inepuizabil de bogăţie, adormind conştiinţele şi amânând orice problemă pentru o ipotetică zi de mâine.

Rolf Carie ajunsese o celebritate ambulantă. Făcuse nişte reportaje graţie cărora numele său a căpătat prestigiu peste hotare. Fusese în toate continentele şi vorbea deja patru limbi. Domnul Aravena, care ajunsese directorul Televiziunii Naţionale după căderea dictaturii, îl trimitea să găsească

ştirile chiar acolo unde se năşteau, fiind partizanul programelor dinamice şi îndrăzneţe. îl considera cel mai bun cineast din echipă şi Rolf era, tacit, de acord. Telegramele agenţiilor de presă alterează adevărul, fiule, e preferabil să vezi evenimentele cu ochii tăi, spunea Aravena. Şi astfel a filmat Rolf Carie catastrofe, războaie, sechestrări, procese, încoronări de regi, reuniuni ale înalţilor demnitari şi alte fapte care l-au ţinut departe de ţară. Uneori, pe când se găsea înfundat în noroi până la genunchi undeva în Vietnam, sau aştepta cu zilele într-o tranşee din deşert, pe jumătate leşinat de sete, cu camera de filmat pe umăr şi moartea pândind în spate, amintirea Coloniei îi readucea zâmbetul pe buze. Pentru el, satul de basm căţărat pe un munte pierdut din America era refugiul

sigur unde spiritul său găsea negreşit pacea. Acolo se întorcea când se simţea răpus de atrocităţile acestei lumi, acolo se trântea sub copaci ca să privească cerul, să se tăvălească cu nepoţii şi cu câinii, să stea seara în bucătărie privindu-şi mătuşa care amesteca în oale şi unchiul care punea la punct mecanismul unui ceas. Acolo îşi dădea frâu liber vanităţii, uluindu-şi familia cu aventurile lui. Doar în faţa lor avea curaj să practice lăudăroşeniile lui nevinovate, ştiindu-se iertat dinainte.
Caracterul muncii sale îl împiedicase să-şi întemeieze un cămin, cum îi tot cerea mătuşa Burgel tot mai insistent. Nu se mai amoreza la fel de uşor ca la douăzeci de ani şi începea să se resemneze cu ideea singurătăţii, convins că i-ar fi fost tare greu să găsească femeia ideală, deşi nu se întreba niciodată dacă el ar îndeplini pretenţiile acesteia, în cazul improbabil că fiinţa perfectă i-ar fi ieşit în cale. A avut două legături care au dat greş, câteva prietene loiale în diferite oraşe care îi urau bun venit cât se poate de drăgăstos dacă trecea pe acolo şi destule cuceriri numai bune să-i satisfacă orgoliul, dar nu se mai entuziasma cu legături pasagere, despărţirea de ele începea încă de la primul sărut. Ajunsese un bărbat vânos, numai piele şi muşchi încordaţi, cu ochii atenţi înconjuraţi de riduri fine, bronzat şi pistruiat. Experienţele
trăite în prima linie a atâtor fapte violente n-au reuşit să-l asprească, încă mai era vulnerabil la emoţiile adolescenţei, încă se mai lăsa stăpânit de melancolie şi uneori îl mai urmăreau aceleaşi coşmaruri, amestecate, fireşte, cu vise fericite în care intrau coapse trandafirii şi căţeluşi. Era tenace, neliniştit, neobosit. Surâdea adesea şi cu atâta sinceritate, că-şi făcea prieteni pretutindeni. Iar când filma, uita de el, interesat doar să capteze imaginea, cu orice risc.
Într-o seară de septembrie m-am întâlnit la un colţ de stradă cu Huberto Naranjo. Dădea târcoale pe acolo uitându-se de departe la o fabrică de uniforme militare. Venise în capitală ca să facă rost de arme şi de cizme ce să facă pe munte un om fără cizme ? şi, cu ocazia asta, să-şi convingă şefii că era necesar să schimbe strategia, căci băieţii erau decimaţi de armată. Era proaspăt ras şi tuns scurt, îmbrăcat într-un costum de oraş şi ducea o mapă discretă. Nu semăna defel cu afişele care ofereau recompensă cui va prinde un bărbos cu basc negru, care îi privea sfidător de pe ziduri pe trecători. Prudenţa cea mai elementară îi spunea că, şi dacă ar fi dat nas în nas cu maică-sa, trebuia să meargă mai departe ca şi cum n-ar fi văzut-o, numai că eu am apărut în faţa lui dintr-odată, într-un moment când poate lăsase garda jos. A spus că mă văzuse traversând strada şi că m-a recunoscut imediat după ochi, cu toate că nu mai semănăm deloc cu fetiţa pe care o lăsase cu ani în urmă în casa Madamei pentru a fi protejată ca propria lui soră. întinsese mâna şi mă apucase de braţ. M-am întors speriată şi el mi-a şoptit numele. Am încercat să-mi amintesc de unde îl ştiam, dar tipul cu aspect de funcţionar public, deşi ars de soare, nu semăna deloc cu adolescentul cu freză pomădată şi cizme cu pinteni argintii ce fusese eroul copilăriei mele şi protagonistul primelor mele fantezii amoroase. Atunci el a făcut cea de-a două greşeală.
— Sunt Huberto Naranjo...
I-am întins mâna pentru că nu mi-a trecut prin cap altă formă de salut şi ne-am înroşit amândoi. Am rămas la colţ
de stradă privindu-ne uimiţi, aveam de povestit mai bine de şapte ani, dar nu ştiam de unde să începem. Am simţit o langoare caldă în genunchi şi inima gata să-mi sară din piept, pasiunea uitată de absenţa îndelungată s-a întors dintr-un foc, am crezut că îl iubisem tot timpul şi în treizeci de secunde m-am îndrăgostit din nou. Huberto Naranjo nu mai avusese de mult o femeie. Mai târziu am aflat că lipsa de afecţiune şi de sex era lucrul pe care-l suporta cel mai greu pe munte. Cum ajungea în oraş, dădea fuga la primul bordel şi timp de câteva clipe, prea scurte întotdeauna, se scufunda în marasmul fără fund al unei senzualităţi grăbite, furioase şi finalmente triste, care abia de-i potolea foamea acumulată şi nu-i dădea nici o bucurie. Când îşi putea oferi luxul de a se gândi la el însuşi îl copleşea dorinţa de a ţine în braţe o fată doar a lui, de a o poseda pe de-a-ntregul, o fată care să-l aştepte, să-l dorească şi să-i fie credincioasă. A trecut peste toate regulile pe care le impunea luptătorilor săi şi m-a invitat la o cafea.
Am ajuns acasă târziu, plutind ca în transă.
— Ce-ai păţit ? Ai ochii mai luminoşi ca oricând, m-a întrebat Mimî, care mă cunoştea ca pe ea însăşi şi putea să-mi ghicească necazurile şi bucuriile chiar de la distanţă.
— Sunt îndrăgostită. -Iar?

— De data asta e pe bune. L-am aşteptat pe bărbatul ăsta ani în şir.
— Aha, întâlnirea a două suflete pereche. Cine e ?
— Nu pot să-ţi spun, e secret.
— Cum adică nu poţi să-mi spui ? De-abia l-ai cunoscut şi deja ne desparte ? a zis apucându-mă de umeri, supărată.
— Bine, bine, nu te enerva. E Huberto Naranjo, dar nu trebuie să pronunţi niciodată numele ăsta.
— Naranjo ? Cel de pe strada Republicii ? Şi de ce atâta mister ?
— Nu ştiu. Mi-a spus că orice comentariu poate să-l coste viaţa.
— Am ştiut eu că o să ajungă rău! Pe Huberto Naranjo îl ştiu de când era puşti, i-am citit în palmă şi i-am ghicit în cărţi, nu e pentru tine. Crede-mă, tipul e sortit să ajungă sau bandit, sau magnat, pesemne că se ocupă cu contrabanda, cu traficul cu marijuana sau altă afacere murdară.
— Nu-ţi permit să vorbeşti aşa de el!
Pe atunci locuiam într-o casă lângă Club de Campo, în zona cea mai elegantă din oraş, unde găsisem o locuinţă veche şi nu prea mare, pe măsura veniturilor noastre. Mimî atinsese o celebritate pe care nici n-o visase şi devenise atât de frumoasă că nici nu părea din carne şi oase. Aceeaşi tenacitate care-i folosise pentru a-şi schimba natura masculină i-a slujit la a se rafina şi a deveni actriţă. A lăsat la o parte orice extravaganţă care putea cădea în vulgaritate, a început să dicteze moda cu hainele ei de firmă şi machiajul de lumini şi umbre, şi-a cizelat limbajul, păstrând câteva grosolănii doar pentru cazuri de urgenţă, a petrecut doi ani studiind actorie la un studio de teatru şi maniere elegante la un institut specializat în producerea reginelor frumuseţii, unde a învăţat să se urce într-o maşină picior peste picior, să mănânce frunze de anghinare fără să-şi strice rujul şi să coboare scările târând după ea o etolă invizibilă de hermină. Nu îşi ascundea schimbarea de sex, dar nici nu făcea caz de ea. Presa de senzaţie a exploatat această aură de mister, aţâţând sămânţa scandalului şi a bârfelor. Viaţa ei a luat o întorsătură dramatică. Pe stradă, lumea întorcea capul după ea, elevele de liceu o asaltau să-i ceară autografe, a avut contracte pentru telenovele şi piese de teatru, unde a demonstrat un talent ce nu se mai văzuse pe aici din 1917, când Binefăcătorul o adusese de la Paris pe Sarah Bernhardt, deja bătrână, dar încă magnifică, deşi îşi păstra echilibrul pe un singur picior. Apariţia lui Mimî pe scenă umplea sălile, lumea venea din provincie să vadă creatura mitologică despre care se spunea că are sâni de femeie şi falus bărbătesc. Era invitată la parade de modă, în juriul concursurilor de frumuseţe, la petreceri de caritate. Şi-a făcut intrarea triumfală în
Înalta societate la Balul de Carnaval, când familiile cele mai vechi au primit-o în saloanele Clubului. Atunci Mimî a uluit asistenţa apărând îmbrăcată bărbăteşte, într-un somptuos costum de rege thailandez, acoperit de diamante false, cu mine de braţ în chip de regină. Unii îşi aminteau că o aplaudaseră cu ani în urmă într-un sordid cabaret de sodomiţi, dar lucrul ăsta, departe de a dăuna prestigiului ei, nu făcea decât să sporească curiozitatea. Mimî ştia că niciodată n-avea să fie acceptată ca membru al acestei oligarhii care deocamdată o căuta, era doar un bufon exotic care le decora petrecerile, dar accesul în acest mediu o fascina şi se justifica susţinând că-i era necesar pentru cariera actoricească. Aici lucrul cel mai important este să ai relaţii bune, îmi spunea atunci când îi luam peste picior veleităţile.
Succesul lui Mimî ne-a adus bunăstare economică. Acum locuiam vizavi de un parc în care bonele scoteau la plimbare copiii stăpânilor, iar şoferii câinii de rasă ca să facă pipi. înainte de a ne muta le-a dăruit vecinelor de pe strada Republicii colecţiile de pluş şi perniţele brodate, dar a ambalat în cutii figurinele de porţelan rece pe care le făcuse cu mâna ei. Căci avusesem proasta idee de a o învăţa această formă de artizanat şi multă vreme şi-a ocupat timpul liber făcând pasta din care confecţiona tot felul de trăsnăi. A angajat un profesionist pentru a decora noua locuinţă, şi omul aproape că a leşinat dând cu ochii de aiurelile făcute din „materia universală". A implorat-o să le pună undeva unde să nu-i strice arhitectura interioară şi Mimî i-a promis, căci tipul era agreabil, de vârstă medie, cu păr grizonat şi ochi negri, între ei s-a născut o prietenie atât de sinceră, încât a fost sigură că-şi găsise în sfârşit perechea indicată în zodiac. Astrologia nu greşeşte, Eva, pe harta mea astrală scrie că am să trăiesc o dragoste mare în partea a doua a vieţii...

Mult timp decoratorul ne-a vizitat frecvent, ajungând să ne influenţeze în mod decisiv viaţa. Alături de el ne-am apropiat de nişte rafinamente necunoscute până atunci, am învăţat să alegem vinurile înainte credeam că cele negre se beau
seara şi cele albe ziua -, să apreciem arta, să ne interesăm de ce se petrece în lume. Ne dedicam duminicile galeriilor de pictură, muzeelor, teatrelor, cinematecilor. Cu el am asistat prima oară la un concert şi impactul a fost formidabil, n-am dormit trei nopţi, muzica răsuna în mine, iar când am reuşit să adorm am visat că eram un instrument de coarde, din lemn galben, cu incrustaţii de sidef şi cuie de fildeş. N-am pierdut nici un concert al orchestrei, mă aşezam într-o lojă din balconul al doilea, iar când dirijorul ridica bagheta şi sala se umplea de sunete, îmi curgeau lacrimile, nu puteam suporta atâta plăcere. Decoratorul ne-a aranjat casa în alb, cu mobilă modernă şi câteva detalii antice, ceva aşa de diferit faţă de ceea ce văzusem până atunci, că săptămâni în şir ne-am tot învârtit prin odăi, dezorientate, temându-ne să nu mutăm din loc vreun obiect şi-apoi să nu mai ştim unde fusese sau să ne aşezăm pe un puf oriental şi să nu-l strivim; numai că, aşa cum ne-a spus, bunul-gust produce dependenţă, aşa că în cele din urmă ne-am obişnuit şi râdeam de grosolăniile noastre de odinioară. într-o bună zi, bărbatul acesta încântător ne-a spus că pleacă la New York, angajat la o revistă, şi-a făcut bagajele şi s-a despărţit de noi cu regrete sincere, lăsând-o pe Mimî pradă dezolării.
— Linişteşte-te, Mimî. Dacă a plecat, înseamnă că nu era omul hărăzit ţie. Cel adevărat o să apară în curând, i-am spus eu, iar logica de nerespins a argumentului i-a adus puţină alinare.
Cu trecerea timpului, armonia perfectă a decorului s-a schimbat, dar ambianţa a devenit mai primitoare. Mai întâi a fost marina. I-am povestit lui Mimî ce însemnase pentru mine tabloul celor doi celibatari iar ea a decis că fascinaţia mea avea o cauză genetică, precis că provenea de la vreun strămoş navigator care-mi transmisese nostalgia irepresibilă a mării. Cum asta se potrivea cu legenda bunicului olandez, ne-am apucat să batem consignaţiile şi talciocurile până am găsit o pânză cu stânci, valuri, pescăruşi şi nori, pe care am cumpărat-o fără a sta pe gânduri şi-am agăţat-o la loc de
cinste, distrugând dintr-un foc efectul gravurilor japoneze alese cu atâta grijă de prietenul nostru. Pe urmă am cumpărat treptat o întreagă familie de vechi dagherotipuri decolorate de vreme cu care am umplut peretele: un ambasador plin de decoraţii, un explorator mustăcios cu o carabină cu două ţevi, un bunic cu saboţi de lemn şi pipă de ceramică, privind mândru spre viitor. După aceste rubedenii de viţă nobilă, am căutat minuţios o imagine a lui Consuelo. Le respingeam pe toate, dar după multe căutări am găsit o tânără delicată şi zâmbitoare, îmbrăcată în dantele şi apărându-se de soare cu o umbreluţă, în mijlocul unei grădini cu trandafiri căţărători. Era destul de frumoasă ca s-o incarneze pe maică-mea. în copilărie n-o văzusem pe Consuelo decât în şorţ şi espadrile, ocupându-se cu munci casnice vulgare, însă am ştiut mereu că de fapt era asemenea distinsei domnişoare cu umbreluţă, căci aşa devenea când eram noi două în camera de serviciu şi aşa vreau s-o păstrez în memorie.
În anii aceia am încercat să recuperez timpul pierdut. învăţam la seral ca să-mi iau bacalaureatul, diplomă care apoi nu mi-a servit la nimic, dar care atunci mi se părea indispensabilă. Ziua lucram ca secretară la fabrica de uniforme militare, iar noaptea umpleam caietele cu poveşti. Mimî mă rugase să renunţ la serviciul acela de doi bani şi să mă dedic scrisului. De când văzuse o coadă în faţa unei librării aşteptându-şi rândul pentru ca un scriitor columbian mustăcios venit într-un turneu triumfal să le dea autograf pe cărţi, mă aproviziona cu caiete, stilouri şi dicţionare. Asta e o meserie bună, Eva, nu trebuie să te scoli cu noaptea în cap şi nu-ţi comandă nimeni... Visa să mă vadă consacrată literaturii, dar eu trebuia să-mi câştig pâinea iar în acest sens scrisul e un teren destul de alunecos.
La puţin timp după ce-am părăsit Agua Santa şi m-am instalat în capitală, am încercat să dau de urmele naşei; ultimul lucru pe care-l ştiam despre ea era că se îmbolnăvise. Locuia într-o cămăruţă din cartierul vechi, din mila unor
oameni buni care-o găzduiau acolo. Nu avea multe lucruri, în afară de puma îmbălsămată conservată în mod miraculos, în ciuda timpului şi a necazurilor produse de sărăcie şi de sfinţii ei, căci e bine să ai altarul acasă la tine, aşa nu dai banii decât pe lumânări, nu şi pe preoţi, era vorba ei. îşi pierduse câţiva dinţi, printre care şi pe cel de aur, vândut de nevoie, iar din cărnurile opulente

rămăsese doar amintirea, dar îşi păstrase preocuparea pentru curăţenie şi se spăla seară de seară turnându-şi apă cu o cană. Mintea îi funcţiona atât de rău că mi-am dat seama că ar fi fost imposibil s-o scot din labirintul personal în care se rătăcise, aşa că m-am mulţumit să o vizitez des ca să-i dau vitamine, să-i fac curat în cameră şi s-o răsfăţ cu dulciuri şi apă de trandafiri, ca să se parfumeze ca pe vremuri. Am vrut s-o internez într-un sanatoriu, dar n-am avut succes, nimeni n-o voia, mi s-a spus că nu era grav bolnavă şi că aveau alte priorităţi, serviciile medicale nu se ocupau de cazul ei. într-o dimineaţă, familia care. o găzduia m-a sunat alarmată: naşa era pradă unei crize de tristeţe, plângea întruna de douăsprezece zile.

— Hai la ea, merg cu tine, a spus Mimî.

Am ajuns exact în momentul când, nemaisuportându-şi melancolia, îşi tăia gâtul cu briciul. Am auzit din stradă urletul care a scos vecinii din case, am dat buzna înăuntru şi am găsit-o într-o baltă de sânge care se întindea ca un lac între labele pumei îmbălsămate. îşi despicase gâtul de la o ureche la alta, dar era vie şi se uita la noi încremenită de uimire. Muşchii retezaţi îi contractaseră fălcile, făcând-o să aibă un zâmbet ştirb şi înfiorător. Mi s-au muiat picioarele şi m-am sprijinit de perete ca să nu cad, dar Mimî a îngenuncheat lângă ea şi i-a apropiat buzele rănii cu unghiile ei lungi de mandarin, oprind astfel sângele şi aşa a stat până la venirea ambulanţei. Eu tremuram toată, dar ea a ţinut-o aşa până la spital. Admirabilă femeie, Mimî. Doctorii au operat-o imediat pe naşa, cârpind-o ca pe şosetă şi salvând-o ca prin minune.

Când m-am dus să-i adun lucrurile din cameră am găsit într-o pungă coada maică-mii, roşie şi strălucitoare precum

pielea şarpelui *surucucu.* Fusese uitată acolo toţi anii ăştia, scăpând de soarta de a ajunge perucă. Am luat-o acasă, împreună cu puma. Tentativa de sinucidere tot a folosit la ceva: au băgat-o în seamă şi după ce-a ieşit de la urgenţă au internat-o la balamuc. Am avut voie s-o vizităm după o lună.

— E mai rău decât la Penitenciarul Sfânta Măria, trebuie s-o scoatem de acolo, a decretat Mimî.

Legată cu o frânghie de stâlpul de beton din mijlocul curţii, alături de alte nebune, naşa nu mai plângea, cu gâtul cusut, stătea tăcută şi nemişcată. îşi cerea sfinţii, fără ei era pierdută, diavolii n-o lăsau în pace, voiau să-i ia fiul, monstrul cu două capete. Mimî a încercat s-o vindece prin forţa pozitivă, conform manualului lui Maharishi, dar bolnava s-a dovedit impermeabilă la terapiile ezoterice. Atunci a început obsesia ei pentru Papă, voia să-l vadă ca să-i ceară iertarea păcatelor, ca s-o liniştesc i-am promis că am s-o duc la Roma, fără să-mi imaginez că aveam să-l vedem pe Suveranul Pontif în persoană împărţind binecuvântări la tropice.

Am luat-o de la ospiciu, am îmbăiat-o, i-am aranjat puţinele laţe pe care le mai avea pe cap, am îmbrăcat-o cu haine noi şi am mutat-o cu sfinţii ei cu tot într-o clinică privată de pe malul mării, printre palmieri, cascade de apă dulce şi mari colivii cu papagali. Era un loc pentru oameni bogaţi, dar au primit-o în pofida aspectului ei pentru că Mimî era prietenă cu directorul, un psihiatru argentinian. A fost instalată într-o odaie zugrăvită în roz, cu vedere la mare şi muzică ambientală, destul de scumpă, dar merita osteneala: pentru prima dată de când puteam să-mi amintesc, naşa părea mulţumită. Mimî a plătit prima lună, dar asta era de datoria mea. M-am angajat la fabrică.

— Nu e de tine, tu trebuie să studiezi ca să ajungi scriitoare, argumenta Mimî.

— Dar asta nu se studiază nicăieri.

Huberto Naranjo a apărut pe neaşteptate în viaţa mea şi tot aşa a şi dispărut după câteva ore, fără explicaţii, lăsând

În urmă o amintire de junglă, noroi şi praf. Am început să trăiesc aşteptându-l, timp în care retrăiam adesea ziua aceea în care ne-am iubit prima dată, când, după ce am băut o cafea aproape fără să vorbim, privindu-ne cu o hotărâre plină de pasiune, ne-am dus de mână la un hotel, ne-am prăbuşit pe pat şi mi-a spus că de fapt nu mă iubise niciodată ca pe o soră şi nu încetase să se gândească la mine în toţi anii ăştia.

— Sărută-mă, eu nu trebuie să mă leg de nimeni, dar nici nu pot să te las, sărută-mă încă o dată, a şoptit el şi m-a îmbrăţişat, după care a rămas împietrit, asudat şi tremurător.

— Unde stai ? Cum dau de tine ?

— Să nu mă cauţi, am să mă întorc când oi putea, a răspuns şi m-a strâns la piept înnebunit, grăbit şi stângaci.
O vreme n-am ştiut nimic de el şi Mimî a fost de părere că era din cauză că cedasem de la prima întâlnire, trebuia să te laşi rugată, de câte ori nu ţi-am spus, bărbaţii fac tot posibilul ca să se culce cu o femeie şi după ce reuşesc o dispreţuiesc, acum te consideră o femeie uşoară, aşa că poţi să te resemnezi, nu se mai întoarce. Dar Huberto Naranjo s-a întors, m-a oprit pe stradă, ne-am dus din nou la hotel şi ne-am iubit la fel. De atunci am intuit că avea să revină mereu, deşi de fiecare dată el sugera că putea să fie şi ultima. A pătruns în viaţa mea învăluit într-o aură de mister, aducând cu el un aer de eroism şi grozăvie. Imaginaţia mea a luat-o razna, cred că de aceea m-am resemnat să-l iubesc în condiţii atât de precare.
— Nu ştii nimic despre el. Precis că e însurat şi tată a şase plozi, bombănea Mimî.
— Ai văzut prea multe telenovele, nu toată lumea e ca personajul negativ din ele.
— Ştiu eu ce spun. Am fost crescută ca un băiat, am mers la o şcoală de băieţi, m-am jucat cu ei şi-am încercat să merg cu ei la stadion şi la cârciumă. Ştiu mult mai multe decât tine pe tema asta. Nu ştiu cum o fi în alte locuri, dar aici nu poţi avea încredere în nici unul.
Venirile lui Huberto nu urmau nici un model previzibil, putea lipsi două săptămâni sau câteva luni. Nu mă suna,
nu-mi scria, nu-mi trimitea mesaje; deodată, când nici nu mă aşteptam, mă oprea pe stradă de parcă mi-ar fi cunoscut drumul şi m-ar fi aşteptat ascuns undeva. De fiecare dată părea altcineva, acum avea mustaţă, altă dată purta barbă şi părul aranjat altfel, ca şi cum s-ar fi deghizat. Lucrul mă speria, dar mă şi atrăgea, astfel aveam impresia că iubesc în acelaşi timp mai mulţi bărbaţi. Visam să avem un loc numai al nostru, să-i gătesc, să-i spăl rufele, să dorm cu el noapte de noapte, să ne plimbăm fără ţel, ţinându-ne de mână ca doi soţi. Ştiam că era însetat de iubire, de tandreţe, de dreptate, de bucurie, de tot. Mă îmbrăţişa tare de tot, parcă voia să-şi aline o sete străveche, îmi murmura numele şi i se umpleau ochii de lacrimi. Vorbeam de trecut, de timpul când eram copii, niciodată de prezent sau de viitor. Uneori nu apucam să stăm împreună nici măcar un ceas, era ca pe fugă, mă iubea neliniştit şi pleca repede. Când aveam mai mult răgaz îi cercetam trupul cu devoţiune, îl exploram, îi număram cicatricile şi urmele, constatam că slăbise, că avea mâinile mai bătătorite şi pielea mai uscată, ce ai aici, parcă e o rană, nu e nimic, vino. La fiecare despărţire de el rămâneam cu un gust amar, un amestec de pasiune, tristeţe şi ceva ce semăna cu mila. Ca să nu-l dezamăgesc, uneori mimam o satisfacţie pe care n-o simţeam nici pe departe. Atât de mare era dorinţa mea de a-l reţine şi a-l face să mă iubească, încât am hotărât să urmez sfaturile lui Mimî şi n-am pus în practică nici un truc din cele învăţate din cărţile didactice ale Madamei şi nici nu l-am învăţat mângâierile savante ale lui Riad Halabî, nu i-am vorbit de fanteziile mele, nu i-am arătat corzile pe care le atinsese Riad, căci presimţeam că m-ar fi luat la întrebări: unde, cu cine, când ai făcut asta. în ciuda lăudăroşeniilor sale de afemeiat pe care i le auzisem de atâtea ori pe când era adolescent, sau poate tocmai pentru că era, cu mine se purta altfel, era aproape bigot, pe tine te respect, îmi spunea, tu nu eşti ca altele, care altele, îl întrebam, iar el surâdea ironic şi distant. Din prudenţă, nu i-am spus de pasiunea mea adolescentină pentru Kamal, de amorul
meu inutil pentru Riad şi nici de alte legături efemere. Atunci când m-a chestionat asupra virginităţii mele i-am răspuns: ce te interesează virginitatea mea, că nici tu nu mi-o poţi oferi pe a ta, şi a avut o reacţie atât de violentă că am preferat să nu-i spun de noaptea splendidă cu Riad, inventând că fusesem violată de poliţiştii din Agua Santa când mă arestaseră pentru moartea Zulemei. Am avut o ceartă absurdă, apoi şi-a cerut iertare: sunt o brută, Eva, tu n-ai nici o vină, canaliile alea or să plătească, ţi-o jur.
— Când o să ne liniştim, lucrurile or să meargă mai bine, îi spuneam lui Mimî când stăteam de vorbă.
— Dacă nu te face fericită acum, n-are s-o facă niciodată. Nu pricep de ce mai stai cu el, e o pasăre foarte ciudată.
O lungă perioadă legătura mea cu Huberto Naranjo mi-a întors existenţa pe dos, eram disperată să-l cuceresc şi să-l fac să rămână cu mine. Dormeam prost, aveam coşmaruri îngrozitoare, mă prostisem, nu mă puteam concentra la lucru sau la poveştile mele, începusem să iau pe furiş

tranchilizante. Cu trecerea timpului, în cele din urmă fantasma lui Huberto Naranjo s-a micşorat, a devenit mai puţin prezentă, a devenit mai comodă şi-atunci am putut trăi şi pentru alte lucruri, nu doar ca să-l doresc. Depindeam de vizitele lui pentru că-l iubeam şi pentru că mă simţeam protagonista unei tragedii, eroina unui roman, dar am putut să-mi fac viaţa mai liniştită şi să scriu iar nopţile. Mi-am amintit de hotărârea luată când mă îndrăgostisem de Kamal, adică să nu mai trec niciodată prin suferinţa insuportabilă a geloziei, şi am respectat-o cu încăpăţânare şi străşnicie. Refuzam să mă gândesc că umblă cu alte femei, sau că era un bandit, cum susţinea Mimî; preferam să cred că purtarea lui asculta de o raţiune superioară, avea o dimensiune aventuroasă la care nu aveam acces, o lume a bărbaţilor guvernată de legi implacabile. Huberto Naranjo era implicat într-o cauză care pesemne era mai importantă decât amorul nostru. Mi-am propus să-l înţeleg şi să-l accept. Aveam un sentiment romantic pentru acest bărbat care devenea tot mai uscat, puternic şi tăcut, dar nu-mi mai făceam planuri cu el.

În ziua când au fost ucişi doi poliţişti în apropierea fabricii la care lucram, bănuielile mele că taina lui Huberto era legată de gherilă mi s-au confirmat. Fuseseră împuşcaţi cu pistolul-mitralieră din goana unei maşini. Strada s-a umplut imediat de lume, de patrule şi ambulanţe, casele din zonă au fost percheziţionate. La fabrică maşinile s-au oprit, muncitorii au fost aliniaţi în curte, clădirea cercetată de sus până jos, în fine ne-au dat drumul acasă, tot oraşul era agitat. Am mers în staţia de autobuz, acolo mă aştepta Huberto Naranjo. Nu-l mai văzusem de două luni, l-am recunoscut cu greu, părea că îmbătrânise brusc. De data asta n-am mai simţit nici o plăcere în braţele lui, nici n-am încercat să mă prefac, aveam gândurile în altă parte. Pe urmă, goi în patul cu cearşafuri aspre, am avut senzaţia că fiecare zi ne depărta tot mai mult şi mi-a fost milă de noi.

— Iartă-mă, nu sunt în apele mele. A fost o zi atroce, au fost omorâţi doi poliţişti, îi cunoşteam, erau mereu de gardă acolo şi mă salutau. Pe unul îl chema Socrate, auzi ce nume pentru un poliţai, dar era un tip de treabă. I-au asasinat trăgând în ei.

— I-au executat, a răspuns Huberto. I-a executat poporul. Nu e un asasinat, foloseşte corect termenii. Asasini sunt poliţaii.

— Ce te-a apucat ? Doar n-o să-mi spui că eşti adeptul terorismului.

M-a împins la o parte şi, privindu-mă în ochi, mi-a explicat că violenţa o exercita guvernul: oare şomajul, sărăcia, corupţia şi nedreptatea socială nu erau forme de violenţă ? Statul practica multe forme de abuz şi represiune, poliţaii ăştia erau zbirii regimului, apărau interesele duşmanului de clasă şi execuţia lor era un act legitim: poporul lupta pentru eliberare. N-am spus nimic. înţelegeam dintr-odată lungile lui absenţe, cicatricele şi tăcerile lui, graba, aerul de fatalitate şi magnetismul teribil pe care-l emana, electrizând aerul din jur şi prinzându-mă ca pe un fluture atras de lampă.

— De ce nu mi-ai spus mai devreme ?

— Era mai bine să nu ştii.

— N-ai încredere în mine ?

— Pricepe, ăsta e un război.

— Dacă aş fi ştiut, aş fi suportat mai uşor anii ăştia.

— Simplul fapt de a te vedea e o nebunie. Gândeşte-te ce s-ar întâmpla dacă te-ar bănui şi te-ar interoga.

— N-aş spune nimic!

— Sunt în stare să facă să vorbească un mut din născare. Am nevoie de tine, nu pot fără tine, dar de fiecare dată când vin mă simt vinovat, căci pun în pericol viaţa organizaţiei şi a tovarăşilor mei.

— Ia-mă cu tine.

— Nu pot, Eva.

— Nu sunt femei pe munte ?

— Nu. E o luptă foarte dură, dar vor veni vremuri mai bune şi ne vom putea iubi altfel.

— Dar nu poţi să sacrifici şi viaţa ta şi pe a mea.

— Nu e un sacrificiu. Noi construim o societate diferită, într-o zi toţi vom fi egali şi liberi...

Mi-am adus aminte de o seară de demult când ne cunoscuserăm, doi copii pierduţi într-o piaţă. De pe atunci el se considera bărbat în regulă, capabil să-şi ţină soarta în propriile mâini, în schimb, considera că eu eram dezavantajată pentru că mă născusem femeie şi trebuia să accept tot felul de

tutele şi limitări. în ochii lui aveam să fiu mereu o fiinţă dependentă. Huberto gândea astfel dintotdeauna, era imposibil ca revoluţia să-i schimbe convingerile. Am înţeles că problemele noastre n-aveau de-a face cu greutăţile gherilei; chiar dacă ar fi reuşit să-şi vadă visul împlinit, egalitatea n-avea să fie şi pentru mine. Pentru el şi pentru alţii ca el, poporul părea să fie format doar din bărbaţi; noi aveam datoria să ajutăm această luptă, dar eram excluse de la luarea deciziilor şi de la putere. Revoluţia lui nu mi-ar fi modificat în mod esenţial destinul, oricum, trebuia să-mi croiesc drumul prin mine însămi, până la sfârşitul zilelor. Poate că atunci mi-am dat seama că războiul meu este unul cu final
nevăzut, drept care e preferabil să-l port cu bună dispoziţie, că să nu-mi treacă viaţa tot aşteptând o posibilă victorie şi de-abia atunci să încep să mă simt mai bine. Am înţeles că Elvira avusese dreptate: trebuie să fii curajoasă şi să te lupţi mereu.
În ziua aceea ne-am despărţit supăraţi, dar după două săptămâni Huberto Naranjo s-a întors iar eu îl aşteptam, ca de obicei.
10
Escaladarea mişcării de gherilă l-a adus înapoi în ţară pe Rolf Carie.
— Deocamdată gata cu turismul prin lumea largă, băiete, i-a spus Aravena de la biroul lui de director. Omul se îngrăşase mult, era bolnav de inimă şi singurele plăceri pe care le mai avea erau mesele bune, savoarea havanelor şi ocheadele către dosurile apoteotice şi de-acum intangibile ale fiicelor unchiului Rupert în timpul venirilor în Colonie, însă scăderile fizice nu-i afectaseră şi curiozitatea profesională. Gherila ne dă mult de furcă şi e momentul să vedem care e adevărul. Ni se cenzurează toate informaţiile, guvernul minte, tot aşa şi posturile de radio clandestine. Vreau să ştiu câţi oameni sunt pe munte, ce arme au, cine îi sprijină, ce planuri au, în fine, tot.
— Dar nu pot să dau asta la televiziune.
— Trebuie să ştim ce se petrece, Rolf. Eu cred că tipii ăia sunt nebuni, dar nu e nici imposibil să avem de-a face cu un fel de Sierra Maestra şi să nu ne dăm seama.
— Şi dac-ar fi aşa, ce-aţi face ?
— Nimic. Rolul nostru nu e să schimbăm mersul istoriei, doar să înregistrăm faptele.
— Pe vremea Generalului nu gândeaţi aşa.
— Cu vârsta am mai învăţat şi eu câte ceva. Du-te, observă, filmează dacă poţi şi spune-mi totul.
— N-o să fie uşor. N-o să-mi dea voie să amuşin prin taberele lor.
— De-asta te rog pe tine, nu pe altcineva din echipă. Ai mai fost cu ei acum nişte ani, cum îl chema pe ăla care te-a impresionat atâta ?
— Huberto Naranjo.
— Poţi să intri iar în legătură cu el ?
— Nu ştiu, poate că nici nu mai trăieşte, se spune că armata i-a lichidat pe mulţi şi că alţii au dezertat. Dar ideea îmi place, să vedem ce pot face.
Huberto Naranjo nu murise şi nici nu dezertase, numai că nimeni nu-i mai spunea pe nume. Acum era „comandantul Rogelio". Trecuse prin ani de război încălţat în cizme, cu arma în mână şi ochii larg deschişi ca să vadă dincolo de umbră. Viaţa lui era o succesiune de violenţe, totuşi existau şi clipe de euforie, momente sublime. Când primea un grup nou de combatanţi, inima îi sălta în piept ca la întâlnirea cu o iubită. Ieşea să-i întâmpine la marginea taberei, ei erau acolo, încă mirosind a oraş, cu băşici proaspete la mâini, fără bătăturile veteranilor, cu priviri blânde, obosiţi dar zâmbitori. Erau fraţii lui mai mici, copiii lui, veneau să lupte şi din clipa asta era răspunzător de viaţa lor, avea obligaţia să le ţină moralul ridicat şi să-i înveţe să supravieţuiască, să-i facă tari ca granitul, mai viteji decât o leoaică, vicleni, agili şi rezistenţi, pentru ca fiecare să facă cât o sută de soldaţi. Era bine cu ei, simţea un nod în gât. îşi înfunda mâinile în buzunare şi îi saluta cu patru propoziţii repezite, ca să-şi ascundă emoţia.
Sau când se aşeza împreună cu camarazii în jurul unui foc, în rarele ocazii când asta era posibil. Nu rămâneau niciodată mult timp în acelaşi loc, trebuiau să cunoască muntele, să se mişte acolo ca peştele în apă, cum scria în manual. Existau totuşi şi zile de repaus, uneori cântau, jucau cărţi şi ascultau muzică la radio ca nişte oameni normali. Din când în când, el trebuia să coboare în oraş ca să intre în contact cu oamenii lui de legătură, şi-atunci umbla pe străzi prefăcându-se că e ca toţi

ceilalţi, respirând mirosurile uitate de mâncare, de trafic, de gunoi, privind cu ochi noi copiii, femeile,
câinii vagabonzi, de parcă n-ar fi fost decât un om din mulţime, de parcă nu l-ar fi urmărit nimeni. Deodată, vedea scris pe un zid numele comandantului Rogelio cu litere negre, şi văzându-se crucificat astfel îşi amintea cu un amestec de orgoliu şi teamă că nu trebuia să fie aici, că n-avea o viaţă ca a celorlalţi, că era un luptător.
Membrii gherilei proveneau mai ales din Universitate, dar Rolf Carie n-a încercat să se amestece între studenţi pentru a ajunge în munţi. Figura lui apărea des la telejurnale, era cunoscut de toată lumea. Şi-a amintit de omul de contact de-acum câţiva ani, când îl intervievase prima dată pe Huberto Naranjo la începuturile luptei armate, şi s-a dus la cârciuma lui Negro. A dat de el în bucătărie, era puţin îmbătrânit, dar la fel de binedispus. Şi-au strâns mâna cam neîncrezători. Vremurile se schimbaseră, de-acum represiunea era treaba specialiştilor, gherila nu mai era doar idealul unor băieţi care visau să schimbe lumea, ci o înfruntare nemiloasă şi crâncenă. Rolf Carie a abordat subiectul fără ocolişuri.
— Eu nu mai am nimic de-a face cu asta, a spus Negro.
— Nu sunt turnător, n-am fost niciodată. Nu te-am dat în gât în toţi anii ăştia, de ce-aş face-o acum ? Vorbeşte cu şefii tăi, spune-le să-mi dea o ocazie, măcar să mă lase să le spun ce vreau să fac...
Omul l-a cântărit îndelung, cercetându-i atent fiecare trăsătură şi pesemne că i-a plăcut ce văzuse, căci Rolf Carie a perceput o schimbare de atitudine.
— Vin să te văd şi mâine, Negro, i-a zis.
A venit a doua zi, a venit zi de zi timp de o lună şi în sfârşit a fost primit şi le-a explicat intenţiile sale. Partidul a socotit că Rolf Carie putea să le fie util; reportajele sale erau bune, părea un om cinstit, avea acces la televiziune şi era prieten cu Aravena; era bine să poată conta pe cineva ca el, iar riscul nu era mare dacă tratau toată povestea cu prudenţa necesară.
— Poporul trebuie informat, cu victoria se câştigă aliaţi, spuneau şefii.
— Nu alarmaţi opinia publică, nu vreau să aud nici un cuvânt despre gherilă, o vom anula prin tăcere. Toţi s-au situat în afara legii şi vor fi trataţi ca atare, ordona la rândul său Preşedintele Republicii.
De data asta, călătoria lui Rolf Carie în tabără a fost foarte diferită de cea de dinainte, n-a mai fost vorba de o excursie cu rucsacul în spate ca un elev în vacanţă. Mare parte din drum a făcut-o legat la ochi, a fost transportat în portbagajul unui automobil, pe jumătate asfixiat şi leşinat de căldură, altă dată au mers noaptea pe câmp fără a şti unde se află, ghizii făceau cu rândul şi nu vorbeau, două zile a stat închis în nişte magazii şi silozuri, mutat de colo-colo fără să aibă dreptul să pună întrebări. Armata, antrenată în şcoli de contrainsurgenţă, îi hăituia pe oamenii din gherilă, instala controale mobile pe şosele, care opreau orice vehicul şi cercetau totul. Nu era deloc uşor să treci de ele. Centrele operative, răspândite în toată ţara, erau compuse din trupe speciale. Se zvonea că centrele astea erau şi lagăre de prizonieri şi locuri de tortură. Soldaţii bombardau munţii, făcând prăpăd. Nu uitaţi de codul eticii revoluţionare, repeta comandantul Rogelio, pe unde trecem noi nu trebuie să facem nici un abuz, respectaţi şi plătiţi totul pentru ca poporul să aprecieze deosebirea dintre noi şi soldaţi, să ştie cum vor arăta zonele eliberate de revoluţie. Rolf Carie a constatat că în apropierea oraşelor, unde în aparenţă viaţa se scurgea liniştită, era de fapt un teritoriu aflat în plin război, numai că ăsta era un subiect interzis în mod oficial. Despre luptă nu vorbeau decât posturile de radio clandestine, care informau despre acţiunile gherilei: o conductă de petrol dinamitată, un post militar atacat, o ambuscadă împotriva armatei.
După cinci zile în care l-au mutat de colo-colo ca pe un colet, s-a pomenit urcând o coastă, făcându-şi drum prin vegetaţia deasă cu maceta, flămând, plin de noroi şi pişcat de ţânţari. Ghizii l-au lăsat într-o poiană, interzicându-i să se mişte din loc, să aprindă focul sau să facă zgomot. A stat aşa, acompaniat doar de ţipetele maimuţelor. în zori, când
răbdarea îi era pe sfârşite, au apărut doi tineri bărboşi şi zdrenţăroşi cu puştile în mână.
— Bine-ai venit, camarade, l-au salutat cu un zâmbet larg.
— Era şi timpul, a răspuns el extenuat.

Rolf Carie a filmat singurul lungmetraj care există în ţară despre gherila din acea perioadă, înainte ca înfrângerea ei să pună capăt visului revoluţionar şi pacea să-i redea pe supravieţuitori normalităţii, unii devenind birocraţi, alţii deputaţi sau oameni de afaceri. A rămas o perioadă cu grupul comandantului Rogelio, deplasându-se doar noaptea printr-un peisaj sălbatic şi odihnindu-se, uneori, ziua, suferind de foame, epuizare şi frică. Viaţa pe munte era deosebit de aspră. El fusese în mai multe războaie, dar lupta asta de ambuscadă, de atacuri prin surprindere, faptul că trăiau în singurătate şi tăcere simţindu-se urmăriţi în permanenţă i s-a părut mult mai rău. Numărul lor era variabil, erau organizaţi în grupuri mici ca să se mişte mai uşor. Comandantul Rogelio trecea de la un grup la altul, răspundea de tot frontul. Rolf a asistat la instruirea noilor combatanţi, a ajutat la montatul staţiilor de radio şi de prim-ajutor, a învăţat să se târască pe coate şi să îndure durerea. Trăind alături de ei şi ascultându-i, a înţeles până la urmă motivele acestor tineri de a face atâtea sacrificii. Taberele funcţionau cu disciplină militară, însă spre deosebire de soldaţi, lor le lipseau îmbrăcămintea, medicamentele, alimentele, acoperişul, transportul şi comunicaţiile. Ploua cu săptămânile şi nu puteau aprinde un foc ca să se usuce, trăiau ca într-o pădure acoperită de mare. Rolf avea senzaţia mersului pe o sârmă întinsă deasupra unei prăpăstii, moartea se ascundea după fiecare trunchi de copac.

— Toţi simţim la fel, nu-ţi face griji, te obişnuieşti, glumea comandantul.

Proviziile erau sacre, uneori însă câte unul nu mai suporta şi fura o cutie cu sardele. Pedepsele erau dure: nu numai că mâncarea trebuia raţionalizată, ci, mai ales, trebuia învăţată

valoarea solidarităţii. Se întâmpla ca unul să cedeze, se trântea pe jos şi începea să plângă şi să-şi cheme mama, atunci comandantul se apropia de el, îl ajuta să se ridice şi-l lua mai încolo, unde nu-i vedea nimeni, pentru a-l încuraja discret. Iar dacă era vorba de o trădare, era în stare să-l execute pe loc.

— Aici normal este să mori sau să fii rănit, trebuie să fim pregătiţi pentru orice. Un lucru rar e să supravieţuieşti, iar miracolul va fi victoria, i-a spus lui Rolf.

În aceste luni Rolf a simţit că îmbătrâneşte şi îşi pierde puterile. Nu mai ştia ce caută acolo şi de ce, a pierdut controlul timpului, o oră i se părea o săptămână, o săptămână trecea ca un vis. Era greu să capteze informaţia pură, esenţa lucrurilor, în jurul lui era o linişte ciudată, o tăcere făcută din cuvinte, dar în acelaşi timp încărcată de prevestiri, populată de zgomotele junglei, de ţipete şi şoapte, de glasuri de departe pe care le aducea vântul, de vaiete şi jelanii de somnambuli. A învăţat să doarmă pe fugă, în picioare, aşezat, ziua sau noaptea, pe jumătate inconştient de oboseală, dar mereu în alertă, o şoaptă îl făcea să tresară. îi era silă de jeg, de propriul lui miros, visa să se scufunde în apă curată, să se săpunească până la os, ar fi dat orice pentru o cană cu cafea fierbinte. Au fost înfruntări cu soldaţii unde a văzut murind oameni cu care în seara precedentă împărţise o ţigară. Se apleca peste ei cu camera, îi filma absent, de parcă s-ar fi aflat foarte departe de aceste trupuri, de parcă le-ar fi privit printr-un telescop. Nu trebuie să-mi pierd minţile, îşi repeta, cum făcuse de atâtea ori în situaţii similare. îl asaltau imagini din copilărie, ziua când au mers să îngroape morţii la lagărul de concentrare, imagini recente din alte războaie. Ştia din experienţă că toate astea lăsaseră urme, că în memoria lui fiecare eveniment lăsase o pată; uneori trecea multă vreme până să-şi dea seama că un episod anume îl marcase adânc, era ca şi cum amintirea ar fi îngheţat undeva şi, deodată, printr-un mecanism de asociere, îi apărea în faţa ochilor cu o intensitate de nesuportat. Se întreba ce mai caută acolo, de

cc nu dă totul dracului şi nu se întoarce în oraş, ar fi fost mult mai sănătos decât să rămână în labirintul acela de coşmar, să plece, să se refugieze o vreme în Colonie, să se lase legănat de verişoarele lui în aroma de scorţişoară, cuişoare, vanilie şi lămâie. Dar îndoielile nu-l opreau, îi urma peste tot pe luptători, cu aparatul de filmat pe umăr, aşa cum ceilalţi purtau pe umăr puşca. Intr-o seară comandantul Rogelio a fost adus de patru băieţi pe o targa improvizată, acoperit cu o pătură, dârdâind de febră şi zbătându-se: fusese muşcat de un scorpion.

— Lăsaţi mofturile astea de poponari, tovarăşi, din asta nu se moare. Lăsaţi-mă, o să-mi treacă, le-a spus.

Rolf Carie avea sentimente contradictorii faţă de acest om, nu se simţea niciodată în largul lui în prezenţa sa, bănuia că nu are încredere în el, nu pricepea totuşi de ce-l lăsa să-şi facă treaba, îl

deranja severitatea lui şi-n acelaşi timp îl admira pentru ce reuşea să facă cu oamenii lui. Din oraş veneau nişte puşti imberbi şi după două luni îi transforma în războinici imuni la oboseală şi durere, duri, dar reuşind cumva să-i facă să-şi păstreze idealurile adolescentine. Nu aveau antidot pentru muşcătură de scorpion, cutia cu medicamente de prim-ajutor era aproape goală. A rămas lângă bolnav, l-a învelit, i-a dat apă, l-a spălat. După două zile, febra a scăzut şi comandantul i-a zâmbit din priviri, atunci a înţeles că erau totuşi prieteni.
Informaţiile pe care le obţinuse printre ei nu-i ajungeau lui Rolf Carie, avea nevoie şi de jumătatea cealaltă. S-a despărţit de comandantul Rogelio fără multe cuvinte, ambii cunoşteau regulile şi ar fi fost o grosolănie să le pomenească. Fără a spune nimănui ce trăise pe munte, Rolf a pătruns în centrele operative ale armatei, a însoţit soldaţii în incursiunile lor, a vorbit cu ofiţerii, i-a luat un interviu preşedintelui, a reuşit chiar să asiste la antrenamentele militare. La sfârşit, avea trei mii de metri de peliculă, sute de fotografii, ore întregi de înregistrări şi poseda mai multă informaţie despre acest subiect decât oricine în ţară.
— Crezi că gherila va avea succes, Rolf ?
— Sincer să fiu, nu, domnule Aravena.
— în Cuba au reuşit, au demonstrat că o armată organizată poate fi înfrântă.
— Au trecut nişte ani de-atunci şi americanii n-or să mai permită alte revoluţii. în Cuba condiţiile erau altele, acolo luptau împotriva unei dictaturi şi aveau sprijin popular. Aici avem o democraţie plină de defecte, dar poporul se mândreşte cu ea. Gherila nu se bucură de simpatia oamenilor, cu puţine excepţii n-au reuşit să recruteze decât studenţi din universităţi.
— Ce părere ai despre ei ?
— Sunt idealişti şi curajoşi.
— Vreau să văd tot ce-ai adus, Rolf, i-a cerut Aravena.
— Am să-mi montez singur filmul ca să elimin tot ce nu poate fi arătat acum. Mi-aţi spus odată că rolul nostru nu e să schimbăm istoria, ci să producem ştiri.
— Tot nu m-am obişnuit cu accesele tale de pedanterie, Rolf. Vrei să spui că filmul ăsta ar putea schimba soarta ţării ?
-Da.
— Documentarul ăsta trebuie să intre în arhiva mea.
— Sub nici un motiv nu trebuie să cadă în mâna armatei, ar fi fatal pentru cei de pe munte. N-am să-i trădez şi sunt sigur că nici dumneavoastră.
Directorul Televiziunii Naţionale şi-a fumat havana până la capăt, în tăcere, privindu-şi discipolul prin vălătucii de fum fără urmă de sarcasm, amintindu-şi anii de opoziţie faţă de dictatura Generalului şi sentimentele lui de atunci.
— Nu-ţi place să primeşti sfaturi, dar de data asta trebuie să mă asculţi, Rolf. Ascunde filmele, pentru că guvernul ştie de existenţa lor şi va încerca să ţi le ia cu vorba bună sau cu forţa. Montează, suprimă, păstrează tot ce ţi se pare necesar, dar te avertizez că e ca şi cum ai depozita nitroglicerină, în fine, poate că într-o bună zi vom putea difuza documentarul, cine ştie, poate că peste zece ani putem arăta ceea ce acum crezi c-ar putea schimba istoria.
Rolf Carie a ajuns în Colonie într-o sâmbătă, cu o valiză închisă cu lacăt, le-a încredinţat-o unchilor săi sub pecetea tainei, rugându-i să i-o ascundă până când se va întoarce după ea. Burgel a înfăşurat-o într-un plastic şi Rupert a băgat-o sub nişte scânduri din atelier fără nici un comentariu.
Sirena fabricii suna la şapte dimineaţa, se deschideau porţile şi două sute de femei intram ca o turmă, trecând prin faţa supraveghetoarelor, care ne căutau din cap până-n picioare pentru a preveni un posibil sabotaj. Acolo se produceau de la cizme soldăţeşti până la galoane de general, totul măsurat şi cântărit pentru ca nici măcar un nasture, sau o cataramă, sau un capăt de aţă să nu cadă în mâini criminale, cum spunea căpitanul, căci ticăloşii ăştia sunt în stare să ne copieze uniformele şi să se strecoare printre soldaţii noştri pentru a da patria pe mâna comunismului, blestemaţii. Uriaşele hale lipsite de ferestre erau luminate cu tuburi fluorescente, aerul intra sub presiune prin nişte tuburi prinse pe tavan, jos se aliniau maşinile de cusut, iar la doi metri de la sol de-a lungul pereţilor era un balcon îngust pe care se plimbau supraveghetorii : misiunea lor era să controleze ritmul de iucru, pentru ca nici o ezitare, pauză sau impediment cât de mic să nu afecteze

producţia. Tot acolo erau şi birourile, nişte cămăruţe pentru şefi, contabili şi secretare. Gălăgia era infernală, ca un zgomot de cascadă, ceea ce ne silea să avem dopuri în urechi şi să ne înţelegem prin gesturi. La ora douăsprezece sirena pentru gustarea de prânz învingea vacarmul, chemându-ne la cantină, unde ni se servea o masă lipsită de rafinament, dar săţioasă, asemănătoare tainului recruţilor. Pentru multe lucrătoare aceasta era singura masă din zi, iar unele mai puneau şi ceva deoparte ca să o ducă acasă, trecând peste ruşinea de a fi văzute la plecare cu pacheţelele învelite în hârtie. N-aveam voie să ne machiem şi părul trebuia să fie tuns scurt sau acoperit cu o basma, pentru că odată o femeie îşi prinsese pletele în axul unei maşini de bobinat, iar când în sfârşit au oprit curentul electric era deja târziu,
maşina îi smulsese pielea capului. Totuşi, cele mai tinere încercau să arate cât mai bine, purtând baticuri colorate, fuste scurte şi ceva roşu în obraji, doar-doar or atrage atenţia unui şef ajungând mai sus, în balconul funcţionarelor, unde salariul şi tratamentul erau ceva mai demne. Legenda niciodată confirmată a unei muncitoare care a ajuns astfel să se mărite cu un şef hrănea fantezia novicelor, însă veteranele nu se preocupau de asemenea himere, preferând să muncească în tăcere şi repede ca să-şi mărească norma.
Colonelul Tolomeo Rodriguez venea uneori în inspecţie. Sosirea lui îngheţa atmosfera şi mărea zgomotul. Rangul şi puterea lui erau atât de mari că nici nu trebuia să ridice glasul sau să gesticuleze, se făcea respectat cu o simplă privire. Trecea prin secţie, răsfoia registrele, intra în bucătărie, punea întrebări lucrătoarelor dumneata eşti nouă aici ?, ce-aţi mâncat astăzi ?, e foarte cald, măriţi ventilaţia, dumneata ai ochii iritaţi, du-te la birou să-ţi dea bilet de voie. Nu-i scăpa nimic. Unii subalterni îl urau, toţi se temeau de el, se zvonea că însuşi preşedintele se ferea de el pentru că se bucura de respectul ofiţerilor tineri şi-ar fi putut ceda oricând tentaţiei de a se ridica împotriva guvernului constituţional.
Eu nu-l văzusem decât de departe, pentru că biroul meu era în capătul coridorului şi nu intra în zona lui de inspecţie, dar şi aşa îi percepeam autoritatea. îl priveam prin geamul care despărţea coridorul, s-a întors brusc şi privirile ni s-au întâlnit. Nimeni nu-l privea direct în ochi, se uitau într-o parte, dar eu nici n-am clipit, am rămas ca hipnotizată de pupilele lui. Mi s-a părut că totul durase foarte mult. în cele din urmă, a venit spre mine. Zgomotul mă împiedica să-i aud paşii, parcă plutea, urmat la o anumită distanţă de secretarul său şi de căpitan. Când m-a salutat cu o uşoară înclinare a capului, i-am remarcat de aproape statura, mâinile expresive, părul cu fir gros şi dantura puternică şi regulată. Era atrăgător ca o fiară. După masă, la ieşirea din schimb, o limuzină neagră era parcată la poartă şi o ordonanţă mi-a dat
un bilet scris de mâna colonelului Tolomeo Rodrîguez prin care mă invita să cinez cu el.
— Domnul colonel aşteaptă răspuns, a spus soldatul în poziţie de drepţi.
— Spuneţi-i că nu pot, am alt program.
Acasă i-am povestit lui Mimî, care s-a făcut că nu aude că tipul era duşmanul lui Huberto Naranjo şi a privit lucrurile din perspectiva telenovelelor cu care-şi hrănea timpul liber, ajungând la concluzia că procedasem bine: trebuie să te laşi rugată, a repetat ca de obicei.
— Cred că eşti prima femeie care îl refuză, dar fac pariu că mâine o să revină.
N-a fost aşa. N-a mai dat nici un semn de viaţă până vinerea următoare, când a apărut pe neaşteptate la fabrică. Aflând că venise, mi-am dat seama că îl aşteptasem în fiecare zi, că iscodisem coridorul, încercând să-i ghicesc paşii prin zgomotul asurzitor al maşinilor de cusut, că dorisem să-l văd şi-n acelaşi timp mă temeam de el, cu o nelinişte aproape uitată; nu mai trecusem prin aşa ceva de la începutul legăturii mele cu Huberto Naranjo. Dar ofiţerul nu s-a apropiat de biroul meu, iar când a sunat de douăsprezece am răsuflat şi uşurată, şi tristă. M-am mai gândit uneori la el în săptămânile care au urmat.
După încă nouăsprezece zile, ajungând seara acasă am dat de colonelul Tolomeo Rodrîguez care stătea la o cafea cu Mimî. Era aşezat pe unul din pufurile orientale, s-a ridicat în picioare şi mi-a întins mâna fără să zâmbească.
— Sper că nu vă deranjez. Am venit pentru că doream să vă vorbesc, a spus.
— Vrea să-ţi vorbească, a repetat Mimî, palidă precum gravurile de pe pereţi.

— A trecut ceva vreme de când nu ne-am văzut şi mi-am luat libertatea să vă fac o vizită, a spus pe tonul ceremonios pe care-l folosea adesea.
— De asta a venit, a adăugat Mimî.
— Acceptaţi să luaţi cina cu mine ?
— Vrei să te duci la masă cu el ? a tradus din nou Mimî, gata să leşine, pentru că-l recunoscuse de cum intrase în casă şi—i reveniseră dintr-un foc toate amintirile: era cel care inspecta din trei în trei luni Penitenciarul Sfânta Măria în vremea nenorocirii care dăduse peste ea. Era schimbată la faţă, deşi credea că el n-avea cum face legătura între imaginea deţinutului mizerabil din Harem, bolnav de paludism, plin de răni şi ras în cap şi uluitoarea femeie care îi servea cafeaua.
De ce n-am refuzat din nou ? Poate că nu din teamă, cum am crezut atunci, ci pentru că muream de poftă să fiu cu el. Am făcut un duş ca să-mi revin din oboseala zilei de muncă, mi-am pus rochia neagră, mi-am periat părul şi am revenit în salon, împărţită între curiozitate şi ciudă, căci aveam impresia că îl trădez pe Huberto. Militarul mi-a oferit braţul cu un gest cam pompos, dar m-am făcut că nu văd şi-am trecut înainte sub privirile dezolate ale lui Mimî, care încă nu-şi revenise. Am intrat în limuzină sperând ca vecinii să nu bage de seamă motocicletele de escortă, să nu creadă că ajunsesem amanta unui general. Şoferul ne-a dus la unul din restaurantele cele mai exclusiviste din oraş, un conac în stil Versailles unde bucătarul ieşea să-i salute pe clienţii de vază şi un bătrân împodobit cu o eşarfă prezidenţială gusta vinurile cu o ceşcuţă de argint. Colonelul părea să fie în largul său, eu mă simţeam ca un naufragiat printre scaunele tapisate cu brocart albastru, candelabrele ostentative şi armata de servitori. Am primit un meniu scris în franceză şi Rodrîguez, ghicindu-mi dificultăţile, a ales el pentru mine. M-am pomenit cu un rac mare în faţă, neştiind cum trebuie să-l atac, dar chelnerul a scos carnea din carapace şi mi-a pus-o în farfurie, în ce priveşte bateria de cuţite drepte şi curbate, de pahare în două culori şi cupe de spălat mâinile, am fost recunoscătoare cursurilor pe care Mimî le urmase la institutul de regine ale frumuseţii şi învăţăturilor amicului decorator, căci m-am descurcat fără să fiu ridicolă, asta până când ne-au adus un şerbet de mandarine între aperitiv şi carne. Am privit mirată bolul minuscul cu o frunză de mentă în vârf şi
am întrebat de ce serveau desertul înainte de felul doi. Rodrîguez a râs, gest care a avut darul să-i anuleze galoanele de pe mânecă şi să-l întinerească vizibil. Din clipa aceea totul a mers mai uşor. Acum nu mi se mai părea un părinte al patriei, l-am privit la lumina lumânărilor palatine, a vrut să ştie de ce mă uit aşa la el şi i-am răspuns că semăna foarte mult cu puma îmbălsămată.
— Povestiţi-mi despre viaţa dumneavoastră, domnule colonel, l-am rugat la desert.
Cred că asta l-a surprins şi l-a pus în alertă, dar apoi şi-a dat seama că nu eram un spion al duşmanului, aproape că-i citeam gândurile, e doar o biată femeie de la fabrică, ce grad de rudenie o avea cu actriţa de la televiziune, care e drăguţă, desigur, mult mai drăguţă decât fata asta prost îmbrăcată, eram gata s-o invit pe cealaltă, dar se zice că de fapt e un homosexual, greu de crezut, oricum, nu puteam risca să fiu văzut cu un degenerat. Mi-a vorbit de copilăria lui la ferma familială dintr-un ţinut sălbatic, deşertic, bătut de vânturi, unde apa şi vegetaţia au o valoare specială şi oamenii sunt puternici, pentru că trăiesc pe un pământ arid. Nu crescuse în regiunea tropicală a ţării, îşi amintea de lungi drumuri călare prin câmpie, de amiezi uscate şi fierbinţi. Tatăl său, un şef local, l-a băgat în forţele armate la optsprezece ani fără să-i ceară părerea, ca să-ţi slujeşti patria cu onoare, fiule, cum se cuvine, i-a poruncit. Ceea ce el a şi făcut, fără şovăire, disciplina pe primul loc, cine ştie să asculte învaţă să comande. A studiat inginerie şi ştiinţe politice, a călătorit, citea puţin, îi plăcea mult muzica, s-a declarat ca având gusturi simple, aproape abstinent, căsătorit şi tată a trei fete. în ciuda faimei de severitate pe care o avea, în seara aceea a fost bine dispus, la sfârşit mi-a mulţumit pentru că venisem, se distrase, a spus, eram o făptură originală, m-a asigurat, deşi eu dacă scosesem patru fraze, el acaparase întreaga conversaţie.
— Eu vă mulţumesc, domnule colonel. N-am fost niciodată într-un loc ca acesta, atât de elegant.
— Nu trebuie să fie ultima dată, Eva. Putem să ne vedem şi săptămâna viitoare ?
— De ce ?
— Păi, ca să ne cunoaştem mai bine...
— Vreţi să vă culcaţi cu mine, domnule colonel ?

I-au căzut tacâmurile din mână şi-a rămas cu ochii în farfurie aproape un minut.
— E o întrebare brutală şi merită un răspuns pe măsură. Da, vreau. Accepţi ?
— Nu, mulţumesc frumos. Aventurile fără dragoste mă întristează.
— N-am spus că dragostea ar fi exclusă.
— Şi soţia dumneavoastră ?
— Hai să stabilim un lucru, doamna soţia mea n-are nimic de-a face cu conversaţia asta şi nici nu vom mai vorbi despre ea. Să vorbim despre noi. Nu e foarte corect ce spun, dar pot să te fac fericită dacă vreau.
— Să vorbim fără ocolişuri, domnule colonel: eu cred că aveţi multă putere, că puteţi să faceţi ce vreţi şi o faceţi, aşa-i ?
— Greşeşti. Funcţia mea îmi impune răspunderi şi îndatoriri faţă de patrie, pe care vreau să le îndeplinesc. Sunt un soldat, nu fac caz de privilegii, cu atât mai puţin în situaţia de faţă. Nu încerc să te oblig, ci să te seduc, şi sunt sigur c-am să reuşesc, pentru că suntem atraşi unul de celălalt. Ai să-ţi schimbi părerea şi-ai să ajungi să mă iubeşti...
— Iertaţi-mă, dar mă îndoiesc.
— Pregăteşte-te, Eva, pentru că n-am să te las în pace până n-ai să accepţi, a zâmbit el.
— în cazul ăsta, să nu mai pierdem timpul. N-am de gând să vă contrazic, pentru că îmi puteţi face rău. Să mergem chiar acum, terminăm repede şi-apoi mă lăsaţi în pace.
Militarul s-a ridicat, roşu la faţă. Chelnerii au venit în grabă să vadă ce vrem, de la mesele vecine s-au întors capete. S-a aşezat la loc, a rămas tăcut o vreme, rigid, respirând agitat.
— Nu ştiu ce soi de femeie eşti, a spus într-un târziu, tutuindu-mă. în mod normal aş accepta şi am pleca imediat într-un loc privat, dar am hotărât să procedez altfel. N-am să te implor. Sunt sigur că ai să mă cauţi chiar tu, iar dacă
ai noroc, o să mai fiu disponibil. Sună-mă când vrei să mă vezi, a spus Rodrîguez pe un ton sec, întinzându-mi o carte de vizită cu stema ţării în partea de sus şi numele lui scris cu litere cursive.
În seara aceea am ajuns devreme acasă. Mimî a decretat că mă purtasem ca o cretină, omul avea putere şi era în stare să ne facă probleme, de ce n-am fost mai politicoasă ? A doua zi am demisionat de la slujbă, mi-am strâns lucrurile şi am părăsit fabrica pentru a fugi de omul acesta care reprezenta exact lucrurile pentru care Huberto Naranjo îşi risca viaţa de atâţia ani.
— Tot răul spre bine, a decretat Mimî constatând că roata norocului se întorsese pentru a mă plasa pe drumul pe care trebuia să merg dintotdeauna, după părerea ei. Acum ai să poţi scrie în mod serios.
Stătea la masa din sufragerie cu cărţile desfăşurate în evantai, citind în ele că soarta mea era să povestesc şi orice altceva era pierdere de vreme, ceea ce bănuiam şi eu, după ce citisem O *mie şi una de nopţi.* Mimî susţinea că fiecare se naşte cu un talent anume şi că norocul sau ghinionul constau în a-l descoperi şi a fi nevoie de aşa ceva pe lume, căci existau şi talente inutile, de exemplu cel al unui amic de-al ei, care putea să-şi ţină respiraţia sub apă timp de trei minute, ceea ce nu-i slujise niciodată la nimic. în ce-o priveşte, era liniştită, căci pe-al ei îl cunoştea de-acum. Tocmai debutase într-o telenovelă, în rolul maleficei Alejandra, rivala Belindei, o fată oarbă care în final îşi redobândeşte vederea, cum se întâmplă de obicei în astfel de cazuri, şi se căsătoreşte cu junele-prim. Textele scenariului erau împrăştiate prin toată casa, ea le învăţa cu ajutorul meu. Eu interpretam toate celelalte roluri. *(LuisAlfredo strânge din pleoape ca să nu plângă, căci bărbaţii nu plâng niciodată.)* Urmează-ţi sentimentele... Lasă-mă să-ţi plătesc operaţia la ochi, iubirea mea. *(Belinda se înfioară, se teme să nu-l piardă pe bărbatul iubit...)* Aş vrea să fiu sigură de tine... dar există altă femeie în viaţa ta, Luis Alfredo. *(El înfruntă ochii frumoşi lipsiţi de lumină.)*
Alejandra nu înseamnă nimic pentru mine, nu jinduieşte decât la averea familiei Martînez de la Roca, dar n-o să reuşească. Nimeni n-o să ne despartă în veci, Belinda mea. *(O sărută, ea se lasă pradă mângâierii sublime, dând de înţeles că poate se va petrece ceva... sau poate că nu. Camera se întoarce şi ne-o arată pe Alejandra care pândeşte după uşă, desfigurată de gelozie. Tăietură, se trece în studioul B.)*
— Telenovelele sunt o chestiune de credinţă Trebuie să crezi şi gata. Dacă te apuci să le analizezi, le iei toată magia şi s-au dus dracului, a spus Mimî între două replici ale Ale j andrei.

Mă asigura că oricine poate inventa drame precum cea a Belindei şi a lui Luis Alfredo, cu atât mai mult eu, care le ascultasem la radio ani în şir în bucătărie, crezând că sunt poveşti adevărate, iar descoperind că realitatea nu era ca la radio mă simţisem înşelată. Mimî mi-a expus avantajele indiscutabile ale lucrului la televiziune, unde orice aiureală îşi găseşte locul şi orice personaj, oricât de extravagant ar fi, are şansa să înfigă un ac în sufletul naiv al publicului, efect ce rareori este produs de o carte. Seara a venit acasă cu o duzină de prăjituri şi cu o cutie grea, împachetată în hârtie de cadou. Era o maşină de scris. Ca să începi să lucrezi, mi-a zis. Am stat până foarte târziu în pat, bând vin, mâncând dulciuri şi discutând subiectul ideal, o încurcătură de pasiuni, divorţuri, copii din flori, buni şi răi, bogaţi şi săraci, în stare să atragă spectatorul de la bun început şi să-l facă prizonierul micului ecran preţ de două sute de episoade emoţionante. Am adormit ameţite şi pline de zahăr, iar eu am visat bărbaţi geloşi şi fete oarbe.

M-am trezit în zori. Era o zi de miercuri, blândă şi cam ploioasă, cu nimic deosebită de altele din viaţa mea, însă eu o păstrez ca pe un odor, ca pe singura zi rezervată doar pentru mine. De când învăţătoarea Ines mă învăţase alfabetul scriam aproape în fiecare noapte, dar am intuit că acum era altfel, era ceva ce-mi putea schimba drumul. Mi-am făcut

o cafea neagră şi m-am instalat în faţa maşinii, am luat o coală de hârtie curată şi albă, ca un cearşaf proaspăt călcat pentru dragoste, şi am introdus-o în maşina de scris. în clipa aceea am avut o senzaţie ciudată, de parcă un vânticel vesel îmi umbla prin oase, prin venele de sub piele. Am simţit că pagina aceea mă aştepta de douăzeci şi ceva de ani, că nu trăisem decât pentru momentul acesta, şi mi-am dorit ca de acum încolo singura mea meserie să fie să prind poveştile care pluteau în atmosfera cea mai rarefiată şi să mi le însuşesc. Mi-am scris numele, după care cuvintele au venit fără efort, unul după altul. Personajele au ieşit din umbra în care stătuseră ascunse cu anii şi au ieşit la lumina acelei zile de miercuri, fiecare cu chipul, cu glasul, cu pasiunile şi obsesiile sale. S-au aşezat în ordine poveşti păstrate în memoria genetică încă dinainte de a mă fi născut, plus multe altele pe care mi le notam de ani de zile în caietele mele. Am început să-mi amintesc lucruri de demult, cât şi poveşti pe care mi le spunea mama pe când vieţuiam printre idioţii, canceroşii şi îmbălsămării profesorului Jones; şi-au făcut apariţia un indian muşcat de viperă şi un tiran cu mâinile mâncate de lepră; am recuperat o fată bătrână care-şi pierduse părul cu piele cu tot, ca şi cum i-ar fi fost smuls de o maşină de bobinat, un demnitar aşezat într-un jilţ episcopal, un arab cu inimă generoasă, bărbaţi şi femei a căror viaţă mi-era la îndemână ca să fac ce vreau cu ea, după propria şi suverana mea voinţă. Treptat, trecutul se transforma în prezent, puneam stăpânire şi pe viitor, morţii dobândeau viaţă cu iluzie de eternitate, lucrurile împrăştiate se adunau la loc şi ce fusese şters de uitare redobândea contururi precise.

Nu m-a deranjat nimeni, am scris aproape toată ziua, atât de concentrată că am uitat şi de mâncare. Pe la patru după-amiază cineva mi-a pus în faţă o cană cu ciocolată.

— Uite, ţi-am adus ceva cald...

Am privit silueta înaltă şi subţire, înfăşurată într-un chimono albastru şi mi-a trebuit ceva timp s-o recunosc pe Mimî, căci bântuiam prin junglă pe urmele unei fetiţe cu plete

de foc. Am continuat în acelaşi ritm, uitând recomandările primite: foile se scriu pe două coloane, fiecare capitol are douăzeci şi cinci de scene, mare atenţie la schimbările de decor, care ne costă foarte mult, şi la frazele lungi care-i încurcă pe actori, fiecare frază importantă se repetă de trei ori şi subiectul trebuie să fie simplu, pornind de la presupunerea că publicul e cretin. Pe masă creştea un munte de foi pline de adnotări, corecturi, hieroglife şi pete de cafea, dar eu abia începeam să scutur de praf amintirile şi să trasez destine, habar n-aveam unde trebuia să ajung şi care va fi deznodământul, dacă ar fi fost vreunul. Bănuiam că finalul va veni odată cu propria mea moarte şi am cochetat cu ideea de a fi chiar eu un personaj al istoriei şi de a avea puterea de a-mi hotărî sfârşitul sau de a-mi inventa o viaţă. Subiectul se complica, personajele deveneau tot mai rebele. Munceam dacă asta poate fi numită muncă multe ore pe zi, din zori şi până noaptea. Mă neglijam, mâneam doar atunci când mă hrănea Mimî şi mă culcam doar împinsă în pat de ea, dar şi în somn continuam să trăiesc în acest univers de curând creat, de mână cu personajele mele, ca nu cumva trăsăturile lor plăpânde să se şteargă şi să să întoarcă în nebuloasa poveştilor ce rămân nepovestite.

După trei săptămâni, Mimî a socotit că sosise clipa să dau delirului acesta o folosinţă practică, până nu aveam să dispar înghiţită de propriile mele cuvinte. A stabilit o întâlnire cu directorul televiziunii pentru a-i oferi povestea, căci i se părea periculos pentru sănătatea mea mintală să prelungesc efortul fără speranţa de a vedea rezultatul pe micul ecran. în ziua cu pricina s-a îmbrăcat în alb de sus până jos, horoscopul îi spusese că asta era culoarea ei pentru ziua respectivă, şi-a atârnat între sâni un medalion cu Maharishi şi a ieşit târându-mă după ea. Ca de obicei, cu ea mă simţeam liniştită şi calmă, protejată de făptura ei mitologică.
Aravena ne-a primit în biroul său de plastic şi sticlă, în spatele mesei impunătoare care nu reuşea să-i ascundă burdihanul de iubitor de viaţă bună. M-a dezamăgit grăsanul ăsta
cu ochi de rumegător şi o havană pe jumătate fumată în mână, atât de diferit de personajul plin de energie pe care mi-l imaginasem citindu-i articolele. Distrat, căci partea cea mai neinteresantă a muncii sale consta în circul obligatoriu al comedianţilor, Aravena ne-a spus bună ziua cu jumătate de gură şi privind pe geamul prin care se vedeau acoperişurile vecine şi norii furtunii care se apropia. M-a întrebat cât mai am până termin scenariul, a aruncat o privire dosarului pe care l-a apucat cu două degete moi şi a murmurat c-avea să-l citească într-un moment liber. Am întins mâna şi l-am recuperat, dar Mimî mi l-a smuls şi i l-a dat înapoi, timp în care îl obliga s-o privească, îşi flutura pleoapele într-un chip absolut mortal, îşi umezea buzele rujate şi îi propunea să cineze împreună sâmbăta următoare, doar cu câţiva prieteni, o reuniune intimă, a spus ea cu susurul irezistibil pe care şi-l fabricase pentru a-şi disimula glasul de tenor cu care venise pe lume. Un abur aproape vizibil, o aromă obscenă, o pânză de păianjen oţelită l-au învăluit pe Aravena. A stat nemişcat o clipă interminabilă, cu dosarul în mână, nedumerit pesemne că până atunci nu mai primise o ofertă atât de depravată. Scrumul havanei a căzut pe masă, dar nici n-a observat.
— De ce trebuia să-l inviţi acasă ? i-am reproşat după ce am plecat de acolo.
— Trebuie să-l fac să-ţi accepte scenariul, chiar de-ar fi ultimul lucru pe care-l fac în viaţa asta.
— Doar n-ai de gând să-l seduci...
— Şi cum crezi tu că se rezolvă lucrurile în mediul ăsta ?
Sâmbăta a început cu ploaie, a turnat toată ziua şi toată noaptea, în timp ce Mimî se chinuia să pregătească o cină ascetică pe bază de orez integral, chestie la modă de când macrobioticienii şi vegetarienii speriaseră lumea cu teoriile lor dietetice. Grăsanul o să moară de foame, bombăneam eu tocând morcovi, dar ea a rămas fermă pe poziţie, preocupată să aranjeze florile, să aprindă beţişoare parfumate, să aleagă muzica şi să aşeze perne mari de mătase, căci la
modă era şi să-ţi scoţi pantofii şi să te trânteşti pe jos. Erau opt comeseni, toţi oameni de teatru, cu excepţia lui Aravena, care a venit însoţit de tipul cu păr arămiu pe care îl vedeam filmând pe baricadele revoluţiilor de departe, cum îl chema oare ? I-am strâns mâna cu senzaţia vagă că-l cunoşteam dinainte.
După masă, Aravena m-a chemat deoparte şi mi-a mărturisit fascinaţia sa pentru Mimî. Nu reuşea să se desprindă de ea, era ca o arsură proaspătă.
— E feminitatea absolută, cu toţii avem ceva de androgin, ceva bărbătesc şi femeiesc, dar ea şi-a smuls chiar şi ultima urmă de masculinitate şi şi-a făcut curbele astea superbe, este femeia totală, e adorabilă, a spus ştergându-şi fruntea cu batista.
M-am uitat la prietena mea, atât de apropiată şi cunoscută, la trăsăturile ei puse în valoare de machiaj, la sânii şi şoldurile rotunde, la pântecul neted, nefăcut pentru maternitate, la fiecare linie a trupului desenată cu o tenacitate de neînvins. Numai eu cunosc cu adevărat natura secretă a acestei făpturi de ficţiune, creată cu durere pentru a satisface vise străine şi lipsită de vise proprii. Am văzut-o nemachiată, obosită şi tristă, i-am stat alături când era deprimată, avea insomnie sau îi era rău; îmi e tare dragă fiinţa omenească fragilă şi contradictorie din spatele decorului de pene şi bijuterii. Şi m-am întrebat dacă bărbatul cu buze groase şi mâini umflate ar fi ştiut să caute îndeajuns pentru a descoperi prietena, mama, sora care e de fapt Mimî. Din colţul celălalt al salonului ea a captat privirile noului său admirator. Am avut impulsul s-o opresc, s-o apăr, dar m-am stăpânit.
— Hai, Eva, spune-i o poveste prietenului nostru, mi-a cerut Mimî tolănindu-se lângă Aravena.
— Cu ce să fie ?

— Păi, ceva decoltat, nu ? a insinuat ea.
M-am aşezat cu picioarele strânse sub mine, ca un indian, am închis ochii şi mi-am purtat imaginaţia printre dunele unui deşert alb, aşa cum fac mereu când vreau să inventez
o poveste. Pe dată s-au înfiinţat pe întinderea de nisip o femeie cu fuste de tafta galbenă, imagini de peisaje reci pe care mama le decupa din revistele profesorului Jones şi jocurile pe care Madama le inventa pentru petrecerile Generalului. Am început să vorbesc. Mimî pretinde că am un glas special pentru poveşti, care iese parcă din pământ şi mi se urcă în gât. Am simţit că încăperea îşi pierdea contururile, topite în orizontul nou pe care-l invocasem. Musafirii au tăcut.
— Vremurile erau foarte grele în sud. Nu în sudul ţării, ci al Pământului, unde anotimpurile sunt schimbate şi iarna nu vine de Crăciun, ca în ţările culte, ci la jumătatea anului, ca în regiunile barbare...
Când am terminat de vorbit, Rolf Carie a fost singurul care n-a aplaudat ca toţi ceilalţi. Mai târziu mi-a mărturisit că i-a trebuit ceva timp să se întoarcă din pampasul austral prin care se depărtau cei doi ibovnici, cu un sac cu monede de aur, iar când a reuşit, se hotărâse deja să-mi transforme povestea într-un film, înainte ca fantomele celor doi hoţi să-i fure visele. M-am întrebat de ce Rolf Carie mi se părea atât de familiar, şi nu doar pentru că-l văzusem la televizor. Am căutat în trecut, să văd dacă îl întâlnisem acolo, dar nu era aşa şi nici nu mai cunoşteam pe nimeni ca el. Am vrut să-l ating, m-am apropiat de el şi mi-am trecut un deget peste dosul mâinii lui.
— Şi mama avea pielea pistruiată... (Rolf Carie nu s-a clintit şi nici n-a încercat să-mi reţină degetele.) Am aflat că ai fost pe munte cu luptătorii din gherilă.
— Am fost în multe locuri.
— Povesteşte-mi...
Ne-am aşezat pe jos şi mi-a răspuns la aproape toate întrebările. Mi-a vorbit de meseria lui, care-l ducea dintr-un loc într-altul ca să observe lumea printr-un obiectiv. Ne-am antrenat în discuţie, nici n-am băgat de seamă când au plecat ceilalţi. El a plecat ultimul, cred că doar pentru că Aravena l-a luat pe sus. La uşă ne-a spus că avea să lipsească nişte zile: trebuia să filmeze evenimentele de la Praga, unde cehii
Înfruntau tancurile invadatorilor cu pietre. Am vrut să-l sărut la despărţire, dar mi-a strâns mâna cu o înclinare a capului care mi s-a părut cam solemnă.
Patru zile mai târziu, când Aravena m-a chemat să semnez contractul, tot mai ploua şi în biroul luxos se vedeau mai multe lighene care adunau apa care curgea din tavan. Mi-a spus de-a dreptul că scenariul meu nu se potrivea nici pe departe cu modelele obişnuite, nu era decât o încâlceală de personaje trăsnite, poveşti neverosimile, n-avea o idilă ca lumea, protagoniştii nu erau nici frumoşi nici bogaţi, publicul n-avea să priceapă nimic, pe scurt: i se părea o aiureală şi nimeni normal la cap n-ar fi riscat să producă aşa ceva, însă el avea s-o facă pentru că nu rezista tentaţiei de a scandaliza ţara şi pentru că-l rugase Mimî.
— Continuă să scrii, Eva, sunt curios să văd cum se termină toate trăsnăile astea, mi-a spus la plecare.
Inundaţiile au început după a treia zi de ploaie neîncetată, iar în a cincea guvernul a decretat stare de necesitate. Catastrofele cauzate de vremea rea erau ceva obişnuit, nimeni nu se ostenea să cureţe rigolele sau să desfunde canalizarea, dar de data asta furtuna a depăşit orice imaginaţie. Apa a măturat casele de pe dealuri, râul pe care era aşezată capitala a ieşit din matcă, a intrat în case, a luat cu el maşini, copaci şi jumătate din stadion. Cameramanii Televiziunii Naţionale şi-au pus cizme de cauciuc şi au filmat oamenii cocoţaţi pe acoperişul caselor, de unde aşteptau răbdători să fie salvaţi de elicopterele militare. Deşi speriaţi şi flămânzi, mulţi cântau, căci ar fi fost stupid să sporească nenorocirea cu lamentări inutile. Ploaia a încetat după o săptămână prin aceeaşi metodă empirică folosită cu ani în urmă pentru a combate seceta. Episcopul a scos statuia Nazarineanului în procesiune şi toată lumea s-a încolonat spunând rugăciuni şi făcând promisiuni sub umbrelă, în râsetele angajaţilor Institutului de Meteorologie, care vorbiseră cu colegii lor de la Miami şi asigurau că datele sondelor care măsurau atmosfera
şi norii dădeau ca sigure încă nouă zile de ploaie. Totuşi, cerul s-a limpezit exact la trei ore după ce statuia s-a întors în altarul catedralei, udă fleaşcă în ciuda baldachinului cu care au încercat s-o

apere. Peruca s-a decolorat, pe faţă i s-a scurs un lichid negricios şi cei mai habotnici au căzut în genunchi, convinşi că statuia sângera. Asta a sporit prestigiul catolicismului şi a liniştit spiritele alarmate de elanul ideologic al marxiştilor şi de sosirea primelor grupuri de mormoni, formate din nişte tineri candizi şi energici în cămăşi cu mânecă scurtă, care intrau pe neaşteptate în căminele oamenilor şi-i converteau pe cei mai slabi de înger.
După ce ploaia s-a oprit şi s-au calculat pagubele pentru a face reparaţiile şi a reorganiza comunitatea, aproape de Piaţa Părintelui Patriei a venit plutind un sicriu modest, dar în stare perfectă. Apa îl purtase până aici dintr-un cartier sărac situat pe un deal din partea de apus a oraşului, de unde navigase pe străzile transformate în torenţi ajungând în plin centru. L-au deschis şi au găsit o bătrână care dormea liniştită. Am aflat de la telejurnalul de la ora nouă, am sunat la post ca să aflu amănuntele şi am plecat cu Mimî spre corturile armatei în care se îngrămădeau familiile aşteptând să se facă iar timp frumos. Mulţi îşi pierduseră documentele de identitate, dar în corturi nu domnea tristeţea, dezastrul era un prilej tocmai bun pentru odihnă şi prietenii noi, vedem noi mâine ce facem, astăzi n-are sens să plângem pentru ce ne-a luat apa. Acolo am dat de Elvira, slabă şi curajoasă, în cămaşă de noapte, stând pe o saltea şi povestind cum se salvase de potop în arca aceasta originală. Aşa mi-am recuperat bunica. O recunoscusem imediat la televizor, în ciuda părului albit şi a ridurilor care-i brăzdau toată faţa; lunga noastră despărţire nu-i ştirbise spiritul, era aceeaşi femeie căreia îi spuneam poveşti ca să-mi dea banane prăjite şi să mă lase să mă joc de-a moartea în sicriul ei. Mi-am făcut drum, m-am repezit la ea şi am îmbrăţişat-o cu tot dorul anilor în care nu o văzusem. Dar Elvira m-a sărutat fără mari emoţii, de parcă pentru ea timpul nici n-ar fi trecut şi nu ne-am fi văzut
de ieri, iar faptul că mă schimbasem la înfăţişare n-ar fi fost decât o păcăleală pentru ochii ei obosiţi.
— închipuieşte-ţi, păsărico, am dormit atâta timp în coşciugul ăsta ca moartea să mă ia pregătită şi până la urmă mi-a dat viaţă. N-am să mă mai culc niciodată într-un sicriu, nici când o fi să mă ducă la cimitir. Vreau să fiu îngropată în picioare, ca un copac.
Am luat-o acasă. în taxi, Elvira a contemplat-o tot drumul pe Mimî, niciodată nu văzuse aşa ceva, a zis că e ca o păpuşă mare. Apoi a pipăit-o peste tot cu mâinile ei iscusite de bucătăreasă, declarând că avea pielea mai albă şi mai moale decât o foaie de ceapă, sânii tari precum un grepfrut şi că mirosea a tort de migdale şi a mirodenii de la Patiseria Elveţiană, după care şi-a pus ochelarii ca să vadă mai bine şi a ajuns la concluzia că nu era o fiinţă omenească, ci un arhanghel. Şi lui Mimî i-a fost simpatică de la bun început, căci în afară de propria ei *mamma,* pe a cărei dragoste contase mereu, şi de mine, nu mai avea familie, toate rudele îi întorseseră spatele văzând-o în trup de femeie. Şi ea avea nevoie de o bunică. Elvira ne-a primit ospitalitatea pentru că am insistat şi pentru că potopul îi luase toate bunurile materiale, cu excepţia sicriului, faţă de care Mimî n-a avut obiecţii, cu toate că nu se potrivea cu decoraţia interioară. Numai că Elvira nu-l mai voia. îi salvase o dată viaţa şi n-avea chef să rişte din nou.
După câteva zile s-a întors şi Rolf Carie de la Praga şi m-a sunat. A venit să mă ia într-un jeep hodorogit de drumuri rele, am întins-o spre litoral şi pe la prânz am ajuns la o plajă cu apă transparentă şi nisip trandafiriu, foarte diferită de marea cu valuri furtunoase pe care navigasem îndelung în sufrageria celibatarilor. Ne-am bălăcit şi ne-am odihnit la soare până ne-a apucat foamea, ne-am îmbrăcat şi am pornit în căutarea unei cârciumi cu peşte prăjit. Toată după-amiaza am privit marea, am băut vin alb şi ne-am povestit vieţile. I-am vorbit de copilăria mea, când slujeam în casele altora, de Elvira care scăpase de potop, de Riad Halabî şi
de altele, dar n-am suflat o vorbă despre Huberto Naranjo, respectându-i cu stricteţe clandestinitatea. La rândul său, Rolf Carie mi-a povestit de foamea din timpul războiului, de dispariţia fratelui Jochen, de tatăl său atârnat în copac şi de lagărul de prizonieri.
— Ce ciudat, n-am vorbit niciodată despre lucrurile astea.
— De ce ?
— Nu ştiu, mi se pare că sunt secrete. Sunt partea cea mai întunecată a trecutului meu, a răspuns el, după care a rămas tăcut, cu privirile aţintite spre mare şi o expresie diferită în ochii cenuşii.
— Ce s-a întâmplat cu Katharina ?
— A avut o moarte tristă, la spital, singură.

— Bun, a murit, dar nu cum spui tu. Hai să-i căutăm un sfârşit bun. Era o zi de duminică, prima cu soare din anotimpul acela. Katharina s-a trezit veselă şi infirmiera a instalat-o pe terasă într-un şezlong, cu o pătură pe genunchi. Sora ta a rămas privind păsările ce începeau să-şi construiască cuiburile pe sub streşini şi primii muguri de pe crengile pomilor. Era la adăpost şi în siguranţă, ca atunci când adormea în braţele tale sub masa din bucătărie, de fapt chiar te visa atunci. N-avea memorie, dar instinctul păstra intactă căldura pe care i-o dădeai, aşa că de fiecare dată când era mulţumită îţi şoptea numele. Exact asta făcea, îţi rostea veselă numele, când sufletul i s-a desprins pe nesimţite de corp. Puţin mai târziu a sosit maică-ta, ca în fiecare duminică, şi a găsit-o nemişcată şi zâmbitoare, i-a închis ochii, a sărutat-o pe frunte şi i-a cumpărat o urnă de mireasă, în care a culcat-o pe un ştergar alb.
— Ai şi pentru mama o soartă bună ? m-a întrebat Rolf Carie cu glas spart.
— Am. De la cimitir a venit acasă şi a găsit casa plină de flori puse de vecini, ca să nu se simtă singură. Lunea era ziua de copt pâine, aşa că şi-a schimbat hainele, şi-a pus şorţul şi a început să frământe aluatul. Era liniştită, în definitiv toţi copiii ei erau bine, Jochen îşi găsise o femeie de treabă şi avea o familie undeva pe lumea asta, Rolf îşi făcea viaţa în America, iar Katharina, în sfârşit scăpată de legăturile fizice, putea să zboare după pofta inimii.
— De ce crezi că mama n-a vrut niciodată să vină să stea cu mine ?
— Nu ştiu... poate că nu vrea să-şi părăsească ţara.
— E bătrână şi singură, i-ar fi mult mai bine în Colonie cu unchii mei.
— Nu toată lumea e făcută să emigreze, Rolf. Trăieşte în pace acolo, îngrijindu-şi grădina şi amintirile.
11
Timp de o săptămână, zăpăceala produsă de inundaţii a fost atât de mare că ziarele nici n-au publicat altceva, iar dacă n-ar fi fost Rolf Carie, masacrul de la un centru de operaţiuni al armatei ar fi trecut aproape neobservat, înecat în apele tulburi ale potopului şi ale cârdăşiilor puterii. Se revoltase un grup de deţinuţi politici, care pusese mâna pe armele gardienilor şi se baricadase într-un sector. Comandantul, om cu iniţiative rapide şi inimă vitează, n-a cerut instrucţiuni şi a dat pur şi simplu ordin să fie pulverizaţi, iar cuvintele i-au fost urmate literalmente. Au fost atacaţi cu armament de război, a murit un număr nedefinit de oameni şi n-au fost răniţi, pentru că supravieţuitorii au fost adunaţi într-o curte şi lichidaţi fără milă. Când gardienii s-au trezit din beţia de sânge şi s-au apucat să numere cadavrele, şi-au dat seama că ar fi fost cam greu să explice acţiunea lor opiniei publice şi nici nu puteau păcăli ziariştii susţinând că era vorba de zvonuri fără acoperire. Şocul produs de mortiere a ucis păsările în zbor, care au picat pe o rază de câţiva kilometri în jur, ceea ce nu se putea justifica nicicum, căci nimeni nu mai era dispus să creadă în alte miracole ale Nazarineanului. în plus, o duhoare implacabilă se răspândea din gropile comune, saturând atmosfera. Ca primă măsură au interzis oricui să se apropie şi au încercat să izoleze zona într-o mantie de singurătate şi tăcere. Guvernul n-a avut încotro şi a sprijinit decizia comandantului. Nu te poţi ridica împotriva forţelor de ordine, chestiile astea pun în pericol democraţia, a mârâit furios preşedintele în singurătatea
cabinetului său. Şi au improvizat o poveste cum că deţinuţii se omorâseră între ei, repetând basmul ăsta de atâtea ori că au sfârşit prin a-l crede ei înşişi. Numai că Rolf Carie ştia destule despre treburile astea ca să accepte versiunea oficială, şi fără să mai aştepte ca Aravena să-l mandateze s-a băgat acolo unde alţii n-ar fi îndrăznit să se ducă. O parte din adevăr a aflat-o de la prietenii de pe munte, restul i l-au spus chiar gardienii care exterminaseră prizonierii şi cărora câteva beri le-au fost de-ajuns ca să-şi dea drumul la gură, căci remuşcările îi chinuiau. După trei zile, când duhoarea începuse să nu se mai simtă şi fuseseră adunate ultimele păsări putrezite, Rolf Carie avea dovezi irefutabile asupra celor întâmplate şi era gata să se lupte cu cenzura, dar Aravena l-a avertizat să nu-şi facă iluzii, televiziunea nu putea transmite nici un cuvânt. A avut prima ceartă cu maestrul său, l-a acuzat că e timorat şi complice, însă Aravena a fost inflexibil. A vorbit cu doi deputaţi din opoziţie, le-a arătat filmele şi fotografiile, ca să vadă cu ochii lor ce metode folosea guvernul în lupta cu gherila şi ce condiţii subumane aveau deţinuţii. Materialul a fost arătat în Congres, unde parlamentarii au denunţat măcelul si au cerut deschiderea gropilor şi inculparea vinovaţilor. în timp

ce preşedintele asigura ţara că era dispus să meargă până la capăt cu investigaţia, chiar cu preţul renunţării la funcţie, un detaşament de recruţi improviza un stadion asfaltat şi planta un şir dublu de copaci pentru a acoperi gropile, dosarele s-au pierdut pe coclaurii administraţiei judiciare şi directorii tuturor mijloacelor de presă au fost convocaţi la Ministerul de Interne pentru a fi avertizaţi asupra consecinţelor defăimării forţelor armate. Rolf Carie a insistat cu o tenacitate care a învins până la urmă prudenţa lui Aravena şi şovăielile deputaţilor, care au votat o admonestare pentru comandant şi un decret prin care deţinuţii politici să fie trataţi conform Constituţiei, să aibă parte de procese publice şi să fie închişi în închisori, nu în centre speciale în care nici o autoritate civilă n-avea acces. Drept urmare, nouă luptători din gherilă închişi în
fortul El Tucân au fost mutaţi la Penitenciarul Santa Marfa, măsură care n-a fost mai puţin dură pentru ei, dar care a folosit la închiderea cazului şi la oprirea scandalului, care s-a înnămolit în indiferenţa generală.
În aceeaşi săptămână, Elvira ne-a anunţat că în curtea interioară apăruse o fantomă, dar nu i-am dat atenţie. Mimî era îndrăgostită şi toate îi intrau pe o ureche şi îi ieşeau pe cealaltă, mult prea ocupată cu pasiunile turbulente ale telenovelei mele. Eu ţăcăneam toată ziua la maşina de scris şi n-aveam timp de altele.
— Avem o fantomă în casă, păsărico, insista Elvira. -Unde?
— Iese din peretele din spate. E o fantomă de bărbat, ar fi bine să luăm măsuri. Mâine mă duc să cumpăr o soluţie contra fantomelor.
— I-o dai s-o bea ?
— Nu, fato, ce-ţi veni, e ca să dăm prin casă. Stropim pereţii, duşumelele, dăm peste tot.
— E cam mult de lucru, nu există şi sub formă de spray ?
— Nu, fetiţo, modernismele astea nu au efect la spiritele morţilor.
— Eu n-am văzut nimic, bunico.
— Eu însă da, umblă îmbrăcat ca un om, e brunet ca San Martin de Porres, dar nu e fiinţă omenească, mi se face pielea ca de găină când îl zăresc, păsărico. Trebuie că s-a rătăcit şi-şi caută drumul, poate că n-a murit de tot.
— Pesemne că da, bunico.
Dar nu era vorba de o ectoplasmă rătăcitoare, după cum am aflat în ziua când Negro a sunat la uşă iar Elvira, speriată, a căzut pe spate. Fusese trimis de comandantul Rogelio şi dădea târcoale pe stradă în căutarea mea, neîndrăznind să întrebe vecinii ca să nu atragă atenţia.
— îţi aminteşti de mine ? Ne-am cunoscut în vremea Madamei, eu lucram la o cârciumă de pe strada Republicii. Erai o copilită pe atunci.
Neliniştită, pentru că Naranjo nu apelase niciodată la intermediari şi nu erau vremuri în care să te încrezi în cineva, l-am urmat până la o pompă de benzină de la periferie. Comandantul Rogelio mă aştepta ascuns într-o magazie de pneuri. Mi-a trebuit ceva timp până să mă obişnuiesc cu întunericul şi să-l descopăr pe bărbatul pe care-l iubisem atât de mult şi acum îmi era străin. Nu ne mai văzuserăm de săptămâni întregi, n-avusesem ocazia să-l pun la curent cu noutăţile. După ce ne-am sărutat printre butoaiele cu benzină şi bidoanele cu ulei ars, Huberto mi-a cerut un plan al fabricii, căci avea de gând să fure uniforme de ofiţer cu care să-şi îmbrace oamenii. Ideea era să pătrundă în Penitenciarul Sfânta Măria ca să-şi salveze camarazii, acţiune care ar fi însemnat şi o lovitură mortală dată guvernului şi o umilinţă de neuitat pentru armată. Proiectul lui s-a prăbuşit după ce i-am spus că nu puteam colabora pentru că îmi părăsisem slujba şi nu mai aveam acces în clădire. Am avut proasta idee de a-i povesti cina mea cu colonelul Tolomeo Rodrîguez, ceea ce l-a înfuriat, după cum mi-am dat seama din întrebările deosebit de amabile pe care mi le punea cu un rânjet batjocoritor pe care i-l cunoşteam bine. A rămas să ne vedem duminică la Grădina Zoologică.
Seara, după ce s-a admirat în episodul telenovelei, alături de Elvira, pentru care faptul de a o vedea în două locuri diferite în acelaşi timp era o dovadă a naturii sale celeste, Mimî a intrat în camera mea să-mi spună noapte bună, ca de obicei, şi m-a prins trăgând nişte linii pe o foaie de hârtie. A vrut să ştie despre ce era vorba.
— Nu te băga în bucluc! a exclamat înspăimântată auzind de planul lui.
— Trebuie s-o fac, Mimî. Nu putem ignora mai departe ce se petrece în ţara asta.

— Ba putem, am făcut-o şi până acum şi ne-a mers bine. în plus, aici nimănui nu-i pasă de nimic, luptătorii tăi n-au nici cea mai mică şansă să câştige. Nu uita de unde am plecat, Eva! Eu am avut ghinionul să mă nasc femeie în trup
de bărbat, am fost persecutată că aş fi fost homosexual, am fost violată, torturată, azvârlită în închisoare şi uite unde am ajuns, totul prin strădania mea. Şi tu ? Ai muncit tot timpul, doar asta ai făcut, eşti bastardă, în sângele tău se amestecă toate rasele, n-ai familie, nu te-a educat nimeni, n-ai primit nici un vaccin şi nici o vitamină. Dar ne-am descurcat. Vrei să riscăm să pierdem totul ?
Într-un fel, era adevărat că reuşiserăm ceva în viaţă. Fuseserăm atât de sărace, încât cunoşteam valoarea banului, nu-l cheltuiam în neştire, iar acum câştigam destul ca să ne permitem anumite luxuri. Ne credeam bogate. Eu primisem un avans pentru telenovelă, o sumă ce mi se părea fabuloasă şi mă apăsa în buzunar. La rândul ei, Mimî se considera în cea mai bună perioadă din viaţa ei. Reuşise în sfârşit să găsească echilibrul perfect al pilulelor multicolore şi se simţea bine în pielea ei, de parcă s-ar fi născut aşa. îi dispăruse complet vechea timiditate, putea chiar să glumească pe o temă care înainte era jenantă. în afară de rolul Alejandrei din serial, îl repeta pe cel al Cavalerului de Eon, un travestit din secolul al optsprezecelea, agent secret, care-i slujise pe regii Franţei în straie femeieşti şi fusese descoperit abia când i-au îmbrăcat cadavrul, la optzeci şi doi de ani. Mimî avea toate datele pentru a-l interpreta, cel mai celebru dramaturg din ţară scrisese comedia special pentru ea. Dar lucrul care o făcea şi mai fericită era convingerea că-l descoperise în cele din urmă pe bărbatul menit ei de astrologie, cel care avea s-o însoţească în anii maturităţii. De când se vedea cu Aravena visele tinereţii renăscuseră; nu avusese niciodată o astfel de legătură, el nu-i cerea nimic, o copleşea cu cadouri şi complimente, o scotea în oraş ca să fie admirată, se preocupa de ea ca un colecţionar de opere de artă. Pentru prima dată totul merge bine, Eva, nu căuta necazul cu lumânarea, m-a implorat Mimî, dar eu i-am replicat cu argumentele atât de des auzite de la Huberto Naranjo, spunându-i că eram două fiinţe marginalizate, sortite să lupte pentru fiecare firimitură de pâine şi, chiar dacă am reuşi să ne rupem lanţurile care
ne legau de când veniserăm pe lume, tot mai rămâneau zidurile închisorii celei mari, ideea era să ne schimbăm nu condiţiile personale, ci întreaga societate. Mimî mi-a ascultat discursul până la capăt şi când a vorbit a făcut-o cu glasul ei de bărbat şi cu o hotărâre în gesturi care contrastau cu părul ondulat şi dantela de culoarea somonului care-i împodobea capotul.
— Tot ce-ai spus e de o naivitate până la cer. Iar în cazul improbabil că lui Naranjo ăsta al tău îi reuşeşte revoluţia, sunt sigură că, după nu multă vreme, o să se poarte la fel de dictatorial ca toţi cei care ajung la putere.
— Nu cred, el este altfel, nu se gândeşte la el, ci la popor.
— Acum da, că nu-l costă nimic. E un fugar ascuns în junglă, dar aşteaptă să-l vezi în guvern. Uite, Eva, oamenii ca Naranjo nu pot face schimbări fundamentale, modifică doar regulile, dar se mişcă pe aceeaşi scară: autoritate, competiţie, lăcomie, reprimare aşa e mereu.
— Dacă el nu poate, atunci cine ?
— Tu şi eu, de exemplu. Sufletul oamenilor trebuie schimbat. Dar mai e mult timp până atunci. Văd că eşti hotărâtă, nu pot să te las singură, am să vin cu tine la zoo. Imbecilul ăsta nu de planul fabricii de uniforme are nevoie, ci de cel al Penitenciarului Sfânta Măria.
Comandantul Rogelio o văzuse ultima oară pe vremea când ea se numea Melecio, părea un bărbat normal şi lucra ca profesor de italiană la o academie de limbi străine. Cu toate că fotografia ei apărea des în reviste şi era văzută la televizor, n-a recunoscut-o, căci trăia în altă dimensiune, departe de frivolităţile astea, mânuind arme de foc şi călcând pe vipere. îi vorbisem adesea de prietena mea, oricum, nu se aştepta s-o vadă în faţa cuştii cu maimuţe pe femeia îmbrăcată în roşu, a cărei frumuseţe l-a lăsat cu gura căscată şi i-a făcut praf prejudecăţile. Nu, nu era un homosexual travestit, ci o femelă olimpiană în stare să-i taie respiraţia chiar şi unui balaur.
Deşi era imposibil ca Mimî să treacă neobservată, am încercat să ne ascundem în mulţime, ne-am ataşat grupurilor
de copii şi am aruncat boabe de porumb porumbeilor ca o familie obişnuită care a ieşit duminica la plimbare. La prima încercare a comandantului Rogelio de a începe cu teoriile, Mimî i-a tăiat-o scurt, cu un discurs rezervat pentru cazurile extreme. I-a spus verde în faţă să o scutească de cuvântări

pentru că nu era la fel de naivă ca mine; era de acord să-l ajute de data asta, ca să scape de el cât mai repede şi spera să primească un glonţ între ochi şi să ajungă iute în iad, ca să nu ne mai bată la cap; dar nu avea chef să mai fie şi îndoctrinată pe deasupra cu ideile lui cubaneze, putea să se ducă dracului, că avea ea destule pe cap şi fără revoluţia asta străină, ce-şi imagina el, pe ea n-o interesau nici cât negru sub unghie nici marxismul, nici adunătura aia de bărboşi revoltaţi, tot ce voia era să supravieţuiască în linişte; spera că pricepuse, ca să nu i-o repete altfel. După care s-a aşezat picior peste picior pe o bancă de ciment şi i-a desenat cu dermatograful planul pe coperta carnetului de cecuri.

Cei nouă membri ai gherilei aduşi de la Fortul El Tucân s-au pomenit aruncaţi în carceră la Sfânta Măria. Arestaţi în urmă cu şapte luni, rezistaseră tuturor interogatoriilor fără să spună nimic şi nedorind decât să se întoarcă în munţi şi să continue lupta. Discuţia din Congres îi adusese pe prima pagină a ziarelor şi îi înălţase la rang de eroi în ochii studenţilor de la Universitate, care au umplut oraşul cu afişe cu fotografia lor.

— Să nu se mai ştie de ei, a ordonat preşedintele, încrezător în memoria scurtă a oamenilor.

— Spuneţi-le că o să-i eliberăm, a ordonat comandantul Rogelio, încrezător în vitejia oamenilor săi.

Din închisoarea aia nu scăpase decât un bandit francez, cu ani în urmă, care reuşise să ajungă la mare pe cursul râului, pe o plută făcută din leşuri de câini umflate de apă, iar de-atunci nu mai încercase nimeni. Epuizaţi de arşiţă, boli şi de violenţa permanentă, deţinuţii de drept comun n-aveau putere nici să traverseze curtea, darămite să se aventureze

În junglă, în ipoteza improbabilă că ar fi vrut să evadeze. Deţinuţii cu regim special n-aveau nici o posibilitate de scăpare, doar dacă ar fi fost în stare să deschidă porţile metalice, să ţină la respect gardienii înarmaţi cu mitraliere, să străbată clădirea, să sară gardul, să înoate printre peştii piranha în râul vijelios şi să ajungă în junglă, totul cu mâinile goale şi în ultimul grad de epuizare fizică. Comandantul Rogelio nu ignora aceste piedici colosale, totuşi a afirmat impasibil că avea să-i salveze şi nimeni nu i-a pus la îndoială cuvintele, cu atât mai puţin cei nouă din carcera specială. După ce i-a trecut furia, i-a venit ideea să mă folosească pe post de nadă ca să-l atragă pe colonelul Tolomeo Rodrîguez într-o cursă.

— De acord, cu condiţia să nu-i faceţi vreun rău, am spus.

— Vrem să-l sechestrăm, nu să-l ucidem. O să fie tratat ca o domnişoară, vrem să-l schimbăm pe tovarăşii noştri. Dar de ce te interesează atâta tipul ăsta ?

— Nu mă interesează... Te previn că nu e uşor să-l iei pe nepregătite, e înarmat şi are gărzi de corp. Nu e un tâmpit.

— Bănuiesc că nu merge cu escorta după el când se întâlneşte cu o tipă.

— îmi ceri să mă culc cu el ?

— Nu! Doar să-ţi dai întâlnire cu el într-un loc pe care — indicăm noi şi să-l ţii ocupat. Noi o să venim imediat. O operaţiune curată, fără focuri de armă sau scandal.

— Trebuie să-i câştig încrederea, asta nu merge imediat. Am nevoie de timp.

— Eu cred că-ţi cam place Rodrîguez ăsta... Aş jura că abia aştepţi să te culci cu el, a încercat să glumească Huberto Naranjo, dar nu era glasul lui.

Nu i-am răspuns, pentru că mă gândeam că a-l seduce pe Rodrîguez ar putea fi interesant, cu toate că nu eram sigură că aş fi fost în stare să-l dau pe mâna duşmanilor sau, din contră, să-l previn. Cum spunea Mimî, nu eram pregătită ideologic pentru acest război. Am zâmbit fără să-mi dau seama şi cred că exact surâsul acesta discret l-a făcut pe Huberto să-şi schimbe total planurile şi să se întoarcă la primul

proiect. Mimî era de părere că asta era sinucidere curată, cunoştea sistemul de pază, vizitatorii care erau anunţaţi prin staţia de radio, iar dacă era vorba de un grup de oficiali, aşa cum avea de gând Naranjo să-şi deghizeze oamenii, directorul în persoană îi lua de la aeroportul militar. Nici măcar Papa n-ar fi pătruns în penitenciar fără să fie legitimat.

— In cazul ăsta trebuie să le trimitem arme tovarăşilor, a spus comandantul Rogelio.

— Cred că nu eşti normal la cap, a râs Mimî. Pe vremea mea, aşa ceva ar fi fost anevoios, pentru că toată lumea era căutată la venire şi la plecare, dar acum e de-a dreptul imposibil, au un aparat care detectează metalele, chiar dacă ai înghiţi pistolul, tot îl descoperă.

— N-are importanţă, tot îi scot eu de acolo.
În zilele care au urmat după întâlnirea de la Grădina Zoologică s-a văzut cu noi în diverse locuri ca să pună la punct detaliile, care pe măsură ce se înmulţeau nu făceau decât să demonstreze nesăbuinţa proiectului. Nimic nu-l clintea. Victoria e a celor îndrăzneţi, ne spunea când îi semnalam pericolele. Eu i-am schiţat fabrica de uniforme, Mimî i-a desenat planul închisorii, am calculat deplasările paznicilor, mişcările de rutină, am studiat până şi direcţia din care bătea vântul, lumina şi temperatura fiecărei ore din zi. Pe parcurs, Mimî s-a molipsit de entuziasmul lui Huberto, a pierdut din vedere scopul final, a uitat că era vorba de eliberarea unor prizonieri, ajungând să ia toată povestea ca pe un joc de societate. Fascinată, făcea planuri, liste, strategii, omiţând riscurile, convinsă în sinea ei că totul avea să rămână în fază de proiect, ca de atâtea ori de-a lungul istoriei naţionale. Planul era atât de îndrăzneţ că merita să reuşească. Comandantul Rogelio avea să se ducă împreună cu şase oameni de-ai săi, aleşi dintre cei mai vechi şi curajoşi, la indienii din apropierea închisorii. Şeful de trib se oferise să-i treacă râul şi să-i conducă prin junglă, era gata să colaboreze cu ei după ce armata dăduse năvală în sat lăsând în urmă case incendiate, animale căsăpite şi fete violate. Aveau să ia legătura cu
prizonierii prin doi indieni care lucrau la bucătăria închisorii, în ziua Z deţinuţii trebuiau să fie pregătiţi să-i dezarmeze pe câţiva gardieni şi să ajungă în curte, de unde aveau să fie luaţi de comandantul Rogelio şi de oamenii săi. Partea slabă a planului, după cum a menţionat Mimî, fără să fie nevoie de nici un fel de experienţă în materie, era cum o să iasă prizonierii din carceră. Dar când comandantul Rogelio a stabilit ca dată limită marţea următoare, ea l-a privit pe sub genele lungi din păr de vizon şi a priceput că afacerea era pe bune. O hotărâre de o asemenea amploare nu se putea lua la nimereală, astfel că şi-a scos cărţile de ghicit, i-a spus să le taie cu mâna stângă, le-a întins în ordinea stabilită de vechea civilizaţie egipteană şi a purces să citească în ele mesajul forţelor supranaturale, în timp ce el o observa cu o mutră sarcastică şi bombănea că trebuia să fii dement ca să-ţi pui succesul pe seama unei făpturi atât de extravagante.
— Marţea nu ţine, trebuie să fie sâmbătă, a decretat ea când Magul a ieşit cu capul în jos.
— O să fie când zic eu, a replicat el, dând de înţeles că nu se lua după nebuniile astea.
— Aici zice că sâmbătă şi nu te pui tu cu tarotul.
— Marţi.
— Sâmbătă seara jumătate din gardieni se destrăbălează la bordelul din Agua Santa şi ceilalţi se uită la televizor la meciul de baseball.
Acesta a fost argumentul hotărâtor în favoarea chiromanţiei. Iar în timp ce discutau alternativele, eu mi-am amintit deodată de materia universală. Comandantul Rogelio şi Mimî şi-au ridicat privirile de la cărţile de joc şi s-au uitat la mine perplecşi. Aşa am ajuns eu, fără să mi-o fi propus, alături de şase combatanţi, să amestec porţelan rece într-o colibă de indieni la mică distanţă de casa turcului unde-mi petrecusem cei mai frumoşi ani ai adolescenţei.
Am intrat în Agua Santa într-o maşină hodorogită cu număr fals, condusă de Negro. Locurile nu se schimbaseră
mult, strada principală se mai lungise, se vedeau ceva case noi, magazine şi câteva antene de televiziune, dar rămăseseră la fel zarva greierilor, zăduful insuportabil din timpul prânzului şi coşmarul junglei care începea la marginea drumului. Cu tenacitate şi răbdare, sătenii suportau arşiţa şi timpul, aproape izolaţi de restul ţării de vegetaţia nemiloasă. In principiu, nu trebuia să ne oprim acolo, ţinta noastră era aşezarea indiană la jumătate de drum de Penitenciarul Sfânta Măria, dar când am văzut casele cu acoperiş de ţiglă, străzile spălate de ultima ploaie şi femeile aşezate în faţa porţii pe scaunele lor de paie, amintirile mi-au revenit atât de năvalnic că l-am implorat pe Negro să trecem prin faţa Perlei Orientului ca să arunc o privire, chiar de departe. Atâtea lucruri se duseseră dracului în perioada asta, atâţia muriseră sau plecaseră fără să-şi ia rămas-bun, încât îmi închipuiam magazinul fosilizat la rândul lui, dărăpănat de vreme şi uitare, astfel că am avut un şoc văzându-l apărând ca un miraj neatins. Faţada era refăcută, firma proaspăt vopsită, în vitrină se vedeau unelte agricole, alimente, vase de aluminiu şi două manechine fătoase cu peruci blonde. Renovarea era atât de vizibilă că n-am rezistat, m-am dat jos din maşină şi m-am uitat prin uşă. Interiorul era şi el

întinerit cu o tejghea modernă, doar sacii cu grăunţe, sulurile de pânză ieftină şi borcanele cu bomboane erau la fel ca înainte.
Riad Halabî făcea socoteli la casă, îmbrăcat într-o cămaşă de batist şi ţinând la gură o batistă albă. Era acelaşi pe care-l păstram în amintire, nici un minut nu trecuse peste el, era intact precum amintirea primei iubiri. M-am apropiat timidă, la fel de tulburată ca la şaptesprezece ani, când mă aşezasem pe genunchii lui ca să-i cer o noapte de dragoste şi să-i dăruiesc virginitatea pe care naşa mi-o măsura cu şnurul cu şapte noduri.
— Bună seara... aspirine aveţi? a fost tot ce mi-a venit să spun.
Riad Halabî n-a ridicat ochii şi nici creionul de pe registrul de contabilitate, mi-a indicat cu un gest partea opusă a tejghelei.
— Cereţi-i neveste-mii, a spus sâsâind din buza de iepure. M-am întors, sigură că aveam să dau de învăţătoarea Ines
devenită nevasta turcului, aşa cum îmi imaginasem adesea că avea să fie până la urmă, în schimb am văzut o fetişcană de vreo paisprezece ani, o bruneţică bondoacă, rujată şi amabilă. Am cumpărat aspirinele gândindu-mă că atunci bărbatul mă respinsese pentru că eram prea tânără, dar nevasta de acum era pe vremea aceea în scutece. Cine ştie care mi-ar fi fost soarta dacă aş fi rămas cu el, un lucru e însă sigur: m-ar fi făcut foarte fericită în pat. I-am zâmbit fetei cu buze roşii cu un amestec de complicitate şi invidie şi-am ieşit fără să mă uit la Riad Halabî, mulţumită că-i mergea bine. Din clipa aceea mi-l amintesc ca pe un tată, cum a fost el de fapt pentru mine, imagine ce i se potriveşte mult mai bine decât cea a amantului de o noapte. Afară, Negro ardea de nerăbdare, oprirea nu făcea parte din ordinele primite.
— S-o luăm din loc, comandantul a zis că nu trebuie să ne vadă nimeni în satul ăsta de doi bani unde te cunoaşte toată lumea, s-a plâns.
— Nu e un sat de doi bani. Ştii de ce se cheamă Agua Santa ? Pentru că are un izvor care te spală de toate păcatele.
— Faci mişto de mine.
— Deloc, dacă te scalzi în el nu te mai simţi vinovat de nimic.
— Te rog, Eva, urcă în maşină şi hai să plecăm.
— Nu aşa repede, mai am ceva de făcut, dar pentru asta trebuie să se înnopteze, e mai sigur...
Degeaba m-a amenințat că mă lasă acolo, dacă-mi pun ceva în cap nu prea mă răzgândesc. Pe de altă parte, prezenţa mea era indispensabilă în operaţiunea de salvare a prizonierilor, aşa că n-a avut încotro, ba mai mult, a mai săpat şi o groapă pe întuneric. L-am condus prin spatele caselor până la un teren accidentat, acoperit de o vegetaţie deasă şi i-am arătat locul.
— Acum o să dezgropăm ceva, i-am spus şi el a ascultat, presupunând că, dacă nu mă tâmpise căldura, precis şi asta făcea parte din plan.
Nu s-a chinuit prea mult, pământul argilos era umed şi moale. Cam la jumătate de metru adâncime a dat de ceva acoperit cu un plastic mucegăit. L-am curăţat cu marginea bluzei şi l-am băgat în buzunar fără să deschid pachetul.
— Ce e înăuntru ? a vrut el să ştie.
— O zestre de măritiş.
Indienii ne-au primit în jurul unui foc, singura sursă de lumină în bezna adâncă a junglei. Un acoperiş mare făcut din crengi şi frunze constituia adăpostul comun, sub care erau atârnate hamacurile. Adulţii erau cât de cât acoperiţi, obicei dobândit în urma contactului cu aşezările din jur, dar copiii umblau goi, pentru că ţesătura veşnic umedă favoriza înmulţirea paraziţilor şi se acoperea de un fel de muşchi albicios, care producea diverse boli. Fetele purtau flori şi pene la urechi, o femeie îşi alăpta la un sân pruncul iar la celălalt un căţeluş. Am privit aceste chipuri, căutând în ele propria mea imagine, dar n-am găsit decât expresia împăcată a celor care cunosc toate răspunsurile. Şeful a făcut doi paşi înainte şi ne-a salutat cu o uşoară plecăciune. Se ţinea drept, avea ochii mari şi depărtaţi, gura cărnoasă şi părul tuns ca o cască rotundă, cu o tonsură în ceafă ce lăsa să se vadă cu mândrie cicatricele multor lovituri. L-am recunoscut imediat, era cel care-şi aducea în fiecare sâmbătă tribul ca să ceară de pomană în Agua Santa, cel care mă găsise lângă cadavrul Zulemei, cel care-i dăduse de ştire lui Riad Halabî când cu nenorocirea şi care, când mă arestaseră, se oprise în

faţa postului de poliţie bătând cu picioarele în pământ ca într-o tobă. Voiam să-i cunosc numele, dar Negro îmi explicase din timp că o astfel de întrebare echivala cu o grosolănie; pentru aceşti indieni, a numi înseamnă a atinge inima, li se pare o aberaţie să-l cheme pe un străin pe numele lui sau să-i permită lui să o facă, aşa că era cazul să mă abţin de la prezentări ce puteau fi prost interpretate. Şeful s-a uitat la mine fără o expresie anume, dar am fost sigură că mă recunoscuse şi el. Ne-a făcut un semn să-l urmăm şi ne-a condus
la o cabană lipsită de ferestre, în care mirosea a cârpe arse, cu două taburete, un hamac şi o lampă cu kerosen.
Instrucţiunile erau să aşteptăm restul grupului, care avea să ajungă înainte de noaptea de vineri. Am întrebat de Huberto Naranjo, căci crezusem că aveam să petrecem împreună timpul rămas, dar nimeni nu ştia nimic. M-am trântit îmbrăcată în hamac, deranjată de rumoarea junglei, de umezeală, ţânţari şi furnici, de frica de vipere şi păianjeni veninoşi care s-ar fi putut căţăra pe frânghii sau s-ar fi lăsat să cadă peste mine din tavanul de palmier. N-am putut să dorm. M-am întrebat cum de ajunsesem aici, fără a ajunge la vreo concluzie, pentru că sentimentele mele pentru Huberto Naranjo nu mi se păreau un motiv suficient. Eram pe zi ce trece tot mai departe de epoca în care nu trăiam decât pentru întâlnirile noastre secrete, învârtindu-mă ca un fluture în jurul lămpii. Cred că mă implicasem în aventura asta ca să mă pun la încercare, să văd dacă, făcând parte din acest război neobişnuit, m-aş fi putut apropia din nou de bărbatul pe care îl iubisem fără să-i cer nimic. Dar în noaptea asta eram singură, ghemuită într-un hamac în care mişunau păduchii şi care duhnea a câine şi a fum. N-o făceam nici din convingere politică, căci deşi acceptasem revendicările utopicei revoluţii şi mă emoţiona curajul disperat al puţinilor luptători, intuiţia îmi spunea că erau deja învinşi. Nu puteam scăpa de presimţirea fatală care nu-mi dădea pace de ceva timp, o vagă nelinişte ce mă făcea lucidă atunci când eram în prezenţa lui Huberto Naranjo. în ciuda pasiunii care-i ardea în ochi, eu vedeam eşecul care se strângea în jurul lui. Ca s-o impresionez pe Mimî îi recitam discursurile lui, dar de fapt eram convinsă că gherila era un proiect imposibil în ţara asta. Nu voiam să mă gândesc la sfârşitul acestor oameni şi al idealurilor lor. Trează sub acoperişul indienilor, am fost tristă în noaptea aceea. S-a lăsat frigul, am ieşit şi m-am aşezat lângă ultimii tăciuni aşteptând să treacă noaptea. Raze abia vizibile se filtrau prin frunziş şi mi-am dat seama că luna mă liniştea, ca de obicei.
În zori i-am auzit pe indienii care se trezeau sub acoperişul comunitar, dezmeticindu-se, vorbind şi râzând. Nişte femei s-au dus după apă, copiii s-au luat după ele imitând ţipetele păsărilor şi ale fiarelor pădurii. După ce s-a luminat am văzut mai bine satul, o mână de colibe de culoarea lutului, copleşite de răsuflarea junglei şi înconjurate de o fâşie de teren cultivat pe care creşteau yucca şi porumb şi câţiva bananieri, singurele averi ale tribului deposedat generaţii în şir de rapacitatea celorlalţi. Indienii aceştia, tot atât de săraci ca strămoşii lor de la începutul istoriei Americii, rezistaseră colonizatorilor fără a-şi pierde cu totul obiceiurile, limba şi zeii. Din mândrii vânători care fuseseră pe vremuri rămăseseră câţiva amărâţi, dar nenorocirile îndelungate nu-i făcuseră să uite paradisul pierdut şi nici credinţa în legendele care promiteau regăsirea acestuia. încă mai ştiau să zâmbească des. Aveau câteva găini, doi porci, trei pirogi, unelte de pescuit şi culturile rahitice smulse hăţişurilor cu un efort imens. Căutau lemne de foc şi fructe, împleteau hamacuri şi coşuri, sculptau săgeţi pe care le vindeau turiştilor la margine de drum. Uneori, unul pleca la vânătoare şi dacă avea noroc se întorcea cu două păsări sau un mic jaguar pe care le împărţea celorlalţi, dar el nu gusta ca să nu jignească duhul prăzii.
Am mers cu Negro să scăpăm de maşină. Am dus-o în hăţiş şi am împins-o într-o prăpastie fără fund, dincolo de gălăgia papagalilor şi a maimuţelor; zgomotul alunecării a fost atenuat de frunzele uriaşe şi lianele mlădioase şi maşina a dispărut înghiţită de vegetaţia care s-a închis la loc fără urmă. Apoi au sosit pe rând cei şase luptători, pe jos şi din direcţii diferite, obişnuiţi cu condiţiile dure. Erau tineri, hotărâţi, senini şi singuratici, cu fălcile încordate, ochii atenţi, pielea tăbăcită de traiul sub cerul liber şi corpul plin de cicatrice. Nu mi-au spus decât strictul necesar, se mişcau măsurat, evitând să-şi cheltuiască energia. Ascunseseră o parte din arme, aveau să le recupereze în momentul atacului. Unul s-a făcut nevăzut în pădure, condus de un indigen, se ducea pe malul celălalt să supravegheze penitenciarul prin binoclu;

trei au plecat spre aeroportul militar, unde aveau să plaseze explozibilul după indicaţiile lui Negro; cei doi rămaşi organizau cele necesare pentru retragere. Cu toţii îşi făceau treaba fără agitaţie sau comentarii, ca pe ceva obişnuit. Pe seară a apărut un jeep, am alergat să-l întâmpin, sperând să fie Huberto Naranjo. Mă gândisem mult la el, cu speranţa că două zile petrecute împreună ne-ar fi putut schimba relaţia şi, cu un pic de noroc, ne-ar fi readus dragostea care odată îmi umpluse viaţa şi acum pălise. Ultimul lucru la care m-am aşteptat a fost să-l văd coborând din maşină pe Rolf Carie cu rucsacul şi camera de filmat pe umăr. Ne-am uitat unul la altul nedumeriţi, nici unul din noi nu-şi imaginase că ne puteam afla în acest loc şi această împrejurare.

— Ce faci aici ? l-am întrebat.

— Am venit pentru ştire, a zâmbit el.

— Ce ştire ?

— Cea care se va petrece sâmbătă.

— Dar... de unde ştii ?

— Comandantul Rogelio m-a rugat să filmez. Autorităţile vor încerca să treacă adevărul sub tăcere şi am venit să văd dacă pot să relatez faptele. Dar tu de ce eşti aici ?

— Ca să frământ o cocă.

Rolf Carie a ascuns jeepul şi a plecat cu combatanţii, care-şi acopereau în faţa camerei chipurile cu batistele, ca să nu fie recunoscuţi mai târziu. între timp, m-am ocupat de materia universală. în penumbra colibei, pe un plastic întins pe pământul bătătorit, am adunat ingredientele aşa cum învăţasem de la stăpâna mea iugoslavă. Părţi egale de hârtie udă, făină şi ciment, legate cu apă şi frământate până a rezultat o pastă închegată de culoare gri, ca de cenuşă muiată. Am întins-o cu o sticlă sub privirile atente ale şefului de trib şi ale unor copii care vorbeau între ei în limba lor cântată, gesticulau şi se strâmbau. Cu pasta groasă şi elastică am învelit pietrele ovale. Modelul era o grenadă de mână a armatei, trei sute de grame greutate, zece metri rază de acţiune, douăzeci şi cinci de efect, metal închis la culoare.

Semăna cu un mic fruct copt de *guandbano.* în comparaţie cu elefantul indian, muşchetarii, basoreliefurile de pe mormintele faraonilor şi alte opere pe care iugoslava le producea din acest material, grenada falsă părea să fie ceva foarte simplu. Totuşi, a trebuit să fac mai multe încercări pentru că-mi pierdusem antrenamentul şi tensiunea îmi înţepenea mâinile. După ce-am găsit proporţiile corecte mi-am dat seama că nu va fi timp să confecţionez grenadele, să le las să se usuce şi să le vopsesc, şi-atunci mi-a venit ideea să vopsesc pasta, numai că, amestecată cu vopseaua, îşi pierdea elasticitatea. M-am apucat să înjur şi să-mi scarpin până la sânge pişcăturile de ţânţari.

Căpetenia indiană, care urmărise extrem de curios fiecare etapă a procesului, a părăsit coliba, apoi a revenit cu un braţ de frunze şi un recipient de gresie. S-a ghemuit pe vine şi s-a apucat să mestece răbdător frunzele. Pe măsură ce le transforma într-un terci şi le scuipa în recipient, gura şi dinţii lui deveneau tot mai negri. Apoi a strecurat amestecul printr-o cârpă şi mi-a dat lichidul negru şi uleios ca un sânge vegetal. L-am încorporat în pastă şi-am văzut că ţine, odată uscată avea exact culoarea grenadei originale şi nici nu modifica însuşirile extraordinare ale materiei universale.

Seara bărbaţii s-au întors, au împărţit cu indienii câteva turte de manioc şi nişte peşte fript şi s-au dus la culcare în coliba lor. Jungla a devenit apăsătoare şi întunecată ca un templu, chiar şi indienii vorbeau acum în şoaptă. S-a întors şi Rolf Carie şi m-a găsit ghemuită lângă focul ce nu se stinsese, cu capul sprijinit pe genunchi. S-a aşezat lângă mine.

— Ce ai ?

— Mi-e frică.

— De ce ?

— De zgomote, de întunericul ăsta, de duhurile rele, de şerpi şi de goange, de soldaţi, de ce-o să facem sâmbătă, dacă ne omoară pe toţi...

— Şi mie mi-e frică, dar n-aş scăpa chestia asta pentru nimic în lume.

L-am apucat de mână, i-am ţinut-o puternic câteva clipe într-a mea, avea pielea caldă şi iar am avut senzaţia că-l cunoşteam de o mie de ani.

— Ce proşti suntem, am încercat să râd.

— Spune o poveste, ca să ne treacă de urât, mi-a cerut Rolf Carie.

— Cum vrei să fie ?
— Să fie ceva ce n-ai mai povestit nimănui. Inventează una pentru mine.
A fost odată o femeie a cărei meserie era să spună poveşti. Mergea din loc în loc oferindu-şi marfa, poveşti cu aventuri, de groază sau de amor, totul la preţul potrivit. Intr-o amiază de august era într-o piaţă şi-a venit la ea un bărbat foarte chipeş, zvelt şi tare ca o sabie. Era ostenit, cu arma la el, plin de colbul unor locuri îndepărtate, iar când s-a oprit în faţa ei ea a simţit mirosul tristeţii şi a ştiut că omul venea de la război. Singurătatea şi violenţa îi umpluseră sufletul de schije şi-l lipsiseră de posibilitatea de a se iubi pe sine însuşi. Tu eşti cea care spune poveşti i a întrebat-o străinul. La ordinul dumneavoastră, a răspuns ea. Omul a scos cinci galbeni şi i i-a pus în palmă. Atunci, vinde-mi un trecut, pentru că al meu e plin de sânge şi de jale şi nu mă ajută să trec prin viaţă, am trecut prin atâtea bătălii că am uitat până şi numele mamei. Nu l-a putut refuza, temându-se că străinul s-ar prăbuşi acolo, în piaţă, devenind o grămăjoară de praf, cum păţesc până la urmă cei care nu au amintiri frumoase. I-a spus să se aşeze lângă ea şi, văzându-i ochii de aproape, a cuprins-o mila şi i-a venit să-l strângă în braţe. A început să vorbească. Până târziu în noapte i-a făurit războinicului un trecut bun, apus în poveste experienţa ei bogată şi patima pe care necunoscutul o trezise în ea. A fost un discurs lung, pentru că a vrut să-i ofere un destin de roman şi-a trebuit să inventeze totul, de la naşterea sa şi până în prezent, visele, dorinţele şi tainele lui, viaţa părinţilor şi fraţilor, chiar şi geografia şi istoria pământului natal. Au venit zorile şi la lumina lor ea şi-a dat seama că mirosul de tristeţe dispăruse. A suspinat, a închis ochii şi, simţindu-şi sufletul gol precum cel al unui nou-născut, a priceput că în dorinţa ei de a-i face pe plac îi dăruise propria ei memorie, nu mai ştia de-acum ce e al ei şi ce al lui, trecuturile lor se împletiseră ca o singură cosiţă. Se afundase total în propria ei poveste şi nu-şi mai putea lua vorbele înapoi, dar nici nu voia s-o facă şi s-a lăsat pradă plăcerii de a se contopi cu el în aceeaşi poveste...
Am tăcut, m-am ridicat, mi-am scuturat praful şi frunzele de pe haine şi m-am dus în colibă să mă întind în hamac. Rolf Carie a rămas lângă foc.
Vineri dimineaţa a venit comandantul Rogelio, atât de tăcut că nici câinii n-au lătrat când a intrat în sat, dar oamenii lui l-au simţit, căci dormeau cu ochii deschişi. M-am scuturat de oboseala ultimelor două nopţi şi am ieşit să-l îmbrăţişez, dar el m-a oprit cu un gest pe care doar eu l-am observat, avea dreptate, era o impudoare să fac paradă de intimitate de faţă cu unii care fuseseră lipsiţi atâta vreme de dragoste. Luptătorii l-au primit cu glume grosolane şi bătăi pe spate şi mi-am dat seama câtă încredere aveau în el, pentru că din clipa aceea tensiunea a scăzut, de parcă prezenţa lui ar fi fost o asigurare de viaţă pentru ceilalţi. Adusese într-o valiză uniformele, împăturite şi călcate cu grijă, galoanele, chipiele şi cizmele reglementare. Am adus grenada de probă şi i-am dat-o.
— Bine, a aprobat el. Astăzi trimitem coca la penitenciar. O să treacă de detectorul de metale. Diseară tovarăşii vor fabrica grenadele.
— O să ştie cum ? a întrebat Rolf Carie.
— Crezi că am uitat de amănuntul ăsta ? a râs comandantul Rogelio. Le-am trimis instrucţiunile şi precis că au deja pietrele. Trebuie doar să le învelească şi să le lase să se usuce câteva ore.
— Coca trebuie să fie învelită în plastic ca să nu se usuce, am explicat. Textura se marchează cu o lingură şi se lasă să se întărească. Uscată, se întunecă la culoare şi seamănă cu
metalul. Sper să nu uite să pună capsele false înainte de a le forma.
— în ţara asta totul este posibil, chiar şi să faci arme din cocă de plăcintă. Reportajul meu n-o să fie crezut de nimeni, a suspinat Rolf Carie.
Doi băieţi din sat au vâslit până la închisoare într-o pirogă şi le-au dat sacul indienilor de la bucătărie. Printre ciorchini de banane, bucăţi de yucca şi două roţi de brânză era şi materia universală cu aspectul ei inocent de cocă de pâine crudă, neatrăgând defel atenţia paznicilor, obişnuiţi să primească daruri alimentare modeste. între timp, luptătorii au recapitulat încă o dată amănuntele planului, după care au ajutat tribul să-şi termine pregătirile de plecare. Familiile şi-au strâns biata lor avere, au legat găinile de picioare, şi-au adunat proviziile şi uneltele. Cu toate că nu era prima dată când se vedeau siliţi să plece în altă parte, erau trişti, căci trăiseră mai mulţi ani în acest luminiş din junglă, într-un loc bun, aproape de Agua Santa, de şosea şi de râu. A doua zi aveau să-şi părăsească sălaşul pentru că soldaţii aveau să descopere că ajutaseră la evadarea deţinuţilor şi

represiunea avea să fie sălbatică; pentru motive nu atât de grave năvăleau ca un cataclism asupra aşezărilor indigene, distrugând triburi întregi şi ştergând orice amintire a trecerii lor pe acest pământ.
— Săracii de ei... au rămas aşa de puţini, am spus eu. -îşi vor avea şi ei locul în revoluţie, a replicat comandantul Rogelio.
Numai că pe indieni nu-i interesa nici revoluţia, nici altceva de la rasa asta execrabilă, nici măcar nu puteau să pronunţe cuvântul acesta prea lung pentru ei. Nu împărtăşeau idealurile gherilei, nu credeau în promisiunile lor şi nu le înţelegeau motivele; dacă erau de acord să-i ajute într-un proiect a cărui importanţă n-o puteau aprecia, era pentru că militarii erau duşmanii lor şi astfel îşi mai răzbunau câteva din multele jigniri suferite de-a lungul timpului. Şeful de trib şi-a dat seama că, şi dacă nu s-ar fi implicat, tot aveau să fie făcuţi răspunzători, pentru că satul lor era foarte aproape de penitenciar. Nu li s-ar fi dat posibilitatea să se disculpe, aşa că, dacă tot era să suporte consecinţele, mii bine să fie pentru o cauză bună. Colabora deci cu bărboşi: ăştia tăcuţi, care măcar nu le furau mâncarea şi nu se dădeau la fetele lor, după care aveau să fugă. Alesese de câteva săptămâni ruta pe care aveau s-o urmeze, se vor afunda în jungla sperând că vegetaţia de nepătruns va opri soldaţii şi îi va ocroti. Aşa mergeau lucrurile de cinci sute de ani: urmărire şi exterminare.
Comandantul Rogelio l-a trimis pe Negro cu jeepul să cumpere doi ţapi. Seara ne-am aşezat cu indienii în jurul focului, am fript animalele şi am destupat câteva sticle cu rom, păstrate pentru ultima masă. A fost o despărţire frumoasă, cu toate că neliniştea plutea în aer. Am băut cu măsură, băieţii au cântat şi Rolf Carie a produs admiraţie cu trucurile lui de magie şi cu fotografiile la minut ale indienilor uluiţi pe care le scotea aparatul lui prodigios. în cele din urmă, doi bărbaţi au rămas de pază iar noi ceilalţi ne-am dus la culcare, căci ne aştepta o sarcină grea.
În singura colibă disponibilă, luminată de lampa cu kerosen care pâlpâia într-un colţ, luptătorii s-au culcat pe jos şi eu în hamac. Crezusem că voi petrece orele astea cu Huberto, nu apucaserăm să fim singuri o noapte întreagă, totuşi am fost mulţumită cu aranjamentul: compania băieţilor m-a liniştit, mi s-au potolit spaimele, m-am putut relaxa şi am dormit. Am visat că făceam dragoste balansându-mă într-un leagăn. îmi vedeam genunchii şi coapsele printre volanele de dantelă şi tafta ale unui jupon galben, mă ridicam în aer şi vedeam jos sexul ferm al unui bărbat care mă aştepta. Leagănul se oprea o clipă sus, eu ridicam privirile spre cerul ce devenise purpuriu, apoi coboram decisă să mă împlânt în el. Am deschis ochii speriată şi m-am pomenit învăluită într-o ceaţă caldă, am auzit zgomotul tulburător al râului, ţipetele păsărilor de noapte şi animalele din desiş. Hamacul aspru mă zgâria pe spate prin bluză, ţânţarii mă chinuiau, dar n-am putut face nici o mişcare ca să-i gonesc, eram buimăcită. Am recăzut
Într-o somnolenţă grea, scăldată în sudoare, visând de data asta că eram într-o barcă îngustă, în braţele unui iubit cu faţa acoperită cu o mască făcută din materie universală, care mă pătrundea la fiecare mişcare a valurilor, umplându-mă de vânătăi, fericire, sărutări năvalnice, presimţiri, de cântecul junglei, am visat o măsea de aur dăruită în chip de zălog de dragoste şi un sac cu grenade care explodau fără zgomot răspândind în aer insecte fosforescente. M-am trezit speriată în semiîntunericul colibei şi n-am priceput unde mă aflam şi ce însemna cutremurarea pe care-o simţeam în pântec. Nu am dat cu ochii, ca altădată, de fantasma lui Riad Halabî mângâindu-mă de dincolo de amintire, ci de silueta lui Rolf Carie aşezat pe jos în faţa mea, sprijinit de rucsac, cu un picior sub el şi altul întins şi braţele încrucişate pe piept, uitându-se la mine. Nu i-am distins trăsăturile, dar i-am văzut strălucirea ochilor şi a dinţilor atunci când mi-a zâmbit.
— Ce se întâmplă ? am şoptit.
— Ce ţi se întâmplă şi ţie, mi-a răspuns tot în şoaptă, ca să nu-i trezească pe ceilalţi.
— Cred că visam...
— Şi eu.
Am ieşit pe furiş, ne-am dus la mica esplanadă din mijlocul satului şi ne-am aşezat lângă tăciunii aproape stinşi ai focului, înconjuraţi de rumoarea neîncetată a junglei, în lumina slabă a razelor de lună care străbăteau prin frunziş. N-am vorbit, nu ne-am atins, n-am încercat să dormim. Am aşteptat împreună să vină zorii zilei de sâmbătă.

Când s-a luminat, Rolf Carie s-a dus să ia apă pentru cafea. Eu m-am ridicat şi m-am întins, mă durea corpul de parcă aş fi fost bătută, dar în sfârşit eram liniştită. Am constatat atunci că aveam pantalonii mânjiţi cu roşu şi m-am mirat, de ani de zile nu mai aveam ciclu, aproape că uitasem. Am zâmbit mulţumită, ştiind că n-am s-o mai visez pe Zulema şi că trupul meu depăşise frica de dragoste. în timp ce Rolf Carie aţâţa tăciunii şi atârna deasupra lor oala de făcut
cafea, m-am dus în colibă, am scos din raniţă o bluză curată, am rupt-o în fâşii şi m-am dus la râu. M-am întors cu hainele ude, cântând.
La şase dimineaţa toată lumea era gata să înceapă această zi hotărâtoare pentru destinele noastre. Ne-am luat rămas-bun de la indieni şi i-am văzut cum pleacă tăcuţi, ducându-şi cu ei copiii, porcii, găinile, câinii şi legăturile, dispărând în desiş ca un şir de umbre. Au rămas doar cei care aveau să-i ajute pe luptători să treacă râul şi să-i aducă înapoi, pe drumul de retragere prin junglă. Rolf Carie a plecat printre primii, cu camera în mână şi raniţa în spate. Au plecat şi ceilalţi.
Huberto Naranjo s-a despărţit de mine cu un sărut pe buze, cast şi sentimental, ai grijă de tine, şi tu, du-te direct acasă şi încearcă să nu atragi atenţia, nu-ţi face griji, o să iasă bine, când ne vedem ?, va trebui să stau ascuns o vreme, nu mă aştepta, alt sărut, eu l-am îmbrăţişat şi l-am strâns tare de tot, barba lui mi-a zgâriat faţa, aveam ochii umezi pentru că îmi luam rămas-bun şi de la pasiunea pe care o împărtăşiserăm atâţia ani. Am urcat în jeep, Negro mă aştepta cu motorul pornit ca să mă ducă în nord, într-un sat de unde aveam să iau autobuzul spre capitală. Huberto Naranjo mi-a făcut un semn cu mâna şi amândoi am zâmbit în acelaşi timp. Prietene, cel mai bun prieten al meu, să nu ţi se întâmple o nenorocire, te iubesc mult, am murmurat, convinsă că şi el spunea acelaşi lucru, gândindu-mă că e bine că puteam conta unul pe altul, să ne fim aproape ca să ne ajutăm şi să ne apărăm, împăcată pentru că legătura noastră luase altă întorsătură ajungând în sfârşit acolo unde trebuise să fie mereu, acum eram doi camarazi, doi fraţi foarte legaţi între ei şi vag incestuoşi. Ai mare grijă de tine, şi tu, am repetat.
Am călătorit hurducată de salturile vehiculului pe drumul făcut pentru camioane grele şi stricat de ploi până la os, printre gropi în care se cuibăreau şerpii boa. La o cotitură
a şoselei, vegetaţia s-a deschis dintr-odată într-un evantai de nuanţe imposibile de verde, lumina zilei a devenit albă şi a lăsat să se vadă iluzia perfectă a Palatului Săracilor, care plutea la cincisprezece centimetri de solul acoperit de noroi. Şoferul a oprit autobuzul şi ne-am dus toţi mâinile la piept, neîndrăznind nici să respirăm în puţinele secunde cât a durat mirajul. Palatul a dispărut uşor, jungla s-a întors la locul ei, ziua şi-a recăpătat transparenţa obişnuită. Şoferul a pornit motorul, ne-am întors la locurile noastre, minunându-ne. Nimeni n-a scos o vorbă până am ajuns în capitală, câteva ore mai târziu, pentru că fiecare căuta sensul revelaţiei. Nici eu n-am ştiut cum s-o interpretez, dar mi se părea ceva aproape normal, pentru că o văzusem cu ani în urmă din camioneta lui Riad Halabî. Atunci eram pe jumătate adormită, el m-a scuturat în clipa când noaptea s-a luminat de strălucirea Palatului, am alergat spre imaginea lui, dar întunericul l-a înghiţit înainte de a ajunge la el. Nu-mi puteam lua gândul de la ceea ce urma să se petreacă la ora cinci după-amiaza în Penitenciarul Sfânta Măria. Aveam o apăsare insuportabilă în tâmple; mi-am blestemat năravul de a mă lăsa tulburată de semne rele. Să le meargă bine, să le meargă bine, ajută-i, am rugat-o pe mama aşa cum făceam în toate momentele cruciale, şi am constatat încă o dată că spiritul ei era imprevizibil, uneori apărea pe neaşteptate şi mă speria de-a binelea, alteori, de exemplu acum, când o chemam de urgenţă, nu dădea nici un semn că m-ar fi auzit. Peisajul şi zăduful apăsător mi-au adus în amintire cei şaptesprezece ani ai mei, când făcusem drumul cu o valijoară cu haine noi către un pension pentru domnişoare şi cu proaspăta descoperire a plăcerii. Am vrut atunci să-mi iau soarta în propriile mâini, iar de-atunci mi se întâmplaseră multe lucruri, aveam impresia că trăisem mai multe vieţi, că noaptea mă transformam în fum ca să renasc a doua zi. Am încercat să dorm, dar presimţirile rele nu-mi dădeau pace şi nici chiar mirajul Palatului Săracilor n-a reuşit să-mi înlăture gustul de sulf din gură. Odată Mimî mi-a cercetat gândurile
În lumina neclară a instrucţiunilor din manualul lui Maharishi, ajungând la concluzia că nu trebuia să mă încred în ele pentru că niciodată nu anunţă vreun eveniment important, doar lucruri de doi bani, în schimb, când e să mi se întâmple ceva esenţial, vine pe neaşteptate. Mimî mi-a demonstrat că

rudimentara mea capacitate divinatorie nu folosea la nimic. Fă ca lucrurile să meargă bine, am rugat-o iar pe mama.
Am ajuns acasă sâmbătă seara, arătând groaznic, transpirată şi prăfuită, cu un taxi care mă adusese de la autogara trecând de-a lungul parcului luminat de felinare englezeşti, al Clubului de Campo cu şirurile lui de palmieri, pe lângă vilele milionarilor şi ambasadorilor şi noile clădiri din sticlă şi oţel. Eram pe altă planetă, la o distanţă incalculabilă de un cătun de indieni şi de nişte tineri cu ochi febrili, gata să se bată pe viaţă şi pe moarte cu ajutorul unor grenade de jucărie. Toate ferestrele erau luminate şi am avut un moment de panică închipuindu-mi că poliţia venise deja după mine, dar n-am apucat să fac cale-ntoarsă că Mimî şi Elvira mi-au şi deschis uşa. Am intrat ca un automat şi m-am prăbuşit într-un fotoliu, dorind ca toate astea să se petreacă într-o poveste ieşită din mintea mea rătăcită, să nu fie adevărat că în timpul ăsta Huberto Naranjo, Rolf Carie şi ceilalţi puteau să fie morţi. Am privit salonul ca şi cum l-aş fi văzut prima dată şi mi s-a părut mai primitor ca niciodată, cu mobila lui amestecată, cu strămoşii mei improbabili care mă vegheau din ramele lor, cu puma îmbălsămată din colţ, la fel de trufaşă în ciuda condiţiilor mizere şi mutărilor prin care trecuse de cincizeci de ani încoace.
— Ce bine-i acasă... am spus din adâncul inimii.
— Ce naiba s-a întâmplat ? m-a întrebat Mimî după ce m-a controlat ca să vadă dacă n-am păţit nimic.
— Nu ştiu. I-am lăsat pregătindu-se. Evadarea trebuia să se producă în jur de ora cinci, înainte ca prizonierii să fie băgaţi în celule. Era vorba să provoace o revoltă în curte ca să distragă atenţia gardienilor.
— Atunci ar fi trebuit să se spună la radio sau la televizor, dar n-a fost nimic.
— Mai bine. Dacă i-ar fi ucis, s-ar fi aflat deja, dar, dacă au reuşit să scape, guvernul n-are să spună nimic până nu potriveşte ştirea cum îi convine.
— Am avut nişte zile înfiorătoare, Eva. N-am putut să lucrez, m-am îmbolnăvit de frică, mi te imaginam arestată, moartă, muşcată de viperă, mâncată de piranha. Blestemat să fie Huberto Naranjo, nu ştiu de ce ne-am băgat în nebunia asta! a exclamat Mimî.
—Vai, păsărico, te-a apucat vitejia. Eu sunt de modă veche, nu-mi plac agitaţiile astea, ce să caute o fată în treburi de bărbaţi ? Nu de asta ţi-am dat eu lămâi tăiate în cruce. O baie bună cu flori de tei e tocmai ce-ţi trebuie ca să-ţi treacă sperietura, suspina Elvira în timp ce-mi aducea cafea cu lapte, îmi pregătea baia şi schimburi curate.
— Mai bine un duş, bunico...
Vestea că aveam din nou ciclu a entuziasmat-o pe Mimî, dar Elvirei nu i s-a părut un motiv de bucurie, e o porcărie, noroc că ea trecuse de vârsta turbulentă, ar fi mai bine ca oamenii să facă ouă ca găinile. Am scos din buzunar pachetul dezgropat la Agua Santa şi l-am pus pe genunchii prietenei mele.
— Ce-i asta ?
— Zestrea ta de măritiş. Ca să le vinzi şi să te operezi la Los Angeles şi-apoi să te măriţi.
Mimî a dat la o parte plasticul murdar de pământ, scoţând la iveală o cutie roasă de umezeală şi rugină. A forţat capacul şi în poală i s-au rostogolit bijuteriile Zulemei, sclipind ca proaspăt lustruite, aurul era mai galben ca oricând, smaraldele, topazele, granatele şi ametistele erau mai frumoase acum. Podoabele astea, care nu mi se păreau deloc grozave pe când le scoteam la soare în curtea lui Riad Halabî, păreau acum darul unui calif pentru cea mai frumoasă femeie din lume.
— De unde le-ai furat ? Nu te-am învăţat eu să te porţi cuviincios şi corect, păsărico ? a şoptit Elvira speriată.
— Nu le-am furat, bunico. în mijlocul junglei se găseşte o cetate de aur curat. Pietrele drumurilor sunt de aur, acoperişurile caselor sunt de aur, de aur sunt cărucioarele pieţarilor şi băncile din parc, tot de aur dinţii locuitorilor. Acolo copiii se joacă cu pietricele colorate, aşa ca astea.
— N-am să le vând, Eva, am să le port. Operaţia e o barbarie : îţi taie totul şi-apoi îţi fac o adâncitură ca de femeie dintr-o bucată de maţ.
— Şi Aravena ?
— Mă iubeşte aşa cum sunt.

Elvira şi eu am scos un suspin de uşurare. Pentru mine, afacerea asta însemna o măcelărire îngrozitoare, al cărei rezultat final e doar o imitaţie grosolană a naturii, iar Elvirei, ideea de a mutila arhanghelul i se părea un sacrilegiu.
Duminică foarte devreme, în timp ce noi mai dormeam, a sunat cineva la uşă. Elvira s-a sculat bombănind şi a dat de un tip nebărbierit, cu un rucsac şi o maşinărie neagră pe umăr, care a zâmbit arătându-şi dinţii sclipitori în mijlocul unui chip înnegrit de praf, oboseală şi soare. Nu l-a recunoscut pe Rolf Carie. Atunci am apărut şi noi în cămăşi de noapte şi n-a fost nevoie să întrebăm nimic, căci zâmbetul lui era grăitor. Venise să mă ia, să mă pună la adăpost până se vor linişti apele, pentru că era sigur că evadarea avea să provoace un tărăboi cu consecinţe imprevizibile. Se temea să nu mă fi recunoscut careva şi să-şi aducă aminte că eram aceeaşi care cu ani în urmă lucrase la Perla Orientului.
— Şi ţi-am spus să nu te bagi în bucluc, s-a văicărit Mimî, de nerecunoscut fără machiajul ei de atac.
M-am îmbrăcat, mi-am pus în bagaj ceva haine. Pe stradă era maşina lui Aravena: i-o împrumutase în aceeaşi dimineaţă, când Rolf îi adusese rolele filmate şi ştirea cea mai halucinantă din ultimii ani. Negro îl adusese în oraş, după care luase jeep-ul ca să-l facă dispărut, pentru ca nimeni să nu poată ajunge la proprietarul lui. Directorul Televiziunii Naţionale nu era obişnuit să se scoale în zori, a ascultat ce-i povestea Rolf crezând că visează. Ca să se dezmeticească,
a băut o jumătate de pahar cu whisky şi a aprins prima havană din ziua aceea, după care s-a aşezat să cugete ce să facă cu materialul primit, dar Rolf n-avea timp de meditaţiile lui şi i-a cerut cheile maşinii, pentru că mai avea ceva de făcut. Aravena i le-a dat cu acelaşi sfat pe care mi-l dăduse Mimî: nu te băga în bucluc, fiule. M-am băgat deja, i-a răspuns Rolf.
— Eva, ştii să conduci ?
— Am făcut şcoala dar n-am practică.
— Mie mi se închid ochii. La ora asta nu prea e trafic, mergi încet şi ia-o spre Los Altos, spre munte.
M-am aşezat cam speriată la volanul limuzinei îmbrăcate în piele roşie, am băgat cheile în contact cu degete nesigure, am pornit motorul şi am pornit cu hurducături. în mai puţin de două minute prietenul meu a adormit şi nu s-a trezit decât după două ore, când l-am zgâlţâit la o bifurcaţie ca să-l întreb pe unde trebuia s-o iau. Aşa am ajuns în duminica aceea în Colonie.
Burgel şi Rupert ne-au primit cu căldura impetuoasă şi zgomotoasă ce-i caracteriza şi s-au apucat să pregătească baia nepotului, care deşi dormise pe drum avea o mutră răvăşită de scăpat dintr-un cutremur. Rolf Carie zăcea într-o nirvana de apă caldă când au ajuns valvârtej cele două verişoare, moarte de curiozitate, căci era prima dată că venea cu o femeie. Ne-am întâlnit toate trei în bucătărie şi, preţ de un minut, ne-am cercetat, ne-am măsurat şi ne-am cântărit din ochi, la început neîncrezătoare, pe urmă mai binevoitoare, de o parte cele două doamne opulente, blonde şi roşii în obraji, cu fustele lor de catifea brodată, bluzele scrobite şi şorţurile cu dantelă pe care le purtau când voiau să impresioneze turiştii, de cealaltă parte eu, mult mai puţin perfectă. Verişoarele erau exact cum mi le imaginam eu din spusele lui Rolf, deşi cu zece ani mai mari, şi m-am bucurat că în ochii lui rămăseseră încremenite într-o eternă adolescenţă. Cred că ele şi-au dat seama imediat că nu se găseau în faţa unei rivale şi probabil li s-a părut ciudat că eram atât de dife-
rită de ele poate că s-ar fi simţit măgulite dacă Rolf ar fi ales o replică a lor -, dar firea lor bună le-a făcut să lase gelozia la o parte şi m-au primit ca pe o soră. S-au dus să-şi aducă copiii şi bărbaţii: masivi, blajini şi mirosind a ceară de lumânări de fantezie. Apoi şi-au ajutat mama să pregătească mâncarea. Pe urmă, stând la masă înconjurată de tot tribul ăsta benefic, cu un pui de câine lup în poală şi o bucată de copan cu piure de cartofi dulci în gură, m-am simţit atât de departe de Penitenciarul Sfânta Măria, de Huberto Naranjo şi de grenadele din materie universală, încât, atunci când au aprins televizorul să vadă ştirile şi pe ecran a apărut un militar care dădea amănunte despre evadarea celor nouă luptători din gherilă, a trebuit să fac un efort pentru a-i pricepe cuvintele.
Transpirat şi nelalocul lui, directorul închisorii spunea că un grup de terorişti dăduse asaltul cu elicoptere, bazooka şi mitraliere, în vreme ce în interior delincvenţii atacau paznicii cu bombe. Cu o riglă a arătat planurile clădirii şi a detaliat mişcările celor implicaţi, din clipa în care ieşiseră din celule şi până s-au făcut nevăzuţi în junglă. N-a putut să explice cum au făcut rost de arme păcălind detectoarele de metal, grenadele au apărut ca prin minune în mâinile lor. Sâmbătă la ora cinci, când

erau scoşi la toaletă, au agitat grenadele în faţa gardienilor şi au ameninţat să arunce totul în aer dacă nu se predau. După spusele directorului, livid de nesomn şi cu o barbă de două zile, paznicii din schimb din sector au opus o rezistenţă vitejească, dar n-au avut încotro şi au trebuit să predea armele. Aceşti slujitori ai patriei acum internaţi la Spitalul Militar şi neavând voie să primească vizitatori, cu atât mai puţin ziarişti fuseseră răniţi şi-apoi închişi într-o celulă, aşa că n-au putut da alarma. Simultan, complicii au provocat o răzmeriţă printre deţinuţii din curte, iar echipele subversive din exterior au tăiat firele de electricitate, au bombardat pista de aterizare a aeroportului care se află la cinci kilometri mai departe, au blocat drumul de acces pentru vehicule motorizate şi au furat şalupele de patrulă.

Apoi au aruncat peste zid corzi şi pitoane de alpinism, au agăţat scări de frânghie pe unde au evadat deţinuţii, şi-a încheiat relatarea directorul în uniformă şi cu rigla care-i tremura în mână. Un crainic cu voce gravă l-a înlocuit pe micul ecran asigurând naţiunea că era limpede că era vorba de o acţiune a comunismului internaţional, că pacea continentului era în joc şi că autorităţile nu vor avea linişte până nu-i vor prinde pe cei vinovaţi şi pe complicii lor. Ştirea se termina cu un comunicat scurt: generalul Tolomeo Rodrîguez fusese numit comandant suprem al armatei.

Între două înghiţituri de bere, unchiul Rupert a fost de părere că toţi ăştia din gherilă trebuiau trimişi în Siberia, să vedem dacă o să le placă, că până acum nimeni n-a sărit peste zidul Berlinului ca să plece la comunişti, ci doar ca să scape de roşii, ce să mai zicem de Cuba, n-au nici măcar hârtie de closet şi să nu-mi vină mie cu sănătatea, educaţia, sportul şi alte aiureli din astea, că în definitiv toate astea nu folosesc la nimic când trebuie să te ştergi la fund. Rolf Carie mi-a făcut cu ochiul ca să mă abţin de la orice comentariu. Burgel a schimbat canalul ca să vadă episodul din serial, stătea cu sufletul la gură din seara precedentă, când malefica Alejandra rămăsese spionându-i de după uşă pe Belinda şi pe Luis Alfredo care se sărutau pătimaş, asta-mi place, că acum arată săruturile de aproape, înainte era o păcăleală, amorezii se priveau în ochi, se apucau de mână şi chiar când venea partea interesantă ţi se arăta luna, de câte ori a trebuit să înghiţim luna asta în loc să vedem ce trebuie, ia uitaţi-vă, Belinda îşi mişcă ochii, eu cred că de fapt nu e oarbă. Eram gata s-o pun la curent cu dedesubturile scenariului pe care-l repetasem atât de des cu Mimî, dar, din fericire, n-am făcut-o, i-aş fi distrus iluziile. Verişoarele şi bărbaţii lor au rămas lipiţi de televizor, copiii dormeau în fotolii, noaptea se lăsa, calmă şi răcoroasă. Rolf m-a luat de braţ şi am ieşit să dăm o tură.

Ne-am plimbat pe străzile întortocheate ale acestui sat neobişnuit, ca din alt secol, aşezat pe un deal de la tropice,

cu case impecabile, grădini înflorite, vitrine cu ceasuri cu cuc şi un mic cimitir cu morminte perfect aliniate, totul strălucitor şi absurd. Ne-am oprit la cotitura ultimei străzi ca să ne uităm la stele şi la Colonia luminată care se întindea la picioarele noastre pe ambele pante ale dealului, ca un covor mare. Când paşii noştri au părăsit trotuarul mi s-a părut că mă aflu într-o lume proaspăt creată, unde sunetele nu fuseseră încă inventate. Pentru prima dată, ascultam liniştea. Până atunci viaţa mea fusese înconjurată de zgomote, uneori imperceptibile, precum şoaptele fantomelor Zulemei şi a lui Kamal sau murmurul junglei în zori, alteori asurzitoare, ca radioul din bucătăriile copilăriei mele. M-a cuprins aceeaşi exaltare ca atunci când voiam să fac dragoste sau să inventez poveşti şi-am vrut să păstrez acest spaţiu mut ca pe o comoară. Am tras în piept mirosul pinilor, pradă unei plăceri noi. Rolf Carie a început să vorbească, vraja s-a topit şi am fost la fel de dezamăgită ca atunci când, copilă fiind, bulgărele de zăpadă din mână s-a transformat în apă. Mi-a spus versiunea lui asupra celor petrecute la Penitenciarul Sfânta Măria, partea pe care reuşise s-o filmeze şi restul pe care-l aflase de la Negro.

Sâmbătă seara, directorul şi jumătate dintre gardieni se aflau la bordelul din Agua Santa, aşa cum spusese Mimî, atât de beţi că auzind explozia au crezut că venise Anul Nou şi nici nu şi-au pus pantalonii. între timp, Rolf Carie se apropia de insuliţă într-o pirogă, cu aparatul ascuns sub un snop de frunze de palmier, iar comandantul Rogelio şi oamenii săi în uniformă erau la intrarea principală claxonând şi făcând mare tărăboi, după ce traversaseră râul într-o şalupă luată cu forţa de la paznicii de pe chei. Autorităţile nu erau prezente, nu i-a oprit nimeni, căci vizitatorii păreau să fie ofiţeri de rang înalt. Exact atunci deţinuţii primeau în celulele lor singura masă zilnică printr-o crăpătură în

uşile de fier. Unul a început să se vaite de crampe îngrozitoare, mor, ajutor, m-au otrăvit, imediat cei din celulele alăturate au început să urle şi ei, asasinilor, criminalilor, ne omorâţi. Doi
gardieni au intrat la bolnav şi l-au găsit cu câte o grenadă în mâini şi cu o privire atât de hotărâtă că nici să respire n-au mai putut. Comandantul şi-a scos camarazii şi complicii din bucătărie fără să tragă nici un glonţ, fără violenţă şi fără zarvă, şi i-a dus cu ambarcaţiunea cu care venise pe malul celălalt, unde au intrat în junglă conduşi de indieni. Rolf a filmat totul cu un obiectiv de mare distanţă, apoi a coborât pe malul râului până la locul unde îl aştepta Negro. în timp ce se depărtau cu jeep-ul cât puteau de repede spre capitală, militarii nu se hotărâseră încă dacă să blocheze şoseaua sau să înceapă urmărirea.
— Mă bucur pentru ei, dar nu ştiu la ce-ţi vor folosi filmele pentru că totul se cenzurează.
— O să le dăm pe post, fii sigură.
— Tu ştii ce fel de democraţie e asta, Rolf, sub pretextul anticomunismului nu e mai multă libertate ca pe vremea Generalului...
— Dacă nu ne lasă să dăm ştirea, aşa cum au făcut când cu măcelul de la centrul de operaţiuni, o să spunem adevărul în următoarea telenovelă.
— Ce spui ?
— Serialul tău iese pe post imediat ce se termină stupizenia asta cu oarba şi milionarul. Te descurci tu ca să bagi în scenariu gherila şi atacul asupra penitenciarului. Am o valiză întreagă cu material filmat despre lupta armată, o să-ţi servească.
— Dar nu-mi vor permite niciodată...
— Peste douăzeci de zile avem alegeri. Viitorul preşedinte va încerca să dea o impresie de liberalism şi va fi prudent cu cenzura. Oricum, se poate argumenta oricând că e vorba de ficţiune, şi cum o telenovelă e mult mai populară decât telejurnalul, toată lumea va afla ce s-a petrecut la Sfânta Măria.
— Bine, dar eu ? Poliţia o să mă întrebe de unde ştiu toate astea.
— Nici n-o să te atingă, căci asta ar însemna să recunoască faptul că spui adevărul. Şi apropo de poveşti, mă tot gândesc
la semnificaţia celei cu femeia care-i vinde un trecut unui războinic...
— Tot te mai gândeşti la asta ? Văd eu că ai reacţii lente...
Alegerile prezidenţiale s-au desfăşurat cu calm şi bună dispoziţie, de parcă exercitarea drepturilor republicane ar fi fost o obişnuinţă îndelungată, nu un miracol mai mult sau mai puţin recent, aşa cum era de fapt. Victoria a fost a candidatului opoziţiei, după cum prevăzuse Aravena, al cărui miros politic, departe de a se diminua cu vârsta, sporise. La puţin timp după aceea, Alejandra a murit într-un accident de maşină, Belinda şi-a recăpătat vederea şi, învăluită în zeci de metri de tul alb şi cu o cununiţă de diamante false şi flori de lămâiţă din ceară, s-a măritat cu amorezul Martînez de la Roca. Ţara a scos un lung suspin de uşurare, căci fusese o grea încercare de răbdare să suporte nefericirile acestor personaje aproape un an de zile. Dar Televiziunea Naţională nu le-a dat răgaz bravilor săi telespectatori şi a lansat imediat producţia mea, pe care într-un avânt sentimental am intitulat-o *Bolero,* ca un omagiu adus cântecelor care mi-au hrănit copilăria şi au fost baza pe care am construit atâtea poveşti. De la primul episod, publicul a fost luat prin surprindere şi nu şi-a revenit nici la următoarele. Cred că nimeni n-a priceput ce sens avea istoria aceea trăsnită, lumea era obişnuită cu gelozie, dezamăgire, ambiţie, sau măcar cu virginitate, dar nimic din toate astea nu apărea pe micul ecran, aşa că se ducea la culcare cu mintea răvăşită de păruieli între indieni otrăviţi, îmbălsămători în scaune cu rotile, învăţători spânzuraţi de propriii elevi, miniştri care defecau stând într-un jilţ episcopal şi alte grozăvii care n-aveau nici o logică şi scăpau oricăror reguli ale televiziunii comerciale. în ciuda nedumeririi iniţiale, *Bolero* a prins aripi şi în curând bărbaţii ajungeau mai devreme acasă ca să prindă episodul din ziua aceea. Guvernul i-a atras atenţia domnului Aravena, reconfirmat în post graţie prestigiului şi abilităţii sale de vulpe bătrână, să vegheze asupra moralităţii, bunelor
obiceiuri şi patriotismului, drept care a trebuit să suprim ceva din activităţile licenţioase ale Madamei şi să disimulez originea Revoltei Curvelor, dar restul a rămas aproape intact. Mimî a avut un rol important, jucându-şi propriul rol cu atâta talent, că a ajuns actriţa cea mai populară din

toată distribuţia. La faima ei a contribuit şi confuzia în legătură cu natura propriei persoane, căci văzând-o aşa era puţin probabil zvonul că fusese bărbat, sau mai rău, că încă era în nişte detalii anatomice. N-au lipsit nici cei care i-au pus succesul pe seama amorului cu directorul canalului TV, dar cum nici unul din ei nu s-a ostenit să dezmintă, bârfa a murit de moarte bună.
Eu scriam în fiecare zi un nou episod, total cufundată în lumea pe care o cream prin puterea atotcuprinzătoare a cuvintelor, ajunsesem o făptură multiplă, reprodusă la infinit, văzându-mi chipul în mii de oglinzi, trăind nenumărate vieţi şi vorbind pe mai multe voci. Personajele deveniseră atât de reale încât le vedeam în casă în acelaşi timp, apăreau fără pic de respect pentru ordinea cronologică a istoriei, viii alături de morţi şi la toate vârstele lor, astfel că, în timp ce Consuelo-copila spinteca guşa găinilor, o Consuelo-femeie dezbrăcată îşi despletea părul ca să aline un muribund, Huberto Naranjo umbla prin salon în pantaloni scurţi păcălind fraierii cu nişte peşti fără coadă, iar apoi apărea imediat la etaj cu cizmele de comandant pline de noroiul războiului, naşa îşi legăna şoldurile ca în anii ei cei mai buni şi-n acelaşi timp era fără dinţi în gură şi cu gâtul cusut, rugându-se pe prispă în faţa unui fir de păr al Papei. Cu toţii se plimbau prin toată casa, zăpăcind-o pe Elvira care-şi pierdea timpul şi energia certându-se cu ei şi încercând să facă ordine după ei. Vai, păsărico, ia-i pe lunaticii ăştia din bucătărie că am obosit să-i gonesc cu mătura, se plângea, dar seara, când îi vedea la televizor, suspina plină de mândrie. A sfârşit prin a-i considera rudele ei.
Mai erau douăsprezece zile până să înceapă filmările la episodul cu gherila, când am primit o convocare la Ministerul Apărării. N-am înţeles de ce mă chemau aşa în loc să-mi trimită doi agenţi ai poliţiei politice cu inconfundabila maşină neagră, dar nu le-am spus nimic lui Mimî sau bunicii, ca să nu se sperie şi n-am avut cum să-l anunţ nici pe Rolf, care era la Paris, unde filma primele negocieri de pace pentru Vietnam. Mă aşteptam la veşti rele încă de când fabricasem grenadele din materie universală, în fond preferam să se termine odată, ca să scap de neliniştea difuză care mă deranja ca o mâncărime pe piele. Mi-am acoperit maşina de scris, am pus în ordine hârtiile, m-am îmbrăcat cu senzaţia că-mi puneam un giulgiu, mi-am strâns părul pe ceafă şi am plecat, cu un gest de rămas-bun către spiritele din spatele meu. Am ajuns la clădirea ministerului, am urcat pe o scară dublă de marmură, am trecut prin uşi de bronz păzite de gărzi cu pălării cu pene şi m-am legitimat în faţa unui uşier. Un soldat m-a condus pe un culoar mochetat, am trecut de o uşă sculptată cu stema ţării şi m-am pomenit într-o încăpere împodobită cu draperii şi lămpi de cristal. Vitraliile ferestrelor îl reprezentau pe Cristofor Columb imobilizat pentru eternitate cu un picior pe coasta americană şi celălalt pe corabie. Atunci l-am văzut pe generalul Tolomeo Rodrîguez în spatele unei mese de mahon. Silueta lui masivă se desena în contra luminii având ca fundal flora exotică din Lumea Nouă şi cizma cuceritorului. L-am recunoscut imediat pentru că m-a cuprins ameţeala, deşi mi-au trebuit câteva secunde să-mi obişnuiesc privirea şi să-i disting ochii de felină, mâinile lungi şi dantura perfectă. S-a ridicat, m-a salutat cu o curtoazie cam arogantă şi m-a rugat să stau pe un fotoliu. S-a aşezat lângă mine şi i-a cerut secretarei cafea.
— îţi mai aminteşti de mine, Eva ?
Cum să-l fi uitat, că doar nu era mult de la ultima şi singura noastră întâlnire şi din cauza lui plecasem de la fabrică şi începusem să-mi câştig pâinea scriind poveşti. Primele
minute s-au scurs cu banalităţi, eu pe marginea scaunului ţinând ceaşca de cafea în mâini tremurătoare, el relaxat, privindu-mă cu o expresie indescifrabilă. După ce-am epuizat subiectele dictate de politeţe, am rămas tăcuţi şi pauza mi se părea interminabilă.
— De ce m-aţi chemat, domnule general ? am întrebat nemaisuportând tăcerea.
— Ca să-ţi propun un târg şi s-a apucat să-mi spună, pe acelaşi ton profesoral, că avea dosarul complet al întregii mele vieţi, de la tăieturile din ziar despre moartea Zulemei şi până la dovezile legăturii mele recente cu Rolf Carie, cineastul polemic pe care Serviciile de Securitate îl aveau în vizor. Nu, nu mă ameninţa, dimpotrivă, era prietenul meu, mai bine zis, supusul meu admirator. Verificase episoadele din *Bolero* în care erau, printre altele, amănunte clare despre gherilă şi despre evadarea aceea nenorocită a deţinuţilor de la Penitenciarul Sfânta Măria. Cred că-mi datorezi o explicaţie, Eva.
Mi-a venit să mă ghemuiesc pe fotoliul de piele şi să-mi ascund faţa în mâini, dar am rămas liniştită, uitându-mă la desenul din covor cu o atenţie exagerată, fără să găsesc în vasta mea arhivă de

fantezii ceva potrivit pentru a-i răspunde. Mâna generalului Tolomeo Rodrîguez mi-a atins uşor umărul, n-aveam de ce să mă tem, îmi spusese doar, ba mai mult, n-avea să intervină în munca mea, puteam să-mi continui serialul, n-avea nimic nici împotriva acelui colonel din capitolul o sută opt, atât de asemănător cu el însuşi, chiar râsese citind, personajul nu era rău deloc, ba chiar decent, asta-i, ai mare grijă cu onoarea sacră a forţelor armate, cu asta nu te joci. Avea doar o observaţie, după cum îi spusese şi directorului Televiziunii Naţionale la o întrevedere recentă, trebuia să modific bufoneria aia cu grenadele din cocă şi să evit orice menţiune despre bordelul din Agua Santa, nu numai că-i făcea ridicoli pe gardienii şi funcţionarii închisorii, dar era şi absolut neverosimil. îmi făcea o favoare cerându-mi modificarea asta, neîndoielnic serialul n-ar fi
avut decât de câştigat dacă aş fi adăugat câţiva morţi şi răniţi din ambele tabere, publicului i-ar plăcea şi s-ar evita o bufoniadă inadmisibilă în nişte probleme atât de serioase.
— Ceea ce propuneţi ar fi mai dramatic, dar adevărul este că oamenii au evadat fără violenţă, domnule general.
—Văd că eşti mai informată decât mine. N-o să discutăm acum secrete militare. Sper că n-o să mă văd obligat să iau măsuri, urmează-mi sugestia, Eva. De altfel, trebuie să-ţi spun că îţi admir munca. Cum faci, vreau să spun: cum scrii ?
— Fac şi eu ce pot... Realitatea e un talmeş-balmeş, n-apucăm s-o cuprindem sau s-o descifrăm, totul se întâmplă în acelaşi timp. în timp ce noi stăm de vorbă, în spatele dumneavoastră Cristofor Columb inventează America şi aceiaşi indieni care-l întâmpină pe sticla ferestrei trăiesc şi acum goi în junglă, la câteva ore de drum de biroul acesta, şi-or să rămână aşa încă o sută de ani. încerc să-mi fac drum prin labirintul ăsta, să pun un pic de ordine în atâta haos, să fac viaţa mai suportabilă. Când scriu, povestesc viaţa aşa cum aş dori eu să fie.
— De unde îţi vin ideile ?
— Din lucruri care se întâmplă, din altele care s-au petrecut înainte de naşterea mea, din ziare, din ce spune lumea.
— Şi din filmele lui Rolf Carie, presupun.
— Nu m-aţi convocat ca să vorbim de *Bolero,* domnule general, spuneţi-mi ce vreţi de la mine.
— Ai dreptate, am discutat despre serial cu domnul Aravena. Te-am chemat pentru că gherila a fost învinsă. Preşedintele intenţionează să pună capăt acestei lupte atât de dăunătoare democraţiei şi de costisitoare pentru ţară. în curând va anunţa un plan de pacificare şi va oferi amnistierea luptătorilor care depun armele şi se declară dispuşi să respecte legea şi să se integreze în societate. Pot să-ţi mai spun ceva, preşedintele se gândeşte să legalizeze Partidul Comunist. Recunosc, cu chestia asta nu sunt de acord, dar funcţia mea nu e să obiectez împotriva puterii executive. Dar pot să spun că forţele armate nu vor permite niciodată ca interese
străine să-i bage în cap poporului idei periculoase. Vom apăra cu preţul vieţii idealurile întemeietorilor Patriei. Pe scurt, facem o ofertă unică gherilei, Eva. Prietenii dumitale vor putea intra în normalitate.
— Prietenii mei ?
— Mă refer la comandantul Rogelio. Cred că aproape toţi ai lui vor fi de acord cu amnistia dacă o face el primul, de asta încerc să-ţi explic că e vorba de o ieşire onorabilă, singura lor şansă, alta nu le mai dau. Am nevoie de cineva de încredere care să ne pună în contact, iar această persoană poţi fi dumneata.
L-am privit în ochi pentru prima dată de când intrasem în birou, m-am uitat ţintă la el, convinsă că generalul Tolomeo Rodrîguez se ţicnise dacă-şi imagina că aveam să-mi bag fratele într-o cursă, ca să vezi cum se întoarce soarta, mi-am zis, nu demult Huberto Naranjo îmi cerea acelaşi lucru în ce te priveşte pe tine.
— Văd că n-ai încredere în mine, a murmurat fără să-şi întoarcă privirea.
— Nu ştiu despre ce-mi vorbiţi.
— Te rog, Eva, măcar nu mă subestima. Cunosc prietenia care te leagă de comandantul Rogelio.
— Atunci, nu-mi cereţi asta.
— Dacă ţi-o cer, e pentru că târgul mi se pare corect, ei scapă cu viaţă, eu economisesc timp, dar îţi înţeleg îndoielile. Vineri preşedintele o să facă publice aceste măsuri, sper că atunci o să mă credeţi

şi-o să colaboraţi spre binele tuturor, mai ales al acestor terorişti, care n-au altă alternativă decât reconcilierea sau moartea.
— Nu sunt terorişti, sunt luptători, domnule general.
— Numeşte-i cum vrei, asta nu schimbă faptul că se găsesc în afara legii şi că am toate mijloacele ca să-i distrug, în loc să le arunc un colac de salvare.
Am fost de acord să mă gândesc, socotind că astfel câştigam timp. Mi-a trecut prin minte amintirea cu Mimî care cerceta poziţia aştrilor pe firmament şi descifra în cărţi
viitorul lui Huberto Naranjo: am spus-o mereu, băiatul ăsta o să ajungă ori magnat, ori bandit. Apoi am avut viziunea trecătoare a comandantului Rogelio la Congresul Republicii, purtând dintr-un fotoliu de catifea aceleaşi bătălii pe care le purta acum cu puşca în munţi. Generalul Tolomeo Rodrîguez m-a condus până la uşă şi la plecare mi-a ţinut mâna în mâna lui.
— Am greşit cu dumneata, Eva. Luni de zile am aşteptat nerăbdător să mă suni, dar sunt foarte orgolios şi mă ţin de cuvânt. Am spus că n-am să te presez şi n-am făcut-o, dar acum îmi pare rău.
— Vă referiţi la Rolf Carie ?
— Bănuiesc că e ceva trecător.
— Iar eu vreau să fie pentru totdeauna.
— Nimic nu e pentru totdeauna, fata mea, doar moartea.
— Iar eu vreau să-mi trăiesc viaţa aşa cum mi-ar plăcea să fie... ca pe un roman.
— Deci n-am nici o speranţă ?
— Mi-e teamă că nu, dar, oricum, vă mulţumesc pentru galanterie, generale Rodrîguez.
M-am ridicat pe vârfuri ca să ajung la înălţimea lui marţială şi l-am sărutat repede pe obraz.

Sfârşit

Diagnosticul meu era bun, Rolf Carie are reacţii lente în anumite privinţe. Omul ăsta, atât de iute când e vorba să capteze o imagine cu camera lui, e destul de împiedicat când e vorba de propriile lui sentimente. în cei treizeci şi ceva de ani de viaţă învăţase să trăiască singur şi se încăpăţâna să-şi apere obiceiurile, în ciuda predicilor mătuşă-sii Burgel. Poate de aceea i-a trebuit atâta timp să priceapă că se schimbase ceva atunci când i-am spus o poveste, aşezată la picioarele lui pe perne de mătase.
După evadarea de la Sfânta Măria, Rolf m-a depus la unchii din Colonie şi s-a întors în aceeaşi seară în capitală, pentru că nu putea lipsi de la nebunia care a cuprins toată ţara după ce posturile de radio ale gherilei au început să difuzeze glasurile evadaţilor, care lansau lozinci revoluţionare şi-şi băteau joc de autorităţi. Epuizat, nedormit şi nemâncat, şi-a petrecut următoarele patru zile intervievând toate persoanele care aveau vreo legătură cu afacerea, de la matroana bordelului din Agua Santa şi directorul concediat al închisorii, până la comandantul Rogelio în persoană, care a apucat să apară preţ de douăzeci de secunde pe micul ecran, cu o stea pe bascul negru şi chipul acoperit cu o batistă, după care transmisia s-a întrerupt din motive tehnice, cum s-a spus. Joi Aravena a fost convocat la Preşedinţie, unde a fost anunţat ritos să-şi controleze echipa de reporteri dacă avea de gând să-şi păstreze postul. Carie ăsta nu e cumva străin ? Nu, Excelenţă, e naturalizat, uitaţi documentele. Mda, totuşi spune-i să nu se bage în probleme de
siguranţă internă, ar putea să regrete. Aravena şi-a chemat protejatul la el în birou, s-au închis cinci minute, iar rezultatul a fost că Rolf s-a întors în aceeaşi zi la Colonie cu instrucţiuni precise de a rămâne aici, scos din circulaţie, până aveau să dispară nemulţumirile legate de numele său.
A intrat în casa cea mare de lemn, în care încă nu ajunseseră turiştii de weekend, spunând bună ziua în gura mare, ca de obicei, dar nu i-a dat răgaz mătuşii să-i vâre în gură prima prăjitură, nici câinilor să-l lingă din cap până-n picioare. A ieşit imediat pe uşă să mă caute, pentru că de mai multe săptămâni visele îi erau chinuite de o fantomă în jupon galben, care-l ispitea, se retrăgea, îl ardea, îl ridica la cer chiar înainte de trezire, când reuşea s-o îmbrăţişeze după ore de urmărire, şi-l arunca în cea mai neagră dezolare când, trezindu-se, se pomenea singur, tremurând, transpirat şi chemător. Era timpul să pună un nume acestei tulburări ridicole. M-a găsit în grădină, unde stăteam sub un eucalipt şi mă făceam că scriu la serial, dar de fapt îl pândeam cu coada ochiului. Vântul a reuşit

cumva să-mi ridice puţin rochia, soarele după-amiezii să-mi dea o înfăţişare calmă, foarte diferită de cea a femelei pofticioase care-i bântuia nopţile. Am simţit că se uită la mine de departe timp de câteva minute. Presupun că în cele din urmă s-a hotărât, că era gata să-mi expună punctul lui de vedere cât se poate de limpede şi de politicos, cum îi era obiceiul. S-a apropiat cu paşi mari şi m-a sărutat exact ca în romanele romantice, aşa cum aşteptam s-o facă de un secol şi cum tocmai scrisesem în episodul întâlnirii eroilor mei din *Bolero.* Am profitat de apropiere ca să-l adulmec pe ascuns şi am identificat astfel mirosul perechii mele. Atunci am înţeles de ce mi se păruse atunci când îl văzusem prima oară că-l ştiam de demult. în definitiv, totul se reducea la faptul elementar că-mi găsisem bărbatul, după atâtea căutări. Se pare că aşa a simţit şi el, poate că a ajuns la aceeaşi concluzie, deşi cu oarece rezerve, având în vedere temperamentul său raţional. Am continuat să ne mângâiem şi să ne şoptim cuvintele pe care îndrăznesc să le
folosească doar cei proaspăt îndrăgostiţi, încă imuni la prejudecata banalităţii.
După ce ne-am sărutat sub eucalipt, soarele a apus, a început să se întunece şi temperatura a coborât brusc, aşa cum se întâmplă noaptea prin munţii ăştia. Ne-am dus plutind să le dăm vestea bună a iubirii noastre. Rupert a plecat imediat să-şi anunţe fetele, apoi s-a dus în pivniţă după câteva sticle cu vin vechi, în timp ce Burgel, aşa de emoţionată că începuse să cânte în limba ei maternă, se apucase să toace şi să asezoneze ingredientele felului ei afrodiziac, iar în curte câinii făceau mare tămbălău, căci fuseseră primii care percepuseră efluviile noastre radioase. S-a pus masa ca pentru un festin magnific, s-a scos vesela de sărbătoare; fabricanţii de lumânări, liniştiţi în sinea lor, închinau pentru fericirea fostului rival, iar verişoarele chicoteau în timp ce înfoiau pilota şi puneau flori proaspete în cea mai frumoasă odaie de oaspeţi, aceeaşi în care, cu ani în urmă, improvizaseră primele lor lecţii de voluptate. După cină, Rolf şi cu mine ne-am retras în camera pregătită pentru noi. Am pătruns într-o odaie mare, cu un cămin în care ardea focul şi pat înalt, acoperit cu cea mai pufoasă pilotă din lume şi prevăzut cu o plasă contra ţânţarilor mai albă ca un văl de mireasă. în noaptea aceea şi în toate care au urmat ne-am iubit cu o ardoare nepotolită, până când toate lemnele din casă au devenit mai strălucitoare decât aurul.
Pe urmă ne-am iubit pur şi simplu o perioadă cuviincioasă, după care dragostea s-a uzat şi s-a destrămat.
Sau poate că lucrurile nu s-au întâmplat aşa. Poate că am avut norocul să dăm peste o dragoste excepţională şi n-a fost nevoie s-o inventez, doar s-o înveşmântez în straie de sărbătoare ca să rămână cât mai mult în amintire, conform principiului după care e cu putinţă să-ţi construieşti realitatea aşa cum vrei. Am cam exagerat spunând, de exemplu, că luna noastră de miere a fost ceva nemaipomenit, că a reuşit să modifice spiritul satului de operetă şi ordinea naturală, că străduţele au început să suspine, porumbeii şi-au făcut
cuib în ceasurile cu cuc, migdalii din cimitir au înflorit într-o singură noapte şi căţelele unchiului Rupert au intrat în călduri înainte de sezon. Am scris că în săptămânile acelea binecuvântate timpul s-a lungit, s-a răsucit în el, s-a întors pe dos ca o eşarfă de magician, făcând ca Rolf Carie cu solemnitatea făcută praf şi vanitatea topită în aer să scape de coşmaruri şi să cânte iar cântecele din adolescenţă, iar eu să-i dansez din buric aşa cum am învăţat în bucătăria lui Riad Halabî şi să-i spun, printre râsete şi sorbituri de vin, multe poveşti, inclusiv unele cu final fericit.